Raport o stanie Gminy Toszek

za rok 2024

SPIS TREŚCI

WSTĘP 4

Rozdział I Ogólne informacje o działalności Burmistrza Toszka w roku 2024 12

1. Ogólne dane finansowe 12

2. Wydatki inwestycyjne 23

3. Bezpieczeństwo publiczne 48

4. Oświata, wychowanie i edukacja 50

5. Współpraca Gminy Toszek ze stowarzyszeniami, związkami i spółkami 56

6. Mienie gminne 59

Rozdział II Realizacja polityk, programów i strategii 66

1. Strategia Rozwoju Gminy Toszek na lata 2021-2027 66

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Toszek 77

3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego 78

4. Wieloletni Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Toszek na lata 2022-2026 79

5. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Toszek na lata 2020-2023 z perspektywą do 2026 roku 85

6. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Toszek w 2023 roku 90

7. Gminny program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Toszek na lata 2012 – 2032 92

8. Program współpracy Gminy Toszek w roku 2024 z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 93

9. Program profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy dla mieszkańców Gminy Toszek na lata 2023-2025 99

10. Program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi u kobiet zamieszkałych na terenie Gminy Toszek powyżej 25. roku życia 101

11. Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek 103

12. Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Toszek na lata 2014-2029 104

13. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Toszek 105

14. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Toszek 106

15. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 109

16. Program profilaktyczny dla seniorów 112

17.Pozostałe programy opiekuńczo-wychowawcze 113
18.Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Toszek na lata 2022-2024 114
19.Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Toszek na lata 2022-2026 117
20.Programy (projekty) dofinansowane ze źródeł zewnętrznych w 2024 r. 118
Rozdział III Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Toszku 125
Sposób realizacji w 2024 r. uchwał podjętych w latach poprzednich 139
Rozdział IV Toszecki Budżet Obywatelski i Fundusz Sołecki 148
1. Toszecki Budżet Obywatelski 148
2. Fundusz Sołecki 155
PODSUMOWANIE 167

WSTĘP

Zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm., dalej: „u.s.g.") raport o stanie jednostki samorządu terytorialnego jest sporządzany przez organ wykonawczy tej jednostki, a następnie przedkładany organowi stanowiącemu w terminie do dnia 31 maja każdego roku.

Raport o stanie gminy jest instytucją wprowadzoną w roku 2018 nowelizacją samorządowej ustawy ustrojowej. Ma charakter informacyjny, sprawozdawczy oraz społeczno-partycypacyjny, obejmujący podsumowanie działalności organu wykonawczego (w tym przypadku: burmistrza) w roku poprzednim, w tym w szczególności sposób realizacji:

1) polityk, programów i strategii,
2) uchwał rady,
3) budżetu obywatelskiego.

Ustawodawca w zwięzły sposób określił, co ma być przedmiotem raportu („*podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim*"), wskazując jedynie przykładowy katalog jego zagadnień.

Gmina Toszek położona w północno-zachodniej części województwa śląskiego, w północnej części powiatu gliwickiego jest gminą o charakterze miejsko-wiejskim. Powierzchnia jednostki zajmuje 9982 ha (w tym 70% - użytki rolne, 16% -lasy)[1] i stanowi prawie 15% powierzchni powiatu gliwickiego[2]. Dane te nie uległy zmianie w stosunku do danych przedstawionych w raportach za lata 2018-2023.

Rysunek 1

Mapa administracyjna powiatu gliwickiego z zaznaczoną Gminą Toszek (po lewej) na tle mapy województwa śląskiego (po prawej)

- charakterystyka położenia

źródło:
Diagnoza sytuacji powiatu gliwickiego
www.bip.powiatgliwicki.pl

[1] Dane udostępnione na oficjalnej stronie Gminy Toszek www.toszek.pl
[2] Powierzchnia powiatu gliwickiego (bez miasta Gliwice) jest równa 664,37 km²

Infrastruktura drogowa Gminy Toszek

Toszek znajduje się na pograniczu Kotliny Raciborskiej i Garbu Tarnogórskiego, w pobliżu aglomeracji Górnego Śląska i Śląska Opolskiego. Przez jednostkę samorządu terytorialnego przebiegają dwie drogi krajowe (nr 94 oraz nr 40) oraz dwie drogi wojewódzkie (nr 907 i 901) – stanowią one główne połączenia z pobliskimi ośrodkami miejskimi. Uzupełnienie sieci drogowej stanowią liczne drogi powiatowe (około 15 odcinków), zapewniające dojazd do okolicznych miejscowości, oraz drogi gminne obsługujące ruch lokalny wewnątrz gminy. Łączna długość dróg gminnych wynosi ponad 83 km (stan na 2020 r.). W odległości około 12 km od centrum Toszka przebiega autostrada A4 (węzeł Łany) oraz około 23 km autostrada A1 (węzeł Wieszowa), co zapewnia dogodny dojazd do sieci dróg szybkiego ruchu.

Linie kolejowe

Przez teren gminy Toszek przebiegają dwie linie kolejowe o znaczeniu państwowym - są to magistralne, zelektryfikowane linie kolejowe łączące Górny Śląsk z Opolszczyzną i dalej z Dolnym Śląskiem. Dodatkowo na północnym skraju gminy rozpoczyna się ważna linia towarowa kierująca ruch pociągów w stronę Opolszczyzny i portów na wybrzeżu. Poniżej zestawiono podstawowe informacje:

- **linia kolejowa nr 132** (relacji *Bytom – Wrocław Główny*) **– czynna**, dwutorowa trasa magistralna. Stanowi część międzynarodowego korytarza CE-30, łączącego Górnośląski Okręg Przemysłowy (dale: „GOP") z Dolnym Śląskiem. Na terenie gminy Toszek linia 132 przebiega ze wschodu na zachód; znajdują się przy niej **stacje**: *Paczyna* i *Toszek* oraz **przystanki**: *Ligota Toszecka* i *Kotulin*. Linia wykorzystywana jest zarówno w ruchu towarowym, jak i pasażerskim (przez pociągi dalekobieżne na trasie Gliwice–Wrocław);
- **linia kolejowa nr 152** (relacji *Pyskowice – Lubliniec*) **– czynna**, w znacznej mierze ukierunkowana na ruch towarowy. Jest to pierwszorzędna, prawie w całości dwutorowa linia znaczenia państwowego, stanowiąca ważne połączenie między GOP a północną częścią województwa śląskiego.
  Na obszarze gminy Toszek linia 152 przecina jej teren z południowego wschodu na północ; znajdują się tu **stacja** *Toszek Północ* (węzłowa, na odgałęzieniu linii 153) oraz częściowo również stacja *Paczyna* (wspólna z linią 132). Linia nr 152 obsługuje głównie pociągi towarowe oraz nieliczne składy pasażerskie (dalekobieżne) kierowane tą trasą;
- **linia kolejowa nr 153** (relacji *Toszek Północ – Rudziniec Gliwicki – Stare Koźle*) **– towarowa** linia kolejowa rozpoczynająca się na stacji Toszek Północ i wybiegająca z Gminy Toszek w kierunku zachodnim. Jest to ważny fragment tzw. towarowej obwodnicy Górnego Śląska, zapewniający transport ładunków (zwłaszcza węgla) z Rybnickiego Okręgu Węglowego w stronę portów morskich. Linia 153 była w ostatnich latach kompleksowo modernizowana – wymieniono torowisko i sieć trakcyjną – w celu podniesienia bezpieczeństwa i przepustowości ruchu pociągów towarowych. Po zakończeniu prac linia ponownie pełni rolę jednej z kluczowych tras frachtowych regionu.

Infrastruktura stacyjna

Głównym czynnym dworcem kolejowym jest Toszek (stacja w mieście Toszek, ul. Dworcowa), obsługujący obecnie połączenia regionalne i dalekobieżne w ograniczonym zakresie (pociągi na linii Gliwice–Opole–Wrocław). Pozostałe stacje – *Paczyna*, *Toszek Północ*, *Ligota Toszecka i Kotulin* – pełnią istotną rolę zarówno w ruchu towarowym (stawki manewrowe, mijanki), jak i w ruchu pasażerskim.

Gmina Toszek jest jedną z ośmiu gmin powiatu gliwickiego, czwartą pod względem powierzchni (15%) oraz szóstą pod względem liczby ludności.

Wykres 1

Powierzchnia powiatu gliwickiego w ujęciu procentowym

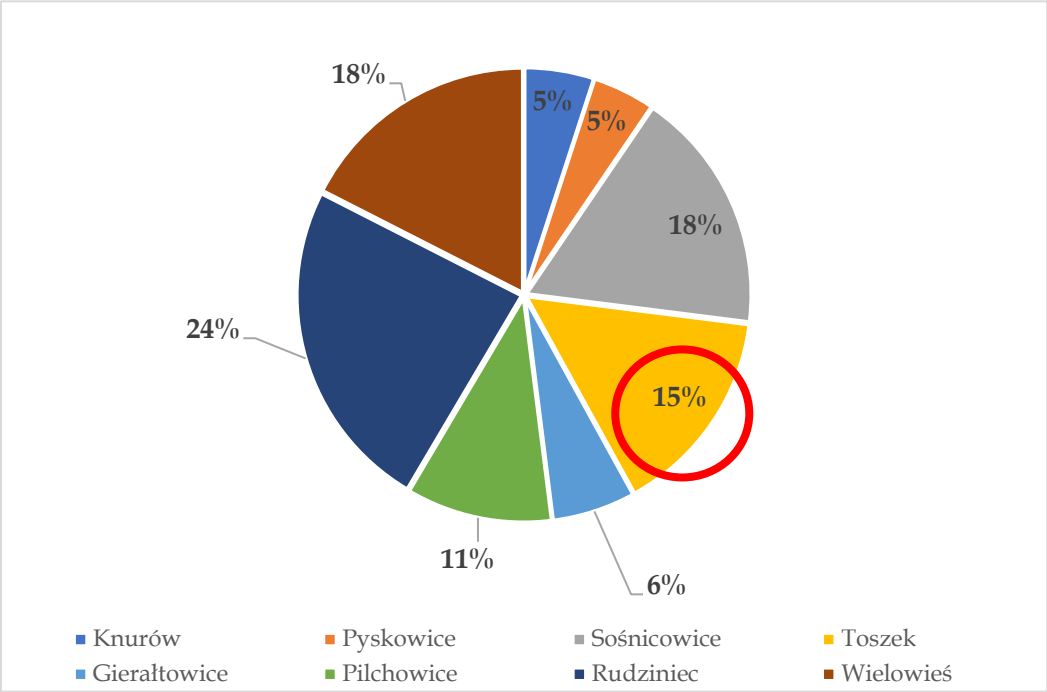

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych - https://bdl.stat.gov.pl/BDL/

Saldo migracji to różnica między napływem (imigracją) a odpływem (emigracją) ludności z danego obszaru w określonym czasie. Liczy się go wzorem: *Imigranci minus Emigranci*. W statystyce publicznej stosuje się pojęcie „saldo migracji ludności na 1000 osób", które oznacza przyrost (lub ubytek) ludności danej jednostki administracyjnej na skutek migracji przypadający na 1000 mieszkańców. Według danych statystycznych (zgromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, dalej: „GUS", stan na dzień 31 grudnia 2022 r. ze względu na brak późniejszych badań) w Gminie Toszek odnotowano spadek liczby ludności i jednostka samorządu zajmuje pod tym względem 6. miejsce w powiecie oraz 88. w województwie śląskim[3]. Dane te nie uległy zmianie w stosunku do informacji wskazanych w raporcie za rok 2023.

W Gminie Toszek (jak i w całej Polsce) można zauważyć spadek liczby ludności (mieszkańców) – należy jednak zaznaczyć, że tendencja ta utrzymuje się nieprzerwanie od 2012 r. na porównywalnym poziomie[4].

W tabeli poniżej przedstawiono dane statystyczne dla powiatu gliwickiego – obrazują one, w jaki sposób kształtował się stan liczby ludności w powiecie w latach 2019-2024 (porównanie).

[3] na 167 gmin w województwie śląskim

[4] https://forsal.pl/gospodarka/demografia/artykuly/8648677,gus-polska-ubytek-ludnosci.html, dostęp: 7 kwietnia 2025 r. Liczba ludności Polski spada od ponad dekady. Sytuacja demograficzna w Polsce jest zła, co potwierdzają najnowsze dane GUS - w 2024 r. liczba ludności Polski obniżyła się o około 147 tys. w stosunku do stanu sprzed roku

Tabela 1

Gminy powiatu gliwickiego w liczbach

Lp.	Gmina (nazwa)	Herb	Rodzaj gminy (charakter)	Ludność wg stanu na dzień 31.12.2019[5]	Ludność wg stanu na dzień 30.06.2024[6]	Saldo migracji (na 1000 ludności)[7] - określenie zajmowanego miejsca (lokaty) w województwie śląskim	Powierzchnia (w km²)	Gęstość zaludnienia (liczba osób przypadających na 1 km²)
1.	Knurów		miejska	38 859	35 422	150	34,00 km²	1 052,7 osoby/km²
2.	Pyskowice		miejska	18 563	16 313	99	30,90 km²	556,1 osoby/km²
3.	Sośnicowice		miejsko-wiejska	8 682	9 081	19	116,50 km²	77 osób/km²
4.	Toszek		miejsko-wiejska	**9 433**	**9 253**	88	99,90 km²	93 osoby/km²
5.	Gierałtowice		wiejska	11 624	12 252	10	38,30 km²	329 osób/km²
6.	Pilchowice		wiejska	11 451	12 166	6	69,90km²	180 osób/km²
7.	Rudziniec		wiejska	10 613	10 840	44	158,8 km²	69 osób/km²
8.	Wielowieś		wiejska	5 903	5 846	70	116,10 km²	50 osób/km²

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych na stronie Banku Danych Lokalnych dostępne na stronie: www.bdl.stat.gov.pl według danych GUS z 30 czerwca 2024 r., dostęp 7 kwietnia 2025 r.

W Polsce liczba ludności z roku na rok spada. Zdaniem ekspertów głównymi przyczynami zmniejszania się liczby ludności w Polsce są[8]: ujemny przyrost naturalny, migracje zagraniczne osób młodych, niestabilna sytuacja ekonomiczna, model rodziny z jednym dzieckiem lub bez dzieci, konsumpcyjny i indywidualistyczny styl życia (nastawiony na karierę zawodową), upowszechnienie się skutecznych metod antykoncepcji.

Najważniejszymi skutkami depopulacji w kraju są: starzenie się społeczeństwa, malejące wpływy na wypłaty emerytur – opóźnienie wieku emerytalnego, wzrost bezrobocia w niektórych zawodach (przykładowo w szkolnictwie). W przyszłości może wystąpić: brak rąk do pracy, spowolnienie rozwoju lub regres społeczno-gospodarczy.

[5] Dane według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. pobrane z Banku Danych Lokalnych GUS https://bdl.stat.gov.pl/BDL/d oraz www.polskawliczbach.pl

[6] Dane według stanu na dzień 30 czerwca 2024 r. pobrane z Banku Danych Lokalnych- www.polskawliczbach.pl

[7] Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020 – dane Banku Danych Lokalnych, więcej na stronie internetowej: bdl.stat.gov.pl, dostęp: 7 kwietnia 2025 r.

[8] https://zpe.gov.pl/a/zmiany-liczby-ludnosci-polski/D1A0dRW01, dostęp: 14 maja 2025 r.

Dodatkowo w Gminie Toszek można zauważyć, że liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy zmniejsza się także ze względu na fakt, iż wiele osób, które w latach 80-tych wyjechało za granicę obecnie porządkuje kwestie związane z miejscem zameldowania.

Wykres 2

Liczba osób zameldowanych (na pobyt stały i czasowy) na terenie gminy Toszek w latach 2020-2024

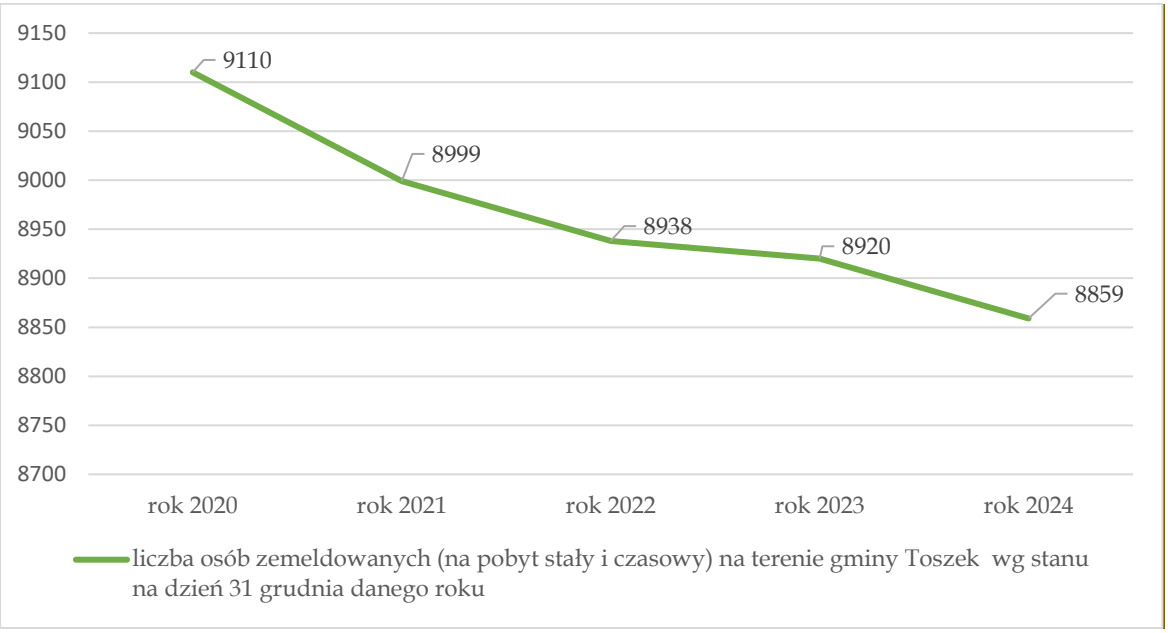

źródło: opracowanie własne

Tabela 2

Dynamika zmian stanu ludności na przestrzeni lat (2020-2024)

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców ogółem	**9.106**	**8.994**	**8.934**	**8.918**	**8.859**
w tym: osoby zameldowane na pobyt stały	8.953	8.832	8.816	8.781	8.741
w tym: osoby zameldowane czasowo	153	162	118	137	118

źródło: opracowanie własne

Tabela 3

Struktura ludności według grup wiekowych na koniec 2024 r.
(osoby zameldowane na pobyt stały i czasowy)

KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	Razem	Charakterystyka populacji
773	851	1.624 osoby – 18,33%	wiek przedprodukcyjny *(tj. osoby poniżej 18. roku życia)*
2.455	2.775	5.230 osób – 59,04%	wiek produkcyjny *(tj. kobiety w wieku 18-59 lat oraz mężczyźni w wieku 18-64 lat)*
1.320	685	2.005 osób – 22,63%	wiek poprodukcyjny *(tj. kobiety powyżej 60 lat i mężczyźni 66 i więcej)*
4.548	4.311	RAZEM (8.859 osób)	
51,34%	48,66%		

źródło: opracowanie własne

Obszar Gminy Toszek obejmuje miasto Toszek oraz 14 miejscowości (wsi), z których to wyodrębnione zostały jednostki pomocnicze – sołectwa (w kolejności alfabetycznej: Boguszyce, Ciochowice, Kotliszowice, Kotulin, Ligota Toszecka, Paczyna, Paczynka, Pawłowice, Pisarzowice, Płużniczka, Pniów, Proboszczowice, Sarnów, Wilkowiczki) i osiedle Oracze.

Rysunek 2

Mapa administracyjna gminy Toszek
(granice)

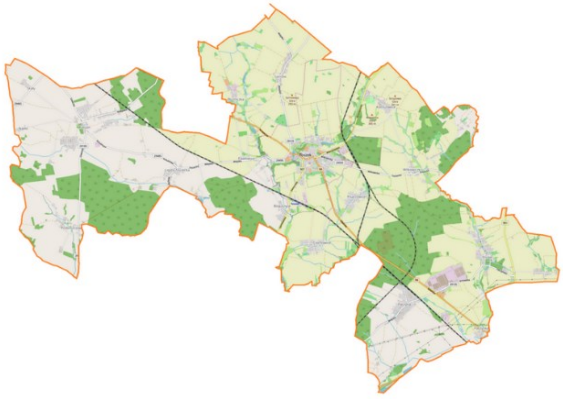

źródło:
https://www.google.pl/maps/place/Toszek/

W tabeli poniżej wskazano liczbę mieszkańców w poszczególnych miejscowościach wchodzących administracyjnie w skład Gminy Toszek – jak wynika z tabeli poniżej niemal w każdej miejscowości odnotowano spadek liczby ludności.

Z przedstawionej poniżej tabeli jednoznacznie wynika, iż poza miastem Toszek (3.331 mieszkańców) najwięcej ludności zamieszkuje w Kotulinie (1.227 mieszkańców) oraz w Paczynie (1.076), z kolei najmniejszymi sołectwami (zarówno pod względem powierzchni, jak i liczby mieszkańców) są: Paczynka (55 mieszkańców) oraz Pawłowice (73).

Tabela 4

Gmina Toszek w liczbach

Lp.	Nazwa miejscowości (sołectwa) (alfabetycznie)	Liczba mieszkańców[9]		Lp.	Nazwa miejscowości (sołectwa) (alfabetycznie)	Liczba mieszkańców[10]	
		według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.	według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.			według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.	według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.
1.	Boguszyce	254	250 ↓	9.	Pisarzowice	331	339 ↑
2.	Ciochowice	368	359 ↓	10.	Pniów	690	698 ↑
3.	Kotliszowice	227	225 ↓	11.	Proboszczowice	134	131 ↓
4.	Kotulin	1.241	1.227 ↓	12.	Płużniczka	216	216 =
5.	Ligota Toszecka	249	251 ↑	13.	Sarnów	381	378 ↓
6.	Paczyna	1.094	1.076 ↓	14.	Toszek	3.365	3.331 ↓
7.	Paczynka	56	55 ↓	15.	Wilkowiczki	240	250 ↑
8.	Pawłowice	74	73 ↓				

źródło: opracowanie własne

Przygotowany już po raz siódmy raport zawiera zbiór najważniejszych informacji dotyczących mienia komunalnego i jego wykorzystania, realizacji budżetu ze wskazaniem najważniejszych źródeł dochodów/przychodów i wykonanych wydatków/rozchodów w 2024 r. oraz funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego w istotnych dla niej dziedzinach.

Uzupełnieniem przedstawionych w raporcie informacji mogą być comiesięczne sprawozdania z działalności Burmistrza Toszka, stanowiące załączniki do protokołów z sesji Rady Miejskiej w Toszku, które znajdują się w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek (dostępne online).

Lata 2022-2024 okazały się przełomowe w historii samorządu pod względem realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych z dofinansowaniem zewnętrznym, w tym środków unijnych (szczegółowy opis w rozdziale II pkt 21), a rok sprawozdawczy był okresem kontynuacji kilku projektów wieloletnich oraz inwestycji zapoczątkowanych w latach poprzednich, które opisano w dalszych rozdziałach niniejszego opracowania.

[9] tj. liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy (łącznie)
[10] tj. liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy (łącznie)

Rysunek 3

Okładki poprzednich edycji raportu o stanie Gminy Toszek

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rozdział I
Ogólne informacje o działalności Burmistrza Toszka w roku 2024

1. Ogólne dane finansowe

Poniżej przedstawione zostają podstawowe dane odzwierciedlające sytuację ekonomiczną Gminy Toszek w roku 2024.

W okresie sprawozdawczym zrealizowane przychody i dochody razem (wykonanie planu) ogółem wyniosły 90.041.208,36 zł, co stanowi 93,3% planu, natomiast rozchody i wydatki wykonano w kwocie 87.391.387,66 zł, co stanowi 90,6% planowanych rozchodów i wydatków razem na rok 2024 (dla porównania w roku 2023 suma przychodów i dochodów razem wyniosła 60.489.741,23 zł **– widoczny jest wzrost o blisko 30.000.000,00 zł**). Wzrost wysokości dochodów obrazuje poniższy wykres.

Wykres 3

Dochody ogółem (bez przychodów) Gminy Toszek w latach 2020-2024 (ujęcie porównawcze)

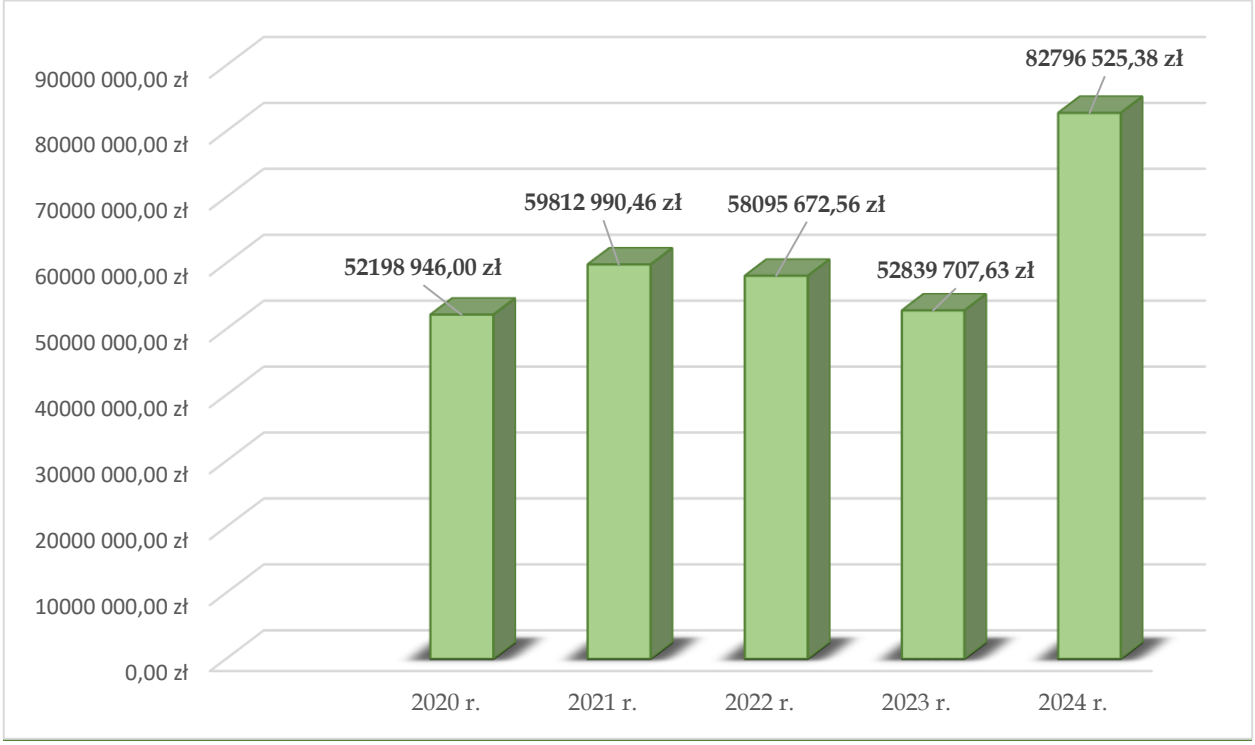

źródło: opracowanie własne

Główne źródła dochodów budżetu Gminy Toszek stanowią: subwencja ogólna (28,32%), udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (11,27%), podatek od nieruchomości (7,94%) oraz dotacje z Budżetu Państwa (na zadania własne i zlecone – 4,86%). Uzupełniającym źródłem dochodów są pozyskane fundusze, w tym środki pozabudżetowe na dofinansowanie wielu zadań inwestycyjnych oraz projektów miękkich (prospołecznych, edukacyjnych). W roku sprawozdawczym niemal 33% dochodów stanowiły źródła zewnętrzne (otrzymane dofinansowania z różnych źródeł - w tabelce poniżej oznaczono kolorem czerwonym).

Tabela 5

Wybrane dane budżetowe Gminy Toszek – zestawienie głównych źródeł dochodów budżetu Gminy Toszek w roku 2024

Lp.	*Kategorie głównych źródeł dochodów budżetu Gminy Toszek*	*Wysokość wpływów do budżetu w roku 2024*[11]	
		(w zł)	*(w %)*
1.	Subwencja ogólna z Budżetu Państwa	23.447.840,00	**28,32**
2.	Środki z Polskiego Ładu na zadania inwestycyjne	19.391.783,79	**23,42**
3.	Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	9.331.326,00	**11,27**
4.	Podatek od nieruchomości	6.574.529,71	**7,94**
5.	Dotacje z Budżetu Państwa (w tym na zadania własne i zlecone z zakresu administracji publicznej)	4.023.601,88	**4,86**
6.	Wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	3.172.953,56	3,83
7.	Dochody ze źródeł zewnętrznych, w tym Unii Europejskiej	2.963.008,16	3,58
8.	Podatek rolny	1.483.731,67	1,79
9.	Wpływu do budżetu z tytułu najmu i dzierżawy	1.134.122,53	1,37
10.	Środki otrzymane na dofinansowanie zadań inwestycyjnych – Fundusz Przeciwdziałania COVID-19	862.809,77	1,04
11.	Środki z Funduszu Pomocy na dofinansowanie własnych zadań z przeznaczeniem na pomoc ludności uchodźczej z Ukrainy	342.281,50	0,41
12.	Sprzedaż majątku	484.280,65	0,58
13.	Udziały w podatku dochodowym od osób prawnych	172.723,00	0,21
14.	**Inne**[12]	9.411.533,16	**11,37**

źródło: opracowanie własne

Porównując wysokości poszczególnych kategorii źródeł dochodów do budżetu Gminy Toszek w roku 2024 z rokiem 2023 można zauważyć:

- ↓ spadek procentowego udziału wysokości ogólnej z Budżetu Państwa z 36,09% do 28,32% (spadek o 7,77 punktów procentowych), przy czym rzeczywista wysokość wpływu do budżetu wzrosła z 19.088.364,00 zł w roku 2023 do 23.447.840,00 zł w roku 2024;
- ↓ spadek procentowego udziału podatku od nieruchomości z 11,14% w roku 2023 do 7,94% w roku 2024 (spadek o 3,20 punktu procentowego);
- ↓ spadek procentowego udziału dochodów ze źródeł pozabudżetowych, w tym z Unii Europejskiej z 6,38% do 3,58 – ma to związek z faktem, że rok 2022 był rekordowym rokiem jeśli chodzi o wysokość przyznanych dofinansowań, przy czym realizacja projektów i wypłata środków rozpoczęła się w roku 2023 i wyniosła 34.577.849,92 zł, w tym wysokość pozyskanego dofinansowania: 31.568.988,45 zł, tj. 91% (91,29%) ogólnej wartości tych projektów/programów– były to kwoty rekordowe (w porównaniu do lat poprzednich, tj. 2017-2021).
  Wypłata środków pozabudżetowych uzyskanych w 2023 r. następowała częściowo w roku 2024;

[11] suma dochodów (bez przychodów) w 2024 r. wyniosła: 82.796.525,38 zł (w tym dochody bieżące: 56.481.848,92 zł, pozostałą kwotę stanowią dochody majątkowe w wysokości 26.314.676,46 zł)

[12] w kategorii „inne" mieszczą się także wpływy kolejnych transz dotacji udzielonych w latach poprzednich, przykładowo wpływy z środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na modernizację dróg gminnych – 13.380.200,00 zł, „Parkuj i jedź" - budowa centrum przesiadkowego – 307.921,34, dotacja na udziały w SIM – 2.077.000,00 zł, dotacje na organizację wyborów parlamentarnych i samorządowych, część wyrównawcza subwencji ogólnej, w tym także dochody ponadplanowe, przykładowo z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat, zwroty podatku VAT, podatek od spadków i darowizn, wynagrodzenie płatnika składek ZUS i podatku dochodowego, opłaty skarbowe i inne

↓ niewielki spadek udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych o 0,55% (spadek z 11,82% do 11,27%);
↓ spadek procentowego udziału wpływu z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi z 5,96% do 3,83% (spadek o 2,13 punktu procentowego);
↓ spadek procentowego udziału w podatku dochodowym od osób prawnych z 0,33% do 0,21%;
↓ znaczący spadek procentowego udziału wysokości otrzymanych dotacji z Budżetu Państwa (na zadania własne i zlecone z zakresu administracji publicznej) z 8,64% do 4,86% (spadek o 3,78 punktów procentowych);
↓ niewielki spadek udziału dochodów z tytułu najmu i dzierżawy do 1,37% dochodów (w roku 2023 wskaźnik wynosił 1,6%);
↑ wzrost procentowego udziału środków otrzymanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 z 0,22% do 1,04%;
→ wysokość dochodów z tytułu sprzedaży majątku w roku 2024 jest na porównywalnym poziomie do lat poprzednich (poniżej 1%);
↓ wysokość dochodów z innych tytułów spadła z 12,16% w roku 2023 do 11,37 % w roku 2024.

Szczegółowe dane, tj. wyszczególnienie źródeł dochodów oraz wydatków Gminy Toszek określone zostały w *Zarządzeniu nr 0050.70.2025 Burmistrza Toszka z dnia 28 marca 2025 r. w sprawie przedłożenia sprawozdania rocznego budżetu Gminy Toszek za rok 2024.*

Wydatki Gminy Toszek

Uzyskane dochody determinują poziom wydatków budżetowych na zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej. Największy strumień środków przeznaczany był w 2024 r. na oświatę i wychowanie oraz edukację i opiekę wychowawczą (40% wydatków ogółem) i wielkość ta systematycznie rośnie (w roku 2023 było to 38%, w 2022 r. – 35%, w 2021 r. - 32%, w 2020 r.- 31%).

W porównaniu z rokiem 2023 w roku 2024 znacząco **zwiększyły się wydatki na transport i łączność (z 8% do 27% wszystkich wydatków).**

Wzrost wydatków na transport jest skomplikowanym zjawiskiem, którego przyczyny są wielopłaszczyznowe. Przede wszystkim inflacja i rosnące ceny paliwa, energii elektrycznej oraz kosztów operacyjnych mają istotny wpływ na koszty transportu. Dodatkowo wzrost wynagrodzeń kierowców, deficyt kadry i zmiany w przepisach celnych i transportowych również przyczyniają się do wzrostu wydatków – tym samym wzrosła wysokość składki do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (dalej „GZM"), która jest organizatorem publicznego transportu zbiorowego na terenie gminy Toszek.

Główną przyczyną wzrostu wydatków w tej kategorii kosztów są znaczne nakłady na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.), przykładowo związanych z realizacją projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym również unijnych, tj.:

1) *„Parkuj i jedź – budowa centrum przesiadkowego w Toszku"* – całkowity koszt inwestycji (po zmianach) został określony na 5.550.064,73 zł[13], w tym wysokość otrzymanego dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej: „EFRR" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2025 (dalej: „RPO WSL 2014-2020") zgodnie z umową wynosi 1.830.375,79 zł (dofinansowanie stanowi około 30%

[13] w raportach z lat poprzednich wskazano planowaną wartość inwestycji, tj. 4.812.687,39 zł. Ze względu na przesunięcie terminu jej realizacji oraz wzrost cen jednostkowych spowodowanych inflacją, wartość inwestycji uległa zwiększeniu

kosztów inwestycji), z czego w roku sprawozdawczym, tj. 2024 wydatkowano (zgodnie ze sprawozdaniem finansowym za rok 2024) 1.700.182,88 zł. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 5.545.621,74 zł;

2) *Przebudowa dróg gminnych: ul. Srocza Góra i ul. Jaskółcza w Pniowie – poprawa stanu technicznego* – całkowity koszt inwestycji (zgodnie z zawartą umową) wyniósł 2.131.278,27 zł, w tym wysokość otrzymanego dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (po zmianach) wynosi: 1.978.675,62 zł (nie więcej niż 95% kosztów kwalifikowanych);
3) *Przebudowa dróg gminnych DG 620326 S ul. Kotliszowicka w Wilkowiczkach i DG 620325 S ul. Wiejska w Wilkowiczkach* – całkowity koszt inwestycji (po zmianach) wyniósł 4.981.077,18 zł, w tym:
   a) 2.439.067,70 zł zostało dofinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dalej: „PROW");
   b) 2.475.999,99 zł zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg;
4) *„Przebudowa dróg gminnych: ul. dr. Ludwiga Guttmanna, ul. ks. Twardowskiego, ul. Polna, ul. Boczna w Toszku wraz z rozbudową oświetlenia ulicznego – poprawa stanu technicznego"* – planowany koszt inwestycji wynosi 8.278.600,00 zł, z czego 7.600.000,00 zł zostanie dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (dofinansowanie 95%);
5) *„Przebudowa dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Toszek" – Rządowy Fundusz Polski Ład – przebudowa oraz modernizacja dróg gminnych* - całkowity koszt inwestycji (po zmianach) to 11.134.499,01 zł[14], w tym 9.500.000,00 zł zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (dofinansowanie 90%);
6) *„Budowa i przebudowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie gminy Toszek" – poprawa jakości i standardów życia* - całkowity koszt inwestycji (zgodnie z zawartą umową) wynosi 1.661.471.70 zł. Inwestycja ta jest realizowana razem z zadaniem pn. *„Przebudowa dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Toszek*" (pkt 5);
7) *Przebudowa oraz modernizacja drogi Świbskiej w Kotulinie - Rządowy Fundusz Polski Ład – poprawa warunków dojazdowych dla mieszkańców Kotulina* - całkowity koszt inwestycji (po zmianach) to 1.054.740,00 zł, w tym 969.855,00 zł zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (dofinansowanie 90%).

Szczegóły dotyczące w/w inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału raportu.

Na wzrost wydatków w tej kategorii kosztów nieznaczny wpływ miała także realizacja nowego zadania zleconego wynikającego z 37f ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 365) polegającego na organizacji na terenie gminy w dniu wyborów bezpłatnego gminnego przewozu pasażerskiego dla wyborców ujętych w spisie wyborców (wybory samorządowe oraz wybory do Parlamentu Europejskiego).

Dodatkowo w 2024 r. w ramach realizowanego gminnego „Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy dla mieszkańców gminy Toszek na lata 2023-2025" (szczegóły dotyczące tego programu opisano w rozdziale II pkt 9 raportu) organizowano sukcesywnie transporty mieszkanek gminy Toszek – beneficjentek Programu do siedziby Realizatora Programu (oddalonego od granic samorządu o około 35 km w jedną stronę) celem wykonania specjalistycznych badań w kierunku badania gęstości kości.

W 2024 r. odnotowano spadek wydatków z przeznaczeniem na:

↓ gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (w tym gospodarowanie odpadami) oraz gospodarkę mieszkaniową (spadek z 20% do 10% wszystkich wydatków);

↓ zadania z zakresu pomocy społecznej (z 4% do 3%) i pomocy rodzinie (z 6% do 3%);

[14] pierwotnie zakładano 10.298.599,01 zł

- ↓ kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego oraz kultury fizycznej (z 4% do 3%);
- ↓ administrację publiczną (z 14% do 11%);
- ↓ „inne" (z 3% do 2%)[15].

Wskazane powyżej dane liczbowe najlepiej obrazuje poniższy wykres (*vide:* wykres 4).

Wykres 4

Strumienie wydatków Gminy Toszek w roku 2023 i 2024 – porównanie

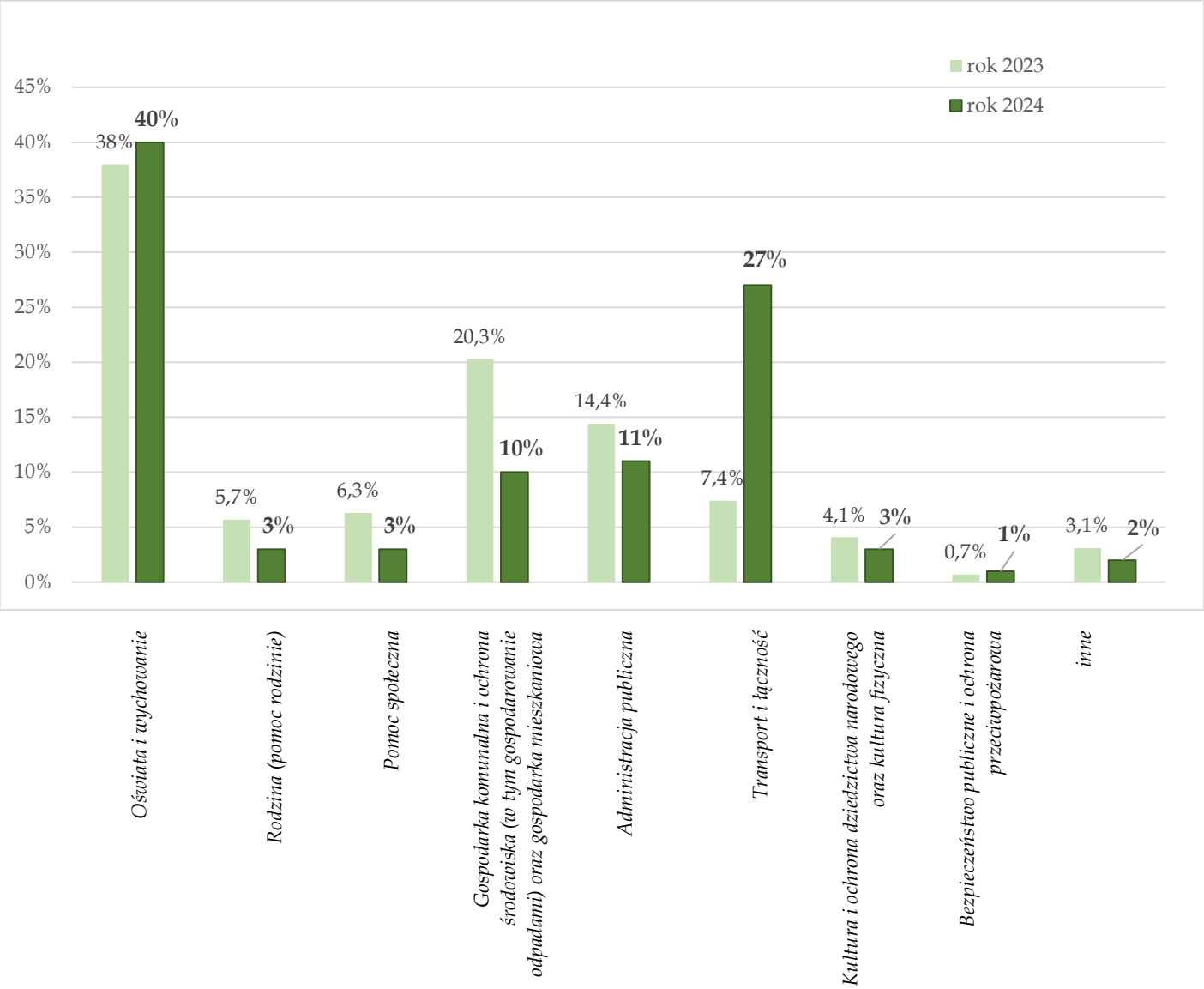

źródło: opracowanie własne

[15] Na kategorię „inne" składają się wszystkie inne kategorie kosztów niewskazane na wykresie 4, jak na przykład oświetlenie ulic, utrzymanie terenów zielonych, obsługa papierów wartościowych, pozostała działalność

Analizując przedmiotowy wykres można zauważyć, że wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy rodzinie i pomocy społecznej w roku 2024 wyniosły łącznie 6%[16] wszystkich wydatków – odnotowano w tym zakresie spadek o blisko połowę (6 punktów procentowych) w stosunku do roku 2023, kiedy to wydatki na ten cel sięgały 12%.

W porównaniu z rokiem 2023 w roku 2024 wydatki związane z bezpieczeństwem publicznym i ochroną przeciwpożarową utrzymywały się na porównywalnym poziomie.

Wykres 5

Wydatki ogółem (bez rozchodów) Gminy Toszek w latach 2020-2024 (ujęcie porównawcze)

źródło: opracowanie własne

Deficyt budżetu

W 2024 r. wydatkowano (ogółem) kwotę 87.107.887,66 zł (tj. o 9.093.617,69 zł mniej niż zakładano), co stanowi 90,6% planu wydatków[17].

W 2024 r. zrealizowane przychody i dochody ogółem wyniosły 90.041.208,36 zł, co stanowi 93,3% planu dochodów[18].

Różnica między wykonanymi (wypracowanymi) dochodami (dochody bieżące i majątkowe bez przychodów) a wykonanymi wydatkami (tj. wydatki bieżące i majątkowe bez rozchodów) wyniosła zatem **– 4.311.362,28 zł jest to tzw. „deficyt budżetu"** (*vide:* wykres 6).

[16] w tym zadania z zakresu pomocy społecznej oraz pomocy ludności uchodźczej z Ukrainy – 4,3%, zadnia zakresu pomocy rodzinie – 5,7% i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, w tym dystrybucja węgla dla mieszkańców gminy Toszek i wypłata dodatków do źródeł ogrzewania – 2 %

[17] planowane wydatki (rozchody i wydatki razem) – plan (po zmianach) wyniosły 96.485.005,35 zł

[18] planowane dochody i przychody (po zmianach) wynosiły: 96.547.967,35 zł

Wykres 6

Dochody Gminy Toszek w 2024 r. a wydatki faktycznie wykonane w roku 2024[19]

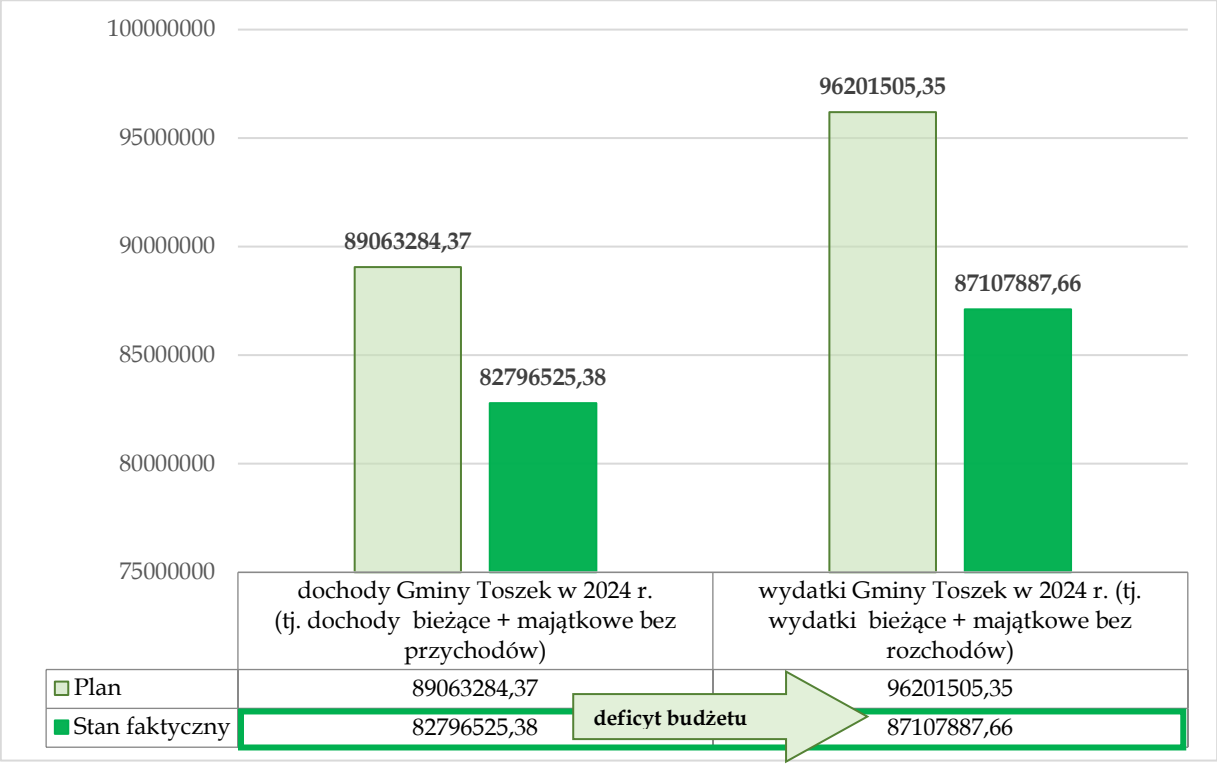

źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzenia Burmistrza Toszka nr 0050.70.2025 z dnia 28 marca 2025 r. w sprawie przedłożenia sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024, sprawozdania rocznego z wykonania planu finansowego Centrum Kultury „Zamek w Toszku" za rok 2024 oraz informacji o stanie mienia Gminy Toszek według stanu na dzień 31.12.2024 r.[20]

Na ukształtowanie się deficytu budżetowego na w/w poziome, czyli mniejszym niż planowano/zakładano[21] miały wpływ w szczególności:

1) zwiększenie wysokości dochodów w stosunku do planowanych, poprzez:
   a) wzrost (w stosunku do planu) wysokości otrzymanych dochodów z Budżetu Państwa oraz ze źródeł zewnętrznych, w tym w szczególności dotacji z przeznaczeniem na:
      – wydatki inwestycyjne z lat ubiegłych (refundacja poniesionych kosztów);
      – inwestycje realizowane w roku 2025;
   b) wzrost (w stosunku do planu) wysokości dotacji otrzymanych na realizację zadań zleconych, przykładowo w 2024 r. otrzymano dotację celową na organizację wyborów samorządowych (otrzymano dotację w wysokości 105.165,00 zł) oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego (63.382,00 zł);
2) odstąpienie od realizacji części zaplanowanych na 2024 r. zadań/działań/programów/ inwestycji lub ograniczenie (zmniejszenie) sposobu jego wykonania z przyczyn niezależnych od organu wykonawczego, przykładowo w 2024 r. realizowano *„Program profilaktyki raka piersi dla kobiet zamieszkałych na terenie Gminy Toszek powyżej 25. roku życia"*, przy czym zaplanowano,

[19] na wykresie przedstawiono dane dotyczące dochodów (dochody bieżące oraz dochody majątkowe, bez przychodów), z kolei w zakresie wydatkowanych środków wykres przedstawia wyłącznie wydatki (wydatki bieżące oraz wydatki majątkowe, bez rozchodów budżetu)

[20] Zarządzenie dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek

[21] na koniec roku zakładano, że wysokość deficytu budżetowego w 2024 r. wyniesie 7.138.220,98 zł

że w module II – diagnostycznym przedmiotowego Programu weźmie udział 167 kobiet (50% populacji kwalifikującej się do udziału w części diagnostycznej), tymczasem faktycznie z możliwości bezpłatnych badań skorzystało jedynie 6 kobiet, co w znaczący sposób wpłynęło na wysokość wydatkowanych środków (szczegóły dotyczące w/w programu polityki zdrowotnej opisano w rozdziale II pkt 10).

3) przesunięcie terminu realizacji poszczególnych etapów projektów/inwestycji wieloletnich, przykładowo:
   a) *Budowa hali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku"* – wieloletnia inwestycja, której termin realizacji pierwotnie wyznaczono do końca 2023 r., jednak z przyczyn niezależnych od samorządu (brak możliwości rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w planowanym terminie i konieczność zmiany projektu w zakresie konstrukcji dachu) termin realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego został przedłużony do 2025. Niewydatkowane w latach poprzednich, tj. 2023-2024 r. środki finansowe zaplanowane na rok 2024 w związku z realizacją inwestycji. Szczegóły dotyczące inwestycji wskazano w pkt 2 niniejszego rozdziału;
   b) *Parkuj i jedź – budowa centrum przesiadkowego w Toszku"* – wieloletnia inwestycja, której termin realizacji pierwotnie wyznaczono do dnia 30 czerwca 2022 r., jednak z przyczyn niezależnych od samorządu (odstąpienie od umowy z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy i konieczność ponownego przeprowadzenia procedury postępowania o udzielenie zamówienia publicznego) został przedłużony do września 2024 r. Całkowity koszt projektu oszacowano na 5.562.894,96 zł, w tym w roku 2023 na przedmiotową inwestycję wydatkowano kwotę w wysokości: 1.241.727,13 zł. Łączne wydatki poniesione na realizację przedsięwzięcia w latach poprzednich wyniosły 3.854.417,86 zł, co stanowi 69,3% planu. Przedmiotowa inwestycja była dofinansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Rolnictwa (dalej: „EFRR") w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego (dalej: „RPO WSL") 2014-2020. Środki niewydatkowane na ten cel w roku 2023 zostały przesunięte do wydatkowania w kolejnym roku budżetowym, tj. 2024. W roku 2024 zakończono realizację inwestycji – na ten cel wydatkowano 1.700.182,88 zł. Szczegóły dotyczące inwestycji wskazano w pkt 2 niniejszego rozdziału;
4) „ponadplanowe" środki otrzymane z Ministerstwa Finansów w wysokości 1.500.000,00 zł z tytułu uzupełnienia subwencji ogólnej, które zostały przeznaczone na wydatki w roku 2024.

Przyczyny deficytu budżetowego w roku 2024

Ogólny wynik budżetu[22] Gminy Toszek w roku 2024 to deficyt budżetowy na poziomie 4.311.362,28 zł. Został on pokryty z kredytu oraz niewykorzystanych środków pieniężnych wynikających z rozliczeń dochodów i wydatków nimi finansowanych.

Ujemne saldo w budżecie samorządu (sytuacja, w której wydatki bieżące w budżecie danej jednostki są wyższe niż jej bieżące dochody w danym okresie rozliczeniowym) wynika w szczególności z:

1) trudnej sytuacji gospodarczo-ekonomicznej na świecie;
2) niekorzystnych zjawisk w środowisku gospodarczym;
3) wzrostu wydatków bieżących spowodowanych w szczególności wzrostem wysokości minimalnego wynagrodzenia, inflacją oraz ogólnym wzrostem cen;
4) wzrostu inflacji i tym samym wzrostu kosztów cen jednostkowych produktów i realizowanych usług;

[22] Różnica między dochodami (bieżącymi i majątkowymi) BEZ przychodów, tj. 82.796.525,38 zł a wydatkami (bieżącymi i majątkowymi) BEZ rozchodów, tj. 87.107.887,66 zł

5) zmniejszeniem wysokości dochodów bieżących wynikających w szczególności z prowadzonej polityki społecznej i prorodzinnej (ulgi, dodatki, pomoc społeczna, obniżony podatek dochodowy od osób fizycznych z 17% do 12% i inne);
6) wzrostem środków wydanych na wkłady własne przy realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.

Nadwyżka operacyjna

W roku 2024, mimo ogólnie trudnej sytuacji ekonomicznej samorządów, Gmina Toszek wypracowała **nadwyżkę operacyjną w kwocie 2.034.693,67 zł** (różnica między dochodami bieżącymi, tj. 56.481.848,92 zł a wydatkami bieżącymi tj. 54.447.155,25 zł).

Tempo rozwoju

Tempo rozwoju Gminy Toszek (mierzone wysokością nakładów inwestycyjnych) jest rozłożone w czasie. Pomimo wybuchu w lutym 2022 roku wojny na Ukrainie, globalnego kryzysu energetycznego i wysokiej inflacji oraz trwającej blisko 3 lata (2020-2023) pandemii wirusa Sars-CoV-2, wartość wydatków inwestycyjnych Gminy Toszek w roku 2024 kształtowała się na wyższym poziomie niż w latach 2019-2023[23] – wyniosła ona rekordowe 32.660.732,41 zł, co stanowi 37,5% wydatków (ogółem) budżetu.

Dynamika wzrostu w stosunku do roku poprzedniego (2023) wynosi **407,32%,** a w stosunku do lat 2018-2023 (średnio) 129,83%, co obrazuje poniższy wykres (*vide:* wykres 7).

Długofalowy wzrost dynamiki wynika z faktu realizacji wielu zadań inwestycyjnych. Można wnioskować, iż wielkość ta będzie utrzymywała tendencję wzrostową także w kolejnych latach (na wykresie 7 zaznaczono zieloną kropkowaną linią prognozowaną tendencję wzrostową dynamiki rozwoju – linia trendu).

Wykres 7

Tempo rozwoju Gminy Toszek – wysokość nakładów inwestycyjnych w latach 2020 – 2024 (porównanie z zaznaczoną linią trendu)

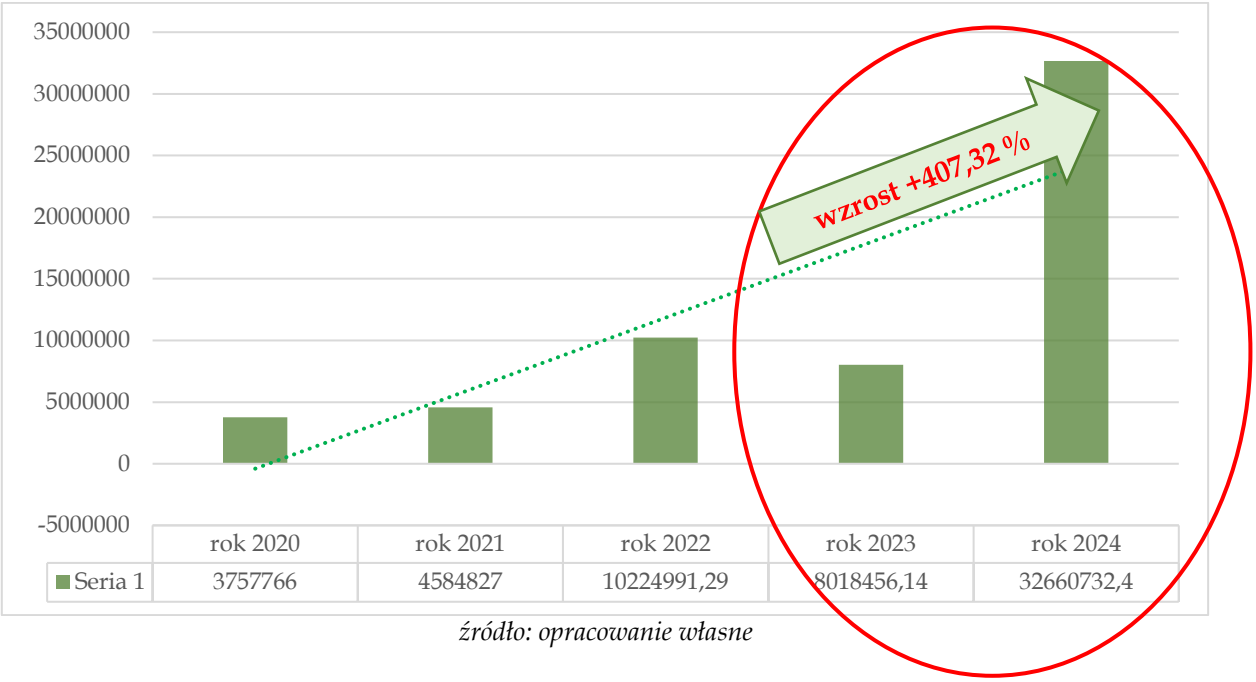

źródło: opracowanie własne

[23] w roku 2020 wysokość nakładów inwestycyjnych wyniosła 3.757.765.99 zł., a w roku 2021- 4.584.826,76 zł, z kolei w roku 2023 wyniosła ona 8.018.456,14 zł

Utrzymująca się (już od roku 2018) tendencja wzrostowa związana jest z faktem, iż Gmina Toszek jest w trakcie realizacji licznych przedsięwzięć inwestycyjnych (rozłożonych w czasie, których termin zakończenia wskazano na lata 2022-2025). Dodatkowo sukcesywnie podejmowane są mniejsze (bieżące) działania inwestycyjne. Poniżej wskazano najważniejsze projekty inwestycyjne, których szacunkowa wartość całkowita wpływa na utrzymanie się rosnącej tendencji tempa rozwoju Gminy Toszek:

1) *„Parkuj i jedź – budowa centrum przesiadkowego w Toszku"* – całkowity koszt inwestycji (po zmianach) został określony na 5.550.064,73 zł[24], w tym wysokość otrzymanego dofinansowania z EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020 zgodnie z umową wynosi 1.830.375,79 zł (dofinansowanie stanowi około 30% kosztów inwestycji), z czego w roku sprawozdawczym, tj. 2024 wydatkowano (zgodnie ze sprawozdaniem finansowym za rok 2024) 1.700.182,88 zł. Szczegóły dotyczące inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału;
2) *Przebudowa dróg gminnych: ul. Srocza Góra i ul. Jaskółcza w Pniowie – poprawa stanu technicznego* – całkowity koszt inwestycji (zgodnie z zawartą umową) wynosi 2.131.278,27 zł, w tym wysokość otrzymanego dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (po zmianach) wynosi: 1.978.675,62 zł (nie więcej niż 98% kosztów kwalifikowanych). W 2022 r. wydatkowano kwotę w wysokości 55.227,00 zł z przeznaczeniem na sporządzenie programu funkcjonalno-użytkowego, z kolei w roku 2023 wydatkowano 10.455,00 zł z przeznaczeniem na wynagrodzenie dla inspektora nadzoru), co stanowi zaledwie 3% planowanych kosztów. Dodatkowo w roku 2023 ogłoszono aż 5 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego – wszystkie zostały unieważnione ze względu na ceny ofert znacząco przekraczające możliwości finansowe Gminy. Dopiero w roku 2024 udało się wyłonić wykonawcę przedmiotowego przedsięwzięcia inwestycyjnego. W 2024 r. wydatkowano na ten cel 2.065.596,27 zł.
   Szczegóły opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału;
3) *Przebudowa oraz modernizacja dróg gminnych DG 620326 S ul. Kotliszowicka w Wilkowiczkach i DG 620325 S ul. Wiejska w Wilkowiczkach* – łączne nakłady finansowe zaplanowane w okresie realizacji przedsięwzięcia wyznaczone na lata 2023-2024 oszacowano na kwotę 4.986.501,82 zł[25], Kwota faktycznie wydatkowana na ten cel okazała się nieznacznie niższa, bowiem wyniosła 4.981.077,18 zł, z czego 4.915.067,69 zł zostało pokryte z otrzymanego dofinansowania, w tym:
   a) 2.439.067,70 zł - z PROW,
   b) 2.475.999,99 zł z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
   Pozostałe 66.009,49 zł zostało pokryte ze środków własnych Gminy Toszek[26].
   Szczegóły dotyczące inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału;
4) *„Przebudowa dróg gminnych: ul. dr. Ludwiga Guttmanna, ul. ks. Twardowskiego, ul. Polna, ul. Boczna w Toszku wraz z rozbudową oświetlenia ulicznego – poprawa stanu technicznego"* – planowany koszt inwestycji[33] wynosi 8.278.600,00 zł, z czego 7.600.000,00 zł zostanie dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (dofinansowanie 95%).

---

[24] w raportach z lat poprzednich wskazano planowaną wartość inwestycji, tj. 4.812.687,39 zł. Ze względu na przesunięcie terminu jej realizacji oraz wzrost cen jednostkowych spowodowanych inflacją, wartość inwestycji uległa zwiększeniu

[25] zgodnie z informacją wskazaną w części 1.17 załącznika do Zarządzenia nr 0050.70.2025 Burmistrza Toszka z dnia 28 marca 2025 r. (roczne sprawozdanie finansowe za rok 2024) – *stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich* oraz zawartą umową

[26] w tym miejscu należy zwrócić uwagę, że w poprzednich edycjach raportu wskazano, iż wartość pozyskanego dofinansowania wyniosła łącznie - 5.860.166,00 zł, tj. 117%, przekraczając tym samym wartość całkowitą zadania (w tym 3.301.996,00 zł z PROW oraz 2.558.170,00 zł z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg). Wartości te uległy zmianie - tak, aby wartość podwójnego dofinansowania nie przekroczyła łącznie 98% kosztów kwalifikowanych

Dotychczas (w 2022 r.) wydatkowano kwotę w wysokości 46.740,00 zł celem sporządzenia programu funkcjonalno-użytkowego (co stanowi zaledwie 0,6% planowanych kosztów). W roku 2023 nie poniesiono żadnych wydatków. Realizacja inwestycji rozpoczęła się w roku 2024 i aktualnie (w 2025 r.) jest w trakcie realizacji w formule „zaprojektuj i wybuduj" (wydatek zostanie poniesiony zatem PO realizacji inwestycji):
Szczegóły dotyczące inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału;

5) *„Przebudowa dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Toszek" – Rządowy Fundusz Polski Ład – przebudowa oraz modernizacja dróg gminnych* - całkowity koszt inwestycji (po zmianach) to 11.134.499,01 zł[27], w tym 9.500.000,00 zł zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (dofinansowanie 90%).
W ramach przedmiotowej inwestycji w 2022 r. wydatkowano kwotę w wysokości 193.599,01 zł, z przeznaczeniem na sporządzenie programów funkcjonalno-użytkowych dla 8 n/w dróg gminnych: ul. Ogrodowa w Pisarzowicach, ul. Leśna w Toszku, ul. Osiedlowa w Ciochowicach, ul. Nogowczycka w Proboszczowicach, Plac Drzewny w Paczynie, ul. Wiejska w Boguszycach, ul. Wiejska w Płużniczce oraz ul. Górna w Ligocie Toszeckiej, a w 2023 r. wydatkowano 514.509,00 zł. Realizacja inwestycji została zaplanowana na lata 2023-2024.
Roboty budowlane zostały rozpoczęte w 2024 r. Na ten cel w roku 2024 wydatkowano kwotę w wysokości 10.292.227,50 zł.
Szczegóły dotyczące inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału;

6) *„Budowa i przebudowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie gminy Toszek" – poprawa jakości i standardów życia* - całkowity koszt inwestycji (zgodnie z zawartą umową) wynosi 1.661.471.70 zł. Inwestycja ta jest realizowana razem z zadaniem pn. *„Przebudowa dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Toszek"* (pkt 5). Szczegóły dotyczące inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału;

7) *Przebudowa oraz modernizacja drogi Świbskiej w Kotulinie - Rządowy Fundusz Polski Ład – poprawa warunków dojazdowych dla mieszkańców Kotulina* - całkowity koszt inwestycji (po zmianach) to 1.054.740,00 zł, w tym 969.855,00 zł zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (dofinansowanie 90%). Szczegóły dotyczące inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału;

8) *„Termomodernizacja Szkoły Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie"* – całkowity koszt inwestycji (po zmianach) wyniósł 1.690.000,00 zł, w tym 1.350.000,00 zł zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (dofinansowanie 90%). Realizacja inwestycji nastąpiła w roku 2024. Szczegóły dotyczące inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału;

9) *„Budowa hali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku"* - całkowity koszt inwestycji (po zmianach) wynosi 15.602.049,00 zł, w tym 13.500.000,00 zł zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (dofinansowanie 90%). Realizację projektu zaplanowano na lata 2024-2025. Szczegóły dotyczące inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału;

10) *Remont I i II piętra Urzędu Miejskiego w Toszku* - całkowity koszt inwestycji (po zmianach wraz z kosztami związanymi z opracowaniem dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz inspektorem nadzoru) wyniósł 800.370,03 zł, w tym roboty budowlane (remont) - 779.320,00 zł (tj. blisko o 30 tysięcy mniej niż zakładano), czego 719.969,87 zł zostało pokrytych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – edycja 1. (dofinansowanie 98%). Szczegóły dotyczące inwestycji opisano w pkt 2 niniejszego rozdziału.

[27] pierwotnie zakładano 10.298.599,01 zł

Stopień zaawansowania realizacji przedsięwzięć wieloletnich został szczegółowo opisany w *Zarządzeniu nr 0050.70.2025 Burmistrza Toszka z dnia 28 marca 2025 r. w sprawie: przedłożenia sprawozdania rocznego budżetu Gminy Toszek za rok 2024, sprawozdania rocznego z wykonania planu finansowego Centrum Kultury „Zamek w Toszku" za rok 2024 oraz informacji o stanie mienia Gminy Toszek według stanu na dzień 31.12.2024 r.* (dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek).

Inwestycje zrealizowane w roku 2024 przez toszecki samorząd oraz rozpoczęte lub kontynuowane w roku sprawozdawczym zostały opisane w pkt 2 niniejszego rozdziału.

2. Wydatki inwestycyjne

Jak wskazano powyżej wysokość nakładów inwestycyjnych cyklicznie wzrasta – w roku sprawozdawczym na inwestycje przeznaczono 32.660.732,41 zł. Szczegółowe dane zestawiono w tabelce poniżej.

Tabela 6

Nakłady inwestycyjne w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Nakłady inwestycyjne	3.757.765,99 zł	4.584.826,76 zł	10.224.991,29 zł	8.018.456,14 zł	**32.660.732,41 zł**
Dynamika wzrostu do roku poprzedniego	105,56 %	122,01%	223,02%	78,42 %	**407,32%**

źródło: opracowanie własne

Drogownictwo:

– w 2024 r. przeprowadzono/wykonano:
  - ✓ remonty cząstkowe nawierzchni dróg gminnych, o łącznej powierzchni ubytków 599,148 m² oraz kruszywa 100 m² za kwotę 127.137,23 zł brutto, tj. porównywalnie do lat poprzednich[28];

Rysunek 4

Remonty cząstkowe dróg w trakcie prowadzonych prac

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

[28] w roku 2023 wykonano remonty cząstkowe nawierzchni dróg gminnych, o łącznej powierzchni ubytków 596,93 m² za kwotę 103.895,32 zł, z kolei w roku 2022 wykonano remonty o łącznej powierzchni ubytków 8892,08 m² i wartości 139.919,77 zł

- ✓ częściową modernizację drogi gminnej ul. Miarki w Toszku o nawierzchni gruntowej stanowiącej dojazd do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W celu poprawy bezpieczeństwa użytkowników, na wjeździe od strony ul. Morcinka, na odcinku 250 m² ul. Miarki w Toszku wykonano nawierzchnię z kostki brukowej. Wartość wykonania częściowego remontu w 2024 r. to kwota 55.866,60 zł brutto. Jest to pierwszy etap prac związany z modernizacją tej drogi, kolejny (drugi etap) planuje się wykonać do końca 2025 r.;
- ✓ udrożnienie rowu przydrożnego przy ul. Leśnej w Pisarzowicach za kwotę 4.300,00 zł brutto;
- ✓ awaryjną częściową naprawę:
  - drogi i kanalizacji deszczowej przy ul. Curie-Skłodowskiej w Toszku za kwotę 900,00 zł;
  - przepustu na Osiedlu Oracze w Toszku za kwotę 3.936,00 zł;
- ✓ awaryjne udrożnienie i wyczyszczenie przepustu kolejowo-drogowego na linii 152 (szlak Toszek Północ, km 13,05 w Kotliszowicach) za kwotę 3.800,00 zł brutto;
- ✓ częściowe utwardzenie kruszywem:
  - ul. Kolejowej w Kotulinie za kwotę 12.300,00 zł;
  - drogi gminnej ul. Leśniczówka w Paczynie za kwotę 4.000,00 zł;

Rysunek 5

Częściowe utwardzenie kruszywem drogi gminnej – ul. Leśniczówka w Paczynie w 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- ✓ obowiązkowy przegląd roczny dróg gminnych oraz 7 obiektów mostowych na terenie gminy Toszek o łącznej wartości 5.700,00 zł (identycznie jak w roku poprzednim);
- ✓ pomiary widoczności wraz z pomiarem i wypełnieniem metryk na przejazdach kolejowo-drogowych w Gminie Toszek o łącznej wartości 1.586,70 zł brutto (tj. porównywalnie do roku 2023, kiedy to w tym celu wydatkowano tę samą kwotę);

Ponadto w roku 2024:
- na koszenie poboczy dróg gminnych wydatkowano kwotę w wysokości 33.912,00 zł brutto (dla porównania w roku 2023 była to kwota 32.400,00 zł, w 2022 - 31.212,00 zł, a w 2021 - 17.442,00 zł);
- na zimowe utrzymanie dróg gminnych wydatkowano kwotę: 103.459,45 zł (dla porównania w 2023 r. była to kwota 144.434,92 zł, w 2022 r. - 139.441,97 zł, a w 2021 r. - 113.777,65 zł). Zmniejszenie kosztów spowodowane było panującymi warunkami atmosferycznymi (ilości śniegu);
- utrzymanie przystanków komunikacji zbiorowej na kwotę 30.483,30 zł (dla porównania w roku 2023 na ten cel wydatkowano kwotę w wysokości 30.000,00 zł, a w 2022 - 17.388,19 zł). Dodatkowo w 2024 r. wymieniono uszkodzone szyby w 4 wiatach przystankowych na terenie gminy (przy ul. Wiejskiej oraz ul. Srocza Góra w Pniowie, przy ul. Toszeckiej w Ligocie Toszeckiej oraz przy ul. Gliwickiej w Kotulinie);

Wieloletnie projekty inwestycyjne w zakresie drogownictwa realizowane w roku 2024

1) *„Przebudowa oraz modernizacja dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Toszek"* oraz *„Budowa i przebudowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie gminy Toszek" – poprawa jakości i standardów życia"* to dwa przedsięwzięcia inwestycyjne, które w raporcie o stanie Gminy Toszek za rok 2022 zostały wskazane jako dwa oddzielne zadania, na których realizację pozyskano dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.
W roku 2023 połączono te dwa zadania inwestycyjne w jedno wieloletnie przedsięwzięcie.
Całkowita wartość zawartej w 2023 r. umowy wyniosła 12.468.208,26 zł brutto i została podzielona na dwa etapy:
   a) ETAP I pn: *„Budowa i przebudowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie gminy Toszek - poprawa jakości i standardów życia"* na kwotę 1.674.386,70 zł (roboty: 1.661.471,70 zł brutto + koszty nadzoru inwestorskiego), która obejmuje swoim zakresem:
      - ✓ wykonanie dokumentacji projektowej wymiany wodociągów wraz z przepięciem istniejących przyłączy,
      - ✓ wymianę wodociągu w drodze gminnej nr 620106 S ul. Wiejska w Boguszycach o długości około 1290 mb;
      - ✓ wymianę wodociągu w drodze gminnej nr 620216 S ul. Plac Drzewny w Paczynie o długości około 450 mb;

      Etap I został zakończony w roku 2023 i opisany szczegółowo w raporcie o stanie gminy Toszek za rok 2023.
   b) ETAP II pn.: *„Przebudowa oraz modernizacja dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Toszek - Rządowy Fundusz Polski Ład – przebudowa oraz modernizacja dróg gminnych"* - na kwotę 10.806.736,56 zł brutto, objęła swoim zakresem:
      - ✓ wykonanie dokumentacji projektowej przebudowy **8 dróg**:
        - nr 620106 S ul. Wiejska w Boguszycach,
        - nr 620190 S ul. Górna w Ligocie Toszeckiej,
        - nr 620253 S ul. Ogrodowa w Pisarzowicach,
        - nr 620018 S ul. Leśna w Toszku,
        - nr 620126 S ul. Osiedlowa w Ciochowicach,
        - nr 620272 S ul. Wiejska w Płużniczce,
        - nr 620301 S ul. Nogowczycka w Proboszczowicach,
        - nr 620216 S ul. Plac Drzewny w Paczynie,
      - ✓ wykonanie robót budowlanych obejmujących w szczególności:
        - roboty pomiarowe związane z wytyczeniem sytuacyjno- wysokościowym obiektu,
        - wycinkę istniejącego drzewostanu kolidującego z przewidzianym zakresem robót,

- zdjęcie warstwy ziemi urodzajnej na poszerzeniach korpusu drogowego,
- rozbiórkę istniejącej nawierzchni bitumicznej jezdni,
- rozbiórkę istniejących zjazdów do posesji,
- zabezpieczenie istniejących sieci poprzez założenie rur ochronnych,
- wykopy pod wykonanie pełnej konstrukcji nawierzchni – korytowanie,
- wykonanie nasypów dla poszerzenia korpusu drogi,
- wykonanie odwodnienia powierzchniowego w postaci czyszczenia i regulacji istniejących rowów przydrożnych wraz z wyposażeniem (uzupełnienie rur przepustowych pod zjazdami).

✓ pełnienie funkcji inspektora nadzoru inwestorskiego
✓ wykonanie programów funkcjonalno-użytkowych

Właściwa realizacja inwestycji nastąpiła w roku 2024.

Wydatki na dzień 31 grudnia 2024 r. w związku z realizacją przedmiotowej inwestycji wyniosły łącznie (wraz z kosztami nadzoru inwestorskiego): 11.042.404,56 zł.

Rysunek 6

1 - Modernizacja drogi ul. Wiejskiej w Boguszycach w ramach w/w zadania inwestycyjnego

W TRAKCIE REALIZACJI

PO

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 7

2 - Modernizacja drogi ul. Górnej w Ligocie Toszeckiej (po lewej) oraz 3 – ul. Ogrodowej w Pisarzowicach (po prawej)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 8

4 - Modernizacja drogi ul. Leśnej w Toszku (po lewej) oraz 5 – ul. Osiedlowej w Ciochowicach (po prawej)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 9

6 - Modernizacja drogi ul. Wiejskiej w Płużniczce (po lewej) 7 - ul. Nogowczyckiej w Proboszczowicach (na środku) oraz 8 – ul. Plac Drzewny w Paczynie (po prawej)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

2) *„Przebudowa dróg gminnych: ul. dr. Ludwiga Guttmanna, ul. ks. Twardowskiego, ul. Polna, ul. Boczna w Toszku wraz z rozbudową oświetlenia ulicznego – poprawa stanu technicznego"* – planowany koszt inwestycji[28] wynosi 8.278.600,00 zł, z czego 7.600.000,00 zł zostanie dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Projekt przebudowy ul. dr. Ludwiga Guttmanna, ul. ks. Jana Twardowskiego, ul. Polnej oraz ul. Bocznej w Toszku powstał w 2021 r. W 2022 r. wydatkowano kwotę w wysokości 46.740,00 zł celem sporządzenia programu funkcjonalno-użytkowego (co stanowi zaledwie 0,6% planowanych kosztów).

Ze względu na szacowaną wartość inwestycji (ponad 8 mln) i brak wystarczających środków finansowych zabezpieczonych na ten cel w latach 2023 i 2024 został złożony wniosek o jego dofinansowanie (z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych) w wysokości 95% kosztów kwalifikowanych. Tym samym zarówno w roku 2023, jak i w roku sprawozdawczym, tj. 2024 nie poniesiono żadnych wydatków w ramach inwestycji – termin jej realizacji przesunięto na rok 2025[29].

Wartość zawartej umowy wynosi 7.870.892,82 zł brutto i zadanie jest w trakcie realizacji.

3) *„Przebudowa dróg gminnych - ul. Srocza Góra i ul. Jaskółcza oraz drogi wewnętrznej, tj. ul. Słowików w Pniowie - poprawa stanu technicznego"* - całkowity koszt inwestycji (zgodnie z zawartą umową) wynosi 2.131.278,27 zł, w tym wysokość otrzymanego dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (po zmianach) wynosi: 1.978.675,62 zł (nie więcej niż 95% kosztów kwalifikowanych).

Dotychczas wydatkowano:

- ✓ w 2022 r. kwotę w wysokości 55.227,00 zł z przeznaczeniem na sporządzenie programu funkcjonalno-użytkowego;
- ✓ w roku 2023 - 10.455,00 zł z przeznaczeniem na wynagrodzenie dla inspektora nadzoru, co stanowi zaledwie 3% planowanych kosztów. Dodatkowo w roku 2023 ogłoszono aż 6 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego – wszystkie zostały unieważnione ze względu na brak zainteresowania postępowaniem (brak ofert) lub oferta z najniższą ceną przewyższała kwotę, którą Zamawiający mógł przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia. Dopiero w roku 2024 udało się wyłonić wykonawcę przedmiotowego przedsięwzięcia inwestycyjnego;
- ✓ w 2024 r. wydatkowano kwotę 2.065.596,27 zł z przeznaczeniem na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych;
- ✓ inwestycję zakończono w roku sprawozdawczym.

Rysunek 10

Przebudowa dróg gminnych – ul. Srocza Góra (po lewej) i ul. Jaskółcza w Pniowie oraz drogi wewnętrznej, tj. ul. Słowików w Pniowie (po prawej) w 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

[29] w 2024 r. ogłoszono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych w trybie podstawowym bez negocjacji, jednak zostało ono unieważnione ze względu na fakt, iż oferta z najniższą ceną przewyższała kwotę, którą Zamawiający mógł przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia. Ogłoszono zatem kolejne postępowanie, które zostało rozstrzygnięte w połowie czerwca 2024 r.

4) *Przebudowa oraz modernizacja dróg gminnych DG 620326 S ul. Kotliszowicka w Wilkowiczkach i DG 620325 S ul. Wiejska w Wilkowiczkach* – łączne nakłady finansowe zaplanowane w okresie realizacji przedsięwzięcia wyznaczone na lata 2023-2024 oszacowano na kwotę 4.986.501,82 zł, w tym wartość pozyskanego dofinansowania (po zmianach) to[30]:
   a) 2.439.067,70 zł z PROW;
   b) 2.475.999,99 zł z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg
   (podwójne dofinansowanie, łącznie – 4.915.067,69 zł, tj. 98,7% poniesionych kosztów).
   Do realizacji inwestycji przystąpiono w roku 2023. Inwestycja została zrealizowana w formule „zaprojektuj i wybuduj". Zakres prac obejmował zarówno wykonanie dokumentacji projektowej, jak i przebudowę ul. Kotliszowickiej w Wilkowiczkach oraz ul. Wiejskiej w Kotliszowicach poprzez:
   - ✓ rozbiórkę istniejącej nawierzchni,
   - ✓ rozbiórkę istniejących zjazdów do posesji,
   - ✓ przebudowę kolidującego uzbrojenia,
   - ✓ wykonanie pełnej konstrukcji pod poszerzoną drogę wraz z odwodnieniem
   - ✓ wykonane rowu do odwodnienia odcinka śródpolnego drogi oraz korytek ociekowych z prefabrykatu w zabudowaniach.

Rysunek 11

Przebudowa oraz modernizacja dróg gminnych ul. Kotliszowicka w Wilkowiczkach i ul. Wiejska w Wilkowiczkach

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

5) *Przebudowa oraz modernizacja drogi Świbskiej w Kotulinie* – całkowita wartość inwestycji (po zmianach) została oszacowana na 1.054.740,00 zł, z czego 969.855,00 zł zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – edycja 6. (dofinansowanie 95%). W 2023 r. złożono wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia, z kolei postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na realizację robót budowlanych zostało ogłoszone i rozstrzygnięte w roku 2024, wtedy też zrealizowano II etap remontu tej ulicy.

[30] w raporcie za rok 2023 wskazano, iż na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia inwestycyjnego otrzymano podwójne dofinansowanie o łącznej wysokości 5.860.166,00 zł, tj. 117%, w tym 3.301.996,00 zł z PROW oraz 2.558.170,00 zł z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Na etapie realizacji dokonano stosownych zmian wysokości otrzymanego dofinansowania dostosowując je do faktycznie poniesionych kosztów

Rysunek 12

Przebudowa oraz modernizacja drogi Świbskiej w Kotulinie w 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Oświetlenie:

– bieżące koszty funkcjonowania istniejącej sieci oświetlenia ulicznego w Gminie Toszek w 2024 r. (według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na terenie jednostki samorządu terytorialnego eksploatowanych było 1.224 punktu oświetlenia ulicznego):
  - ✓ 330.141,85 zł przeznaczono na opłaty za energię elektryczną (tj. o 80.359,78 zł więcej niż w roku 2023, kiedy to na ten cel wydatkowano kwotę w wysokości 249.782,07 zł oraz aż o 211.994,48 zł więcej niż w roku 2022, kiedy to na ten cel wydatkowano kwotę w wysokości 130.634,70 zł).
    Warto jednak zaznaczyć, iż poniesione w 2023 r. koszty były porównywalne do roku 2021 – wówczas opłaty z tego tytułu wyniosły 275.405,91 zł. Różnica w wydatkowaniu środków w roku 2022 (w stosunku do 2021) w postaci spadku o 144.771,21 zł, była zasługą wymiany oświetlenia na nowe – energooszczędne. Z kolei wzrost wydatków w latach 2023 i 2024 (w porównaniu do roku 2022) wynikał z rozbudowy systemu oświetleniowego o dodatkowe punkty poboru energii (w połowie roku 2023 dobudowano 23 punkty oświetlenia) wliczone w w/w kwotę oraz wzrostu stawek taryfowych, jakie nastąpiły od roku 2023. Wzrost w okresie sprawozdawczym wynikał z faktu, iż przez cały rok były eksploatowane wszystkie 1.224 punkty oświetlenia ulicznego;
  - ✓ 152.526,99 zł - eksploatacja i konserwacja oświetlenia (tj. porównywalnie do lat poprzednich, bowiem w roku 2023 wydatkowano na ten cel kwotę 146.829,74 zł, a roku 2022 - 143.383,01 zł);
  - ✓ 92.671,55 zł - wynajem słupów oświetlenia ulicznego (dla porównania w 2023 r. na ten cel wydatkowano 86.054,57 zł, a w 2022 r. - 74.893,74 zł).

– Ponadto w 2024 r. zakończono inwestycję polegającą na instalacji elektrycznej gniazd oraz oświetlenia obiektów małej architektury na terenie działki nr 646/62 w Ciochowicach. Zakres zawartej umowy obejmował wykonanie:
  - ✓ wewnętrznej linii zasilającej (wlz),
  - ✓ tablicy elektrycznej,
  - ✓ wykonanie instalacji oświetlenia oraz gniazd budynków małej architektury (altana, pomieszczenie gospodarcze, garaż),
  - ✓ linii kablowej, oświetleniowej,
  - ✓ zabezpieczeń ochrony przeciwporażeniowej i przeciwprzepięciowej.

Całkowity koszt inwestycji oszacowano na 55.584,79 zł, przy czym w roku sprawozdawczym – 2024 wydatkowano kwotę w wysokości 24.354,00 zł (pozostałą część, tj. 31.230,79 zł wydatkowano w roku 2023). Przedsięwzięcie zostało zrealizowane w 2024 r.

Budowy i modernizacje obiektów oraz zagospodarowanie terenu wokół nich:

1) odnosząc się do sposobu realizacji projektu pn. *„Parkuj i Jedź – budowa centrum przesiadkowego w Toszku"* należy wyjaśnić, iż pierwotnie (tj. w 2020 r.) zawarto umowę na kompleksową realizację w/w przedsięwzięcia inwestycyjnego w formule „zaprojektuj i wybuduj", obejmującą w szczególności wykonanie dokumentacji projektowej, przebudowę budynku dworca wraz z niezbędnymi instalacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi, budowę drogi gminnej ul. Dworcowej w Toszku, budowę parkingu i przystanku autobusowego oraz budowę elementów małej architektury. W sierpniu 2022 r. Gmina Toszek odstąpiła od w/w umowy z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy. Przeprowadzono szczegółową inwentaryzację wykonanych robót, po czym zadanie zostało podzielone na dwie części:
   a) budowalną (obejmującą wykonanie prac budowlanych w budynku dworca),
   b) drogową (obejmującą zagospodarowanie terenu wokół dworca wraz z remontem drogi gminnej ul. Dworcowej w Toszku).

   W 2022 r. ogłoszono postępowanie w sprawie zamówienia publicznego i zawarto umowę na część drogową – przedmiotowa umowa została zawarta w grudniu 2022 r. i ze względu na panujące warunki atmosferyczne (zima) termin zakończenia robót budowlanych wyznaczono na następny rok (2023) i (zgodnie z planem) w 2023 r. wykonano zaplanowane prace w zakresie drogowym (umowa na realizację części „drogowej" została zrealizowana).
   W części dotyczącej dokończenia robót budowlanych w budynku dworca wraz z instalacją przeciwpożarową – zostało w 2023 r. ogłoszone postępowanie w sprawie zamówienia publicznego, w wyniku którego zawarto umowę o wartości 2.114.247,00 zł brutto.
   Inwestycja w tym zakresie została ostatecznie zakończona w roku 2024 – wydatkowano na ten cel w roku sprawozdawczym 1.700.182,88 zł

Rysunek 13

Budowa centrum przesiadkowego w Toszku – budynek oraz wnętrza (wybrane pomieszczenia) - rok 2024 - inwestycja zrealizowana

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Łączne nakłady finansowe w latach 2018-2024 wyniosły 5.545.621,74 zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach, w tym wysokość otrzymanego dofinansowania z EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020 (zgodnie z umową) na dzień sporządzenia niniejszego raportu wynosi 1.830.375,79 zł.

Rysunek 14

Budynek dworca kolejowego w Toszku z lotu ptaka - inwestycja zrealizowana

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

2) *Termomodernizacja Szkoły Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie"* – całkowity koszt inwestycji oszacowano na 3.170.000,00 zł. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, iż jest to wartość pierwotna projektu zakładającego całkowitą termomodernizację obiektu (w sposób budowalny) oraz zakładającą wymianę źródeł ogrzewania. Z przyczyn niezależnych do samorządu (związanych w szczególności z trudnościami w znalezieniu Wykonawcy, który zająłby się realizacją przedsięwzięcia kompleksowo) przedmiotowa inwestycja została podzielona na dwie części: I – budowlaną związaną z termomodernizacją zewnętrzną i II – związaną z wymianą źródła ogrzewania i instalacji wewnątrz budynku. W związku z w/w podziałem inwestycji wieloletniej na części w 2023 r. dokonano zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej obejmującej lata 2021-2024 zmniejszając wysokość łącznych nakładów inwestycyjnych wyłącznie do wysokości kosztów zawiązanych z budowalną częścią przedsięwzięcia. Łączne nakłady finansowe związane z realizacją inwestycji (po zmianach) wyniosły zatem 1.470.980,00 zł. Druga część inwestycji zostanie zrealizowana w przypadku pozyskania na jej realizację dofinansowania ze źródeł zewnętrznych.
W roku 2023 nie poniesiono żadnych wydatków (dla porównania w roku 2022 wydatkowano 161.118,60 zł celem sporządzenia programu funkcjonalno-użytkowego, audytu energetycznego oraz dokumentacji wykonawczej). Dodatkowo 2022 r. dwukrotnie ogłoszono postępowania o udzielenie przedmiotowego zamówienia w trybie podstawowym bez negocjacji - obydwa zostały unieważnione (jedno unieważniono ze względu na brak ofert, kolejne zostało unieważnione ze względu na fakt, iż cena najkorzystniejszej oferty przewyższała kwotę, którą zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia).
W wyniku rozstrzygniętego w roku 2023 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie podstawowym bez negocjacji na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia inwestycyjnego zawarto umowę opiewającą na kwotę 1.179.977,82 zł.
W koszty inwestycji należy jednak wliczyć dodatkowo koszty nadzoru inwestorskiego.
Na realizację tego przedsięwzięcia Gmina Toszek pozyskała dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w wysokości 1.350.000,00 zł (lecz nie więcej niż 90% kosztów kwalifikowanych).
Inwestycja została zakończona w roku 2024.

Rysunek 15

Archiwalne zdjęcia Szkoły Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie – przed termomodernizacją

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 16

Termomodernizacja Szkoły Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie – inwestycja zrealizowana w 2024 r. - ujęcia budynku z różnych stron

źródło: archiwum Szkoły Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie

Dodatkowo w 2024 r. w Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie wykonano:

- ✓ remont sali gimnastycznej o wartości 6.900,00 zł,
- ✓ remont pomieszczenia oddziału przedszkolnego o wartości 10.000,00 zł,
- ✓ remont korytarza przedszkolnego o wartość 3.500,00 zł.

3) *„Budowa hali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku"* – całkowity koszt inwestycji (po zmianach) wynosi na 15.602.049,00 zł, w tym 13.500.000,00 zł zostanie dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. W 2022 r. zakupiono projekt hali o wartości 48.892,50 zł, z kolei w roku 2023 ogłoszono 3 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie podstawowym bez negocjacji, przy czym pierwsze dwa zostały unieważnione ze względu na fakt, iż cena najkorzystniejszej oferty przewyższała kwotę, którą Zamawiający mógł przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia. W 2023 r. dokonano zmian w zakupionym projekcie hali, które dotyczyły konstrukcji dachu i wpłynęły na wartość inwestycji. W 2023 r. wydatkowano kwotę w wysokości 6.765,00 zł z przeznaczeniami na aktualizację projektu hali. Dopiero za trzecim razem udało się wyłonić Wykonawcę (rozstrzygnięcie postępowania nastąpiło w listopadzie 2023 r., umowę na realizację inwestycji zawarto w grudniu 2023 r. i w 2024 r. przystąpiono do jej realizacji). Wartość przedmiotowej inwestycji, tj. robót budowlanych zgodnie z umową po zmianach wyniosła 14.789.520,00 zł. Termin realizacji zadania wyznaczono na lata 2024-2025, tym samym szczegóły dotyczące przedsięwzięcia zostaną opisane w kolejnej edycji raportu (inwestycja zakończona w roku 2025),
W 2024 r. wydatkowano kwotę w wysokości 7.490.440,00 zł.

Rysunek 17

Budowa hali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku - zdjęcie w trakcie realizacji przedsięwzięcia w 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

4) *Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń na potrzeby przedszkola w Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku* – inwestycja obejmująca demontaż i utylizację starych okien, zamurowanie dwóch otworów i montaż 6 nowych okien wraz z podmurowaniem i dociepleniem ściany zewnętrznej zrealizowano w 2024 r. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 84.378,00 zł (całość pokryta ze środków własnych).

Rysunek 18

Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń na potrzeby przedszkola w Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Dodatkowo dokonano modernizacji – wykonano ścianę działową z przeszklonymi drzwiami oddzielającymi oddziały przedszkolne do pomieszczeń szkoły waz z pracami dodatkowymi (tj. hydrant i włącznik prądu). Całkowity koszt inwestycji wyniósł 50.000,00 zł;

5) *„Remont I i II piętra Urzędu Miejskiego w Toszku"*– w 2023 r. pozyskano środki finansowe z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków - edycja 1. na realizację w/w przedsięwzięcia inwestycyjnego związanego z modernizacją zabytkowego obiektu wpisanego do rejestru zabytków Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, tj. Urzędu Miejskiego w Toszku. Całkowity koszt przedsięwzięcia oszacowano na 886.150,00 zł, przy czym 98% kosztów kwalifikowanych zostało dofinansowanych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.
W roku 2023 wykonano aktualizację kosztorysów oraz przedmiarów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania mającego na celu wyłonienie Wykonawcy – wysokość kosztów poniesionych w roku 2023 wyniosła 6.150,00 zł.
Wartość zawartej (w grudniu 2023 r.) umowy opiewała na 734.663,13 zł. Wysokość środków faktycznie wydatkowanych na ten cel wyniosła 779.091,03 zł.
Inwestycja została zrealizowana zgodnie z planem w 2024 r.
Całkowity koszt inwestycji w latach 2023-2024 wraz z kosztami związanymi z opracowaniem dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz pełnieniem funkcji nadzoru inwestorskiego wyniósł 800.370,03 zł.

Rysunek 19

Korytarz na Ii II piętrze Urzędu Miejskiego w Toszku podczas remontu 2023/2024 - w trakcie realizacji

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Zakres w/w umowy obejmował:
- ✓ modernizację korytarzy (I i II piętra), klatek schodowych (pomiędzy parterem a I piętrem, I i II piętrem oraz II piętrem i poddaszem) Urzędu Miejskiego w Toszku;
- ✓ wymianę bram wraz z remontem elewacji budynku gospodarczego;
- ✓ wykonanie oświetlenia ewakuacyjnego, sygnalizacji pożaru i oddymiania (*nie dotyczy parteru i piwnic - w tym zakresie instalacje zostały wykonane w latach wcześniejszych)*

Rysunek 20

Korytarz na I piętrze Urzędu Miejskiego w Toszku podczas remontu 2023/2024 (w dniu rozpoczęcia remontu (po lewej) oraz w trakcie realizacji (po prawej – stan na maj 2024 r.)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 21

Korytarz na II piętrze Urzędu Miejskiego w Toszku (w kierunku Biura Rady Miejskiej w Toszku) przed rozpoczęciem remontu i po jego zakończeniu

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 22

Zdjęcie podwórza/budynku gospodarczego przy Urzędzie Miejskim w Toszku po jej zakończeniu robót budowlanych – maj 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 23

Zdjęcie bramy (droga pożarowa) przy Urzędzie Miejskim w Toszku przed i po zakończeniu inwestycji

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

6) w ramach realizowanego projektu pn. *„Zwiększenie dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej w Urzędzie Miejskim w Toszku"* dofinansowanego z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej: „PFRON") w 2024 r. zakupiono:
   - ✓ 3 (trzy) szt. elektronicznych tablic ogłoszeniowych wraz z oprogramowaniem (dwie wewnętrzne tablice zostały zamontowane na półpiętrach budynku Urzędu, trzecia zewnętrzna została zamontowana przed wejściem do budynku);
   - ✓ 3 (trzy) tablice tyflograficzne – mapy pomieszczeń na poszczególne kondygnacje budynku Urzędu Miejskiego w Toszku.

Rysunek 24

Elektroniczne tablice ogłoszeniowe wewnętrzne (po lewej) oraz elektroniczna tablica zewnętrzna (po prawej) zakupione w 2024 r. w ramach projektu „Zwiększenie dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej w Urzędzie Miejskim w Toszku"

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 25

Tablice tyflograficzne zakupione w 2024 r. w ramach projektu „Zwiększenie dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej w Urzędzie Miejskim w Toszku"

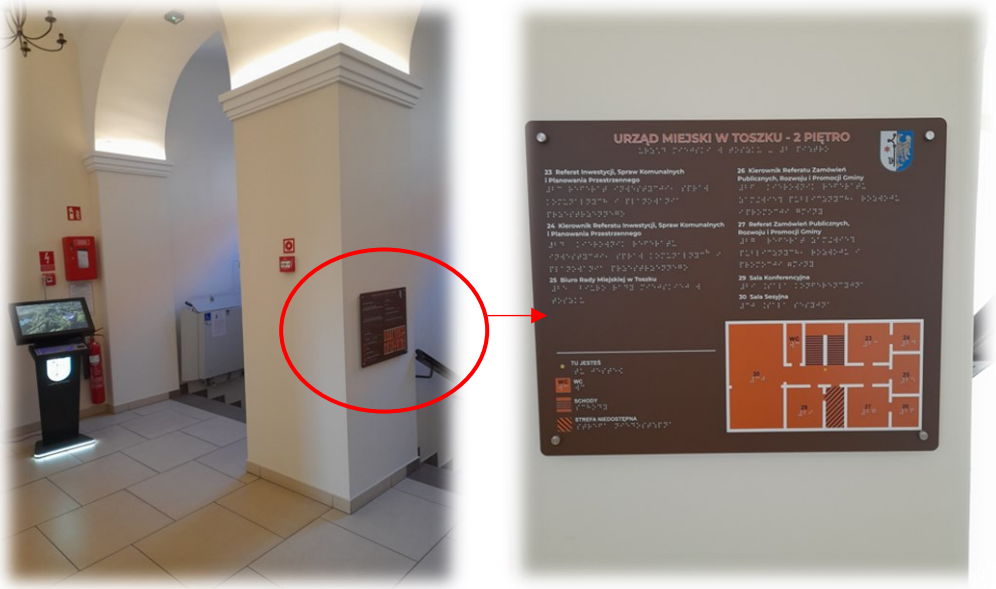

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Całkowity koszt projektu oszacowano na 129.000,00 zł, kwota faktycznie wydatkowana na jego realizację w roku 2024 wyniosła 92.127,00 zł, w tym 80% zostało dofinansowanych ze środków PFRON.

7) *„Wykonanie prac konserwatorskich przy pomniku św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku wraz z towarzyszącymi robotami budowlanymi"* – całkowity koszt inwestycji oszacowano na 145.755,00 zł, z czego wartość otrzymanego dofinansowania w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – edycja 1. (Polski Ład) wyniosła: 142.839,90 zł. W ramach zadania w 2024 r. wykonano prace konserwatorskie wraz z towarzyszącymi robotami budowlanymi przy pomniku św. Jana Nepomucena z 1725 roku na Rynku w Toszku.
Całkowity koszt projektu (po zmianach) wraz z pracami towarzyszącymi (kosztami opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej) wyniósł 167.279,00 zł.

Rysunek 26

„Prace konserwatorskie przy pomniku św. Jana Nepomucena w Toszku"

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

8) *Wymiana stolarki okiennej w budynku bramnym Zamku w Toszku* - wartość całkowita projektu: 470.000,00 zł, kwota wnioskowana: 460.600,00 zł - wniosek otrzymał dofinansowanie w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – edycja 2. (Polski Ład) - w dniu 5 grudnia 2024 r. zawarto umowę o udzielenie dotacji celowej na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków z Centrum Kultury „Zamek w Toszku" z siedzibą przy ul. Zamkowej 10, 44-180 Toszek (dotacja celowa z budżetu Gminy Toszek przy wsparciu środków Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach dofinansowania z Rządowego Programu odbudowy Zabytków – edycja 2.).
W 2024 r. przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na realizację w/w przedsięwzięcia - projekt zakłada wymianę 27 okien i jest w trakcie realizacji – szczegóły dotyczące inwestycji zostaną zatem opisane w Raporcie o stanie gminy Toszek za rok 2025;

9) inwestycje zrealizowane w 2024 r. przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku" dzięki dofinansowaniu ze źródeł zewnętrznych:

a) *„Aktywna Przestrzeń Kreatywności"* - Program: Infrastruktura Domów Kultury Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego - koszt projektu oszacowano na 46.150,00 zł, w tym wnioskowana kwota dotacji wyniosła 36.850,00 zł. Zgodnie z decyzją Ministerstwa kwota faktycznie udzielonej dotacji to 24.000,00 zł, zmieniono zatem zakres planowanych prac dostosowując je do kwoty otrzymanej dotacji – koszt projektu po zmianach wyniósł 30.080,00 zł (realizacja w 2024 r.).
Celem programu było zapewnienie optymalnych warunków dla działalności domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki w zakresie edukacji kulturalnej i animacji kultury poprzez modernizację i rozbudowę ich infrastruktury. Tym samym w 2024 r. w ramach jego realizacji na poddaszu w wieży zamkowej została otwarta pracownia artystyczna – wyremontowane pomieszczenia zostały oddane do użytku publicznego i odbywają się w nich zajęcia sekcji plastycznej działającej przy zamku;

Rysunek 27

Otwarcie pracowni artystycznej na poddaszu w 2024 r. w ramach realizacji zadania „Aktywna Przestrzeń Kreatywności"

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

b) *„Odtworzenie dziedzictwa przyrodniczego na dziedzińcu zamkowym w Toszku"* – EkoGrant Fundacji Orange – koszt projektu oszacowano na 3.200,00 zł, w tym kwota otrzymanego dofinansowania wyniosła 3.000,00 zł. Efektem tego działania było stworzenie malowniczego mini ogródka przy wieży zamkowej, który zyskał nowe nasadzenia oraz ławeczki. Odtworzono także fragment pierwotnej roślinności dziedzińca, gdzie posadzono w szczególności lipę, bzy, róże i jeżówki. To urokliwe miejsce zachęca do odpoczynku i podziwiania zieleni, tworząc idealną przestrzeń do relaksu. W ramach projektu zorganizowano spacer dendrologiczny, w którym udział wziął bezpośrednio Burmistrz Toszka - Grzegorz Kupczyk. Dzieci miały okazję poznać rodzime gatunki drzew oraz dowiedzieć się o ich znaczeniu dla środowiska i codziennego życia. Burmistrz w niezwykle interesujący sposób przedstawił młodym uczestnikom, jak ważna jest rola drzew w ekosystemie;

Rysunek 28

Nasadzenia przy wieży zamkowej wykonane w 2024 r. w ramach realizacji projektu „Odtworzenie dziedzictwa przyrodniczego na dziedzińcu zamkowym w Toszku"

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

c) *„Czytam! Nowocześnie!”*– koszt projektu oszacowano na 36.400,00 zł, w tym kwota otrzymanego dofinansowania ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego wyniosła 28.400,00 zł. Zadanie polegało na zorganizowaniu cyklu wydarzeń literackich o zasięgu powiatowym. W ramach jego realizacji w 2024 r. odbyły się spotkania z pisarzami literatury dziecięcej, rodzinne warsztaty związane z legendami, baśniami i bajkami śląskimi o charakterze integracyjnym oraz wykorzystujące nowe technologie, powiatowy rodzinny konkurs literacko-plastyczny. Działania realizowane były w bibliotece w Toszku oraz w czterech partnerskich bibliotekach powiatu gliwickiego. Zadanie adresowane było do dzieci w wieku 7-10 lat oraz ich rodziców/opiekunów.

10) w ramach bieżących remontów miały miejsce również prace w gminnych obiektach oświatowych, w szczególności **w Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku**:

- ✓ zrealizowano projekt pn. *„Skwer kieszonkowy z łąką kwietną”* – współpraca z Fundacją ING Dzieciom działającą przy ING Bank Śląski S.A., w ramach którego w 2024 r. zrealizowano zadanie polegające na zaaranżowaniu części zewnętrznej obiektu na „mini skwerek” z ławkami. Całkowity koszt projektu jest równoznaczny z kwotą otrzymanego dofinansowania i wyniósł 8.500,00 zł;

Rysunek 29

„Skwer kieszonkowy z ławą kwietną”
przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku

źródło:
archiwum Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku

- ✓ wykonano bieżące remonty: remont dachu sali gimnastycznej (inwestycja została rozpoczęta w roku 2023, kiedy to zakupiono blachodachówkę o wartości 45.941,72 zł, z kolei w roku 2024 wydatkowano 42.435,00 zł z przeznaczeniem na wymianę pokrycia dachowego), modernizację monitoringu zewnętrznego o wartości 4.050,00 zł oraz wykonano drobne naprawy konserwatorskie – koszty poniesione w roku 2024 z tego tytułu wyniosły 4.040,93 zł;

Rysunek 30

Remont dachu sali gimnastycznej
przy Szkole Podstawowej nr 1
im. Ireny Sendler w Toszku
- w trakcie realizacji

źródło:
archiwum Szkoły Podstawowej nr 1
im. Ireny Sendler w Toszku

Zagospodarowanie terenów zielonych – place zabaw

1) *„Od juniora do seniora - budowa 3 obiektów infrastruktury rekreacyjnej w gminie Toszek"* – projekt wieloletni obejmujący lata 2022-2024, którego wartość (po zmianach) oszacowano na 132.993,00 zł. Magistrat toszecki pozyskał środki zewnętrzne z PROW 2014-2020 (za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska") na budowę 3 obiektów infrastruktury rekreacyjno-sportowej (siłownie zewnętrzne) w sołectwach: Boguszyce, Paczyna oraz na Osiedlu Oracze (Toszek).
Wartość dofinansowania - 76.374,00 zł.
Kwota faktycznie wydatkowana w roku 2024 wyniosła – 86.001,60 zł (w tym 54.722,80 zł dofinansowanie i 31.278,80 zł ze środków własnych).
Całkowity koszt inwestycji poniesiony w latach 2022-2024 wyniósł 99.347,10 zł.
Realizacja projektu w dłuższej perspektywie wpłynie na podniesienie jakości życia mieszkańców gminy poprzez poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej w sposób sprzyjający nawiązywaniu codziennych kontaktów. Urządzenia są dostosowane do wieku osób korzystających - juniorów i seniorów.

Rysunek 31

„Od juniora do seniora - budowa 3 obiektów infrastruktury rekreacyjnej w Gminie Toszek" (Boguszyce, Paczyna oraz Osiedle Oracze (Toszek))

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

2) *„Utworzenie trzech miejsc integracji w miejscowości Toszek"* - magistrat toszecki pozyskał zewnętrzne środki unijne z PROW w ramach konkursu ogłoszonego przez Stowarzyszenie LGD "Leśna Kraina Górnego Śląska" na zadanie pn. *„Utworzenie trzech miejsc integracji w miejscowości Toszek"*. W ramach zadania powstały 3 miejsca integracji społecznej w Toszku:
   - ✓ przy ul. Strzeleckiej - Park Ludwiga Guttmanna,
   - ✓ przy ul. Krasińskiego (skwer),
     (w/w skwery zostały doposażone w elementy małej architektury - drewniane sześciokątne altany, grill, kosze, stojaki rowerowe oraz w profesjonalne stacje do naprawy rowerów)
   - ✓ ul. Gustawa Morcinka
     (skwer doposażono w stylowe pergole ogrodowe tzw. „wiszące ogrody" z pnącymi roślinami).

   Miejsca będą sprzyjać integracji społecznej oraz staną się przyjazne również rowerzystom. Zadanie otrzymało najwięcej punktów i uplasowało się na pierwszym miejscu w rankingu ocenionych projektów.
   Całkowity (rzeczywisty) koszt przedsięwzięcia wyniósł 116.596,79 zł (w tym dofinansowanie - 69.298,00 zł).

Rysunek 32

Miejsce integracji społecznej przy ul. Krasińskiego w Toszku (na skwerze)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 33

Miejsce integracji społecznej przy ul. Gustawa Morcinka w Toszku (na skwerze)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

3) *„Toszkoland – integracyjne miejsce bez barier"* - w ramach projektu o tej nazwie dofinansowanego ze środków PFRON w ramach programu „Dostępna przestrzeń publiczna" w 2024 r. dokonano modernizacji placu zabaw TOSZKOLAND przy ul. Gliwickiej w Toszku, poprzez:
   - ✓ demontaż obecnych urządzeń zabawowych (7 szt.), ławek zewnętrznych (4 szt.) oraz 4 szt. stołów szachowych;
   - ✓ opracowanie koncepcji projektowej wymienianych urządzeń zabawowych;
   - ✓ dostawę wraz z montażem następujących urządzeń zabawowych:
     - karuzela integracyjna
     - huśtawka wagowa

Rysunek 34

Wymiana karuzeli (zwykłej) na integracyjną na placu zabaw Toszkoland w 2024 r. (po lewej) oraz wymiana płotków do przeskoku na huśtawkę wagową (po prawej)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- huśtawki na sprężynach (3 szt.) – trzy różne mini urządzenia zabawowe (huśtawki/ koniki dostosowane do różnych grup wiekowych, w tym również urządzenia zabudowane z głębokim wsadem) zostały zamontowane w miejscach, w których uprzednio także znajdowały się urządzenia sprężynowe:

Rysunek 35

Wymiana huśtawek sprężynowych (3 szt.) na nowe na placu zabaw Toszkoland w 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- podwójna huśtawka systemowa

Rysunek 36

Wymiana huśtawki systemowej podwójnej na nową na placu zabaw Toszkoland w 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- modułowa (6-elementowa) ścianka edukacyjna

Rysunek 37

Montaż ścianki edukacyjnej na placu zabaw Toszkoland w 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- ✓ wymianę nawierzchni piaskowej na nową bezpieczną bezspoinową nawierzchnię wylewaną pod nowymi (wymienianymi) urządzeniami oraz pod 2 (dwoma) istniejącymi urządzeniami o łącznej powierzchni około 273 m² i średniej grubości około +/-6 cm (5+1);

Rysunek 38

Nawierzchnia bezpieczna pod urządzeniami zabawowymi wymieniona w 2024 r. na placu zabaw

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- ✓ wymianę elementów tzw. „małej architektury" poprzez dostawę i montaż:
  - 4 szt. ławek dla osób starszych z miejscem dla niepełnosprawnych i alternatywnie otwieranym stolikiem,
  - 4 szt. stolików szachowych w alfabecie Braille'a,
  - 4 szt. parkingów rowerowych,
  - 2 szt. tablic informacyjnych,

Rysunek 39

Wymiana stołów szachowych na placu zabaw Toszkoland w 2024 r.

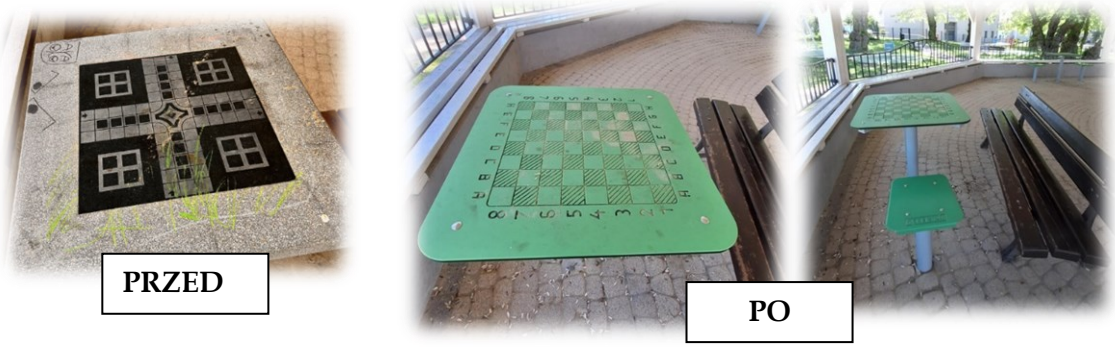

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 40

Montaż pozostałych elementów małej architektury na placu zabaw Toszkoland w 2024 r. (ławki dla niepełnosprawnych i parkingi rowerowe)

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Całkowity koszt inwestycji (kwota wydatku kwalifikowanego) wyniosła 363.957,00 zł (80% kosztów).

Dodatkowo w roku 2025 (na początku kwietnia) została wymieniona (ze środków własnych samorządu) piaskownica. Koszt wyniósł 5.992,50 zł.

Rysunek 41

Piaskownica zamontowana na placu zabaw Toszkoland

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Inwestycje zrealizowane w 2024 r. w ramach „Inicjatywy Sołeckiej"

Każdego roku w ramach konkursu Województwo Śląskie udziela pomoc finansową w formie dotacji celowej gminom z terenu województwa na oddolne działania mieszkańców sołectw. Zadania zrealizowane w roku 2024:

– *„Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa Proboszczowice poprzez zagospodarowanie miejsca publicznego w lampy solarne"* - pomoc finansowa z budżetu Województwa Śląskiego w formie dotacji celowej w ramach *Marszałkowskiego Konkursu „Inicjatywa Sołecka" 2024* na realizację zadania w formie refundacji części kosztów została udzielona w wysokości **20.000,00 zł.** Całość zadania została zrealizowana w kwocie 23.800,50 zł, z czego 16.998,32 zł to środki w formie dotacji, a kwotę 6.802,18 zł stanowiły środki Funduszu Sołeckiego sołectwa Proboszczowice;

Rysunek 42

Zagospodarowanie miejsca publicznego w lampy solarne na terenie sołectwa Proboszczowice w ramach Inicjatywy Sołeckiej 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

– *„Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa Pawłowice poprzez zagospodarowanie miejsca publicznego w lampy solarne"* - pomoc finansowa z budżetu Województwa Śląskiego w formie dotacji celowej w ramach *Marszałkowskiego Konkursu „Inicjatywa Sołecka" 2024* na realizację zadania w formie refundacji części kosztów została udzielona w wysokości **20.000,00 zł.**
Całość zadania została zrealizowana w kwocie 23.800,50 zł, z czego 16.998,32 zł to środki w formie dotacji, a kwotę 6.802,18 zł stanowiły środki Funduszu Sołeckiego sołectwa Pawłowice;

Rysunek 43

Lampy solarne w Pawłowicach zakupione w ramach Inicjatywy Sołeckiej 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

– *„Wzrost aktywności miejsca publicznego w sołectwie Wilkowiczki poprzez budowę placu zabaw"* - pomoc finansowa z budżetu Województwa Śląskiego w formie dotacji celowej w ramach *Marszałkowskiego Konkursu „Inicjatywa Sołecka" 2024* na realizację zadania w formie refundacji części kosztów została udzielona w wysokości **60.000,00 zł**.
Całość zadania została zrealizowana w kwocie 57.133,50 zł, z czego 45.706,80 zł to środki w formie dotacji, a kwotę 11.426,70 zł stanowiły środki Funduszu Sołeckiego sołectwa Wilkowicki.

Rysunek 44

Plac zabaw w Wilkowiczkach doposażony w 2024 r. w ramach Inicjatywy Sołeckiej 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Pozostałe inwestycje wieloletnie w trakcie realizacji:

1) *Budowa parkingu (miejsc postojowych) w Toszku przy ul. Dworcowej* - projekt zakłada budowę dodatkowych miejsc postojowych (parkingu) w pobliżu Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku (obok zlokalizowane są jeszcze inne obiekty użyteczności publicznej – Publiczne Przedszkole w Toszku oraz placówka pocztowa) - inwestycja wieloletnia obejmująca lata 2022-2025, łączne nakłady finansowe związane z jej realizacją określono na poziomie 365.324,00 zł (płatne ze środków własnych Gminy Toszek).
Ze względu na rozpoczęcie wielu projektów inwestycyjnych i konieczność wydatkowania (w ramach ich realizacji) wkładu własnego, w 2023 r. poniesiono jedynie wydatek związany z wykonaniem dokumentacji projektowo-kosztorysowej w wysokości 15.988,50 zł oraz budowy zjazdu na parking, a w roku 2024 nie poniesiono żadnych wydatków, tym samym realizacja przedsięwzięcia została przesunięta na rok 2025.

3. Bezpieczeństwo publiczne

W ramach współpracy Burmistrza Toszka z jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych (dalej: „OSP") z terenu gminy Toszek w roku 2024 celem poprawy wyposażenia i stopnia przygotowania członków OSP do prowadzenia działań ratowniczych w przypadku wystąpienia zagrożeń:

1) jak co roku zlecono wykonanie przeglądów technicznych oraz napraw sprzętu i wyposażenia wszystkich jednostek OSP znajdujących się na terenie gminy Toszek (na ten cel w roku sprawozdawczym wydatkowano 22.851,66 zł);
2) na bieżąco dokonywane były drobne zakupy podstawowego sprzętu i wyposażenia (na ten cel w roku sprawozdawczym wydatkowano 73.236,77 zł), tj. zakupiono w szczególności: płyny i oleje do samochodów pożarniczych, części do samochodów, akumulatory, baterie, rękawice, opony, wąż tłoczny, części do aparatów powietrznych, zawór przelotowy, filtry do samochodów pożarniczych, zasysasz liniowy z wężykiem, akumulatory, naświetlacz, wytwornicę piany, kompresor tłokowy, lampę stojącą, latarki, mundur wyjściowy, ubranie koszarowe, buty specjalne, ubrania specjalne;

Rysunek 45

Sprzęt stanowiący wyposażenie OSP zakupiony w 2024 r.

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

3) przeprowadzono „głośne" testy systemu ostrzegania i alarmowania – wykonano konserwację systemu ostrzegania i alarmowania (koszt wyniósł: 5.166,00 zł, z czego 850,00 zł zostało przekazane/sfinansowane przez Starostwo Powiatowe w Gliwicach), zakupiono nową antenę bazową do syreny alarmowej będącej na stanie OSP Ciochowice (koszt dostawy centrali wraz z montażem wyniósł 2.500,00 zł);

Dodatkowo wzorem lat ubiegłych w 2024 r. wspierano (organizacyjnie i logistycznie oraz częściowo również w sposób finansowy) działania/projekty realizowane w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego, tj. roku 2024 (w ramach bezpieczeństwa przeciwpożarowego) złożone zostały cztery projekty, których realizacja pozwoliła na:

1) wyposażenie jednostki OSP Pniów w specjalistyczną odzież specjalną poprawiającą i usprawniającą prowadzenie działań ratowniczych w trakcie zdarzeń komunikacyjnych, pożarów, nawałnic, podtopień i innych wymagających interwencji OSP;
2) doposażenie jednostki OSP Toszek w specjalistyczny sprzęt ratowniczy pozwalający na bardziej skuteczne działania niezbędne podczas pożarów oraz innych zagrożeń wymagających interwencji straży pożarnej;
3) wyposażenie jednostki OSP Kotulin w specjalistyczną odzież specjalną poprawiającą i usprawniającą prowadzenie działań ratowniczych, niezbędną strażakom podczas niesienia pomocy mieszkańcom w trakcie zdarzeń komunikacyjnych, pożarów, nawałnic, podtopień i innych wymagających interwencji OSP;

4) modernizację pomieszczenia funkcjonalno-użytkowego budynku remizy strażackiej jednostki OSP Ciochowice poprawiająca wzrost jakości warunków higieniczno- sanitarnych.

Szczegóły opisano w rozdziale IV niniejszego raportu.

Na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w 2024 r. wydatkowano łącznie z budżetu Gminy Toszek kwotę w wysokości 449.841,96[31], co stanowi 81,10% planu (dla porównania w roku 2023 wydatkowano kwotę w wysokości 387.951,69 zł, a w roku 2022 wydatkowano 335.827,79 zł), nie licząc kwot zadań realizowanych w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego.

Współpraca z Policją

Podstawową potrzebą człowieka jako jednostki jest poczucie bezpieczeństwa. Celem organów gminy jej ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w szczególności na szczeblu lokalnym. Współpraca z Policją - podstawową uzbrojoną służbą mundurową - z pewnością przyczynia się do realizacji tego celu.

W roku 2024 na mocy zawartego porozumienia Gmina Toszek dofinansowała dodatkowe służby patrolowe Policji realizowane przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach na terenie gminy Toszek poza godzinami służbowymi oraz przekazała dodatkowe środki finansowe z przeznaczeniem na nagrody dla policjantów - na ten cel w 2024 r. wydatkowano kwotę w wysokości 19.700,00 zł (dla porównania w roku 2023 przeznaczono jedynie 9.840,00 zł).

Zgodnie z informacjami otrzymanymi z Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach analizując poziom przestępczości na terenie powiatu gliwickiego jest on zdecydowanie większy w mieście Gliwice – 74,79% zdarzeń miało miejsce na terenie miasta Gliwice, pozostałe 74,75% dotyczy terenu powiatu, brakuje jednak danych w rozbiciu na poszczególne gminy.

Podsumowując działalność prewencyjną funkcjonariuszy Policji można stwierdzić, że każdego dnia policjanci średnio:
1) pełnili 47 służb patrolowych,
2) przeprowadzili 91 interwencji,
3) wylegitymowali 123 osoby,
4) ujawnili 142 wykroczenia, w tym 34 szczególnie uciążliwe,
5) zatrzymali 1 sprawcę przestępstwa na gorącym uczynku,
6) przeprowadzili 761 badań trzeźwości kierujących.

Oprócz zwalczania i zapobiegania przestępczości bardzo ważnym obszarem działalności Policji jest profilaktyka, w ramach której funkcjonariusze Policji przeprowadzają cykliczne spotkania, szkolenia, prelekcje i pogadanki, w których uczestniczą głównie dzieci i młodzież szkolna, ale również dorośli i seniorzy.

[31] w tym na ochronę przeciwpożarową wydatkowano kwotę w wysokości 410.160,88 zł, 19.981,08 zł wydatkowano na szeroko rozumiane zarzadzanie kryzysowe – wydatki związane z zakupem nowej anteny bazowej oraz przeglądem gminnego systemu ostrzegania i alarmowania, zabezpieczenia pożarowego, a także na szkolenia pracowników, a kwota 19.700,00 zł to koszty związane z dofinansowaniem dodatkowych służb patrolowych

Tabela 7

***Dane statystyczne dotyczące liczby działań Policji przeprowadzonych w 2024 r. na obszarze podległym Komisariatowi Policji w Pyskowicach ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Toszek*[32]**

Dane liczbowe za rok 2024:	Obszar podlegający pod Komisariat Policji w Pyskowicach (Wielowieś, Pilchowice, Rudziniec, Knurów, Toszek, Gierałtowice, Pyskowice, Sośnicowice)	Gmina Toszek
liczba patroli policji wystawionych	4.955 (tj. ponad dwa ryzy więcej niż w roku poprzednim - w 2023 r. odbyło się 2.000)	ok. 730 (w roku 2023 było ich tylko 100)
liczba interwencji	3.543 (tj. mniej niż w roku 2023, kiedy to miało miejsce 3.978 zdarzeń)	brak dokładnych danych dla Gminy Toszek, ok. 1%
liczba wypadków drogowych i kolizji	488 (tj. o 350 więcej niż w roku ubiegłym, tj. 2023, kiedy to miało miejsce 138 wypadków. Należy jednak zaznaczyć, że w roku 2023 nie uwzględniono kolizji)	44 (tj. mniej niż w roku 2023, kiedy miało miejsce 77 wypadków) Warto zaznaczyć, że żaden wypadek nie zakończył się śmiertelnie

źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach

Dodatkowo w ramach współpracy z jednostkami Policji przeznaczono środki finansowe z budżetu Gminy Toszek na nagrody za szczególne osiągnięcia dla policjantów Komendy Miejskiej w Pyskowicach – łączna kwota dofinansowania Policji w 2024 r. wyniosła 19.700,00 zł (dla porównania w roku 2023 ta kwota wyniosła tylko 4.500,00 zł).

4. Oświata, wychowanie i edukacja

Zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 7 u.s.g. zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji publicznej należy do zadań własnych gminy. Realizując w/w zadanie w Gminie Toszek w 2024 r. funkcjonowało:

- ✓ 5 szkół podstawowych, tj.:
  - Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku,
  - Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku,
  - Szkoła Podstawowa w Kotulinie,
  - Szkoła Podstawowa w Paczynie,
  - Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie;
- ✓ 1 Publiczne Przedszkole w Toszku.

Dodatkowo przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku, Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku funkcjonowały oddziały integracyjne.

[32] Opracowano na podstawie materiałów otrzymanych z Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach we współpracy z Komisariatem Policji w Pyskowicach

Toszeckie placówki oświatowe są jednostkami organizacyjnymi działającymi w formie jednostek budżetowych, których zasady gospodarki finansowej regulują odrębne przepisy.

Środki niezbędne na realizację zadań oświatowych, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek oświatowych pochodziły z oświatowej subwencji ogólnej, z dotacji celowych przyznawanych z budżetu państwa oraz z budżetu Gminy Toszek.

Zadania obsługi kadrowo-płacowej, organizacyjno–administracyjnej oraz finansowo-księgowej dla jednostek oświatowych realizuje Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek.

Demografia w kontekście sieci przedszkoli i szkół podstawowych ma istotny wpływ na organizację edukacji i funkcjonowanie placówek. W małych gminach liczba uczniów często jest niewielka, co może prowadzić do problemów z finansowaniem szkół oraz zapewnieniem odpowiedniej liczby nauczycieli. Gmina Toszek, ma charakterystyczną demografię, która wpływa na życie społeczności oraz funkcjonowanie szkół i innych instytucji. Dostępność placówek oświatowych jest ważna dla mieszkańców, a gmina Toszek stara się zapewnić odpowiednią infrastrukturę.

Suma liczby oddziałów przedszkolnych w gminie wyniosła 17, a liczba dzieci do nich uczęszczających w roku 2024 wyniosła 341 (tj. porównywalnie do lat poprzednich – w roku 2023 suma dzieci w oddziałach przedszkolnych wyniosła 343, a w roku 2022 - 345 dzieci).

Tabela 8

Liczba uczniów, oddziałów oraz kadry w poszczególnych placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy Toszek (stan na rok 2024)

Lp	Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów/ dzieci	Liczba etatów nauczycieli	Liczba etatów pracowników administracji i obsługi
1	Szkoła Podstawowa nr 1 im. I. Sendler w Toszku	11	173	15,7	28,83	10
	- oddziały przedszkolne	2	44	22		
2	Szkoła Podstawowa nr 2 im. G. Morcinka w Toszku	16	269	16,8	34,86	13,26
	- oddziały przedszkolne	3	56	18,7		
3	Szkoła Podstawowa w Kotulinie	8	146	18,3	24,39	7,25
	- oddziały przedszkolne	3	62	20,7		
4	Szkoła Podstawowa w Paczynie	8	95	11,9	19,13	4,25
	- oddziały przedszkolne	2	34	17		
5	Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie	8	76	9,5	18,24	4,63
	- oddziały przedszkolne	2	30	15		
6	Publiczne Przedszkole w Toszku	5	115	23	10.36	11
	Ogółem – szkoły podstawowe:	**51**	**759**	**14,9**	**135,81**	**50,39**
	Ogółem – oddziały przedszkolne:	**17**	**341**	**20,1**		
	RAZEM	**68**	**1.100**	**16,2**		

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek

Na poniższym wykresie przestawiono liczbę dzieci urodzonych w latach 2009-2024 zamieszkujących na terenie gminy Toszek – jak widać z wykresu liczba dzieci z roku na rok spada.

Wykres 8

Liczba dzieci urodzonych w latach 2009-2024 zamieszkałych (zameldowanych) na terenie Gminy Toszek z zaznaczoną linią trendu

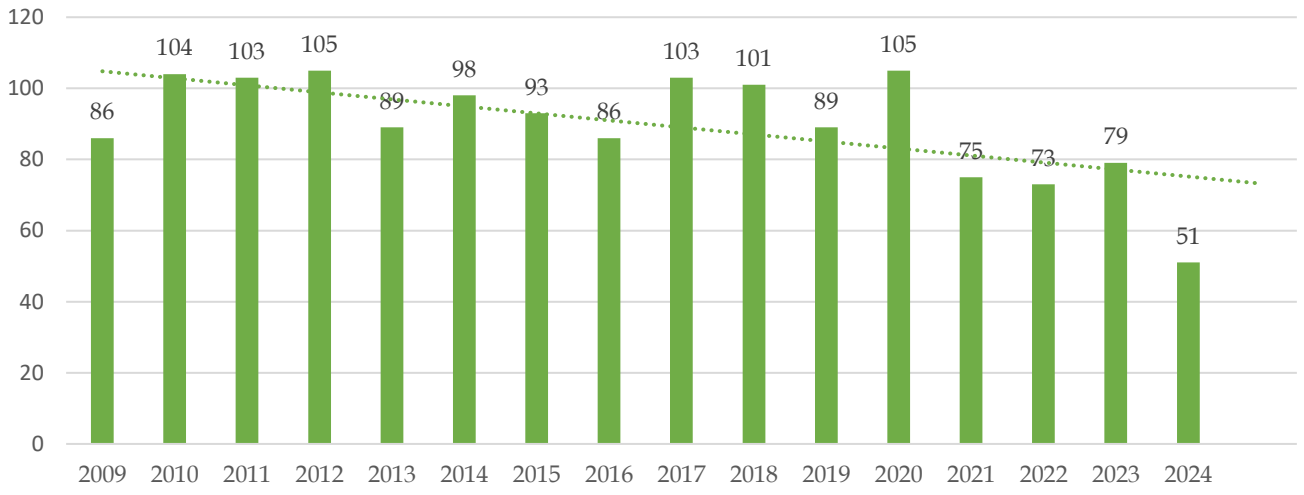

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek

Wydatki oświatowe są istotnym elementem budżetu gminy. Obejmują wydatki na funkcjonowanie przedszkola i szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi, w tym wynagrodzenia nauczycieli, zakup materiałów dydaktycznych, utrzymanie budynków i infrastruktury, wydatki na modernizację i remonty szkół, a także na nowe inwestycje w infrastrukturę edukacyjną.

Wysokość subwencji oświatowej i środków pozyskanych na realizację w/w zadań wraz z inwestycjami oświatowymi wyniosła 26.485.331,00 zł, co stanowi 77% całkowitych wydatków, które w Gminie Toszek w zakresie zadań oświatowych z uwzględnieniem wydatków majątkowych w 2024 r. wynosiły 34.759.184,00 zł.

Tabela 9

Wydatki poszczególnych placówek oświatowych z budżetu Gminy Toszek w roku 2024

LP.	OZNACZENIE PLACÓWKI OŚWIATOWEJ (nazwa)	WYDATKI W 2024 r. (zadania szkolne i pozaszkolne)
1.	Publiczne Przedszkole	2.395.838,00 zł
2.	Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie (SP Pniów)	3.134.405,00 zł
3.	Szkoła Podstawowa w Paczynie (SP Paczyna)	3.047.662,00 zł
4.	Szkoła Podstawowa w Kotulinie (SP Kotulin)	4.342.127,00 zł
5.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku (SP nr 1 Toszek)	5.216.219,00 zł
6.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku (SP nr 2 Toszek)	6.671.492,00 zł
RAZEM:		**24.807.743,00 zł**[33]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż w powyższej tabeli nie uwzględniono:

- kosztów związanych z utrzymaniem świetlic szkolnych (zostały wyodrębnione ze względu na zakwalifikowanie do innego rozdziału klasyfikacji budżetowej - 80107) – wydatki w tej kategorii kosztów w roku 2024 wyniosły łącznie 526.640,00 zł, tj. aż o 277.479,86 zł więcej niż w roku 2023, kiedy to na ten cel wydatkowano kwotę w wysokości 249.160,14 zł;
- kosztów związanych z zapewnieniem uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników;
- kosztów dokształcania i doskonalenia nauczycieli;
- kosztów realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych i przedszkolach;
- kosztów związanych z realizacją Narodowego Programu Czytelnictwa;
  /placówki otrzymują na ich realizacje odrębne dotacje celowe/

oraz

- wydatków majątkowych na realizację zadań inwestycyjnych dofinansowanych z innych źródeł zewnętrznych, tj. *„Budowa hali sportowo-widowiskowej przy Szkole Podstawowej im. Gustawa Morcinka w Toszku"*, czy *„Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Pniowie"*.

[33] suma wydatków przewyższa kwotę otrzymanej subwencji oświatowej - różnica między danymi wskazanymi w tabeli 5 poz. 1 (subwencja oświatowa) a wydatkami na poszczególne placówki oświatowe w 2024 r. (wskazanymi w tabeli 9) wynika z faktu, iż placówki oświatowe są finansowane również z innych źródeł niż subwencja oświatowa: przykładowo z dotacji celowych (przekazywanych na konkretne cele, jak np. stypendia dla uczniów, czy realizację konkretnych programów – tych wydatków nie wskazano w tabeli), środków zewnętrznych pozyskanych na dofinansowanie innych działań oraz projektów inwestycyjnych oraz darowizn (przykładowo w roku sprawozdawczym Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku otrzymała darowiznę na realizację projektu np. *„Skwer kieszonkowy z łąką kwietną"*) oraz środków własnych otrzymanych przykładowo od rodziców (składki)

Wysokość środków faktycznie wydatkowanych w roku sprawozdawczym łącznie z w/w kosztami, wydatkami bieżącymi (tj. związanymi z działalnością dydaktyczną, opiekuńczą i wychowawczą, w tym między innymi wynagrodzenia pracowników, koszty utrzymania i eksploatacji obiektów, a także materiały i środki dydaktyczne), wydatkami inwestycyjnymi, dotacjami celowymi (tj. łączna kwota wydatkowana w dziale „Oświata i wychowanie") wyniosła: **34.670.294,36 zł.**

Wydatki w tej kategorii kosztów cyklicznie wzrastają, co zostało zobrazowane na poniższym wykresie.

Wykres 9

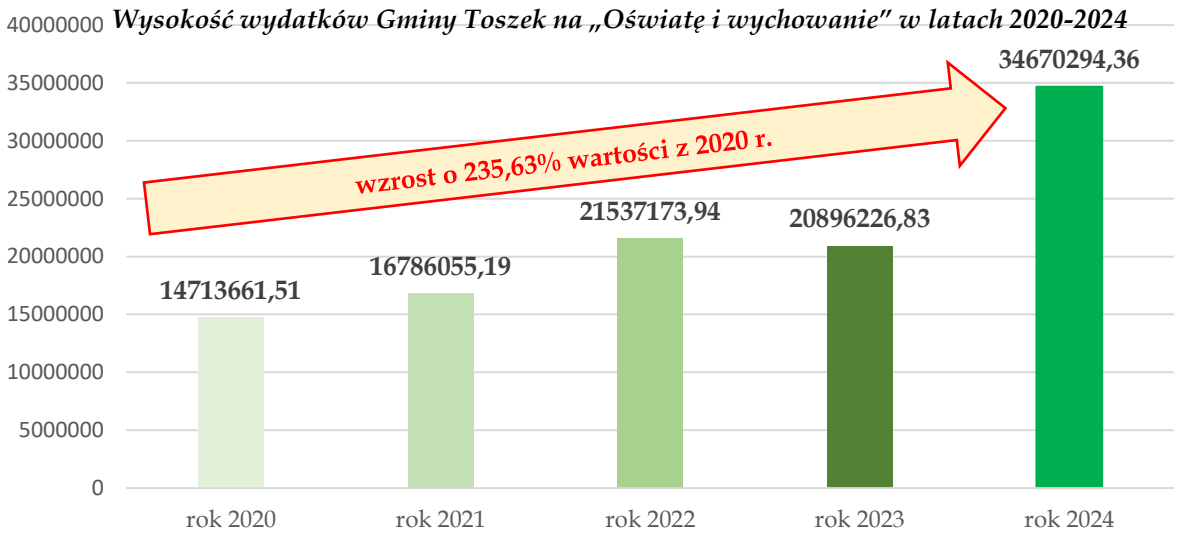

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek

Stypendia i zasiłki szkolne dla dzieci

Uczniom zamieszkałym na terenie gminy Toszek przysługuje pomoc materialna o charakterze socjalnym, w formie stypendium szkolnego. Pomoc materialna jest finansowana w 80% z Budżetu Państwa oraz w 20% ze środków własnych gminy. Stypendium szkolne przysługuje uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

W roku 2024 (podobnie jak i w latach poprzednich) wspomagano uczniów stypendiami szkolnymi i zasiłkami szkolnymi. Z tej formy wsparcia korzystali uczniowie szkół podstawowych (zlokalizowanych na terenie gminy), ale także szkół ponadpodstawowych, którzy zamieszkują na terenie samorządu.

Kryterium dochodowe uprawniające do uzyskania pomocy określone było w kwocie 600,00 zł na jednego członka rodziny[34]. Liczba złożonych w 2024 r. wniosków o stypendium szkolne wyniosła 11 (dla porównania w roku 2023 złożono 8 wniosków, w roku 2022 złożono 22 wnioski, ale w tym 14 wniosków zostało złożonych przez obywateli Ukrainy). Liczba złożonych wniosków o zasiłek rodzinny wyniosła 3. Łączna liczba wniosków załatwionych pozytywnie wyniosła 11 (tj. tyle ile złożonych). W sumie ze stypendium skorzystało 11. dzieci.

Stypendia motywacyjne za wyniki w nauce wyniosły łącznie w 2024 r. 19.480,00 zł.

[34] w roku 2021 było t o 528,00 zł na jednego członka rodziny, stawka zmieniła się w roku 2022 (do 600,00 zł na członka rodziny) i taka obowiązywała przez cały rok 2023 i 2024

Bezpłatne podręczniki i materiały ćwiczeniowe

W roku 2024 została uruchomiona dotacja celowa dla szkół podstawowych publicznych i niepublicznych w ramach obowiązku zapewnienia bezpłatnego dostępu do podręczników szkolnych. Z tej formy pomocy skorzystało 751 uczniów ze wszystkich szkół z terenu gminy Toszek (tj. o 41 więcej niż w roku 2023 i o 76 więcej niż w roku 2022), w tym znalazło się 10 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Środki finansowe przeznaczone na ten cel w roku 2024: 107.655,00 zł (tj. o 37.770,29 zł niż w roku 2023).

Dofinansowanie kształcenia młodocianych uczniów

Wykonując obowiązki w zakresie wsparcia pracodawców w szkoleniu młodocianych pracowników zamieszkałych na terenie gminy Toszek rozpatrywano wnioski pracodawców o zwrot kosztów kształcenia młodocianych uczniów, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe i zdali egzamin czeladniczy lub egzamin potwierdzający uzyskanie kwalifikacji zawodowych, a także ukończyli przyuczenie do zawodu. Na realizację powyższego zadania pozyskano dotację od Wojewody Śląskiego, która w 100% pokryła poniesione wydatki. Liczbę złożonych i rozpatrzonych pozytywnie wniosków oraz poniesione wydatki z tego tytułu pokazuje poniższa tabela.

Tabela 10

Dofinansowanie kształcenia młodocianych uczniów w roku 2024

Liczba pracodawców, którzy otrzymali dofinansowanie	*Liczba młodocianych którzy ukończyli naukę zawodu*	*Liczba młodocianych, którzy ukończyli przyuczenie do zawodu*	*Liczba decyzji odmawiających przyznania dofinansowania*	*Kwota, jaką w roku 2024 wypłacono pracodawcom w ramach dofinansowania*	*Wysokość dotacji pozyskanej w roku 2024 od Wojewody Śląskiego*
5 *tj. o 7 mniej niż w 2023 r.*	6	0	1	48.220,00 zł	9.351,00 zł

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek

Dowóz uczniów do szkół

Obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym - także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21. rok życia oraz dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, realizującym obowiązek szkolny i obowiązek nauki nie dłużej niż do ukończenia 25. roku życia. Obowiązkiem jednostki samorządu terytorialnego jest również zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom pięcioletnim i sześcioletnim oraz dzieciom objętym wychowaniem przedszkolnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego.

Realizując w/w obowiązki dowozu do szkół uczniów niepełnosprawnych w roku 2024 na ten cel wydatkowano kwotę w wysokości 272.363,00 zł (tj. o 99.316,52 zł więcej niż w roku 2023, kiedy wydatkowano na ten cel 173.046,48 zł). Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11

Wydatki na transport dzieci niepełnosprawnych do placówek oświatowych w roku 2024

Wyszczególnienie		Liczba uczniów	Kwota
1.	dowóz do Zespołu Szkół Specjalnych w Pyskowicach	16 (o 4 więcej niż w roku 2023)	103.946,00 zł
2.	dowóz do: - Społecznego Komitetu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym (4 osoby) - Zespołu Szkół Specjalnych nr 7 w Gliwicach (4 osoby),	8	159.266,00 zł
3.	zwrot kosztów dowozu rodzicom, którzy sami dowożą dziecko niepełnosprawne do szkoły lub placówki (4 dowozy)	2	9.133,00 zł
Razem		**26** (o 4 więcej niż w roku 2023)	**272.363,00 zł**

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek

Dzieci i młodzież do 16. roku życia zamieszkała na terenie gminy Toszek, dla której organizatorem publicznego transportu zbiorowego jest Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, mogła także w roku 2024 korzystać z bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji publicznej organizowanej przez Zarząd Transportu Metropolitalnego w Katowicach (dalej „ZTM"). Realizacja bezpłatnych kursów na terenie ZTM była możliwa dzięki podpisanemu porozumieniu w sprawie wykupu przez samorząd uprawnienia. W roku 2024 uprawnionych do w/w bezpłatnych przejazdów było 934 dzieci, koszt wykupu bezpłatnych przejazdów wyniósł: 116.580,98 zł (dla porównania w roku 2023 na ten cel wydatkowano 60.061,40 zł).

Dodatkowo Gmina Toszek dowoziła dzieci do Szkoły Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie, koszt dowozu za rok 2024 wyniósł: 3.735,00 zł (w roku 2023 - 22.275,00 zł).

5. Współpraca Gminy Toszek ze stowarzyszeniami, związkami i spółkami

Gmina Toszek od wielu lat współpracuje z różnymi związkami i stowarzyszeniami. Współpraca ta przybiera różne formy – finansowe (przykładowo udzielanie wzajemnej pomocy finansowej, opłacanie składek członkowskich) i niefinansowe (wymiana informacji, promocja, konsultowanie projektów aktów prawnych). Poniżej wskazano kilka związków/stowarzyszeń, do których należy lub z którymi ściśle współpracuje Gmina Toszek:

- Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego;
- Śląski Związek Gmin i Powiatów;
- Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska";
- Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia.

Tabela 12

Składki członkowskie Gminy Toszek w 2024 r. z tytułu przynależności do związków i stowarzyszeń

Nazwa podmiotu (składka członkowska na rzecz ...)	Wartość poniesionych przez Gminę wydatków
Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej	3.145,99 zł
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów	5.371,96 zł
Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego	3.334,32 zł
Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska"	17.840,00 zł
RAZEM	**29.692,27 zł**

źródło: opracowanie własne

Zakres współpracy Gminy Toszek ze spółkami prawa handlowego, których Gmina Toszek jest wspólnikiem został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 13

Zakres współpracy Gminy Toszek w 2024 ze spółkami, których wspólnikiem jest Gmina Toszek

Współpraca z Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Toszku obejmowała:	Współpraca z Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. obejmowała:
– zarządzenie i administrowanie zasobem mieszkaniowym Gminy Toszek; – świadczenie usług w zakresie administrowania i zarzadzania targowiskiem w Toszku; – świadczenie usług w zakresie utrzymania cmentarza komunalnego w Toszku; – utrzymanie czystości i porządku na terenie miasta i gminy Toszek; – świadczenie usług w zakresie pielęgnacji zieleni; – wykonywanie drobnych napraw i prac w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku; – remont świetlicy wiejskiej w Płużniczce; – zimowe utrzymanie chodników	– wykonywanie usługi polegającej na zimowym utrzymaniu dróg gminnych w sezonie 2023/2024 oraz 2024/2025 na terenie gminy Toszek; – odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie Gminy Toszek oraz utworzenie i prowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (usługa realizowana w ramach konsorcjum z REMONDIS Tarnowskie Góry Sp. z o.o.)

źródło: opracowanie własne

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na szereg działań podjętych w roku 2024 przez władze toszeckiego samorządu w związku z udziałem gminy w SIM Śląsk Północ Sp. z o.o., w tym w szczególności:

- ✓ w 2023 r. zlecono i wykonano ekspertyzę, na bazie której uznano stary, niedokończony blok w Paczynie jako niemożliwy do dokończenia i zarekomendowano jego rozbiórkę oraz złożono wniosek do Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej o dofinansowanie w/w inwestycji kwotą ponad 2 mln zł, co stanowi ok. 10% jej wartości – informacja o przyznaniu dofinansowania wpłynęła w 2024 r.;

- ✓ zlecono opracowanie kompleksowej dokumentacji projektowej na budowę trzech wielolokalowych budynków mieszkalnych w Paczynie, termin opracowania dokumentacji - październik 2024 r. – w wyniku realizacji przedmiotowej inwestycji planuje się utworzenie 30 lokali mieszkalnych.

Rysunek 46

Wizualizacja inwestycji w Paczynie

źródło:
https://www.simslaskpolnoc.pl/tosszek.html

Gmina Toszek jest również udziałowcem w spółce „Przyjazna Energia" Sp. z o.o. z siedzibą w Przyszowicach. Podstawowym celem istnienia tej spółki jest realizacja zadań Koordynatora Klastra Energii „Przyjazna Energia w Powiecie Gliwickim". W samym 2023 roku Spółka prowadziła prace organizacyjne i złożyła wniosek o przyjęcie do Klastra Energii. Od stycznia 2024 r. pełni rolę Koordynatora oraz Biura Klastra. Funkcję Zastępcy Przewodniczącego Rady Nadzorczej powierzono Zastępcy Burmistrza Toszka – Panu Piotrowi Kunce.

Współpraca międzynarodowa

Szczególnym rodzajem partnerstwa jest partnerstwo między gminami. W kwietniu 2024 r. obchodzone było 20-lecie współpracy Gminy Toszek z miastem partnerskim Hohenau (Niemcy).
18 kwietnia 2004 r. burmistrzowie Eduard Schmid i Jacek Zarzycki podpisali dokument o partnerskiej współpracy między gminami Hohenau i Toszek. Powstały w ten sposób ramy, które od 20 lat możemy wypełniać treścią.

Najcenniejszym owocem partnerstwa są osobiste znajomości i przyjaźnie między mieszkańcami, bowiem stanowią fundament partnerstwa.

19 kwietnia 2024 r. burmistrzowie Josef Gais i Grzegorz Kupczyk podpisali dokument odnowienia partnerstwa pomiędzy gminami.

Rysunek 47

Fotorelacja z odnowienia umowy współpracy partnerskiej Gminy Toszek z Gminą Hohenau

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

6. Mienie gminne

Jednym z podstawowych zadań stojących przed jednostkami samorządu terytorialnego jest zarządzanie mieniem komunalnym.

Według prowadzonego przez Gminę Toszek i na bieżąco korygowanego zestawienia zasobu komunalnego na koniec roku 2024 samorząd dysponował gruntami o powierzchni 397,1432 ha (w tym 7,4655 ha – grunt, którego gmina jest użytkownikiem wieczystym). Zasób gminny pozostaje na porównywalnym poziomie (z wyjątkiem roku 2023) - mienie gminne jest zbywane/sprzedawane, wciąż jednak są nabywane nowe działki, co w sposób szczegółowy zostało wskazane w poniższej tabeli.

Przedmiotowe zestawienie nie obejmuje gruntów pod drogi.

Tabela 14

Zestawienie powierzchni gruntów własnych Gminy Toszek według stanu na ostatni dzień roku 2020, 2021, 2022, 2023 i 2024 – ujęcie porównawcze

Określenie roku ->	rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024
OGÓŁEM	**DZIERŻAWA**				
– grunty w dzierżawie (ogółem), w tym:	**279,155 ha**	**282,8061 ha**	**269,6790 ha**	**278,1611 ha**	**288,3853 ha**
• na cele rolne	276,466 ha	279,9469 ha	267,6214 ha	275,2156 ha	285,4148 ha
• z na cele ogródków warzywnych	2,6854 ha	2,8556 ha	2,0540 ha	2,9419 ha	2,9669 ha
• pod pojemniki na odpady komunalne	0,0036 ha	0,0036 ha	0,0036 ha	0,0036 ha	0,0036 ha
	UŻYTKOWANIE WIECZYSTE				
OGÓŁEM	**7,1913 ha**	**7,1913 ha**	**7,1913 ha**	**7,1913 ha**	**7,4655 ha**
– grunty gminne przekazane w użytkowanie wieczyste	6,8416 ha	6,8416 ha	6,8416 ha	6,8416 ha	6,8416 ha
– grunty Skarbu Państwa, których gmina jest użytkownikiem wieczystym	0,3497 ha	0,3497 ha	0,3497 ha	0,3497 ha	0,6239 ha
	GRUNTY W UŻYCZENIU				
OGÓŁEM	**7,0568 ha**	**7,0568 ha**	**7,0568 ha**	**7,0568 ha**	**7,0568 ha**
– na cele statutowe dla klubów sportowych	6,0911 ha	6,0911 ha	6,0911 ha	6,0911 ha	6,0911 ha
– na cele statutowe dla osp	0,6628 ha	0,6628 ha	0,6628 ha	0,6628 ha	0,6628 ha
– dla Parafii Wszystkich Świętych w Sierotach	0,3014 ha	0,3014 ha	0,3014 ha	0,3014 ha	0,3014 ha
– pod kontenery na odzież używaną	0,0015 ha	0,0015 ha	0,0015 ha	0,0015 ha	0,0015 ha
GRUNTY WŁASNE ŁĄCZNIE (WSZYSTKIE GRUNTY: dzierżawa + użytkowanie wieczyste, użyczenie + trwały zarząd, grunty pod garażami i budynkami oraz nabyte od osób fizycznych)					
Wszystkie grunty gminne (ujęte powyżej w niniejszej tabeli oraz inne np. znajdujące się pod budynkami, garażami, przejęte w trwały zarząd oraz nabyte od osób fizycznych OGÓŁEM)	**386,3881 ha**	**393,6952 ha**	**386,6455 ha**	**299,6005 ha**	**397,1432 ha**

źródło: opracowanie własne

Powierzchnia mienia oddana w trwały zarząd do roku 2022 wynosiła niezmiennie 3,329 ha. W roku 2023 powierzchnia ta uległa zmianie w związku z przekazaniem w trwały zarząd działki nr 38/12 o pow. 0,0943 ha położonej w Kotulinie na rzecz Szkoły Podstawowej w Kotulinie. Powierzchnia mienia oddanego w trwały zarząd wynosi 3,4233 ha, co w roku sprawozdawczym nie uległo zmianie. Tereny oddane w trwały zarząd przekazane są głównie placówkom oświatowym, które są zwolnione z opłat z tego tytułu. Jedynie Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku nie jest zwolniony z opłat.

W trybie ustawy „komunalizacyjnej"[35] na wniosek Burmistrza Toszka Gmina Toszek otrzymała w roku 2024 od Wojewody Śląskiego 10 decyzji administracyjnych w przedmiocie komunalizacji mienia. Łączna powierzchnia gruntów objętych w/w decyzjami wyniosła 4,5238 ha (dla porównania w roku 2023 były to 4 decyzje o powierzchni 8,1433 ha). Wartość działek nabytych w trybie „komunalizacji" w 2024 r. wyniosła 19.905,00 zł.

Tabela 15

Zestawienie nabytego mienia – „komunalizacja" – ujęcie porównawcze za lata 2020-2024

---------	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość wydanych decyzji Wojewody Śląskiego	5 – Kotulin 1 – Pniów 3 – Paczyna 2 – Płużniczka 8 – Toszek 1 – Ligota Tosz. 4 – Kotliszowice	4 – Kotulin 1 – Boguszyce 1 – Toszek 2 – Ligota Tosz. 1 – Kotliszowice	2- Toszek	1 – Paczyna 1 – Kotulin 1 – Paczynka 1 – Kotliszowice	1 – Ciochowice 4 – Toszek 2 – Pniów 1 – Paczynka 2 – Ligota Tosz.
Razem:	**24 decyzje**	**9 decyzji**	**2 decyzje**	**4 decyzje**	**10 decyzji**
Ilość nabytych działek	6 – Kotulin 2 – Pniów 5 – Paczyna 2 – Płużniczka 18 – Toszek 1 – Ligota Tosz. 6 – Kotliszowice	38 – Kotulin 1 – Boguszyce 2 – Toszek 33 – Ligota Tosz. 27 – Kotliszowice	3 - Toszek	1 – Paczyna 10 – Kotulin 3 – Paczynka 1 - Kotliszowice	1 – Ciochowice 6 – Toszek 4 – Pniów 3 – Paczynka 11 – Ligota Tosz.
Razem:	**40 działek**	**101 działek**	**3 działki**	**15 działek**	**25 działek**
Powierzchnia przejętych nieruchomości (w ha)	0,7804 – Kotulin 0,0410 – Pniów 1,2773 – Paczyna 0,5000 – Płużniczka 1,9668 – Toszek 0,0399 – Ligota Tosz. 1,2564 – Kotliszowice	7,1157 – Kotulin 0,0300 – Boguszyce 0,0381 – Toszek 5,0252 – Ligota Tosz. 2,1052 – Kotliszowice	0,2219 -Toszek	0,0364 – Paczyna 5,1816 – Kotulin 2,5418 – Paczynka 0,3835 Kotliszowice	0,0319 – Ciochowice 0,0825 – Toszek 0,9342 – Pniów 1,6349 – Paczynka 1,8403 – Ligota Tosz.
Razem:	**5,8618 ha**	**14,3142 ha**	**0,2219**	**8,1433 ha**	**4,5238 ha**
Wartość nabytego mienia:	**29.870,00 zł**	**102.600,00 zł**	**2.020,00 zł**	**31.609,00 zł**	**19.905,00 zł**

źródło: opracowanie własne

[35] Komunalizacja – proces polegający na przejmowaniu mienia prywatnego lub państwowego przez podmioty komunalne. Komunalizacja mienia państwowego najczęściej odbywała się przy utworzeniu samorządu gminnego, w celu wyposażenia gmin w niezbędny do funkcjonowania majątek. Podstawę komunalizacji dała ustawa z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 1990 r. Nr 32, poz. 191 z późn. zm.)

– **działki nieodpłatnie przejęte od PKP S.A. w użytkowanie wieczyste:**
w 2019 r. Gmina Toszek przejęła nieodpłatnie od PKP S.A. 9 działek (6 działek w Pisarzowicach i 3 w Toszku) w użytkowanie wieczyste, następnie w 2020 roku została wydana przez Wojewodę Śląskiego decyzja potwierdzająca prawo własności Gminy. Łączna powierzchnia nabytych nieruchomości wyniosła 0,5009 ha o wartości 129.000,00 zł. Stan ten nie uległ zmianie w roku 2024 (tj. nie wydzielono z nich odrębnych działek, żadna z w/w działek nie została sprzedana, nie przejęto innych działek, jednak w 2022 r. Gmina Toszek zakupiła od PKP S.A. prawo do użytkowania wieczystego 13 działek w Paczynie o łącznej powierzchni 0,2742 ha i wartości 21.214,53 zł. W roku sprawozdawczym stan ten nie uległ zmianie;

– **nabycie działek od osób fizycznych:**
nabycie działek od osób fizycznych może następować w jeden z trzech n/w sposobów:
a) na podstawie aktu notarialnego (umowa sprzedaży),
b) na podstawie decyzji wojewody (*vide:* art. 73 ustawy z dnia 29 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformującej administrację publiczną),
c) na podstawie decyzji starosty (*vide:* art. 3 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach dotyczących regulacji stanu prawnego niektórych dróg ogólnodostępnych),
d) na podstawie decyzji burmistrza (*vide:* art. 98 ustawy z dnia z dnia 21 sierpnia 1997 r. gospodarce nieruchomościami)

Analizując dane wskazane w poniższej tabeli należy zaznaczyć, że w roku sprawozdawczym (tj. 2024) mimo, iż nabyto mniej działek od osób fizycznych niż w roku 2023 (bo tylko 19, a w roku 2023 nabyto ich 21), to ich łączna powierzchnia i wartość były jak dotąd największe.

Tabela 16

Nabycie działek od osób fizycznych w latach 2020 -2024 – porównanie

ROK:	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość nabytych działek	2 – Boguszyce 1 – Paczyna	1 – Toszek 1 – Ciochowice (udział 2/6 cz.)	1 -Toszek 2- Boguszyce 1 – Pniów 1- Ciochowice 1 - Pisarzowice	5- Kotulin 7- Płużniczka 1 – Pniów 8 - Boguszyce	2 - Kotulin 1 – Pawłowice 1- Pisarzowice 4- Płużniczka 5- Boguszyce
Powierzchnia przejętych nieruchomości (w ha)	0,0210 ha – Boguszyce 0,0050 ha – Paczyna	0,0099 ha – Toszek 0,0926 ha – Ciochowice	0,0110 ha – Toszek 0,0094 ha – Boguszyce 0,0059 ha – Pniów 0,0054 ha– Ciochowice 0,0022 ha - Pisarzowice	0,2143 ha- Kotulin 0,1577 ha- Płużniczka 0,0482 ha – Pniów 0,0876 ha- Boguszyce	0,1949 ha – Kotulin 0,0560 ha – Pawłowice 0,0086 ha – Pisarzowice 0,0160 ha – Płużniczka 0,3459 ha – Boguszyce
Razem:	**0,0260 ha**	**0,1025 ha**	**0,0411 ha**	**0,5078 ha**	**0,6214 ha**
Wartość nabytych działek (w zł)	420,00 zł – Boguszyce 2.063,00 zł – Paczyna	198,00 zł – Toszek 618,00 zł – Ciochowice	220,00 zł – Toszek 188,00 zł – Boguszyce 118,00 zł – Pniów 108,00 zł – Ciochowice 1.044,00 zł - Pisarzowice	1.929,00 zł - Kotulin 1.419,00 zł – Płużniczka 434,00 zł – Pniów 791,00 zł - Płużniczka	5.847,00 zł – Kotulin 2.000,00 zł – Pawłowice 77,00 zł – Pisarzowice 144,00 zł – Płużniczka 6.803,00 zł - Boguszyce
Razem:	**2.483,00 zł**	**816,00 zł**	**1.822,00 zł**	**4.573,00 zł**	**14.871,00 zł**

źródło: opracowanie własne

Wykres 10

Wartość działek nabytych przez Gminę Toszek w latach 2020-2024 od osób fizycznych (ujęcie porównawcze)

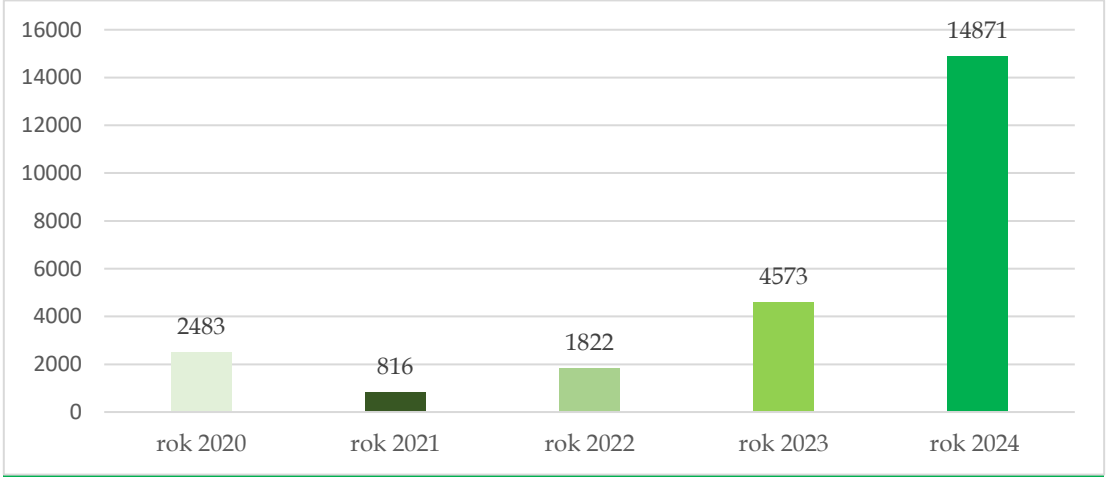

źródło: opracowanie własne

– **działki nabyte od innych jednostek w 2024 r.**:
  - ✓ Gmina Toszek nabyła od Krajowego Ośrodka Wspierania Rolnictwa (KOWR) 1 działkę o powierzchni 6,7083 ha i łącznej wartości 371.000,00 zł,
  - ✓ Powiat Gliwicki przekazał (w formie darowizny) 12 działek o łącznej powierzchni 1,3321 ha i wartości 666.050,00 zł.

Łączna wartość nabytego mienia w roku 2024 przekroczyła milion – są to wartości rekordowe, co w sposób przejrzysty obrazuje poniższy wykres.

Wykres 11

Łączna wartość mienia nabytego przez Gminę Toszek w latach 2020-2024 (porównanie)

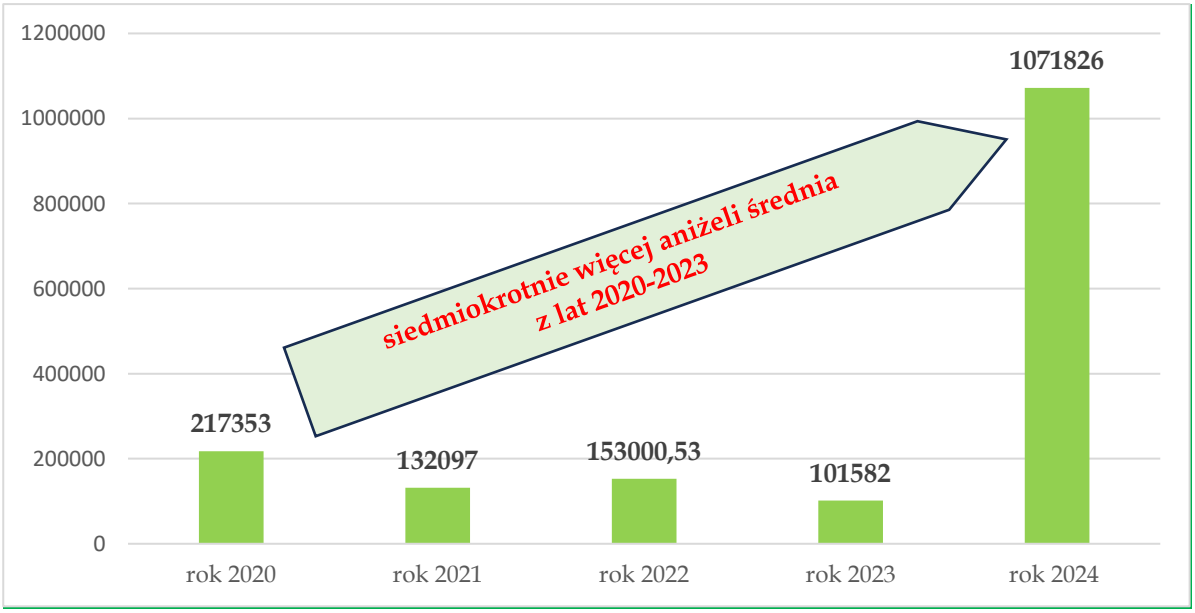

źródło: opracowanie własne

Sprzedaż nieruchomości:

Na przestrzeni ostatnich lat sprzedaż nieruchomości odbywała się głównie w trybach przetargów ustnych nieograniczonych. W roku 2022 dochód z tytułu sprzedaży działek wyniósł 428.582,43 zł, w roku 2023 sprzedano 4 działki w trybie przetargów ustnych nieograniczonych o łącznej wartości 496.668,08 zł brutto, z kolei w roku sprawozdawczym (2024) – 395.860,22 zł.

Wykres 12

Dochody ze sprzedaży działek w trybie przetargów ustnych nieograniczonych (w zł) w latach 2020- 2024

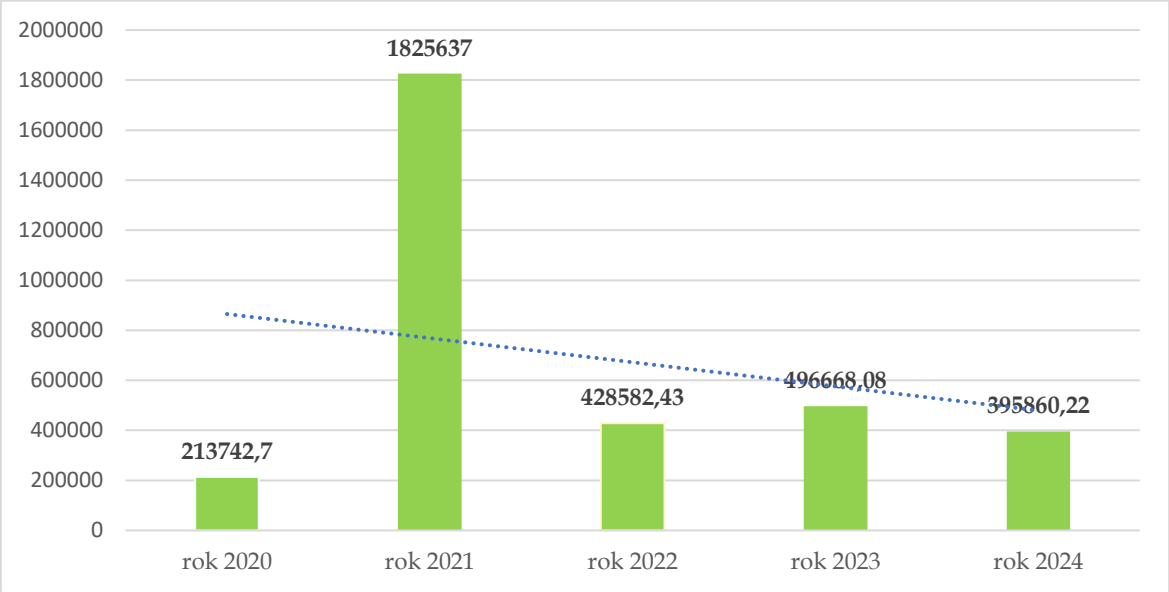

źródło: opracowanie własne

Przetargi ograniczone, z których ostatni dochód odnotowano w 2019 r. i wyniósł 19.606,00 zł. Gmina Toszek sprzedała również działki bezprzetargowo, w szczególności na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej. W roku 2024 zbyto jedną działkę o wartości 5.781,00 zł. W latach 2020 – 2024 nie przeprowadzono przetargów ograniczonych.

Nadto Gmina Toszek zbywa bezprzetargowo lokale mieszkalne na rzecz najemców - w roku 2023 dokonano sprzedaży 1 lokalu mieszkalnego w trybie bezprzetargowym na rzecz najemcy o łącznej wartości 16.370,00 zł, zaś w roku 2024 sprzedano 9 lokali mieszkalnych (w tym 2 z bonifikatą wynoszącą 80% oraz 7 z bonifikatą 90%) o łącznej wartości 155.570,00 zł.

Szczegółowo porównanie dochodów ze sprzedaży nieruchomości na przestrzeni lat 2020-2024 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 17

Wysokość dochodów Gminy Toszek ze sprzedaży nieruchomości na przestrzeni lat od 2020–2024

ROK:	Tryb przetargu nieograniczonego dochód brutto [zł]	Tryb przetargu ograniczonego dochód brutto [zł]	Tryb bezprzetargowy na poprawę zagospodarowania nieruchomości przyległej dochód brutto [zł]	Tryb bezprzetargowy – sprzedaż lokali mieszkalnych dochód brutto [zł]	Łączny dochód ze sprzedaży [zł]
2020	213.742,70	0,00	11.242,20	29.260,00	**254.244,90**
2021	1.825.637,00	0,00	0,00	14.500,00	**1.840.137,00**
2022	428.582,43	0,00	58.847,16	198.550,00	**685.979,59**
2023	496.668,08	0,00	5.781,00	16.370,00	**518.819,08**
2024	**395.860,22**	**0,00**	**0,00**	**155.570,00**	**551.610,22**

źródło: opracowanie własne

Tabela 18

Pozostałe wpływy do budżetu Gminy Toszek z tytułu gospodarowania mieniem gminnym w latach 2022–2024

Lp.	Wyszczególnienie	Dochody uzyskane na koniec 2022 r. *(stan na dzień 31.12.2022 r.)*	Dochody uzyskane na koniec 2023 r. *(stan na dzień 31.12.2023 r.)*	Dochody uzyskane na koniec 2024 r. *(stan na dzień 31.12.2024 r.)*
1.	**Czynsze za lokale komunalne - mieszkalne**	703.294,50 zł	706.975,11 zł	724.755,98 zł
2.	**Czynsze za lokale komunalne - użytkowe**	122.438,84 zł	128.312,19 zł	163.981,51 zł
3.	**Czynsze dzierżawne**	138.374,97 zł	159.885,54 zł	196.477,51 zł
4.	**Odsetki od nieterminowych wpłat czynszów**	1.415,52 zł	3.100,09 zł	9.945,86 zł
5.	**Sprzedaż mienia komunalnego**	594.856,12 zł	424.865,18 zł	477.430,33 zł
6.	**Opłaty roczne za grunty oddane w użytkowanie wieczyste**	18.229,76 zł	23.595,59 zł	19.210,57 zł
7.	**Przekształcenie użytkowania wieczystego**	9.478,40 zł	9.482,02 zł	9.451,54 zł
RAZEM		**1.588.088,11 zł**	**1.456.215,72 zł**	**1.601.253,30 zł**

źródło: opracowanie własne

Pozostałe wpływy z tytułu gospodarowania mieniem Gminy Toszek uzyskano z tytułu:
→ opłaty za targowisko – w roku sprawozdawczym z tego tytułu wpłynęło 29.975,00 zł;
→ opłaty za zajęcie pasa drogowego – z tego tytułu uzyskano 45.353,63 zł.

Tym samym rzeczywisty **łączny dochód do budżetu Gminy Toszek** (wartość rzeczywiście nabyta bez podatku oraz bez odsetek od nieterminowych wpłat) **z tytułu gospodarowania mieniem gminnym w roku sprawozdawczym wyniósł 1.667.086,14 zł.**

Uzupełnieniem informacji dotyczących sprzedaży mienia Gminy Toszek są dane zawarte *w Informacji o stanie mienia Gminy Toszek według stanu na dzień 31.12.2024 r*. stanowiąca pkt 1.19 sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 0050.70.2025 Burmistrza Toszka z dnia 28 marca 2025 r. (dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek).

Rozdział II
Realizacja polityk, programów i strategii

W zakresie funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego podejmowanych jest wiele polityk, programów, czy strategii. Z uwagi na fakt, iż gmina jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego, przy realizacji zadań publicznych na tym szczeblu pojawia się najwięcej tego typu dokumentów. Poniżej przedstawiono wykaz najistotniejszych z nich realizowanych przez Burmistrza Toszka w 2024 r.

1. Strategia Rozwoju Gminy Toszek na lata 2021-2027

Strategia Rozwoju Gminy Toszek na lata 2021-2027 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Dokument ten należy postrzegać jako długofalowy proces wytyczania i osiągania celów całej wspólnoty samorządowej. Określa ona generalny kierunek, aspiracje i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki oraz przedstawia metody i narzędzia wdrożeniowe. Postanowienia Strategii stanowią zatem determinantę decyzji merytorycznych, organizacyjnych i finansowych podejmowanych przez władze samorządowe. Dokument jest także odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbą dostosowania się do standardów europejskich.

Strategia została przyjęta Uchwałą nr XXXVI/466/2021 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Toszek na lata 2021-2027.

Cel operacyjny 1. Zwiększenie atrakcyjności gminy m.in. poprzez poprawę jakości usług publicznych i bezpieczeństwa życia w Gminie Toszek, realizowany w szczególności poprzez:

1) podejmowanie bieżących działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy poprzez doskonalenie systemu działania służb porządkowych (policji, straży pożarnej), co zostało opisane w rozdziale I – pkt 3 raportu. Dodatkowo władze samorządowe współpracowały z podmiotami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną i promocją zdrowia (placówki podstawowej opieki zdrowotnej, szpitale);
2) realizację wieloletnich projektów/przedsięwzięć inwestycyjnych, w szczególności:
   - ✓ *„Parkuj i jedź – budowa centrum przesiadkowego w Toszku”;*
   - ✓ *„Tworzenie i odnowienie zieleni w Gminie Toszek” ;*
   - ✓ *„Przebudowa dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Toszek”;*
   - ✓ *„Budowa hali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku”*

   Sposób realizacji w/w przedsięwzięć w 2024 r. został już opisany w rozdziale I pkt 2 raportu;
3) realizowane w 2024 przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” projekty dofinansowane ze źródeł zewnętrznych, tj.:
   a) *„Aktywna Przestrzeń Kreatywności”* - Program: Infrastruktura Domów Kultury Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – szczegóły opisano w rozdziale I raportu;
   b) *„Wymiana stolarki okiennej w budynku bramnym Zamku w Toszku”* – Rządowy Program Odbudowy Zabytków – edycja 2. szczegóły opisano w rozdziale I raportu;
   c) *„Odtworzenie dziedzictwa przyrodniczego na dziedzińcu zamkowym w Toszku”* – Ekogrant Fundacji Orange - szczegóły opisano w rozdziale I raportu;
   d) *„Czytam! Nowocześnie!”* - Program: Promocja Czytelnictwa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego - szczegóły opisano w rozdziale I raportu;

Rysunek 48

Fotorelacja z wydarzenia – czytania w plenerze zorganizowanego w 2024 r. w ramach programu „Czytam! Nowocześnie!" dofinansowanego z Programu Promocji Czytelnictwa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

e) *„Szuflada – młodzieżowe archiwum lokalnej kultury"* - zadanie realizowane było od czerwca do października 2024 r. w Centrum Kultury „Zamek w Toszku" w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „Kultura-Interwencje. Edycja 2024" dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Podczas projektu zorganizowany został cykl warsztatów filmowo-dziennikarskich adresowany do młodzieży. Młodzi mieszkańcy Gminy Toszek brali udział w spotkaniach międzypokoleniowych z udziałem dorosłych i seniorów tworzących lokalną kulturę w Gminie Toszek. Młodzież poznała warsztat dziennikarski i filmowy, a następnie przeprowadzała pod okiem ekspertów – Magdaleny Fiszer-Rębisz oraz Bartłomieja Wilczka - wywiady z mieszkańcami Gminy Toszek działającymi na polu kulturalnym w dziedzinie muzyki, rękodzieła, historii lokalnej, fotografii. Przeprowadzone wywiady zostały nagrane w formie video. Pamiątki mieszkańców zostały zdigitalizowane. Powstała specjalna strona internetowa (szuflada.zamektoszek.eu), na której zamieszczono w/w materiały.

Rysunek 49

Strona internetowa szuflada.zamektoszek.eu powstała w 2024 r.

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

Rysunek 50

Fotorelacja z wydarzeń realizowanych w ramach projektu „Szuflada – młodzieżowe archiwum lokalnej kultury"

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

Projekt miał na celu stworzenie warunków dla wzmacniania tożsamości i uczestnictwa w kulturze, zwiększenie obecności w życiu społecznym młodzieży, dorosłych i seniorów na poziomie regionalnym, upowszechnianie dorobku kulturalnego i historycznego „małej ojczyzny";

4) publikację materiałów promocyjno-informacyjnych, tj.
   - ✓ broszur informacyjnych „*Warto zobaczyć w Gminie Toszek – Oferta turystyczna*";
   - ✓ wydanie broszury informacyjnej z elementami kreatywnych gier i zabaw – dofinansowanej ze środków Śląskiej Organizacji Turystycznej – zadanie polegało na wydaniu 500 szt. broszur informacyjnych edukacyjno-promocyjnych z elementami kreatywnych gier i zabaw. Celem zadania była promocja wszystkich atrakcji turystycznych gminy ze szczególnym uwzględnieniem największej atrakcji – toszeckiego zamku oraz Centrum Ekspozycji Historycznych. Wydane materiały adresowane są do dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. W broszurach znalazły się legendy, gry i zabawy związane z historią zamku, ważnymi postaciami opowieściami, wydarzeniami oraz ze słownictwem średniowiecznym;
   - ✓ film komercyjny promujący walory turystyczne Gminy Toszek wraz z lokalnymi partnerami - promocja turystyki pieszej, rowerowej, rekreacyjnej owe nagranie dostępne jest na kanale YouTube;
   - ✓ stworzenie strony internetowej szuflada.zamektoszek.eu będącej cyfrowym archiwum lokalnej społeczności w ramach Programu Kultura – interwencje (edycja 2024) dofinansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury;

Rysunek 51

Broszura edukacyjno-promocyjna wydana w 2024 r.

źródło:
archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

Cel operacyjny 2. Zrównoważony rozwój turystyki poprzez wykorzystanie naturalnych zasobów oraz dziedzictwa naturalnego w Gminie Toszek, realizowany w szczególności poprzez:

1) poprawę jakości i dostępności terenów zielonych, w tym realizację takich przedsięwzięć jak:
   a) *„Utworzenie trzech miejsc integracji w miejscowości Toszek"*,
   b) *„Od juniora do seniora – budowa 3 obiektów infrastruktury rekreacyjnych w gminie Toszek"*,
   c) *„Parkuj i jedź – budowa centrum przesiadkowego w Toszku"*,
   d) *„Tworzenie i odnowienie zieleni w Gminie Toszek"*,
   5) *„Aktywna Przestrzeń Kreatywności"*,
   6) *„Odtworzenie dziedzictwa przyrodniczego na dziedzińcu zamkowym w Toszku"*
   7) *„Czytam! Nowocześnie!"*,

   co zostało opisane w rozdziale I niniejszego raportu;
2) bieżące działania związane z utrzymaniem zieleni gminnej (koszenie trawników, przycinanie żywopłotów, utrzymanie poboczy dróg gminnych, sadzenie drzew, krzewów i kwiatów, porządkowanie terenów publicznych, przycinanie drzew itp.);
3) bieżące utrzymanie i promocję wyznaczonych w gminie tras turystycznych i dydaktycznych (pieszych i rowerowych) wykorzystujących istniejące walory - na terenie gminy są dwie ścieżki przyrodniczo-kulturowe:
   a) ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza Fazaniec, położona na północno-wschodnim obszarze Gminy, która obejmuje najlepiej zachowane siedliska o znaczeniu europejskim (w lesie tym zachowały się stare drzewostany dębowe, grabowe i bukowe, w których drzewa osiągają wiek ponad 210 lat);
   b) szlak Via Regia – droga św. Jakuba – odcinek paneuropejskiej trasy dawnego szlaku pielgrzymkowego, który prowadzi z Europy Wschodniej do Santiago de Compostela w Hiszpanii przebiegającej przez Toszek, a oznaczony muszlą.

Rysunek 52

Szlak Via Regia

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Poza trasami turystycznymi mającymi swoje odnogi w całej Europie, teren gminy Toszek przecinają lokalne drogi turystyczne wiodące przez ciekawe pod względem historycznym zakątki Gminy, do których można zaliczyć:

a) szlaki piesze (3): Szlak Powstańców Śląskich (niebieski); Szlak Okrężny wokół Gliwic (żółty); Szlak Stulecia Turystyki (zielony);
b) trasy rowerowe (4): *w poszukiwaniu Złotej Kaczki*, *Kot*, *Razem czy osobno*, *Szlak Zabytków Ziemi Toszeckiej;*

4) organizację różnych wydarzeń na toszeckim zamku oraz płycie zabytkowego rynku (w szczególności Dzień Dziecka, Brewerie Toszeckie, Toszecki Jarmark Adwentowy i wiele innych), które wzbogacają ofertę kulturalną gminy, a także pośrednio wpływają na rozwój turystyki.

Przykładowo w roku 2024 miały miejsce n/w wydarzenia:

a) nadanie tytułu Człowieka Roku Ziemi Toszeckiej - współpraca z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Toszeckiej oraz z Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

Rysunek 53

Nadanie tytułu Człowiek Roku Ziemi Toszeckiej 2024 – laureatem został Antoni Wycisk

źródło:
archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

b) noworoczny koncert operowo-operetkowy Pani Gabrieli Silvy – z opery w Katowicach;
c) IV Międzynarodowy Kurs Wokalny pod dyrekcja prof. Gabrielii Silvy zakończony koncertem uczestników;

Rysunek 54

Koncerty operetkowe Gabrieli Silvy – 2024 r.

źródło:
archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

d) koncert kolęd w wykonaniu Chóru Tryl i Chóru przy Parafii św. Wawrzyńca w Strzelcach Opolskich;
e) Powiatowy Festiwal Krepla – obchody z okazji „Tłustego Czwartku" – współpraca z kołami gospodyń wiejskich z terenu gminy Toszek;

Rysunek 55

Fotorelacja z wydarzenia „Powiatowy Festiwal Krepla" – rok 2024

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

f) Noc Muzeów na zamku w Toszku i Brewerie Toszeckie;

Rysunek 56

Fotorelacja z Brewerii Toszeckich z roku 2024

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku"

g) zorganizowano:
- ✓ zabawy karnawałowe dla grup szkolnych i przedszkolnych,
- ✓ warsztaty dla młodzieży z tworzenia wirtualnego spaceru po muzeum,
- ✓ ferie zamkowe dla dzieci z terenu gminy Toszek (a w ramach ferii przeprowadzano cykliczne warsztaty edukacyjne oraz wycieczki),
- ✓ konferencję historyczną Grzegorza Kamińskiego oraz wernisaż jego wystawy,
- ✓ warsztaty renowacji mebli,
- ✓ prezentacje sekcji zainteresowań,
- ✓ spektakl dla dorosłych „Moralność Pani Dulskiej",
- ✓ bale andrzejkowe oraz mikołajkowe dla grup szkolnych i przedszkolnych;

h) rozpoczęto projekty:
   - ✓ „Szuflada – młodzieżowe archiwum lokalnej kultury”,
   - ✓ „Czytam! Nowocześnie!”,

w ramach których w roku sprawozdawczym zorganizowano szereg spotkań autorskich i warsztaty w pięciu bibliotekach powiatu gliwickiego,

i) rodzinne zwiedzanie toszeckiego zamku;
j) maraton taneczny na terenie dziedzińca toszeckiego zamku;
k) parada orkiestr dętych na toszeckim zamku z okazji święta Konstytucji Trzeciego Maja;

Rysunek 57

Obchody z okazji święta Konstytucji Trzeciego Maja 2024 r.

źródło: archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

l) III Festiwal Modelarski oraz IV Festiwal Modelarski o Puchar Burmistrza Toszka połączony z warsztatami dla dzieci i seniorów (podczas wydarzenia wystawiono łącznie 500 modeli kartonowych i plastikowych);
m) VII Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej A.D. 2024 im. Księdza Mariana Piotrowskiego – wydarzenie kulturalne dla miłośników i sympatyków muzyki organowej łączące zasoby kultury niematerialnej (koncerty) oraz materialnej poprzez promocję zabytku wpisanego do rejestru zabytków Województwa Śląskiego – kościoła pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku;

Rysunek 58

Fotorelacja z VII Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej A.D. 2024 im. Księdza Mariana Piotrowskiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

n) V Toszecki Jarmark Wielkanocny - promocja rękodzieła tworzonego przez lokalnych przedsiębiorców oraz walorów zabytkowych Gminy Toszek;

Rysunek 59

IV Toszecki Jarmark Wielkanocny – 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

o) kino plenerowe – seanse dla dzieci, dla rodzin i dla dorosłych;
p) piknik rodzinny na zamku w Toszku;
q) Dzień Dziecka 2024;
r) obchody Święta Odzyskania Niepodległości 2024;

Rysunek 60

Obchody uroczystości z okazji Święta Odzyskania Niepodległości - 11 listopada 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

s) obchody rocznicy Powstań Śląskich;
t) udział w Targach Atrakcje Regionu – promocja walorów i zabytków Gminy Toszek, udział w targach turystycznych w Zabrzu i w Chorzowie;
u) Europejskie Dni Dziedzictwa pt. „Dzień włoski" – włoska kuchania, włosnka muzyka, zlot włoskich samochodów;

Rysunek 61

„Dzień włoski" na zamku w Toszku

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

v) Oktoberfest na zamku w Toszku – imprezy nawiązującej do tradycji bawarskiego święta piwa, czas integracji z przedstawicielami z miasta partnerskiego Hohenau w Niemczech;

Rysunek 62

„Oktoberfest" na zamku w Toszku 2024 r.

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

w) wywieszenie flag byłych władców Toszka na zabytkowym rynku w Toszku – promocja dziedzictwa lokalnego;

x) organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw, festynów, w tym:
- ✓ tydzień z historią w Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku,
- ✓ Wielkie Rodzinne Świętowanie na zakończenie wakacji na toszeckim zamku,
- ✓ nocne zwiedzanie wieży zamkowej,
- ✓ konwent burmistrzów,
- ✓ Turniej Sołectw Gminy Toszek,

Rysunek 63

Turniej sołectw w Gminie Toszek – rok 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- ✓ Dni Toszka,

Rysunek 64

Fotorelacja z Dni Toszka 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- ✓ XII Integra – we wrześniu 2024 r. na terenie kompleksu boisk ORLIK w Toszku po raz 12. odbyła się Integracyjna Spartakiada im. dra Ludwiga Guttmanna w Toszku – wydarzenie, które ma na celu integrację społeczną dzieci pełnosprawnych i niepełnosprawnych;

Rysunek 65

Fotorelacja z wydarzenia „INTEGRA" 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

y) organizację innych wydarzeń kulturalnych przez wszystkie jednostki organizacyjne Gminy Toszek, tj. szkoły, Centrum Kultury „Zamek w Toszku" oraz Urząd Miejski w Toszku – organizowane samodzielnie lub we współpracy z organizacjami pozarządowymi, przykładowo:
   - ✓ *„Zamkowe wieczory z kawą i kulturą"*,
   - ✓ Dzień Kobiet,
   - ✓ światowy dzień sportu na toszeckim kompleksie boisk ORLIK,
   - ✓ Toszecki Jarmark Adwentowy 2024.

Rysunek 66

Toszecki Jarmark Adwentowy 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Cel operacyjny 3. Rozwój usług oraz infrastruktury mającej na celu aktywizację oraz integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej Gminy Toszek, realizowany w szczególności poprzez:

1) bieżące działania związane z utrzymaniem istniejących obiektów infrastruktury publicznej: drogi, chodniki, budynki, parki, skwery, cmentarze, boiska, place zabaw, strefy aktywności (siłownie zewnętrze) itp.;
2) tworzenie nowych miejsc spędzania wolnego czasu przykładowo poprzez realizację projektu *„Tworzenie i odnowienie zieleni w Toszku"*, realizację zadań w ramach Funduszu Sołeckiego (przykładowo: doposażenie i remonty placów zabaw i placów rekreacyjno-sportowych, wykonanie instalacji elektrycznej w Ciochowicach, zagospodarowanie terenu przy boisku sportowym w Paczynie, zagospodarowanie terenu wokół świetlic wiejskich, zakup gablot informacyjnych) oraz w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego. Zadania zrealizowane w 2024 r. w ramach Funduszu Sołeckiego oraz Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego zostały opisane w rozdziale IV niniejszego raportu;
3) realizację rozpoczętych w latach poprzednich przedsięwzięć/projektów wieloletnich;
4) bieżące działania związane z aktywizacją grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym (seniorów, osób niepełnosprawnych, ubogich lub z problemami) poprzez realizacje programów opiekuńczych/ opiekuńczo-wychowawczych oraz programu senioralnego wskazanych i opisanych szczegółowo w dalszej części raportu w pkt 14-19 niniejszego raportu;
5) działalność Gminy w spółce SIM Śląsk Północ Sp. z.o.o. z siedzibą w Lublińcu. Podstawowym celem gospodarczym w/w spółki jest budowanie domów mieszkalnych oraz ich eksploatacja na zasadach najmu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego.

Cel operacyjny 4 Uefektywnienie gospodarczych procesów rozwojowych Gminy Toszek, realizowany poprzez:

1) rozwój infrastruktury publicznej, w szczególności poprzez budowę *„Centrum przesiadkowego w Toszku"* oraz inne bieżące działania, tj.:
   a) remonty cząstkowe dróg gminnych;
   b) remont nawierzchni dróg gminnych gruntowych;
   c) zimowe utrzymanie dróg gminnych;
   d) zimowe utrzymanie chodników;
   e) utrzymanie przystanków komunikacji zbiorowej,

   co zostało już wskazane w rozdziale I – pkt 2.

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Toszek

Burmistrz Toszka w 2024 r. w celu oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dokonał analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenił postępy w opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dokonał analizy wniosków w sprawie sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak również miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Rada Miejska w Toszku Uchwałą nr XXX/207/2017 z dnia 30 stycznia 2017 r. w sprawie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Toszek i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stwierdziła, iż studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Toszek uchwalone Uchwałą Nr XXVIII/195/2016 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 20 listopada 2016 r. jest aktualne, jednocześnie wskazała potrzebę aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W roku 2022 Rada Miejska w Toszku podjęła uchwały nr XLVIII/569/2022 oraz L/596/2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Toszek. Powierzchnia terenów do zmiany studium wynosi około 245 ha. Zmiana studium dotyczyła dopuszczenia funkcji produkcyjno-usługowej i składowo-magazynowej, rolnej oraz dopuszczającej lokalizowanie odnawialnych źródeł energii (farmy fotowoltaiczne) na terenie Płużniczki i miasta Toszek. W 2023 r. nie podjęto zmian w tym zakresie ze względu na trwające prace legislacyjne nad ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (wstrzymano się z działaniami ze względu na brak możliwości przewidzenia zmian jakie zajdą w porządku prawnym).

Z kolei w roku sprawozdawczym w związku ze zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Rada Miejska w Toszku podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego (*vide:* Uchwała nr VII/68/2024 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Toszek). Konieczność sporządzenia planu ogólnego gminy wynika ze zmian w/w aktu, która weszła w życie 24 września 2023 r. zgodnie z tą zmianą 1 stycznia 2026 r. z mocy ustawy moc utraci studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustawa wprowadza w jego miejsce nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego, który również jest aktem prawa miejscowego. Wszystkie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzane i uchwalane po 31 grudnia 2025 r. będą musiały być zgodne z ustaleniami planu ogólnego, który winien określać podział obszaru gminy na strefy planistyczne oraz wskazać gminne standardy urbanistyczne, w których szczegółowo zostaną określone profile funkcjonalne stref oraz wskaźniki urbanistyczne, takie jak:

- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy,
- maksymalna wysokość zabudowy,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy
- oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

W planie ogólnym fakultatywnie można określić także obszary zabudowy śródmiejskiej, obszary uzupełnienia zabudowy oraz gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej, polegające na ustaleniu maksymalnej długości dojścia do szkoły podstawowej, obszaru zieleni publicznej, bądź innych obiektów takich jak: przedszkola, biblioteki czy przystanki publicznego transportu zbiorowego.

Sporządzenie planu ogólnego wiąże się również z aktualizacją polityki przestrzennej gminy, wyrażonej w strategii rozwoju.

3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Gmina Toszek ma powierzchnię około 98,53 km^2, z czego około 98,51 km^2 objętych jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (w porównaniu z danymi zawartymi w poprzednich raportach nic się w tym zakresie nie zmieniło).

Łączna powierzchnia przeznaczenia terenów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego kształtuje się następująco[36]:

- 67% - tereny rolnicze;
- 17,5% - tereny zielone i wody;
- 6,1% - zabudowa mieszkaniowa;

[36] ukształtowanie terenu Gminy Toszek zgodnie z przeznaczeniem według planu zagospodarowania przestrzennego nie zmieniło się w stosunku do roku 2020 - wartości procentowe bez zmian

- 4,9% - komunikacja;
- 2,3% - zabudowa usługowa;
- 2% - zabudowa techniczno-produkcyjna;
- 0,20% - infrastruktura techniczna.

Obecnie (od 2019 r.) trwają prace nad zmianą fragmentów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z uchwałami:

- XLII/454/2014 Rady Miejskiej w Toszku – teren powierzchni do zmiany wynosi około 70 ha,
- XXX/208/2017 Rady Miejskiej w Toszku – teren powierzchni do zmiany wynosi około 112 ha,
- XVII/270/2020 Rady Miejskiej w Toszku – teren powierzchni do zmiany wynosi około 14 ha,
- XLI/516/2022 Rady Miejskiej w Toszku – teren powierzchni do zmiany wynosi około 5 ha,
- V/36/2024 Rady Miejskiej w Toszku – teren powierzchni do zmiany wynosi około 26 ha,
- LXVI/757/2024 Rady Miejskiej w Toszku – teren powierzchni do zmiany wynosi około 25 ha,
- LXV/738/2024 Rady Miejskiej w Toszku – teren powierzchni do zmiany wynosi około 73 ha oraz planu ogólnego Gminy Toszek.

Powierzchnia terenów do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wskazanych w w/w uchwałach wynosi łącznie około 325 ha (w poprzednim raporcie wskazano, iż powierzchnia do zmiany wynosi 201 ha - różnica wynika z faktu, iż w 2024 r. rozpoczęto kolejne prace nad zmianami innych obszarów).

Projekty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczą dopuszczenia funkcji produkcyjno-usługowej i składowo-magazynowej, mieszkaniowo-usługowej, terenu cmentarza w Paczynie, zieleni oraz infrastruktury technicznej.

W 2024 r. nie uchwalono nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jednak w roku sprawozdawczym podjęto 3 uchwały w sprawie zmian fragmentów planów części Gminy Toszek dotyczących odpowiednio obszaru w sołectwie Paczynka w rejonie DK94 oraz dwóch działek w Proboszczowicach. Zmiany te dotyczyły dopuszczenia funkcji produkcyjno-usługowej i składowo-magazynowej oraz mieszkaniowo-usługowej, terenu cmentarza oraz instalacji odnawialnych źródeł ciepła (elektrownie fotowoltaiczne, zieleń, infrastruktura techniczna).

Uchwały dotyczące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak również miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dostępne są pod adresem www.toszek.e-mapa.net. Właścicielem serwisu „Geoportal Gminy Toszek" jest Urząd Miejski w Toszku. Udostępnione w serwisie dane mogą być wykorzystywane jedynie w zakresie przybliżonej identyfikacji i lokalizacji przestrzennej oraz mogą posiadać zróżnicowany stopień aktualności i szczegółowości. Zawarte w nim informacje oraz wygenerowane z niego wydruki nie stanowią dokumentów w postępowaniach administracyjnych i innych. W serwisie został też udostępniony rejestr aktów planowania przestrzennego.

4. Wieloletni Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Toszek na lata 2022-2026

Wieloletni Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Toszek na lata 2022-2026 został przyjęty Uchwałą nr XLII/527/2022 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Toszek na lata 2022-2026.

Mieszkaniowy zasób Gminy położony jest na terenie miasta Toszek oraz przynależnych sołectw, tj. Kotulin, Ligota Toszecka, Paczyna, Pisarzowice, Pniów, Wilkowiczki, Sarnów, Kotliszowice, który od roku 2021 jest zarządzany i administrowany przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Toszku Sp. z o.o. Wynagrodzenie spółki z tytułu wykonywania w/w zadań w roku 2024 wyniosło 141.654,57 zł (dla porównania w roku 2023 wyniosło ono 135.308,25 zł).

Mieszkaniowy zasób Gminy Toszek, według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r., to 196 lokali mieszkalnych (tj. o 9 mniej niż w roku 2023) o łącznej powierzchni użytkowej 8.771,31 m², który kształtuje się następująco:

1) na terenie miasta Toszek znajduje się 140 mieszkań gminnych, w tym:
   a) 127 mieszkania w najmie komunalnym;
   b) 13 mieszkań w najmie socjalnym;
2) na terenie wiejskim znajduje się 56 mieszkań gminnych, w tym:
   a) 50 mieszkań w najmie komunalnym;
   b) 6 mieszkań w najmie socjalnym.

Gmina Toszek, w celu zaspokajania potrzeb mieszkańców, podnajmuje 19 lokali z przeznaczeniem na lokale socjalne na terenie gminy.

Tabela 19

Lokale mieszkalne stanowiące wyłączną własność Gminy Toszek lub w samoistnym jej posiadaniu

l.p.	Adres	Ilość mieszkań (szt.)	Powierzchnia lokali mieszkalnych (m²)
1	Toszek, ul. Dworcowa 17A	4	187
2	Toszek, ul. Gliwicka 10	3	164,11
3	Toszek, ul. Gliwicka 24	2	131,44
4	Toszek, ul. Kościelna 1	4	128,46
5	Toszek, ul. Ratuszowa 2	2	136,56
6	Toszek, ul. Strzelecka 8	2	73,15
7	Toszek, ul. Strzelecka 11	3	174,5
8	Toszek, ul. Strzelecka 23	11	612,56
9	Toszek, ul. Strzelecka 27	3	185,04
10	Toszek, ul. Strzelecka 28	10	324,04
11	Toszek, ul. Strzelecka 29	1	45,6
12	Toszek, ul. Strzelecka 31	1	89,1
13	Toszek, ul. Strzelecka 33	2	101,33
14	Toszek, ul. Wolności 8	1	22,2
15	Toszek, ul. Wolności 11	5	181,36
16	Toszek, ul. Wolności 13	6	229,18
17	Ligota Toszecka, ul. Gromadzka 1	7	267,19
18	Paczyna, ul. Wiejska 14	1	78,44
19	Paczyna, ul. Wiejska 26	6	227,99
20	Paczyna, ul. Wiejska 42	3	122,1

l.p.	Adres	Ilość mieszkań (szt.)	Powierzchnia lokali mieszkalnych (m²)
21	Paczyna, Pl. Drzewny 5B	1	109,38
22	Pniów, ul. Wiejska 11	3	87,11
23	Pniów, ul. Wiejska 21	3	127,03
24	Wilkowiczki, ul. Wiejska 1	3	131,9
25	Sarnów, ul. Wiejska 17	2	130,37
26	Kotliszowice, ul. Wiejska 19	1	50,2
RAZEM		**90 szt.**	**4.117,34 m²**

źródło: opracowanie własne

Tabela 20

Lokale mieszkalne usytuowane w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych

l.p.	Adres	Ilość mieszkań	Powierzchnia lokali mieszkalnych (w m²)
1	Toszek, ul. Chrobrego 1, ul. Rynek 22	2	103,26
2	Toszek, ul. Chrobrego 21	3	131,24
3	Toszek, ul. Dworcowa 22	1	27,56
4	Toszek, ul. Dworcowa 23	1	19,60
5	Toszek, ul. Dworcowa 29	5	224,04
6	Toszek, ul. Gliwicka 15	2	87,75
7	Toszek, ul. Gliwicka 20	1	52,21
8	Toszek, ul. Gliwicka 20A	1	52,10
9	Toszek, ul. Konopnickiej 26	4	212,94
10	Toszek, ul. Kościuszki 1	4	183,78
11	Toszek, ul. Miarki 1	4	146,73
12	Toszek, ul. Miarki 3	3	89,45
13	Toszek, ul. Miarki 5	1	32,25
14	Toszek, ul. Tarnogórska 2	1	69,75
15	Toszek, ul. Rynek 4	2	141,91
16	Toszek, ul. Rynek 5	3	79,98
17	Toszek, ul. Rynek 7	2	66,46
18	Toszek, ul. Rynek 9	1	19,39
19	Toszek, ul. Rynek 10	2	73,77
20	Toszek, ul. Rynek 11	2	84,29

l.p.	Adres	Ilość mieszkań	Powierzchnia lokali mieszkalnych (w m²)
21	Toszek, ul. Rynek 14	4	127,55
22	Toszek, ul. Rynek 16	5	242,23
23	Toszek, ul. Strzelecka 1	1	32,88
24	Toszek, ul. Strzelecka 2	1	34,75
25	Toszek, ul. Strzelecka 9	4	182,46
26	Toszek, ul. Strzelecka 10	2	85,50
27	Toszek, ul. Strzelecka 19	1	43,84
28	Toszek, ul. Wielowiejska 1	5	319,50
29	Toszek, ul. Wielowiejska 3	4	180,42
30	Toszek, ul. Wielowiejska 7	2	91,70
31	Toszek, ul. Wielowiejska 17	5	192,71
32	Toszek, ul. Wolności 10	1	61,83
33	Toszek, ul. Wilkowicka 20/22	1	77,60
34	Paczyna, ul. Leśna 7	4	112,23
35	Paczyna, ul. Wiejska 2A	2	89,35
36	Paczyna, ul. Wiejska 3	4	169,63
37	Paczyna, ul. Wiejska 75	2	104,23
38	Pisarzowice, ul. Wiejska 45	1	65,57
39	Płużniczka, ul. Wiejska 1	8	350,76
40	Kotliszowice, ul. Wielowiejska 3G	4	190,77
RAZEM		**106**	**4.653,97 m²**

źródło: opracowanie własne

W 2024 r. Burmistrz Toszka wydał 19 skierowań na zawarcie umowy najmu lokali, (dla porównania w roku 2023 wydano 13 skierowań, a w roku 2022 - 12) oraz wydano aż 16 skierowań na zawarcie umowy na remont lokalu na koszt własny przyszłego najemcy (w latach 2023 i 2022 nie wydano takich skierowań, a w roku 2021 wydano tylko 30).

Zasady przydziału mieszkania z mieszkaniowego zasobu Gminy Toszek reguluje Uchwała nr XXXVII/475/2022 z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Toszek.

W 2024 r. dokonano remontów lokali i budynków będących własnością Gminy Toszek na łączną kwotę 147.701,44 zł[37], w tym:

1) techniczne utrzymanie budynków komunalnych (w tym: udrażnianie kanalizacji, wymiany klap dymowych, naprawa instalacji elektrycznych, kominów, usuwanie awarii) – 93.147,94 zł;

[37] Dla porównania w roku 2020 dokonano remontów lokali i budynków będących własnością Gminy Toszek na łączną kwotę 67.337,18 zł, w roku 2021 - 120.760,03 zł, w roku 2022 - 124.791,90 zł, a w roku 2023 – 149.712,71 zł

2) rozbiórka budynków gospodarczych przy ul. Strzeleckiej 23 w Toszku – 44.280,00 zł;
3) rozbiórka zawalonych pomieszczeń w budynku gospodarczym przy ul. Wiejskiej 26 w Paczynie – 4.800,00 zł;
4) doraźne naprawy dachów – 5.473,50 zł.

W 2024 r. wypłacono 164 dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę 40.748,67 zł (dla porównania w roku 2023 wypłacono 245 dodatków mieszkaniowych na łączną kwotę 61.166,00 zł, a w 2022 r. wypłacono 340 dodatków mieszkaniowych na kwotę 76.844,76 zł), co szczegółowo przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 21

Dodatki mieszkaniowe w 2024 r.

Wyszczególnienie		Liczba wypłaconych w 2024 r. dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych w 2024 r. dodatków mieszkaniowych
w zasobie:	gminnym	53	8.784,30 zł
	spółdzielczym	0	0,00 zł
	wspólnot mieszkaniowych	48	5.813.23 zł
	prywatnym	12	1.403,25 zł
	towarzystw budownictwa społecznego	0	0,00 zł
	innych podmiotów	51	24.747,89 zł
Razem (ogółem)		**164**	**40.748,67zł**

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku

Zgodnie z Zarządzeniem nr 0050.115.2021 Burmistrza Toszka z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie wymiany systemu ogrzewania lokali mieszkalnych stanowiących własność lub współwłasność Gminy Toszek ze świadczenia zamiennego, polegającego na zaliczeniu na poczet przyszłych należności czynszowych kosztu kwalifikowanego wymiany instalacji grzewczej (na koszt własny najemcy lub przyszłego najemcy) w 2024 r. skorzystało 2 najemców.

Tabela 22

Wysokość dochodów do budżetu Gminy Toszek w 2024 r. z tytułu czynszu za lokalne komunalne (mieszkalne i użytkowe)

Lp.	Wyszczególnienie	Dochody uzyskane na koniec 2024 r. *(stan na dzień 31.12.2024 r.)*
1.	**Czynsze za lokale komunalne - mieszkalne**	724.755,98 zł
2.	**Czynsze za lokale komunalne - użytkowe**	163.981,51 zł
RAZEM		**888.737,49 zł** (w tym również garaże)

źródło: opracowanie własne

Wynajmowanie lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Toszek związane jest z pobieraniem opłat od najemców (mieszkańców) przez samorząd – nie wszyscy dokonują jednak opłat w ustalonych terminach. Wysokość naliczonych zaległości (zadłużenia mieszkańców) względem Gminy Toszek na przestrzeni ostatnich 6 lat kształtowała się następująco:

– w roku 2020 – 1.353.638,87 zł[38],
– w roku 2021 - 1.244.753,22 zł[39],
– w roku 2022 – 1.258.412,70 zł[40],
– w roku 2023 – 1.286.929,57 zł[41],
– w roku 2024 – 1.335.762,16 zł[42],
– w roku 2025 – 1.335.709,77 zł[43].

Wykres 13

Ogólna sytuacja dotycząca zadłużenia mieszkańców Gminy Toszek względem samorządu w latach 2020-2025 (według stanu na dzień 1 stycznia danego roku) - ujęcie porównawcze z zaznaczoną linią trendu (kropkowana)

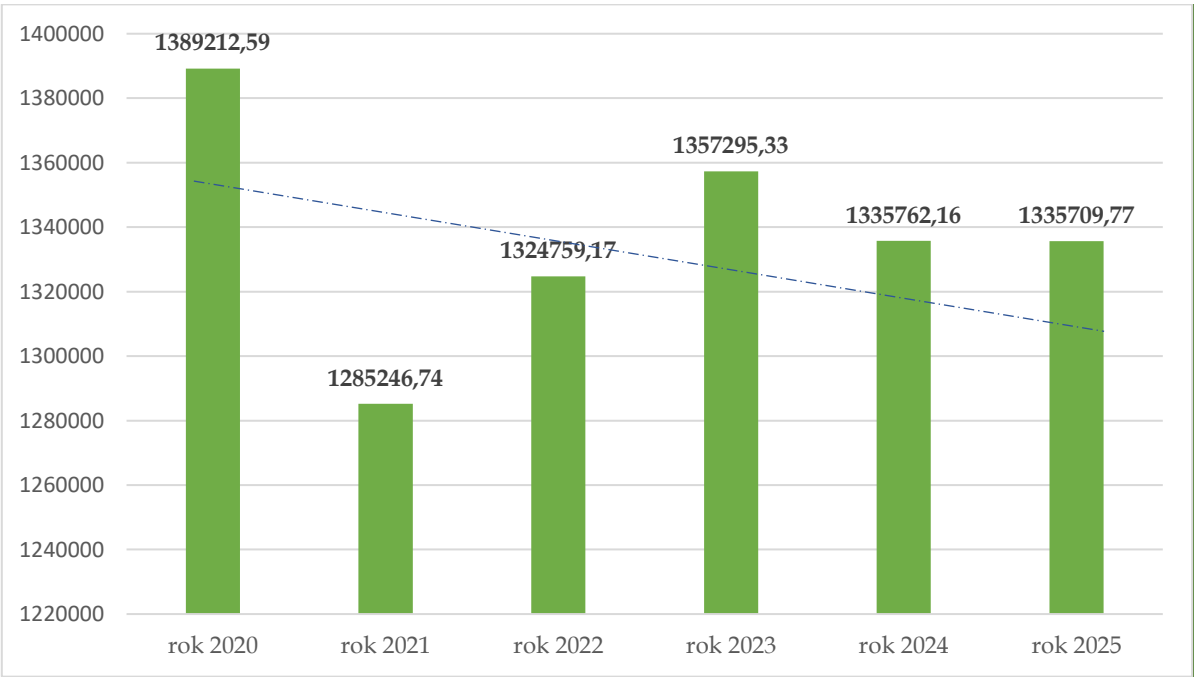

źródło: opracowanie własne

Różnica między wysokością zadłużenia według stanu na dzień 1 stycznia 2024 r (stan za rok 2023) a 1 stycznia 2025 r. (określającym stan zadłużenia za rok 2024) wynosi 26.089,54 zł.

Ze wskazanych powyżej danych można wnioskować, iż wysokość zadłużeń mieszkańców w latach 2021-2024 utrzymuje się na porównywalnym poziomie. W stosunku do roku 2020 **wysokość zadłużeń spadła o 17.876,71 zł.**

[38] według stanu na dzień 1 stycznia 2021 r.
[39] według stanu na dzień 1 stycznia 2022 r.
[40] według stanu na dzień 1 stycznia 2023 r.
[41] według stanu na dzień 1 stycznia 2024 r.
[42] według stanu na dzień 1 stycznia 2025 r.
[43] według stanu na dzień 1 stycznia 2025 r.

Na bieżąco prowadzone są działania celem wyegzekwowania należności z tego tytułu:

- ✓ w 2023 r. złożono 13 pozwów do sądu, z czego 9 spraw zostało już zakończonych i udało się z tego tytułu uzyskać zwrot w wysokości 177.927,77 zł (dla porównania w roku 2022 do sądu złożono 9 pozwów, a wyegzekwowana z tego tytułu kwota wyniosła 30.830,81 zł);
- ✓ w roku sprawozdawczym, tj. 2024, złożono kolejnych 8 pozwów do sądu, z czego 3 dłużników dokonało wpłaty za zasądzone zadłużenie w łącznej kwocie 3.783,86 zł, co do reszty osób przekazano dług do egzekucji komorniczej ze względu na brak płatności i jakichkolwiek podjętych działań – sprawy te są w toku.

Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, iż niektóre postępowania egzekucyjne (z różnych przyczyn) toczą się przed sądem od lat. Gmina dokonuje jednak wszelkich starań, by zminimalizować wysokość zadłużenia. Jednocześnie wychodząc naprzeciw mieszkańcom ze szczególnym uwzględnieniem tych najbiedniejszych sukcesywnie zawierane są ugody (których warunki są ustalane indywidualnie).

Wysokość wpłat na konto jednostki samorządu terytorialnego w 2024 r. z tytułu ugody, (tzw. egzekucja należności) w stosunku do roku 2022 znacząco wzrosła. W 2024 r. z tytułu ugody uzyskano 63.656,01 zł (dla porównania w 2023 r. z tytułu ugody uzyskano 46.321,49 zł, a w roku 2022 była to kwota 22.918,54 zł).

Pozostałość do zapłaty według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. – 73.373,19 zł, dla porównania według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. wartość ta wynosiła 112.396,52 zł).

W roku sprawozdawczym zawarto jedynie 2 ugody (8 ugód z roku 2023 i 5 z lat poprzednich są w trakcie realizacji).

Odpisy zadłużeń po zmarłych najemcach, które zmniejszają wysokość zadłużenia mieszkańców utrzymują się na porównywalnym poziomie, co w roku poprzednim.

5. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Toszek na lata 2020-2023 z perspektywą do 2026 roku

Ochrona środowiska naturalnego wraz z odpowiednią dbałością o życie mieszkańców jest obowiązkiem gminy, a cel ten powinien wynikać z harmonijnie prowadzonej polityki ekologicznej, zgodnej z przyjętymi dokumentami strategicznymi na danym obszarze. Efektywność działań zależy od przyjętych kierunków i rozwiązań, a także współpracy pomiędzy podmiotami i jednostkami samorządu terytorialnego - szczególnie w obszarach, w których przewidywane są zagrożenia środowiskowe lub na terenach ochrony przyrodniczej. Niezbędne więc było przyjęcie dokumentu zarządzania strategicznego, który określi zadania dla wszystkich podmiotów korzystających z zasobów i mających swój udział w ochronie środowiska.

Mając na uwadze powyższe Uchwałą nr XVIII/392/2021 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 29 kwietnia 2021 r. został przyjęty *„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Toszek na lata 2020-2023 z perspektywą do 2026 roku”*.

Program ten ma pozwolić na efektywne zarządzanie środowiskiem, co oznacza systematyczną poprawę jego stanu oraz ochronę przed dalszą degradacją. Program Ochrony Środowiska określa politykę środowiskową dla obszaru gminy, ustala jej cele i zadania środowiskowe, a także wyznacza obszary priorytetowych programów wykonawczych. Ma on za zadanie ułatwiać i przyspieszyć rozwiązywanie zagadnień techniczno-ekonomicznych związanych z przyszłymi projektami z zakresu ochrony środowiska.

Program wspomagać powinien ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

W 2024 r. dokonano aktualizacji (zmiany) przedmiotowego Programu – Gmina otrzymała na ten cel dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (dalej: „WFOŚiGW") w wysokości 8.320,00 zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 10.400,00 zł. Pozostałe koszty w wysokości 2.080,00 zł pokryto z budżetu Gminy Toszek. Tym samym na podstawie zaktualizowanego w drodze Uchwały nr V/40/2024 Rady Miejskiej w Toszku dokumentu na terenie gminy są obecnie prowadzone działania w zakresie edukacji ekologicznej oraz gospodarki odpadami.

Edukacja ekologiczna

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, do którego należy dążyć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie mieszkańców Gminy Toszek o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju/zrównoważonego rozwoju. Jest to praca wymagająca wielu lat i starań mających na celu podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

W ramach podpisanego porozumienia z fundacją Aeris Futuro (której celem jest podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska i edukacji ekologicznej) Gmina Toszek przystąpiła do programu CZAS NA LAS. W ramach jego realizacji w roku 2023 wykonane zostały w Kotulinie nasadzenia w ilości 675 drzew i 25 krzewów, z kolei w roku 2024 zostały wykonane nasadzenia w Kotliszowicach w ilości 1.750 drzew. Nasadzone gatunki drzew to: dąb szypułkowy (550 szt.), brzoza brodawkowata (550 szt.), dzika jabłoń (100 szt.), jarząb pospolity (100 szt.), klon zwyczajny (200 szt.), lipa drobnolistna (200 szt.) i wiąz pospolity (50 szt.).

Rysunek 67

Sadzenie drzew w 2024 r. w ramach programu CZAS NA LAS

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Dodatkowo w ramach edukacji ekologicznej w roku 2024 na zlecenie Gminy Toszek wykonano:

- ✓ wydruk i dystrybucję ulotek informacyjnych dotyczących prawidłowej segregacji odpadów komunalnych, dzięki której mieszkańcy mogą sobie przypomnieć zasady segregacji odpadów, a także znajdą informacje gdzie i kiedy można oddać odpady segregowane (PSZOK),
- ✓ notes i kubek ceramiczny nawiązujące tematycznie do segregacji odpadów,
- ✓ torby jutowe (większe i mniejsze), które w sposób praktyczny promują działania ekologiczne w Gminie Toszek.

Rysunek 68

Materiały promocyjno-informacyjne zakupione w 2024 r. w ramach edukacji ekologicznej

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Gospodarka odpadami

Głównym celem nowelizacji przepisów dotyczących odpadów komunalnych jest zmniejszenie ilości tych odpadów oddawanych na składowiska. Samorządy zostały zobowiązane do osiągnięcia wysokich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych, jak również ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Nadrzędnym celem wieloletniego programu gospodarki odpadami komunalnymi jest poprawa wyglądu, estetyki i czystości Gminy Toszek, a tym samym poprawa warunków życia jej mieszkańców. Przyjęcie określonej strategii wymuszone jest istniejącą sytuacją w gospodarce odpadami, która w najbardziej skrótowej formie wyraża się koniecznością maksymalnego ograniczania ilości składowanych odpadów. Wynika to także z obowiązującej ustawy o odpadach, jak również ze strategii Unii Europejskiej przewidującej stopniowe wprowadzanie zakazu składowania odpadów w formie nieprzetworzonej. Tak więc rozwój technologii przerobu i unieszkodliwiania odpadów jest koniecznością, która niestety pociąga za sobą wzrost kosztów.

Selektywna zbiórka odpadów w zabudowie jednorodzinnej prowadzona była w systemie workowym, tzw. „segregacja u źródła", natomiast w zabudowie wielorodzinnej w systemie zbiórki do pojemników. Na terenie gminy Toszek działał także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (w skrócie: PSZOK) zlokalizowany w Toszku przy ul. Boguszyckiej 1 - mieszkańcy mogą tam przekazywać bezpłatnie selektywnie zebrane odpady komunalne.

W ramach realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami w 2024 r. odpady komunalne od mieszkańców odbierało wyłonione w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w drodze przetargu nieograniczonego konsorcjum Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. oraz Remondis Tarnowskie Góry Sp. z o.o. Zawarte umowy obowiązują do 30 września 2025 r. i obejmują odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie Gminy Toszek oraz prowadzenie PSZOK.

W 2024 r. nie zrealizowano żadnych zadań inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

W 2024 r. w PSZOK-u odebrano łącznie 2.522,15 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (20 03 01) odpadów komunalnych, tj. nieznacznie więcej niż w roku 2023, kiedy to odebrano ich 2.480,0400 Mg[44].

Szczegółowa analiza odpadów komunalnych wytwarzanych przez mieszkańców Gminy Toszek i odbieranych przez PSZOK znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej (zakładka „Gospodarka odpadami").

W związku ze wzrostem masy odbieranych opadów komunalnych każdego roku zwiększa się wysokość ponoszonych kosztów w związku z ich odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwieniem, co zostało przedstawione na poniższym wykresie. W 2022 roku odnotowano nieznaczny spadek tych wydatków w stosunku do roku 2021. W latach 2023 i 2024 wartości te znowu zwiększają się.

Wysokość kosztów poniesionych przez Gminę Toszek w związku z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwieniem odpadów komunalnych roku 2024 wyniosła łącznie **3.813.754,17 zł.**

Wykres 14

Wysokość kosztów poniesionych przez Gminę Toszek w związku z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwieniem odpadów komunalnych w latach 2020-2024 (w zł) – wykres porównawczy

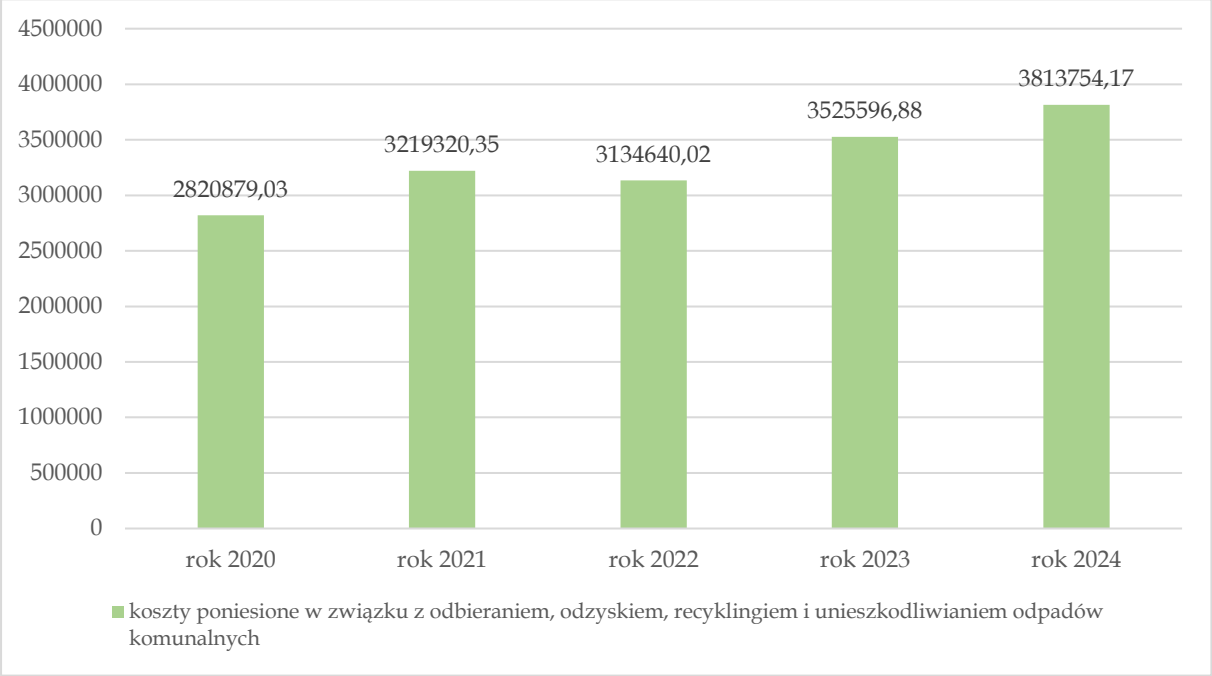

źródło: opracowanie własne

„Czyste Powietrze"

1 lipca 2021 r. Gmina Toszek zawarła porozumienie z WFOŚiGW, w ramach którego obsługiwany jest Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny programu priorytetowego „Czyste Powietrze", który czynny jest dwa razy w tygodniu, we wtorki i w czwartki w godzinach pracy Urzędu Miejskiego w Toszku.

[44] na podstawie „Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Toszek za rok 2024" udostępnionej w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek

W ramach zawartego porozumienia Gmina Toszek zobowiązana jest udzielać pomocy przy ubieganiu się o dofinansowanie na wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynku i innych elementów ujętych w programie. Oprócz pomocy w wypełnianiu wniosku, osoba prowadząca w/w punkt, udziela wszelkich informacji beneficjentom, weryfikując przy tym potencjalnych wnioskodawców. Pomoc wiąże się również z późniejszym rozliczeniem dotacji, wobec czego pracownik ma za zadanie sprawdzać dokumentację do jej rozliczenia przed wysłaniem jej przez beneficjenta do WFOŚiGW.

Rysunek 69

Materiały zakupione w ramach promocji utworzonego w Urzędzie Miejskim w Toszku Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego Programu „Czyste Powietrze"

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Od momentu uruchomienia punktu do końca 2024 r. złożono łącznie:

- ✓ 193 wniosków w podstawowym poziomie dofinansowania (w samym roku 2024 złożone zostały 42 wnioski),
- ✓ 50 wniosków w podwyższonym poziomie dofinansowania (w tym w roku 2024 złożono ich 8),
- ✓ 13 wniosków w najwyższym poziomie dofinansowania (w tym w roku 2024 – 3 wnioski).

W ramach działania punktu udzielono pomocy przy rozliczeniu 176 wniosków o płatność w ramach programu „Czyste Powietrze" (w tym w roku 2024 rozliczono 36 wniosków).

W ramach zawartego z WFOŚiGW porozumienie w roku 2024 Gmina Toszek otrzymała kolejne 30.000,00 zł na pokrycie kosztów związanych z obsługą przedmiotowego programu.

Rysunek 70

Spotkania konsultacyjno-informacyjne dotyczące realizowanego Programu „Czyste Powietrze" organizowane w 2024 r.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

„Ciepłe Mieszkanie"

W grudniu 2022 r. Gmina Toszek złożyła wniosek dla gmin o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie" na kwotę 2.250.000,00 zł do WFOŚiGW. Program obejmuje wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Okres realizacji przedmiotowego programu na szczeblu ogólnokrajowym określono na lata 2022-2026. W Gminie Toszek realizacja przedmiotowego programu przypada na lata 2023-2024.

Ostatecznie toszecki samorząd otrzymał wnioskowane dofinansowanie i w czerwcu 2023 r. zawarto umowę dotacyjną. Program obejmuje wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Od 19 czerwca 2023 r. Gmina Toszek ogłosiła nabór wniosków dla swoich mieszkańców o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie".

W roku 2023 zostało złożonych 8 wniosków o dofinansowanie, a w roku 2024 – 15 wniosków. Dotację otrzymało ostatecznie 10 beneficjentów na łączną kwotę 75.800,99 zł.

Rysunek 71

Logo Programu „Ciepłe mieszkanie"

źródło: https:// www.wfos.krakow.pl /

„Powiat Przyjazny środowisku"

Konkurs pn. „Powiat Przyjazny Środowisku" jest przedsięwzięciem skierowanym do gmin, w tym ich jednostek pomocniczych, które wchodzą w skład powiatu gliwickiego.

Celem konkursu jest promowanie działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska, promowanie innowacyjnych, oryginalnych i ekologicznych przedsięwzięć lokalnych, mogących mieć wpływ na poprawę stanu środowiska naturalnego oraz ukazanie różności działań na rzecz ochrony środowiska.

W roku 2024 Gmina Toszek złożyła 1 wniosek na kwotę 10.000,00 zł na realizację zadania pn. „Zagospodarowanie wody opadowej". Środki na realizację nagrodzonych przedsięwzięć są przekazane w formie dotacji celowej w wysokości 100%.

Zarząd Powiatu Gliwickiego w roku 2024 nie sfinansował zadania w złożonym wniosku, w związku z powyższym nie zostało ono zrealizowane.

6. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Toszek w 2024 roku

Zgodnie z art. 11a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 z późn. zm.,) rada gminy wypełniając ustawowy obowiązek określa w drodze uchwały, corocznie do 31 marca, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.

Program ma na celu ograniczenie na terenie gminy zjawiska bezdomności zwierząt, stanowiącego zagrożenie dla ludzi oraz powodującego ich cierpienie, a planowane działania zmierzające do ograniczenia populacji zwierząt, znajdowania im nowych opiekunów poprzez adopcję oraz edukacja mogą przyczynić się do częściowego rozwiązania powyższego problemu w okresie kilku lat. Realizacja tego programu limitowana była w 2024 r. wysokością środków przeznaczonych w budżecie Gminy Toszek na jego realizację.

Celem programu była opieka nad zwierzętami bezdomnymi i zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie gminy Toszek – w 2024 r. był on sukcesywnie realizowany poprzez:

1) odławianie bezdomnych zwierząt;
2) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt;
3) obligatoryjną sterylizację albo kastrację zwierząt w schronisku dla zwierząt;
4) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
5) opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie w okresie zimowym, tj. od 1 listopada do 31 marca;
6) sterylizację i kastrację dojrzałych płciowo kotów, celem ograniczenia populacji wolno żyjących kotów;
7) usypianie ślepych miotów;
8) zapewnienie miejsca dla zwierząt gospodarskich;
9) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt;
10) zapewnienie bezpłatnego oznakowania psów mikrochipem.

Realizacja w/w zadań stała się możliwa dzięki zawartym w 2024 r. umowom, tj.:

1) umowie na interwencyjne odławianie bezdomnych psów i kotów z terenu gminy Toszek oraz ich dowóz do schroniska; odbiór w schronisku, bezdomnych psów i kotów z terenu gminy Toszek oraz zapewnienie im odpowiednich warunków bytowych, sanitarnych i opieki weterynaryjnej aż do przejęcia zwierzęcia przez nowego właściciela lub jego naturalnej śmierci – realizując postanowienia umowne w 2024 r. wydatkowano kwotę w wysokości: 31.820,10 zł (według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.), tj. porównywalnie do roku 2023, kiedy to na ten cel wydatkowano o 811,80 zł mniej niż w roku sprawozdawczym;

Tabela 23

Ilość odłowionych psów i kotów w latach 2020-2024

ROK	Ilość odłowionych i przekazanych do schroniska		
	PSÓW	KOTÓW	ŁĄCZNIE
2020	2	2	4
2021	7	0	7
2022	12	9	21
2023	5	1	6
2024	4	0	4

źródło: opracowanie własne

2) umowie na całodobową opiekę weterynaryjną nad zwierzętami bezdomnymi, w przypadku zdarzeń drogowych z ich udziałem, sterylizacja i kastracja wolno żyjących kotów oraz eutanazja ślepych miotów (śmierci) – w 2024 r. wydatkowano kwotę w wysokości: 6.128,14 zł (według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.), tj. o 2.096,06 zł mniej niż w roku 2023;
3) umowie na całodobową gotowość do przyjęcia bezdomnych zwierząt gospodarskich z terenu gminy Toszek do gospodarstwa rolnego mieszczącego się przy ul. Wiejskiej 10 w Kochanowicach - w 2024 r. wydatkowano kwotę w wysokości: 1.540,15 zł (według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.), tj. o 157,25 zł mniej niż w roku 2023.

Poniżej w formie tabelarycznej zestawiono ze sobą poniesione w ramach Programu wydatki w poszczególnych latach 2020-2024.

Tabela 24

Zestawienie wydatków poniesionych przez Gminę Toszek w związku z realizacją „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Toszek" w latach 2020-2024

ROK	Wydatki poniesione na realizację umów			Łączne wydatki
	Interwencyjne odławianie wraz z przekazaniem do schroniska	opieka weterynaryjna	gotowość do przyjęcia zwierząt gospodarskich	
2020	7.687,50 zł	3.476,00 zł	1.476,00 zł	12.639,50 zł
2021	16.174,50 zł	3.411,42 zł	1.476,00 zł	21.061,92 zł
2022	47.601,00 zł	4.928,04 zł	1.623,60 zł	54.152,64 zł
2023	31.008,30 zł	8.224,40 zł	1.697,40 zł	40.930,10 zł
2024	31.820,10 zł	6.128,14 zł	1.540,15 zł	39.488,39 zł

źródło: opracowanie własne

7. Gminny program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Toszek na lata 2012–2032

Zgodnie z postanowieniami Krajowego Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien zakończyć się do dnia 31 grudnia 2032 r. Okres usuwania tych wyrobów wynika z dużej ich ilości, a w związku z tym wysokich nakładów finansowych na sfinansowanie zadania.

Konieczne jest również przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji ilości i stanu technicznego występujących wyrobów z azbestem.

Nadrzędnym celem Gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Toszek na lata 2012-2032, który został przyjęty Uchwałą nr XIX/200/2012 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 25 kwietnia 2012 r., jest bezpieczne dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcie wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Toszek do końca roku 2032.

W ramach w/w programu toszecki samorząd dofinansowuje działania polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych.

W przedmiotowym programie wytyczono cele długoterminowe na lata 2023-2032.

W roku 2024 założono usunięcie z terenu gminy Toszek 1.250 m² wyrobów zawierających azbest oraz pozyskanie środków na realizację tego zadania.

W 2024 r. został złożony wniosek do WFOŚiGW o przyznanie dofinansowania w formie dotacji na realizację zadania pn.: *„Demontaż, odbiór, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Toszek w 2024 roku"*.

Wniosek został rozpatrzony pozytywnie, tym samym na rok 2024 Gmina otrzymała dotację w wysokości 12.173,38 zł, w ramach której usunięto i przekazano do unieszkodliwienia aż 22,336 Mg (22 tony 336 kg) tj. 1.718 m² wyrobów zawierających azbest, pochodzących z 1 budynku mieszkalnego oraz 8 nieruchomości, na których gromadzone były wyroby zawierające azbest (na paletach, w workach). W związku z powyższym udało się osiągnąć wyznaczony cel.

Rysunek 72

Azbest składowany przez mieszkańców na terenie gminy Toszek w roku 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

8. Program współpracy Gminy Toszek w roku 2024 z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi to dokument określający zasady polityki realizowanej przez organ administracji publicznej wobec tzw. trzeciego sektora - pozarządowego. Zgodnie z art. 5a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm., dalej: „u.d.p.p.w") przyjmowanie rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi jest obowiązkiem każdej jednostki samorządu terytorialnego.

Wypełniając w/w dyspozycję ustawową w roku 2024 współpraca Gminy Toszek z organizacjami pozarządowymi została określona w programie przyjętym Uchwałą nr LXII/704/2023 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia *„Programu współpracy Gminy Toszek w roku 2024 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie"* (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2023 r. poz. 9100), zwanym dalej „Programem".

Dokument określał obszary, zasady oraz formy współpracy z organizacjami pozarządowymi wraz z wykazem zadań priorytetowych planowanych do realizacji w ramach tej współpracy.

Ubiegłoroczny Program pozwalał na prowadzenie działań zmierzających do osiągnięcia głównego celu, jakim była efektywna realizacja zadań publicznych oraz sprecyzowanie (skonkretyzowanie) zasad i form współpracy Gminy Toszek z organizacjami działającymi na terenie gminy, które są jednym z kluczowych partnerów w realizacji zadań publicznych na rzecz mieszkańców poprzez budowanie harmonijnej i partnerskiej współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami działającymi na terenie gminy. Postanowienia programu stworzyły prawne warunki do inicjowania i rozwoju współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w sferze realizacji zadań publicznych.

Finansowanie Programu współpracy w roku 2024:

1) w Programie na realizację zadań publicznych Gminy Toszek w roku 2024 zaplanowano kwotę w wysokości 530.000,00 zł[45];
2) łączna suma kwot dotacji przyznanych organizacjom pozarządowym, zarówno w trybie konkursowym, jak i z pominięciem procedury otwartego konkursu ofert (tzw. „małe granty"), na realizację zadań publicznych w roku 2024 wyniosła 492.965,90 zł co stanowi 101,6% pierwotnie zabezpieczonych na ten cel środków budżetowych (ze względu na liczbę składanych ofert w trybie uproszczonym, tzw. małe granty oraz kwotę realizowanych zadań dokonano stosownych zmian w budżecie poprzez zwiększenie o 7.965,90 zł. Kwota udzielonych w 2024 r. dotacji jest równa sumie planu po zmianach)[46];
3) wydatki (ogółem) z budżetu Gminy Toszek w roku 2024 zaplanowano na kwotę 84.806.044,46 zł[47], z czego 493.050,00 zł zabezpieczono na finansową współpracę z organizacjami pozarządowymi, co daje 0,58% (tj. porównywalnie do roku 2023);
4) ilość zawartych umów na realizację zadań publicznych Gminy Toszek w roku 2024 wyniosła 19 (tj. o 4 umowy więcej niż w roku 2023), w tym:
   a) 9 umów zawarto w wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert;
   b) 10 umów zawarto w wyniku trybu pozakonkursowego (tzw. „małe granty");
5) łączna wartość (niewykorzystana kwota dotacji wraz z odsetkami) podlegająca zwrotowi do budżetu Gminy Toszek w roku 2024 wyniosła 2.681,80 zł[48] (dla porównania w roku 2023 niewykorzystana kwota dotacji wyniosła 299,63 zł, a w 2022 - 828,53 zł), co stanowi zaledwie 0,54% kwoty dotacji faktycznie udzielonych w roku 2024. Środki zostały faktycznie zwrócone na rachunek bankowy Gminy w roku 2025[49].

Podsumowując działania podejmowane w ramach programu w roku 2024 na podstawie wskaźników i danych z lat ubiegłych zaobserwować można, iż realizowane są one konsekwentnie.

Polityka gminna w tym zakresie jest nastawiona na umacnianie i ulepszanie wypracowanych na przestrzeni ostatnich kilku lat mechanizmów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 u.w.t.p.a.

---

[45] *§ 8 ust. 1 i* 2 Programu stanowiącego załącznik do U*chwały nr LXII/704/2023 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Gminy Toszek w roku 2024 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie"*

[46] dla porównania w roku 2023 suma przyznanych kwot wyniosła 468.999,95 zł, a w 2022 - 417.750,00 zł, w 2021 r. – 350.314,60 zł, a zatem kwota ta każdego roku systematycznie wzrasta

[47] *§ 2 Uchwały nr LXIII/719/2023 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Toszek na rok 2024*

[48] dla porównania w roku 2023 niewykorzystana kwota dotacji wyniosła 299,63 zł, a w 2022 - 828,53 zł

[49] Organizacje pozarządowe są zobligowane do zwrotu niewykorzystanej kwoty przyznanej dotacji w terminie 15 dni od daty zakończenia realizacji zadania – tym samym w przypadku zadań realizowanych do 31 grudnia danego roku, zwrot środków następuje w kolejnym roku budżetowym

Szczegółowe informacje dotyczące sposobu realizacji przedmiotowego programu zostały opisane w sprawozdaniu z jego realizacji, który został przyjęty w formie Uchwały Rady Miejskiej w Toszku – zarówno sam Program, jak i sprawozdanie z jego realizacji są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek (zakładka „ORGANIZACJE POZARZĄDOWE").

W roku 2024 kontynuowano i rozwijano dotychczasową współpracę Gminy Toszek z trzecim sektorem poprzez realizację szeregu wspólnych inicjatyw podejmowanych przez administrację samorządową i organizacje pozarządowe, obejmujących sferę zadań publicznych, stanowiących zagadnienia priorytetowe współpracy, które obejmowały w szczególności:

1) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej wśród mieszkańców Gminy Toszek, w tym w szczególności poprzez zapewnienie mieszkańcom (w różnym wieku) aktywnych form spędzania wolnego czasu, organizację treningów (zajęć) sportowych, zawodów, rozgrywek o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, szkoleniu sportowym dzieci, młodzieży, a także dorosłych, prowadzenie zajęć treningowych, bieżące utrzymywanie bazy sportowej, organizowanie przedsięwzięć związanych z rozwojem zainteresowań mieszkańców Gminy w zakresie kultury fizycznej i sportu w różnych dyscyplinach sportowych (piłka nożna, tenis stołowy, badminton, karate).

Wybrane zrealizowane w 2024 r. zadania:

a) Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Toszeckiej - *Rodzinny Turniej Badmintona dla mieszkańców Gminy Toszek*;

Rysunek 73

Fotorelacja z treningów gry w badmintona organizowanych przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Toszeckiej

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

b) Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego, Koło Toszek - *„Rajd szlakiem Zabytków Ziemi Toszeckiej 2024"*;

Rysunek 74

Fotorelacja z wydarzenia „Rajd szlakiem Zabytków Ziemi Toszeckiej 2024"

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

c) Fundacja „Młodzi na Progu" - *„VII Bieg i Marsz Wsparcia dla osób z depresją";*

Rysunek 75

Fotorelacja z wydarzenia organizowanego w ramach realizowanego zadania publicznego pn. „VII Bieg i Marsz Wsparcia dla osób z depresją"

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

d) Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska - *„Harcerskie lato 2024";*

Rysunek 76

Harcerskie lato 2024

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

e) Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Ciochowicach - *„Ciochowickie Zawody Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych – kształtujemy przyszłych bohaterów";*

Rysunek 77

Fotorelacja z wydarzenia zorganizowanego w ramach zadania publicznego pn. „Ciochowickie Zawody Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych – kształtujemy przyszłych bohaterów"

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

f) Klub Sportowy „Zamkowiec" w Toszku - *„Turniej Zamkowca im. Władka Kijaczka";*

Rysunek 78

Fotorelacja z wydarzenia zorganizowanego w ramach zadania publicznego pn. „Turniej Zamkowca im. Władka Kijaczka"

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

g) współpraca z innymi klubami sportowymi, w tym udzielone wsparcie finansowe pozwoliło na dokonanie zakupów (sprzętu sportowego, strojów oraz wyposażenia), a także na pokrycie części kosztów związanych z bieżącym utrzymaniem obiektów, będących we władaniu klubów sportowych – dotyczy głównie zadań realizowanych w wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert;
h) zagospodarowano czas wolny dzieci i młodzieży z terenu gminy Toszek;
i) samorząd współuczestniczył w kosztach utrzymania (administracyjnych) organizacji pozarządowych;
j) współpraca ze wszystkimi klubami sportowymi przyczyniła się do zwiększenia poziomu samoorganizacji i integracji społeczności lokalnej, promocji aktywnego trybu życia; kształtowania nawyku aktywnego spędzania czasu z rodziną, promocji Gminy Toszek;

2) promocję i ochronę zdrowia oraz działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez: świadczenie usług pielęgniarskich dla osób obłożnie chorych, samotnych, starszych, niepełnosprawnych, w miejscu ich zamieszkania, nie objętych długoterminową opieką pielęgniarską, wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego i środków pielęgnacyjnych, czy organizację szkoleń z zakresu promocji zdrowia, opieki nad pacjentem obłożnie chorym i niepełnosprawnym;
3) kulturę i sztukę, ochronę dóbr dziedzictwa narodowego, w szczególności poprzez: wzbogacanie oferty kulturalnej Gminy Toszek (organizowanie wystaw, konkursów, koncertów), edukację kulturalną, promocję i ochronę dziedzictwa kulturowego ze szczególnym uwzględnieniem Gminy na tle regionu, upowszechnianie tradycji narodowych, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, w tym w szczególności zorganizowano n/w imprezy/wydarzenia kulturalne:
   a) *„Rajd szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej"* - Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego;
   b) *„Wieczór bajek"* - Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego;
   c) *„Letnie granie w plenerze – warsztaty muzyczne"* - Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Toszek;

Rysunek 79

Warsztaty muzyczne zorganizowane w 2024 r. w ramach zadania publicznego pn. „Letnie granie w plenerze – warsztaty muzyczne"

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

d) *„Warsztaty orkiestrowe"*- Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Kotulin:

Rysunek 80

Fotorelacja z warsztatów muzycznych członków Młodzieżowej Orkiestry Dętej Bajtle Grajtle zorganizowanych w 2024 r. przez Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Kotulin

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

4) ekologię i ochronę zwierząt poprzez prowadzenie i promocję działań edukacyjnych oraz podejmowanie działań zmierzających do przeciwdziałania bezdomności zwierząt, ochronę praw zwierząt, czy organizację zbiórek dla schronisk;

5) edukację, w szczególności poprzez upowszechnianie wiedzy o regionie, edukację kulturalną, ekologiczną, prozdrowotną;
6) działalność charytatywną poprzez organizację i promocję różnego rodzaju zbiórek (rzeczowych i finansowych).

Rysunek 81

„Drogowe ABC" dla przedszkolaków -współpraca z PCK

źródło: archiwum Szkoły Podstawowej im. Ireny Sendler w Toszku

9. Program profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy dla mieszkańców Gminy Toszek na lata 2023-2025

„Program profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy dla mieszkańców Gminy Toszek na lata 2023-2025" został przyjęty z inicjatywy Burmistrza Toszka w drodze Uchwały nr LX/691/2023 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 27 września 2023 r. w sprawie przyjęcia „Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy dla mieszkańców Gminy Toszek na lata 2023-2025".

Osteoporoza to układowa choroba szkieletu, charakteryzująca się zwiększonym ryzykiem złamań kości w następstwie zmniejszenia ich odporności mechanicznej. Odporność mechaniczna kości jest uwarunkowana gęstością mineralną i jakością tkanki kostnej. Do złamania niskoenergetycznego (patologicznego) może dojść nie tylko z powodu osteoporozy (np. z powodu nowotworu), ale także w wyniku urazu. Złamanie niskoenergetyczne definiuje się jako złamanie pod wpływem siły, która nie łamie zdrowej kości (upadek z wysokości własnego ciała lub wystąpienie złamania samoistnego).

Realizacja przedmiotowego programu zdrowotnego ma na celu przede wszystkim uzyskanie lub utrzymanie wysokiego poziomu wiedzy z zakresu profilaktyki osteoporozy oraz zapobiegania złamaniom osteoporotycznym.

Beneficjentami programu są dorośli mieszkańcy Gminy Toszek, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, jako bardziej narażonych na osteoporozę.

W programie można wyodrębnić dwa moduły:

1) moduł I – edukacja – skierowany do dwóch grup beneficjentów (działania promocyjno-informacyjne w obszarze edukacji i profilaktyki osteoporozy w każdej grupie realizowane są odrębnie):
   a) ogólnej populacji osób dorosłych zamieszkałych na terenie gminy Toszek;
   b) personelu medycznego, w szczególności: osoby realizujące działania informacyjno-edukacyjne oraz lekarze przeprowadzający wizyty podsumowujące;
2) moduł II – diagnostyka – skierowany w zakresie edukacji i dodatkowo przeprowadzenia badań przesiewowych/diagnostyki w kierunku osteoporozy, tj.:
   a) ocena ryzyka poważnego złamania osteoporotycznego narzędziem FRAX jest realizowana w u kobiet powyżej 40. roku życia (po objęciu działaniami całej populacji kobiet przebadani zostaną mężczyźni w wieku ≥75 lat);
   b) pomiar BMD za pomocą DXA (wykonywany jest wśród pacjentów, u których ryzyko poważnego złamania wyniosło ≥5%).

Przedmiotowy program polityki zdrowotnej został opracowany na podstawie art. 48 ust. 1 u.ś.o.z. oraz na podstawie Rekomendacji nr 9/2020 z dnia 30 listopada 2020 r. Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w sprawie zalecanych technologii medycznych, działań przeprowadzanych w ramach programów polityki zdrowotnej oraz warunków realizacji tych programów dotyczących wykrywania osteoporozy, czym został spełniony wymóg wynikający z art. 48a ust. 5 pkt 1 lit b u.ś.o.z. Zgodnie z w/w przepisami prawa program polityki zdrowotnej dotyczący choroby lub problemu zdrowotnego, dla których zostały wydane rekomendacje, o których mowa w art. 48aa ust. 5 lub 6 w/w aktu, i który został opracowany zgodnie z tymi rekomendacjami, nie podlega przekazaniu do Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w celu wydania opinii.

Decyzją Ministra Zdrowia przedmiotowy program otrzymał dofinansowanie (w 2023 r.) z *Subfunduszu rozwoju profilaktyki* w wysokości 80% poniesionych kosztów. Umowę o dofinansowanie przedmiotowego programu zawarto we wrześniu 2023 r. Tym samym właściwa realizacja przedmiotowego programu rozpoczęła się w roku 2024 (wtedy to wyłoniono realizatora) i jest w trakcie realizacji (do 31 grudnia 2025 r.).

W ramach przedmiotowego programu w 2024 r.:

- ✓ przeprowadzono akcję promocyjno-informacyjną (ulotki, plakaty, informacje zamieszczane na stronie internetowej samorządu oraz realizatora programu, w gminnej gazecie samorządowej oraz dostępnych środkach masowego przekazu);

Rysunek 82

Materiały promocyjno-informacyjne opracowane i dystrybuowane w 2024 r. dotyczące realizowanego programu polityki zdrowotnej

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

- ✓ (według stany na dzień 31 grudnia 2024 r.) wysłano 426 imiennych zaproszeń do udziału w Programie (do grupy osób najbardziej narażonej na złamania osteoporodyczne, tj. powyżej 60. roku życia);
- ✓ ze względu na brak na terenie gminy Toszek podmiotu leczniczego posiadającego specjalistyczny sprzęt umożliwiający realizację przedmiotowego programu realizatorem jest podmiot (wyłoniony w procedurze konkursowej) oddalony o około 30 km - organizowane są cykliczne, bezpłatne przewozy gminne;
- ✓ w części diagnostycznej programu wzięło udział 152 kobiety (wykonano 152 badania narzędziem FRAX oraz 82 pomiary BDM za pomocą DXA).

Rysunek 83

Fotorelacja z organizowanego w listopadzie 2024 r. zbiorczego bezpłatnego transportu do siedziby realizatora części diagnostycznej „Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy wśród mieszkańców Gminy Toszek"

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 84

Materiały promocyjno-informacyjne zakupione i rozdysponowane w ramach podziękowań za udział w Programie wśród mieszkańców w ramach realizacji „Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy wśród mieszkańców Gminy Toszek"

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

10. Program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi u kobiet zamieszkałych na terenie Gminy Toszek powyżej 25. roku życia

W roku 2022 z inicjatywy Burmistrza został opracowany „Program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi u kobiet zamieszkałych na terenie Gminy Toszek powyżej 25. roku życia" w okresie realizacji obejmującym lata 2023-2024. Przedmiotowy program polityki zdrowotnej został przekazany do zaopiniowania Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji (dalej: „AOTMiT"), czym został spełniony wymóg wynikający z art. 48a ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Wydana przez AOTMiT opinia była pozytywna. Dodatkowo program uzyskał pozytywną opinię Wojewody Śląskiego w zakresie zgodności z wojewódzkim planem transformacji, o którym mowa w art. 95c ust. 1 w/w ustawy oraz z celami operacyjnymi Narodowego Programu Zdrowia.

Przedmiotowy program został przyjęty do realizacji na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Toszku z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi u kobiet zamieszkałych na terenie Gminy Toszek powyżej 25. roku życia" w okresie realizacji obejmującym lata 2023-2024.

Program skierowany był do wszystkich kobiet zamieszkałych na terenie gminy Toszek powyżej 25. roku życia i składał się z dwóch modułów:
1) moduł I – edukacja - skierowany jest do kobiet powyżej 25. roku życia;
2) moduł II – diagnostyka - skierowany jest do kobiet w wieku 45-49 lat, u których występują czynniki ryzyka.

W 2023 r. Gmina Toszek złożyła wniosek do Narodowego Funduszu Zdrowia o dofinansowanie w/w programu w roku 2024 w wysokości 40% kosztów poniesionych w ramach realizacji modułu II (diagnostyka), tj. 12.525,00 zł. Toszecki samorząd otrzymał wnioskowane dofinansowanie, a umowa została podpisana i rozliczona w roku 2024.

W ramach realizacji przedmiotowego programu w roku 2023:

a) we współpracy z Narodowym Instytutem Onkologii im. Ma Skłodowskiej-Curie w Gliwicach zorganizowano dwa spotkania promocyjno-informacyjne wraz z instruktażem samobadania piersi;
b) opracowano i rozdysponowano materiały edukacyjne (ulotki, plakaty, instruktaże samobadania piersi);
c) przeprowadzono (i rozstrzygnięto) otwarty konkurs ofert na wybór realizatora przedmiotowego programu w części diagnostycznej.

Rysunek 85

Fotorelacja ze spotkań edukacyjnych zorganizowanych w roku 2024 na toszeckim zamku w ramach realizacji „Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi u kobiet zamieszkałych na terenie Gminy Toszek powyżej 25. roku życia" - moduł I – edukacja

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

INSTRUKTAŻ SAMOBADANIA PIERSI

Czy wiesz, że **każda kobieta powyżej 20. roku życia** powinna **REGULARNIE – RAZ W MIESIĄCU** wykonywać **samobadanie piersi**?

Poniżej krótki instruktaż jak się badać!

BADANIE PIERSI W POZYCJI STOJĄCEJ

KROK 1 – Stań przed lustrem, swobodnie opuść ramiona i dokładnie obejrzyj swoje piersi. Zwróć uwagę na ich kształt, wielkość, kolor itp. Widzisz w nich coś czego dotąd nie zauważyłaś? Zaniepokoić powinny Ciebie: zgłębienia, płyn wypływający z brodawki, wciągnięta brodawka, „Pomarańczowa skórka", zmiana rozmiaru lub kształtu piersi, powiększona żyła na piersi.

KROK 2 – Podnieś obie ręce do góry i ponownie obejrzyj swoje piersi – zobacz, czy w tej pozycji zmiany, które zauważyłaś w kroku 1 są dalej widoczne.

KROK 3 – tym razem połóż ręce na biodrach (obie) i przyjrzyj się swojemu odbiciu w lustrze. Zwróć uwagę, czy widzisz te same zmiany, co w kroku 1.

KROK 4 – Załóż lewą rękę za głowę, a prawą przyłóż do lewej piersi. Naciskając lekko trzema środkowymi, złączonymi palcami zbadaj pierś.

Zrób to w następujący sposób:
1. **ruchami okrężnymi od środka piersi na zewnątrz,**
2. **z góry na dół ruchami liniowymi całą pierś,**
3. **od środka piersi na zewnątrz ruchami promienistymi.**

Tak samo zbadaj drugą pierś. Unieś prawą rękę nad głowę, a lewą ręką zbadaj prawą pierś.

BADANIE W POZYCJI STOJĄCEJ POD PRYSZNICEM

KROK 5 – Unieś prawą rękę za głowę i trzema palcami lewej ręki zbadaj prawą pierś sprawdzając, czy nie czujesz guzka lub stwardnienia. Zataczając drobne kółka wokół prawej piersi, zacznij od pachy i przesuwaj okrężnie w kierunku brodawki. Dokładnie przebadaj cały obszar pomiędzy pachą, mostkiem, pod brodawką i od obojczyka w dół. To samo powtórz z lewą piersią.

KROK 6 – Ściśnij brodawki jednej i drugiej piersi i sprawdź, czy nie wycieka z nich płyn.

BADANIE W POZYCJI LEŻĄCEJ

KROK 7 - Włóż poduszkę/ręcznik pod prawy bark. Prawą rękę wsuń pod głowę. Lewą dłonią zbadaj prawą pierś tak, jak to robiłaś pod prysznicem. To samo powtórz z lewą piersią.

KROK 8 – Sprawdź, czy nie masz powiększonych węzłów chłonnych pod pachą oraz nad i pod obojczykiem.

KONIEC ☺
– te 8 kroków powtarzaj regularnie co miesiąc!

KIEDY SIĘ BADAĆ?

Badanie należy wykonywać raz w miesiącu najlepiej między 7-10 dni po zakończeniu menstruacji, a jeżeli przeszłaś już menopauzę, wybierz jeden określony dzień w miesiącu.

Ulotka bezpłatna dystrybuowana w związku z realizacją „Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi u kobiet zamieszkałych na terenie Gminy Toszek powyżej 25. roku życia" finansowanego ze środków budżetowych Gminy Toszek oraz Narodowego Funduszu Zdrowia.

Rysunek 86

Instruktaż samobadania piersi, który był dystrybuowany w latach 2023-2024 na terenie gminy Toszek

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Ilość osób objętych programem w roku 2024 ogółem oraz w poszczególnych etapach:

1) moduł I – edukacja: populacja kobiet w liczbie około 2.000 (liczba rozdysponowanych instruktaży samobadania piersi oraz wyświetleń informacji na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym samorządu), w tym:
   b) liczba pisemnych (imiennych) zaproszeń do udziału w programie w 2024 r. wyniosła 302,
   c) liczba kobiet, które wzięły udział w spotkaniach edukacyjnych wyniosła: 1;
2) moduł II – diagnostyka: liczba przeprowadzonych badań wyniosła 6.

Ogółem w trakcie realizacji przedmiotowego programu (tj. w latach 2023-2024) pomimo wysłania ponad 630 zaproszeń w spotkaniach edukacyjnych łącznie udział wzięły tylko 23 kobiety, liczba przeprowadzonych badań USG piersi wyniosła w ciągu dwóch lat 29.

Kwota wydatkowana na realizację programu w roku 2023 wyniosła 16.576,40 zł, a w roku 2024 - 5.803,56 zł.

11. Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek

Uchwałą nr XXXV/451/2021 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 24 listopada 2021 r. został przyjęty *„Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy miejsko–wiejskiej Toszek na lata 2022-2025”* (dalej: „GPOnZ").

Program ten stanowi kontynuację opracowanych wcześniej programów, tj.:

1) Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy miejsko–wiejskiej Toszek na lata 2018-2021, który został przyjęty Uchwałą nr XLV/370/2018 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 26 marca 2018 r.;
2) Gminnego programu opieki nad zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2014-2017, który został przyjęty Uchwałą nr XXXIX/419/2013 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 20 listopada 2013 r.

GPOnZ został zaktualizowany w zakresie potencjału dziedzictwa kulturowego i źródeł finansowania oraz dostosowany do zmieniających się realiów dotyczących opieki nad zabytkami w części analizy SWOT, celów i działań.

Na terenie gminy Toszek znajduje się 245 obiektów zabytkowych, w tym:

- ✓ 34 obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego ("A");
- ✓ 211 obiektów wpisanych wyłącznie go gminnej ewidencji zabytków.

Szczegółowy wykaz wszystkich obiektów zabytkowych Gminy Toszek stanowi załącznik do Zarządzenia Burmistrza Toszka z dnia 9 stycznia 2024 r. zmieniającym Zarządzenie Burmistrza Toszka w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Toszek.

GPOnZ ma w szczególności na celu zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania, wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego, podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami, budowę spójnej oferty turystycznej i kulturowej gminy oraz zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej i kulturowej, do której przyczyni się lepsze oznakowanie szlaków i obiektów turystycznych i kulturowych, czy współpraca z innymi gminami w zakresie łączenia szlaków i tras w sieci.

Dokument jest w szczególności podstawą działań zmierzających do pozyskiwania środków pozabudżetowych na renowację obiektów z budżetu Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Kulturowego.

W ramach realizacji GPOnZ w 2024 r.:

1) zaktualizowano plan ochrony zabytków na wypadek zagrożeń;
2) zaktualizowano gminną ewidencję zabytków Gminy Toszek;
3) przystąpiono do realizacji zadania pn.: *„Wykonanie prac konserwatorskich przy pomniku św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku wraz z towarzyszącymi robotami budowlanymi"* – całkowity koszt inwestycji oszacowano na 145.755,00 zł, z czego wartość otrzymanego dofinansowania w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – edycja 1. (Polski Ład) wyniosła: 142.839,90 zł (sposób realizacji tego zadania został już opisany w rozdziale I pkt 2 niniejszego raportu);
4) rozpoczęto przygotowania do realizacji zadania pn.: *Wymiana stolarki okiennej w budynku bramnym Zamku w Toszku* - wartość całkowita projektu: 470.000,00 zł, kwota wnioskowana: 460.600,00 zł - wniosek otrzymał dofinansowanie w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków – edycja 2. (Polski Ład)
   - Uchwała nr IV/33/2024 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 18 lipca 2024 r. w sprawie udzielenia w 2024 r. z budżetu Gminy Toszek dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków, położonym na terenie gminy Toszek, w zakresie naboru wniosków złożonych do dnia 5 lipca 2024 r.
   - W dniu 5 grudnia 2024 r. zawarto umowę nr CRU.287-2024/ORG.4125.1.2024 o udzielenie dotacji celowej na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków z Centrum Kultury „Zamek w Toszku" z siedzibą przy ul. Zamkowej 10, 44-180 Toszek (dotacja celowa z budżetu Gminy Toszek przy wsparciu środków Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach dofinansowania z Rządowego Programu odbudowy Zabytków – edycja2.)

   (sposób realizacji tego zadania został już opisany w rozdziale I pkt 2 niniejszego raportu);
5) w 2024 r. Gmina Toszek zakończyła (rozpoczętą w roku 2022) inwestycję *„Remont I i II piętra Urzędu Miejskiego w Toszku"*, na którą w 2023 r. pozyskano środki finansowe z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków - edycja 1. na realizację w/w przedsięwzięcia inwestycyjnego związanego z modernizacją zabytkowego obiektu wpisanego do rejestru zabytków Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Całkowity koszt przedsięwzięcia oszacowano na 886.150,00 zł, przy czym 98% kosztów kwalifikowanych zostało dofinansowanych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

   Sposób realizacji tego zadania został już opisany w rozdziale I pkt 2 niniejszego raportu.

12. Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Toszek na lata 2014-2029

Gmina odgrywa ważną rolę w polityce energetycznej jako użytkownik energii oraz wpływa istotnie na infrastrukturę energetyczną, na wykorzystanie potencjalnych możliwości racjonalizacji gospodarki energetycznej i ochronę środowiska na obszarze swojego działania.

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Toszek w horyzoncie czasowym na lata 2014 – 2029[50] obejmuje w szczególności:

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej;

[50] Założenia zostały przyjęte w drodze uchwały nr XLVI/497/2014 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 25 czerwca 2014 r.

– możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii;
– energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii;
– energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
– zakres współpracy z innymi gminami.

13. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Toszek

Zapobieganie zmianom klimatu w ramach prowadzonej przez Unię Europejską polityki klimatycznej jest strategicznym priorytetem wspólnotowym na najbliższe lata. Głównym jej celem jest ograniczenie globalnej emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, a tym samym ograniczenie wzrostu temperatury na ziemi. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Toszek (dalej: „PGN") jest strategicznym dokumentem, który wyznacza kierunki dla Gminy Toszek w zakresie działań zarówno inwestycyjnych, jak i miękkich w takich obszarach jak: transport publiczny i prywatny, oświetlenie uliczne, budownictwo publiczne, gospodarka przestrzenna, produkcja energii elektrycznej i cieplnej.

PGN wyznacza konkretne cele w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w Gminie. W praktyce PGN ma przede wszystkim służyć wszystkim mieszkańcom gminy dla osiągnięcia poprawy jakości powietrza, czego efektem będzie polepszenie zdrowotności mieszkańców, przyspieszenia procesu modernizacji systemów zużywających energię poprzez uzyskanie wsparcia inwestycyjnego, oraz zmniejszenie kosztów energii na skutek wprowadzenia nowych rozwiązań techniczno-technologicznych.

PGN jest zbiorem różnych konsekwentnie i stale podejmowanych działań (zadań) związanych w szczególności (katalog otwarty) z ochroną środowiska, planowaniem przestrzennym, czy transportem zbiorowym opisanych w innych punktach tego raportu oraz z lat poprzednich, a także w miesięcznych sprawozdaniach z pracy Burmistrza udostępnianych w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek, są to w szczególności następujące działania:

1) realizacja postanowień Programu Ochrony Środowiska;
2) prowadzenie ewidencji oraz konserwacji urządzeń oświetlenia ulicznego – dokonywanie bieżących napraw oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne;
3) promocja alternatywnych źródeł pozyskiwania energii oraz ciepła;
4) prowadzenia działań związanych z edukacją ekologiczną społeczeństwa, w tym edukacją szkolną;
5) montaż lamp solarnych w sołectwach;
6) pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych (pozabudżetowych) na realizację zadań w sołectwach;
7) realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego (naliczanie opłat, sporządzanie sprawozdań);
8) realizację zadań z zakresu gospodarki lokalowej (w tym także realizacja postanowień Wieloletniego Programu Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Toszek na lata 2022-2026);
9) stały monitoring możliwości pozyskania dofinansowania z funduszy europejskich, inicjatyw wspólnotowych i programów krajowych na działania realizowane przez Gminę;
10) realizację projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych, których celem jest niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie, tj.: „Parkuj i jedź – budowa centrum przesiadkowego w Toszku" (opisano w pkt 1 niniejszego rozdziału).
11) realizację zadań związanych z regularnym transportem zbiorowym.

14. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Toszek

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Toszek na lata 2016–2030 określone zostały kierunki, których głównym celem jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Toszek poprzez zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia w rozwoju gminy oraz rozwiązywania problemów społecznych. W dokumencie opisano 5 celów operacyjnych, do których należą:

Cel operacyjny 1 – Zwiększenie efektywności systemu pomocy społecznej dla osób korzystających z pomocy społecznej

Realizacja zadań związanych ze zwiększeniem efektywności systemu pomocy społecznej dla osób korzystających z pomocy społecznej, polegała na:

1) prowadzeniu działań informacyjnych na temat dostępnych form pomocy i wsparcia dla osób w różnych sytuacjach życiowych;
2) profesjonalizacji kadry pracującej w obszarze pomocy społecznej - w Ośrodku Pomocy Społecznej w Toszku zatrudniona jest wykwalifikowana kadra, wyspecjalizowana w różnych dziedzinach; pracownicy posiadają wiedzę teoretyczną i duże doświadczenie zawodowe, które wykorzystują w swojej pracy;
3) rozwoju współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi;
4) pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych na realizację programów celowych;

Cel operacyjny 2 – Obniżenie poziomu bezrobocia poprzez wdrożenie działań aktywizacyjnych

Podejmowane działania ukierunkowano na:

1) prowadzenie prac społecznie użytecznych - w 2024 r. z tej formy wsparcia skorzystało 7 osób bezrobotnych (w roku 2023 było to 11 osób) wykonując prace społecznie użyteczne w sołectwach oraz w Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek, Centrum Kultury „Zamek w Toszku" oraz NZOZ Diecezji Gliwickiej – Stacja Caritas w Toszku.
   Środki przeznaczone na wynagrodzenia dla pracowników pochodziły w 40% z budżetu gminy, a w 60% ze środków Funduszu Pracy. Łącznie świadczenia dla w/w osób w 2024 r. wyniosły: 23.586,00 zł, w tym:
   a) ze środków Gminy Toszek 9.434,40 zł,
   b) z Funduszu Pracy – 14.151,60 zł;
2) prowadzenie działalności informacyjnej na temat dostępnych w regionie ofert pracy oraz szkoleń, rozpowszechnianie tych informacji we współpracy w Powiatowym Urzędem Pracy w Gliwicach.

Cel operacyjny 3 – Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie

Podejmowano działania w celu rozwiązania sytuacji kryzysowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jej skutkom, poprzez:

1) opracowanie i wdrożenie do realizacji następujących programów:
   a) Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2025;
   b) Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Toszek na lata 2022-2026;
   (które zostały opisane w dalszej części raportu);
2) profesjonalizacji kadry pracującej w obszarze pomocy społecznej - doskonalono metody i techniki pracy socjalnej poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych na szkoleniach. Podnoszono wiedzę i umiejętności pracowników w celu wdrożenia nowych rozwiązań organizacyjnych służących podnoszeniu jakości świadczonych usług;

3) funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego Miasta i Gminy Toszek:
   a) w 2024 r. do Przewodniczącego w/w zespołu interdyscyplinarnego wpłynęło 13 wypełnionych formularzy „Niebieska Karta" część A, założonych przez Komisariat Policji w Pyskowicach (dla porównania w roku 2023 było to 10 wniosków);
   b) kontynuowano procedury rozpoczęte w poprzednich latach;
   c) w 2024 r. odbyło się 13 posiedzeń członków Zespołu oraz aż 65 posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych;
   d) wydatkowanie środków na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyniosło 26.170,77 zł (plan wynosił wówczas: 26.199,00 zł). Środki te przeznaczono na działania pomocowe w odniesieniu do osób uwikłanych w problem przemocy w rodzinie (tj. wynagrodzenie psychoterapeuty, wynagrodzenie psychologa oraz prawnika).

Cel operacyjny 4 – Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny

Podejmowano działania na rzecz poprawy jakości życia rodzinom oraz umacniano istniejące formy wsparcia i pomocy poprzez:

1) prowadzenie Punktu Wsparcia Rodziny - poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne i terapeuty uzależnień – łącznie w 2024 r. udzielono:
   a) 224 konsultacji z terapeutą uzależnień dla 33 osób (dla porównania w roku 2024 udzielono 240 konsultacji dla 21 osób, a w roku 2022 udzielono 178 porad oraz 39 konsultacji z terapeutą uzależnień dla 23 osób);
   b) 375 porad psychologicznych dla 63 rodzin;
   c) 44 porady prawne;
2) wsparcie rodziny poprzez asystenta rodziny (w 2023 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku zatrudniał 2 asystentów rodziny na podstawie umowy o pracę) – asystą zostało objętych 11 rodzin, tj. o pięć rodzin mniej niż w roku 2023 . Łączna liczba osób objętych działaniami asystenta (liczba osób w rodzinach) wynosi 52 osoby (w tym 17 dorosłych i 35 dzieci);
3) opracowanie i wdrażanie działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Toszek na lata 2022 -2024;
4) realizację rządowego programu dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny – w 2024 r. wydano łącznie 61 kart (w roku 2023 - 304 karty, a w 2022 - 279 kart);
5) realizację samorządowego programu dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny 3+/Rodziny Zastępczej – w Gminie Toszek od 2014 roku funkcjonuje samorządowy program wspierający rodziny wielodzietne wychowujące co najmniej troje dzieci, będących na wspólnym utrzymaniu[51]. Na tej podstawie możliwe jest wprowadzanie szeregu ulg i zniżek dla posiadaczy karty poprzez zawarcie porozumień z właścicielami punktów komercyjnych znajdujących się na terenie gminy Toszek;
6) wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki nad dziećmi – na terenie gminy Toszek w 2024 roku funkcjonował 1 żłobek dysponujący 50 miejscami, 1 przedszkole oraz 12 oddziałów przedszkolnych przy szkołach dysponujących łącznie 340 miejscami oraz 5 świetlic przyszkolnych;
7) działania mające na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin poprzez wsparcie finansowe oraz profesjonalną pracę socjalną – w 2024 r. na zadania z zakresu pomocy społecznej wydatkowano łącznie 1.355.375,00 zł. Pomocą finansową oraz pracą socjalną objęto 200 osób, co stanowi 2,29% mieszkańców gminy (dla porównania w 2023 r. na pomoc społeczną wydatkowano 2.375.392,00 zł, a w 2022 r. - 2.547.057,00 zł, a pomocą finansową i pracą socjalną objęto odpowiednio 239 osób w roku 2023 oraz 201 osób w roku 2022).

[51] Program ten został przyjęty Uchwałą nr XLIV/480/2014 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia „Karty Dużej Rodziny 3+/Rodziny Zastępczej" dla rodzin wielodzietnych i rodzin zastępczych z terenu Gminy Toszek z późn. zm.

Na pozostałe zadania, tj. świadczenia rodzinne, składki od przyznanych świadczeń, fundusz alimentacyjny oraz dodatki (węglowy, energetyczny, źródła ciepła, gazowy, mieszkaniowy i osłonowy) wydatkowano kwotę; 2.749.354,71 zł. Stopniowy spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej może wynikać z faktu, iż mieszkańcy cieszą się lepszym statusem społecznym, bezrobocie spada;

8) prowadzenie i finansowanie działalności programów opiekuńczo–wychowawczych;
9) profesjonalizacja kadry pracującej w obszarze pomocy społecznej;
10) rozwój współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi;
11) tworzenie infrastruktury miejskiej ułatwiającej aktywną rekreację rodzinną;
12) wspieranie różnorakich form rekreacji, kultury oraz turystyki rodzinnej;
13) organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych.

Cel operacyjny 5 – Wydłużanie aktywności i sprawności seniorów i osób niepełnosprawnych

Podejmowano działania na rzecz poprawy jakości osób z niepełnosprawnością i starszych oraz umacniano istniejące formy wsparcia i pomocy poprzez:

1) prowadzenie działalności informacyjnej na temat dostępnych form pomocy;
2) prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych z wykluczeniem usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi:
   a) w 2024 r. z usług opiekuńczych korzystały 52 osoby (tj. o 2 osoby mniej niż w roku 2023 i o 6 osób mniej niż w roku 2022);
   b) łączny koszt usług opiekuńczych (zgodnie z wydanymi decyzjami) w 2024 r. wynosił 49.336,00 zł za 4.442 godziny usług opiekuńczych (dla porównania w 2023 r, na ten cel wydatkowano 66.048,00 zł za 5.037 godzin usług opiekuńczych, a w roku 2022 - 49.889,00 zł za 5.184 godzin);
   c) maksymalna wysokość odpłatności za usługi opiekuńcze wynosiła 30,00 zł oraz 50,00 zł za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych. Wzrost cen (jaki nastąpił od 2023 r.) związany jest ze wzrostem wynagrodzeń osób wykonujących zawody medyczne oraz świadczących usługi opiekuńcze;
   d) zadanie jest w części lub całości odpłatne przez osoby objęte tą formą wsparcia. Odpłatność podopiecznego uzależniona jest od wysokości jego dochodu oraz od sposobu prowadzenia gospodarstwa domowego – samodzielnego lub z rodziną. Usługi opiekuńcze były świadczone przez rehabilitanta i 6 opiekunek osób starszych zatrudnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku;
3) profesjonalizację kadry pracującej w obszarze pomocy społecznej;
4) wspieranie wolontariatu - 11 października 2017 r. zostało zainagurowane Centrum Wolontariatu Ośrodka Pomocy Społecznej – przedsięwzięcie to zostało zorganizowane dzięki współpracy OPS-u z Parafią pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku oraz Szkołą Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku, corocznie wykonywane są działania wolontariuszy w Domu Pomocy Społecznej w Wiśniczu, w szczególności poprzez dotrzymywanie towarzystwa pensjonariuszom, czy niesienie pomocy osobom starszym mieszkającym w gminie Toszek.

Liczbę działań podjętych w latach 2020-2024 w ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25

Liczba wywiadów, wizyt interwencyjnych oraz innych działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku w latach 2020-2024 w ramach pomocy społecznej

Określenie czynności	ROK				
	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba wywiadów środowiskowych	766	639	761	755	612
Wizyty patronażowe, interwencje	426	574	630	685	411
Praca socjalna	115 rodzin	186 rodzin	176 rodzin	186 rodzin	119 rodzin
Kontrola jakości usług opiekuńczych	62	80	100	98	104
Poradnictwo specjalistyczne	21 rodzin	24 rodziny	32 rodziny	33 rodziny	132 rodziny
Zawieranie kontraktów socjalnych	10	9	9	1	9
Kierowanie do placówek noclegowych	14	13	12	12	5

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku

15. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

Uchwałą Nr XXXIX/500/2022 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 16 marca 2022 r. został przyjęty i wdrożony do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025.

Przedmiotowy Program opiera się na:

1) ***profilaktyce uniwersalnej*** – skierowanej do ogółu społeczności, a w szczególności dzieci i młodzieży, jej celem głównym jest kreowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie zainteresowań, wpieranie prawidłowego rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży, wspomaganie rodziny w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej w celu ograniczenia zachowań ryzykownych. W ramach profilaktyki uniwersalnej podejmowane są działania, których celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi alkoholizmu oraz działania, które mają kreować zdrowy styl życia, rozwijać zainteresowania, wspierać prawidłowy rozwój i funkcjonowanie emocjonalno-społeczne społeczności;

2) ***profilaktyce selektywnej*** - skierowanej na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, jej odbiorcami są osoby w większym stopniu narażone na rozwój zachowań ryzykownych poprzez uwarunkowania biologiczne i środowiskowe. W ramach profilaktyki selektywnej podejmowane są działania profilaktyczne skierowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienia problemów uzależnień, przede wszystkim działania uprzedzające, nie naprawcze oraz działania, które służą zapobieganiu podejmowania przez wytypowane osoby lub ich grupy zachowań ryzykownych;
3) ***profilaktyce wskazującej*** - skierowanej na jednostki lub grupy osób wysokiego ryzyka, które przejawiają pierwsze symptomy problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych, zawiera m.in.: działania, których celem jest zapobieganie rozwojowi zachowań ryzykownych u osób dotkniętych uzależnieniem działania, które uniemożliwiają rozprzestrzenianie się niepożądanego zjawiska na inne jednostki lokalnej społeczność.

Zrealizowane działania:

w ramach profilaktyki uniwersalnej:

- ✓ prowadzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, w szczególności zajęć sportowo-rekreacyjnych, których celem jest zapewnienie poczucia przynależności, możliwości rozwoju zainteresowań oraz umiejętności pracy zespołowej;
- ✓ wspieranie inicjatyw, które rozwijają umiejętności i zainteresowania uczniów, organizacja czasu wolnego w szczególności w formie zajęć kulturalnych, rekreacyjnych w ramach profilaktyki uzależnień,
- ✓ realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych przez kompetentnych specjalistów, w tym pedagogów oraz trenerów dla dzieci i młodzieży dla różnych grup zawodowych i społecznych;
- ✓ przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych, które przybliżają negatywne skutki spożywania alkoholu;
- ✓ udział w kampaniach społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ✓ organizowanie spotkań edukacyjnych oraz warsztatów dla dorosłych, co pozwoliło na poszerzenie wiedzy wśród mieszkańców na temat szkodliwości spożywania napojów alkoholowych i substancji chemicznych;
- ✓ uczestniczenie w organizowanych imprezach środowiskowych (tj. festyny, zawody sportowe, wydarzenia świąteczne, kiermasze itp.), podczas których swoje możliwości i kompetencje mogą zaprezentować placówki pomocowe, oświatowe, służby zdrowia, organy ścigania;
- ✓ promocja zdrowego stylu życia;

w ramach profilaktyki selektywnej:

- ✓ podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy poprzez udział w szkoleniach;
- ✓ podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach (policja, kierowcy);
- ✓ organizowanie cyklicznych zajęć, szkoleń dla rodziców i opiekunów w celu podniesienia świadomości społecznej w zakresie szkodliwości przyjmowania środków psychoaktywnych, konsekwencji prawnych z ich posiadania, używania, wytwarzania oraz sprzedawania;
- ✓ współpraca w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu - wspieranie zatrudnienia socjalnego, reintegracji społeczno-zawodowej;
- ✓ kontynuacja i rozwój, w miarę potrzeb społecznych, działalność Punktu Wsparcia Rodziny, w tym informowanie o tym gdzie można uzyskać pomoc i wsparcie;
- ✓ motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia za pomocą efektywnej pracy socjalnej i wsparcia asystenta rodziny;
- ✓ finansowanie działalności Miejsko–Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Toszku;

- ✓ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- ✓ podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 u.w.t.p.a. oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- ✓ organizacja i prowadzenie programów opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży (opisano w ppkt 18 niniejszego rozdziału);

w ramach profilaktyki wskazującej:

- ✓ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od substancji i środków psychoaktywnych, w tym wspieranie placówek leczenia uzależnień poprzez zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów, a w czasach pandemii niezbędnych środków czystości i higieny;
- ✓ udzielanie pomocy psychospołecznej, specjalistycznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe – działalność informacyjno-edukacyjna w różnych instytucjach, w tym upowszechnianie informacji dotyczących dostępnych adresów, gdzie można skorzystać ze specjalistycznej pomocy, a także upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości jej przeciwdziałania;
- ✓ w roku sprawozdawczym (2024) na spotkania z terapeutą leczenia uzależnień i psychologiem zgłosiły się osoby uzależnione od alkoholu, doświadczające przemocy domowej oraz te, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i tym samym w 2024 r.:
  a) udzielono 224 konsultacji z terapeutą uzależnień dla 33 osób z terenu gminy;
  b) udzielono blisko 440 porad psychologicznych dla 52 rodzin.

W Gminie Toszek w 2024 r. 52 rodziny z problemami alkoholowymi korzystało z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej. Wszystkie rodziny objęte zostały wsparciem. Podejmowano wobec nich działania mające na celu motywowanie osób pijących do podjęcia leczenia w profesjonalnych placówkach lecznictwa odwykowego.

W 2024 r. na przeciwdziałanie alkoholizmowi i profilaktykę uzależnień wydatkowano łącznie 245.577,30 zł, tj. 99% planu (plan wyniósł: 247.802,27 zł), tj., porównywalnie do lat poprzednich, w tym 204.068,03 zł zostało sfinansowane z opłat za korzystanie z aktualnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pobieranych od przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Toszek w roku 2024.

Miejsko–Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W roku 2024 w skład Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej: „MGKRPA") wchodziło 5 członków. W tym czasie Komisja przeprowadziła 154 rozmowy interwencyjno-motywujących (tj. o 25 mniej niż w roku 2023). Liczba rodzin objętych pracą socjalną wynosi 119.

Ponadto Komisja przeprowadziła kontrolę przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Toszek w 6 punktach sprzedaży napojów alkoholowych handlu detalicznego. W roku sprawozdawczym, w Gminie Toszek znajdowało się 10 punktów gastronomicznych i 16 detalicznych[52], sprzedających napoje alkoholowe. W grudniu 2024 r. zorganizowano także szkolenie skierowane dla sprzedawców napojów alkoholowych „*Odpowiedzialny sprzedawca*".

Dodatkowo w 2024 r. do MGKRPA wpłynęło 12 wniosków o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu (dla porównania w roku 2023 wpłynęło 18 takich wniosków, a w roku 2022 – 11).

[52] Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.

Tabela 26

Podsumowanie działań podejmowanych przez MGKRPA w latach 2020-2024

Określenie czynności	ROK				
	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość wniosków o zastosowanie leczenia w okresie sprawozdawczym	31	29	17	19	3
Ilość wniosków złożonych przez MGKRPA do Sądu	9	25	10	20	3
Ilość osób wezwanych na posiedzenie MGKRPA	16	58	27	13	12
Ilość osób, które dobrowolnie zobowiązały się do wizyty w ośrodku lub psychologa	17	17	26	18	1
Ilość osób, które dobrowolnie zobowiązały się do podjęcia leczenia odwykowego w zakładach Leczenia odwykowego	3	3	6	9	0
Ilość posiedzeń MGKA w danym roku	18	18	24	24	12
Ilość osób skierowanych na badania do biegłych sądowych w przedmiocie uzależnień od alkoholu	0	27	46	52	3

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku

16. Program profilaktyczny dla seniorów

Udział w programie profilaktycznym dla seniorów zadeklarowało 209 seniorów z terenu gminy Toszek. Faktyczna liczba uczestników jest zmienna. Zajęcia odbywały się w ramach dwóch Klubów Seniora: w Toszku i w Kotulinie. Program adresowany jest dla seniorów i obejmuje działania profilaktyczne promujące zdrowy tryb życia, zwiększenie udziału w życiu społecznym oraz integrację międzypokoleniową i aktywizację seniorów z różnych środowisk.

W ramach realizacji programu profilaktycznego w 2024 r. przeprowadzono/ zorganizowano różne spotkania wraz z prelekcjami dotyczącymi w szczególności profilaktyki zdrowotnej i antyuzależnieniowej, przykładowo zorganizowano:

- cykl warsztatów psychoedukacyjnych prowadzonych przez psychologa skierowanych do nauczycieli szkół z terenu Gminy Toszek, a także do rodziców uczniów szkół podstawowych (przykładowo w styczniu 2024 r. obyły się warsztaty *„depresja dziecka”*, z kolei w maju odbyły się warsztaty *„Rodzic nastolatka – przyjaciel, czy wróg?”*);
- *„Dzień Seniora”* - spotkanie dla wszystkich seniorów z terenu gminy Toszek. Spotkanie bogate w zabawy, konkursy, zawody prowadzone przez animatorów oraz wspólne śpiewanie piosenek miały na celu integrację seniorów, poznanie członków grupy oraz zachęcenie do współdziałania. W wydarzenie byli zaangażowani: wolontariusze ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku. Wzięło w nim udział ponad 70 osób;

– zajęcia nordic walking – treningi prowadzone przez profesjonalnych instruktorów, odbywały się cyklicznie przez cały rok, w dwóch grupach – w Toszku oraz Kotulinie;
– Wigilia Seniorów zorganizowana w grudniu 2024 r. W wydarzeniu wzięli udział seniorzy z terenu gminy Toszek, wolontariusze ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku, Burmistrz Toszka, Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku oraz księża z parafii w Toszku.

17. Pozostałe programy opiekuńczo-wychowawcze

Rodzaj działań prowadzonych w ramach programów opiekuńczo-wychowawczych reguluje Zarządzenie nr 43/JJ/2014 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku z dnia 31.12.2014 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Programów opiekuńczo–wychowawczych na terenie Miasta i Gminy Toszek prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku.

Celem programów opiekuńczo–wychowawczych jest zapewnienie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w atrakcyjny dla nich sposób, idący w parze z odziaływaniem profilaktycznym i zainteresowaniami uczestników. Zajęcia mają różnorodną formę: ruchową, stolikową, dydaktyczną, obejmują także pomoc w odrabianiu zadań domowych lub wyrównywanie braków w nauce szkolnej.

W Gminie Toszek w 2024 r. funkcjonowało 6 miejsc realizujących program opiekuńczo-wychowawczy – 1 w Toszku, pozostałe w okolicznych sołectwach. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu przez 2 godziny (z wyłączeniem dni świątecznych). I tak w roku 2024 podjęto następujące działania:

1) współudział w organizacji wydarzenia ***„Bieg wsparcia dla osób z depresją"*** – wydarzenie miało charakter profilaktyczny, jego celem było m.in. promowanie zdrowego stylu życia ze szczególnym uwzględnieniem roli aktywności fizycznej w dbaniu o zdrowie psychiczne i fizyczne, kształtowanie w mieszkańcach Gminy Toszek empatii, otwartości i gotowości do udzielania wsparcia i pomocy innym;
2) współudział w organizacji ***„Brewerii Toszeckich"*** (maj 2024 r.);
3) udział w organizacji *IV Festiwalu Modelarskiego Powiatu Gliwickiego* (czerwiec 2024 r.) – w wydarzeniu wzięły udział dzieci i młodzież z terenu gminy Toszek. Priorytetem podjętego działania było m.in. promowanie zdrowego stylu życia poprzez uprawianie sportu i propagowanie zdrowego stylu życia;
4) organizacja (już po raz kolejny) na terenie toszeckiego zamku międzypokoleniowego spotkania mieszkańców gminy wraz z elementami przeciwdziałania uzależnieniom (pogadanki, dystrybucja materiałów profilaktycznych) – czerwiec 2024 r.;
5) współorganizacja ***„Biegu o Złotą Kaczkę"*** (czerwiec 2024 r.) – inicjatywa skierowana do mieszkańców gminy ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. Celem wydarzenia było propagowanie zdrowego stylu życia wśród lokalnej społeczności ze szczególnym uwzględnieniem roli aktywności fizycznej jako poprawy funkcjonowania zdrowia psychicznego oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami;

Rysunek 87

Fotorelacja z wydarzenia objętego w 2024 r. honorowym patronatem Burmistrza Toszka - Bieg o Złotą Kaczkę

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

6) dodatkowo na terenie wszystkich sołectw odbyły się zajęcia profilaktyczne (pogadanki, prelekcje w zakresie alternatyw do spędzania czasu na grach komputerowych i korzystania z multimediów) oraz cyberbezpieczeństwa;
7) jednocześnie zorganizowano prelekcje prowadzone przez Tomasza Sobanię – mieszkańca Toszka, sportowca wraz z zajęciami sportowymi organizowanymi w szkołach na terenie gminy oraz toszeckiego zamku;
8) zorganizowanie zajęć świetlicowych oraz wakacyjnych zajęć świetlicowych w ramach programu opiekuńczo-wychowawczego w sołectwach: Sarnów, Kotliszowice, Ligota Toszecka, Pniów, Płużniczka, Paczyna i Kotulin, w których uczestniczyło łącznie około 160 osób;
9) zorganizowanie cyklu warsztatów psychoedukacyjnych prowadzonych przez psychologa skierowanych do nauczycieli szkół z terenu gminy Toszek, a także do rodziców uczniów pn.:
   a) „Rodzic nastolatka - przyjaciel czy wróg";
   b) „Depresja dziecka".
   Prowadzone we wszystkich miejscach warsztaty, turnieje i spotkania miały na celu propagowanie zdrowego stylu życia, ukazywanie dzieciom i młodzieży alternatywnych do wirtualnego świata metod spędzania czasu wolnego;
10) zorganizowanie wakacyjnych zajęć świetlicowych dla dzieci z sołectw: Ligota Toszecka, Kotulin, Kotliszowice, Sarnów oraz Pniów. Poza tym zajęcia wakacyjne były dodatkowo prowadzone przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku";
11) „Mikołajki" – w spotkaniu z tej okazji wzięło udział 200 dzieci;

18. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Toszek na lata 2022-2024

Uchwałą Nr XXXV/454/2021 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 24 listopada 2021 r. został przyjęty i wdrożony do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022–2024. Zakłada on jako główny cel udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom z gminy Toszek w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Toszek na lata 2022-2024 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Cele określone w Programie opierają się na szansach pojawiających się w otoczeniu rodziny poprzez wykorzystanie poszczególnych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, w tym istniejących zasobów wewnętrznych miasta. Cele te wpisują się w Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Toszek na lata 2016-2030, którego sposób realizacji opisano już w ppkt 15 niniejszego rozdziału raportu.

Zadania realizowane w 2024 r. wpisujące się w cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022–2024:

1) ***zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej*** – przez cały rok 2024 regularnie były wypłacane różnego rodzaju świadczenia. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 2.445.037,00 zł (dla porównania w roku 2023 suma wypłaconych świadczeń wyniosła 2.328.002,00 zł);

Tabela 27

Świadczenia pieniężne wypłacone w 2023 r. i w 2024 r. (porównanie) przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku

Lp.	Nazwa wypłacanego świadczenia	Rok 2023			Rok 2024		
		Liczba osób	Liczba rodzin	Kwota świadczeń (w zł)	Liczba osób	Liczba rodzin	Kwota świadczeń (w zł)
1.	zasiłek stały	28	28	152.296,00	25	24	215.035,00
2.	zasiłek okresowy	49	42	104.191,00	35	34	77.286,00
3.	zasiłek celowy	21	12	13.976,00	35	35	17.132,00
4.	zasiłki rodzinne z dodatkami	304	69	317.549,00	121	39	209.697,00
5.	zasiłki pielęgnacyjne	189	176	432.759,00	180	173	413.118,00
6.	świadczenia pielęgnacyjne	44	44	1.235.180,00	48	48	1.492.769,00
7.	specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0	0,00	0	0	0,00
8.	jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	144	36	37.000,00	20	20	20.000,00
9.	świadczenia wychowawcze 500+	0	0	0,00	0	0	0,00
10.	fundusz alimentacyjny	15	9	68.351,00	13	8	58.573,00
11.	świadczenie „za życiem”	0	0	0	0	0	0,00
RAZEM				**2.361.302,00**			**2.503.610,00**

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku

2) ***zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza starszych, chorych i niepełnosprawnych*** – pomoc w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego na zakup posiłków realizowana jest z rządowego programu ***„Posiłek w szkole i w domu”***, którego adresatem są osoby i rodziny, w których oprócz dysfunkcji, dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, tj.: dla osoby samotnie gospodarującej 1.552,00 zł i dla rodziny 1.200,00 zł na osobę w rodzinie. Zadanie to jest w 60% dotowane z Budżetu Państwa, a pomoc przyznawana jest w dwóch formach: zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz pomocy w formie posiłku. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku w roku 2024 wyniosła 116 (dla porównania w 2023 r. było to 118 osób, a w 2022 roku były to 93 osoby), a liczba rodzin korzystających ze świadczenia pieniężnego na jego zakup wyniosła 54 (tj. porównywalnie do lat poprzednich). Dodatkowo ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku korzystają 24 osoby starsze lub niepełnosprawne;

3) ***objęcie pomocą w formie stypendiów szkolnych i wyprawek wszystkich dzieci wymagających tej formy pomocy*** – zadanie to realizowane jest przez Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek. W roku 2024 przyznano wyprawki szkolne w formie darowanych podręczników dla 761 uczniów (dla porównania w 2023 tej formy pomocy skorzystało 686 uczniów) oraz przekazano 3 stypendia szkolne uprawionym do świadczenia uczniom (dla porównania w roku 2023 było to 13 uczniów);

4) ***współfinansowanie pobytu dzieci skierowanych do pieczy zastępczej*** - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2024 roku wyniosła 21 (dla porównania w latach 2023 i 2022 wynosiła ona 13), z kolei liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej wyniosła 3 (tyle co w latach poprzednich). Wysokość wydatkowanych środków na pobyt dzieci w pieczy zastępczej wyniosła łącznie 196.605,00 zł, tj. mniej niż w roku 2023, kiedy to na ten cel wydatkowano 240.271,00 zł;

5) ***zapewnienie opieki osobom starszym oraz osobom zależnym w domach*** – pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub z innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Od dnia 1 stycznia 2013 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku realizuje usługi opiekuńcze. Maksymalna wysokość odpłatności za usługi opiekuńcze wynosi odpowiednio 30,00 zł oraz 50,00 zł za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych. Zadanie było w części lub całości odpłatne przez osoby objęte tą formą wsparcia. Odpłatność podopiecznego uzależniona jest od wysokości jego dochodu oraz od sposobu prowadzenia gospodarstwa domowego – samodzielnego lub z rodziną. Usługi opiekuńcze były świadczone przez 6 opiekunek osób starszych zatrudnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku. Liczba osób objętych w 2024 r. pomocą w postaci usług opiekuńczych wyniosła 52 (tj. o 2 mniej niż w roku 2023 i o 6 mniej niż w roku 2022), liczba osób skierowanych do domu pomocy społecznej w 2024 r. wyniosła 7, z kolei liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej w 2024 r. wyniosła 6;

6) ***rozwój usług asystentów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*** – w 2024 r. asystent rodziny obejmował wparciem 11 rodzin z terenu gminy Toszek (o 5 mniej niż w roku 2023);

7) ***organizacja i finansowanie szkoleń dla asystentów rodzin w celu podnoszenia ich kwalifikacji i kompetencji*** – w 2024 r. asystent rodziny odbył 1 szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (tak jak w roku 2023);

8) ***zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego osobom przezywającym trudności*** – na terenie gminy Toszek funkcjonuje 1 miejsce poradnictwa specjalistycznego (rodzaj poradnictwa w punkcie: prawne, psychologiczne, terapeuta uzależnień). Liczba osób objętych wsparciem w roku 2024 wyniosła 132 (o 3 więcej niż w roku 2023), a liczba udzielonych (łącznie) porad w roku sprawozdawczym wyniosła 822 (w 2023 r. udzielono łącznie 796 porad dla około 129 osób);

9) ***działania wspierające Zespoły Interdyscyplinarnego wobec rodzin przeżywających trudności*** – w 2024 r. Zespół Interdyscyplinarny Miasta i Gminy Toszek objął procedurą „Niebieskiej Karty" 21 rodzin, w tym 14 rodzin z dziećmi[53];

10) ***zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym (bezdomnym)*** – w 2024 r. 3 osoby bezdomne z terenu gminy Toszek przebywały w schroniskach dla osób bezdomnych (tak jak w 2023 r.);

Szczegółowe informacje dotyczące sposobu realizacji przedmiotowego programu zostały wskazane w Uchwale nr XI/109/2025 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie przyjęcia Rocznego Sprawozdania za 2024 rok z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Toszek na lata 2022-2024 wraz ze wskazaniem potrzeb (dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek).

[53] liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty" jest zmienna: w roku 2023n i 2022 – 14 rodzin, w roku 2021 wynosiła ona 17, w roku 2020 i 2019 -11

19. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Toszek na lata 2022-2026

Uchwałą Nr XXXV/445/2021 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 24 listopada 2021 r. został przyjęty i wdrożony do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Toszek na lata 2022–2026.

Celem głównym niniejszego programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Toszek. Realizację celu głównego ułatwiło określenie pomniejszych, celów szczegółowych i kierunków działań.

Cel szczegółowy nr 1 - Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Podjęte działania:

1) upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie i jej negatywnych skutków;
2) prowadzenie kampanii edukacyjnej na rzecz przeciwdziałania przemocy;
3) prowadzenie w szkołach zajęć uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy w rodzinie oraz propagujących zachowania sprzyjające pozytywnym postawom w rodzinie;
4) propagowanie właściwych postaw społecznych poprzez zajęcia kulturowe, edukacyjne i sportowe.

Cel szczegółowy nr 2 - Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Podjęte działania:

1) opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2) bezpłatny dostęp do usług prawnych, psychologicznych w sytuacji kryzysu wywołanego zjawiskiem przemocy w rodzinie (Punkt Wsparcia Rodziny);
3) stosowanie procedury „Niebieskiej Karty", podejmowanie interwencji w środowisku;
4) współpraca z Zespołem Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w zakresie szybkiej, doraźnej pomocy w sytuacji kryzysowej, uczestniczenia w grupach wsparcia oraz grupach edukacyjno-terapeutycznych, prowadzenia indywidualnych programów pomocy.

Cel szczegółowy nr 3 - Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Podjęte działania:

1) współpraca z Zespołem Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w zakresie realizacji programu dla sprawców przemocy w rodzinie funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego Miasta i Gminy Toszek;
2) zabezpieczenie noclegu w przypadku nakazu natychmiastowego opuszczenia zajmowanego mieszkania – w 2023 roku nie wystąpiła jednak konieczność zapewnienia noclegu osobie, która otrzymała nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego.

Wysokość środków wydatkowanych w roku 2024 na realizację w/w zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyniosła 26.199,00 zł, tj. 101% planowanych na ten cel środków – planowano 26.170,00 zł (dla porównania w roku 2023 na ten cel wydatkowano kwotę 21.698,00 zł).

20. Programy (projekty) dofinansowane ze źródeł zewnętrznych w 2024 r.

Informacja o projektach dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych w sferze bezpieczeństwa publicznego

1) w celu poprawy gotowości bojowej jednostek OSP i bezpieczeństwa mieszkańców w roku sprawozdawczym Gmina Toszek wzięła udział w Konkursie Marszałkowskim pt. *„Zwiększenie potencjału ratowniczego Ochotniczych Straży Pożarnych Województwa Śląskiego w 2024 r.”*. Celem konkursu było udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej gminom z terenu województwa śląskiego na zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego, umundurowania i wyposażenia z przeznaczeniem dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Do konkursu zgłoszone zostały trzy jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z największą liczbą wyjazdów, tj.:
   - ✓ OSP Toszek,
   - ✓ OSP Kotulin,
   - ✓ OSP Pniów,

   które zostały pozytywnie ocenione przez komisję konkursową i zdobyły dofinansowanie.

   Całkowity koszt zadania wynosił 25.940,00 zł, w tym wkład własny gminy 4.340,00 zł. Dzięki udzielonemu dofinansowaniu zakupiono kamerę termowizyjną dla jednostki OSP w Kotulinie oraz po 3 komplety ubrań specjalnych strażackich na rzecz jednostek OSP w Toszku i OSP w Pniowie. Użytkowanie powyższego sprzętu i umundurowania poprawi jakość działań ratowniczo-gaśniczych i bezpieczeństwo strażaków-ratowników, co przełoży się na wzrost bezpieczeństwa lokalnej społeczności;

2) na podstawie umowy nr ZKI.91.2024 z dnia 27 grudnia 2024 r. zawartej pomiędzy Skarbem Państwa - Wojewodą Śląskim a Gminą Toszek przyznana została dotacja w wysokości 2.520,00 zł z rezerwy celowej Budżetu Państwa przeznaczona na pokrycie wypłacanych członkom ochotniczych straży pożarnych ekwiwalentów za uczestnictwo w działaniu ratowniczym związanym z powodzią.

Fundusze pozyskane dla oświaty przez Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek:

1) ***„Dajemy dzieciom moc – kompleksowa oferta rozwojowa Publicznego Przedszkola w Toszku”*** - celem projektu jest podniesienie jakości edukacji przedszkolnej realizowanej w Publicznym Przedszkolu w Toszku poprzez zwiększenie dla co najmniej 92 dzieci w wieku przedszkolnym dostępności do zajęć dodatkowych uwzględniających ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne i rozwojowe. Do osiągnięcia tak sformułowanego celu przyczyni się również rozwój kompetencji i umiejętności zawodowych 12 nauczycielek Przedszkola w Toszku w zakresie wspomagania rozwoju społeczno–edukacyjnego dzieci oraz rozwój kompetencji wychowawczych 25 rodziców. W ramach projektu organizowane są zajęcia wspomagające rozwój psychofizyczny oraz społeczno–emocjonalny, zajęcia kształtujące postawy prozdrowotne i proekologiczne, zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe w zakresie wiedzy przyrodniczej oraz robotyki i programowania, a także zajęcia poświęcone preorientacji zawodowej. Realizacja wymienionych zajęć jest wsparta zakupem wyposażenia umożliwiającego przeprowadzenie dodatkowych zajęć dla dzieci oraz zakupiony zostanie zewnętrzy plac zabaw.
   Wartość projektu oszacowano na 192.197,00 zł.
   Wysokość otrzymanego dofinansowania wynosi 172.977,00 zł.
   Czas trwania projektu: 01.09.2024 r. – 28.02.2026 r.;

2) ***„Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa"*** **-** program realizowany był w celu poprawy stanu czytelnictwa w Polsce poprzez wzmacnianie roli bibliotek szkolnych i przedszkolnych jako lokalnych ośrodków życia społecznego, stanowiących centrum dostępu do kultury i wiedzy. Dzięki otrzymanym środkom z Budżetu Państwa oraz środkom własnym wzbogacane zostały księgozbiory bibliotek.
Wartość programu – 24.675,00 zł
Dofinansowanie programu – 19.750,00 zł;

3) ***Program „Podróże z klasą"*** **-** przedmiotem przedsięwzięcia było uatrakcyjnienie procesu edukacyjnego dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie im poznawania Polski, jej środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii oraz osiągnięć polskiej nauki. Przyznane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w formie dotacji celowej środki finansowe przeznaczono na dofinansowanie wycieczek szkolnych, będących uzupełnieniem podstawy programowej.
Liczba szkół biorących udział w programie – 5 (wszystkie szkoły podstawowe). Liczba uczniów biorących udział w programie – 380.
Wartość programu – 357.277,00 zł, w tym wartość otrzymanego dofinansowania wyniosła 287.685,00 zł;

4) ***„Nasze przygody z kroplą wody"*** **–** projekt Fundacji ING Dzieciom **-** przedmiotem projektu było wybudowanie urządzeń do zbierania, analizy i wykorzystania wody deszczowej. Realizatorem projektu była Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku**.** Wartość projektu wyniosła 10.000,00 zł (100% dofinansowania);

5) ***„Praktyczny wymiar geometrii"*** **–** projekt Fundacji mBank, którego celem był rozwój umiejętności matematycznych dzieci. Realizowany był przez Szkołę Podstawową nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku. Wartość projektu oszacowano na 3.700,00 zł (100% dofinansowania).

Tabela 28

Wykaz programów (projektów) dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych,
na które składano wnioski o dofinansowanie w 2024 r.

L.p.	Nazwa projektu (programu/zadania)	Całkowita kwota (wartość) projektu (w zł)	Wnioskowana kwota dofinansowania (w zł)	Stan realizacji, dodatkowe informacje, uwagi
1.	*„Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa Proboszczowice poprzez zagospodarowanie miejsca publicznego w lampy solarne"* *w ramach Inicjatywy Sołeckiej*	23.800,50	**20.000,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany w 2024 r.** (co opisano w rozdziale I pkt 2 raportu)
2.	*„Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa Pawłowice poprzez zagospodarowanie miejsca publicznego w lampy solarne"* *w ramach Inicjatywy Sołeckiej*	23.800,50	**20.000,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany w 2024 r.** (co opisano w rozdziale I pkt 2 raportu)

L.p.	Nazwa projektu (programu/zadania)	Całkowita kwota (wartość) projektu (w zł)	Wnioskowana kwota dofinansowania (w zł)	Stan realizacji, dodatkowe informacje, uwagi
3.	*„Wzrost aktywności miejsca publicznego w sołectwie Wilkowiczki poprzez budowę placu zabaw”* *w ramach Inicjatywy Sołeckiej*	57.133,50	**60.000,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany w 2024 r.** (co opisano w rozdziale I pkt 2 raportu) Kwota udzielonej dotacji została zmieniona – ze względu na zmniejszenie kosztów zadania faktycznie udzielona dotacja wyniosła 45.706,80 zł. Pozostałe środki pokryto z Funduszu Sołeckiego
4.	„Ciepłe Mieszkanie” 2024 *Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*	75.800,99	**75.800,99 (100% kosztów)**	W 2024 r. w ramach programu „Ciepłe mieszkanie” złożono 15 wniosków o dofinansowanie – **ostatecznie dotację otrzymało 10 beneficjentów o łącznej wartości 75.800,99 zł i zadanie jest w trakcie realizacji**
5.	„Zagospodarowanie wody opadowej” ***Powiat Przyjazny Środowisku***	10.000,00	10.000,00 (100% kosztów)	Wniosek był składany do Powiatu Gliwickiego w ramach konkursu „Powiat Przyjazny Środowisku” – Zarząd Powiatu Gliwickiego nie sfinansował zadania ze względu na brak wystarczających środków (zadanie w ocenie punktowej trafiło na listę rezerwową), dlatego nie zostało ono zrealizowane
6.	„Demontaż, odbiór, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Toszek w 2024 r.” ***WFOŚiGW***	16.456,28	**12.173,38**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie (z WFOŚiGW) we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany** (w 2024 r.), co opisano w rozdziale II pkt 5 raportu)

L.p.	Nazwa projektu (programu/zadania)	Całkowita kwota (wartość) projektu (w zł)	Wnioskowana kwota dofinansowania (w zł)	Stan realizacji, dodatkowe informacje, uwagi
7.	Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Toszek *WFOŚiGW*	10.400,00	**8.320,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie (z WFOŚiGW) we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany** (w 2024 r.), co opisano w rozdziale II pkt 5 raportu
8.	Zwiększenie potencjału ratowniczego trzech jednostek ochotniczych straży pożarnych z terenu Gminy Toszek: OSP Toszek, OSP Kotulin i OSP Pniów Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	25.940,00	**21.600,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.),** co opisano powyżej (nad tabelą)
9.	Pokrycie wypłacanych członkom ochotniczych straży pożarnych ekwiwalentów za uczestnictwo w działaniu ratowniczym związanym z powodzią */dotacja celowa z Budżetu Państwa/*	2.520,00	**2.520,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie (ze Skarbu Państwa) we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.),** co opisano powyżej (nad tabelą) Ogółem na ten cel w roku sprawozdawczym wydatkowano 56.440,00 zł
10.	„Utworzenie trzech miejsc integracji w miejscowości Toszek” *Stowarzyszenie LGD "Leśna Kraina Górnego Śląska"*	170.821,30	**108.067,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.),** co opisano w rozdziale I pkt 2 raportu
11.	„Szuflada – młodzieżowe archiwum lokalnej kultury” Program „Kultura – Interwencje 2024” Narodowe Centrum Kultury	30.800,00	**23.000,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.),** co opisano w II rozdziale pkt 1 raportu
12.	„Wydanie broszury edukacyjno-promocyjnej z elementami kreatywnych gier i zabaw” *Śląska Organizacja Turystyczna*	4.300,00	**2.000,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.),** co opisano w II rozdziale pkt 1 raportu

L.p.	Nazwa projektu (programu/zadania)	Całkowita kwota (wartość) projektu (w zł)	Wnioskowana kwota dofinansowania (w zł)	Stan realizacji, dodatkowe informacje, uwagi
13.	„Odtworzenie dziedzictwa przyrodniczego na dziedzińcu zamkowym w Toszku” EkoGrant Fundacji Orange	3.200,00	**3.000,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.),** co opisano w II rozdziale pkt 2 raportu
14.	„Książka w cyfrosferze” Program: Partnerstwo dla książki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego	38.300,00	30.600,00	Wniosek nie otrzymał dofinansowania (tym samym zadanie nie zostało zrealizowane)
15.	„Przestrzeń dla kreatywnej kultury” Program: Partnerstwo dla książki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego	143.900,00	115.100,00	Wniosek nie otrzymał dofinansowania (tym samym zadanie nie zostało zrealizowane)
16.	„Toszek, Zamek w Toszku (XV w.), remont budynku administracyjnego wraz z fragmentem przyległego muru bramy wjazdowej” Program Ochrona Zabytków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego	2.264.493,00	2.264.493,00 (100% kosztów)	Wniosek nie otrzymał dofinansowania (tym samym zadanie nie zostało zrealizowane)
17.	„Przedszkola na start – wysoki poziom edukacji przedszkolnej w gminie Toszek” Fundusze Europejskie dla Śląskiego	450.617,00	**405.555,61**	Wniosek został złożony w grudniu 2024 r. i przeszedł pozytywną ocenę formalną i merytoryczną (aktualny status wniosku: ***zakwalifikowany do etapu negocjacji***)
18.	„Dajemy dzieciom moc – kompleksowa oferta rozwojowa Publicznego Przedszkola w Toszku” Fundusze Europejskie dla Śląskiego	192.197,00	**172.977,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i jest w trakcie realizacji (obejmuje lata 2024-2026)**
19.	Narodowy Program Czytelnictwa *w ramach programu: Narodowy Program Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025*	24.675,00	**19.750,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.)**
20.	Program „Podróże z klasą” Ministerstwo Edukacji Narodowej	357.277,00	**287.277,00**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.)**

L.p.	Nazwa projektu (programu/zadania)	Całkowita kwota (wartość) projektu (w zł)	Wnioskowana kwota dofinansowania (w zł)	Stan realizacji, dodatkowe informacje, uwagi
21.	„Nasze przygody z kroplą wody” Projekt Fundacji ING Dzieciom	10.000,00	**10.000,00 (100% kosztów)**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.) w Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku**
22.	„Praktyczny wymiar geometii” Projekt Fundacji mBank	3.700,00	**3.700,00 (100 % kosztów)**	**Wniosek otrzymał dofinansowanie we wnioskowanej kwocie i został zrealizowany (w 2024 r.) w Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku**
RAZEM:		**1.483.439,07** (wartość projektów (z)realizowanych, na które pozyskano dofinansowanie	**1.255.740,98** wartość otrzymanego dofinansowania	----------
		suma zacienionych pól		

źródło: opracowanie własne

Łączna wartość wskazanych powyżej (22) projektów, na których realizację składano wnioski w roku sprawozdawczym wyniosła 3.940.132,07 zł. Ze względu na brak wystarczających środków własnych projekty, które nie otrzymały dofinansowania nie były realizowane.

Łączna wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację projektów, na które zostało przyznane dofinansowanie w roku 2024 wyniosła (tj. wartość całkowita 18 projektów) wyniosła 1.483.439,07 zł[54], w tym **wysokość pozyskanego dofinansowania: 1.255.740,98 zł, tj. 84,65% ogólnej wartości tych projektów/programów.**

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż w roku 2024 nie składano tylu wniosków, co w latach poprzednich, ze względu na fakt, iż:

1) w roku sprawozdawczym kontynuowano lub rozpoczęto kilkuletnie przedsięwzięcia inwestycyjne. Gmina była w trakcie ich realizacji i nie posiadała „wolnych” środków na wkład własny do innych programów;
2) brak dostępnych naborów unijnych – w związku ze zmianą perspektywy projektów unijnych (przejście z jednego okresu programowania (w tym przypadku 2014-2020) na następny (2021-2027), zmiana zasad finansowania, priorytetów i celów projektów, które mogą być realizowane przy pomocy funduszy europejskich) w roku 2024 nie były ogłaszane nowe nabory.

[54] suma zacienionych pól w tabeli

Wydatki majątkowe w roku 2024 wyniosły 32.660.732,41 zł (tj. 85,4% planu), w tym **wydatki poniesione ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład wyniosły 19.491.829,37 zł, co stanowi 59,67% wydatków majątkowych.**

Wzrost wydatków majątkowych w perspektywie ostatnich pięciu lat (tj. 2020-2024) obrazuje poniższa tabela oraz wykres na następnej stronie. W porównaniu z rokiem 2020 odnotowano dziesięciokrotny wzrost (z 3 mln do 30 mln).

Tabela 29

Wydatki majątkowe w latach 2020-2024

Rok	Wydatki majątkowe (w zł)	Wydatki majątkowe finansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład (w zł)
2020	3.757.765,99	0,00
2021	4.584.826,76	0,00
2022	10.224.991,29	0,00
2023	8.018.456,14	0,00
2024	**32.660.732,41**	**19.395.637,55**

źródło: opracowanie własne

Wykres 15

Wydatki majątkowe w latach 2020-2024 (ujęcie porównawcze) z zaznaczoną linią trendu

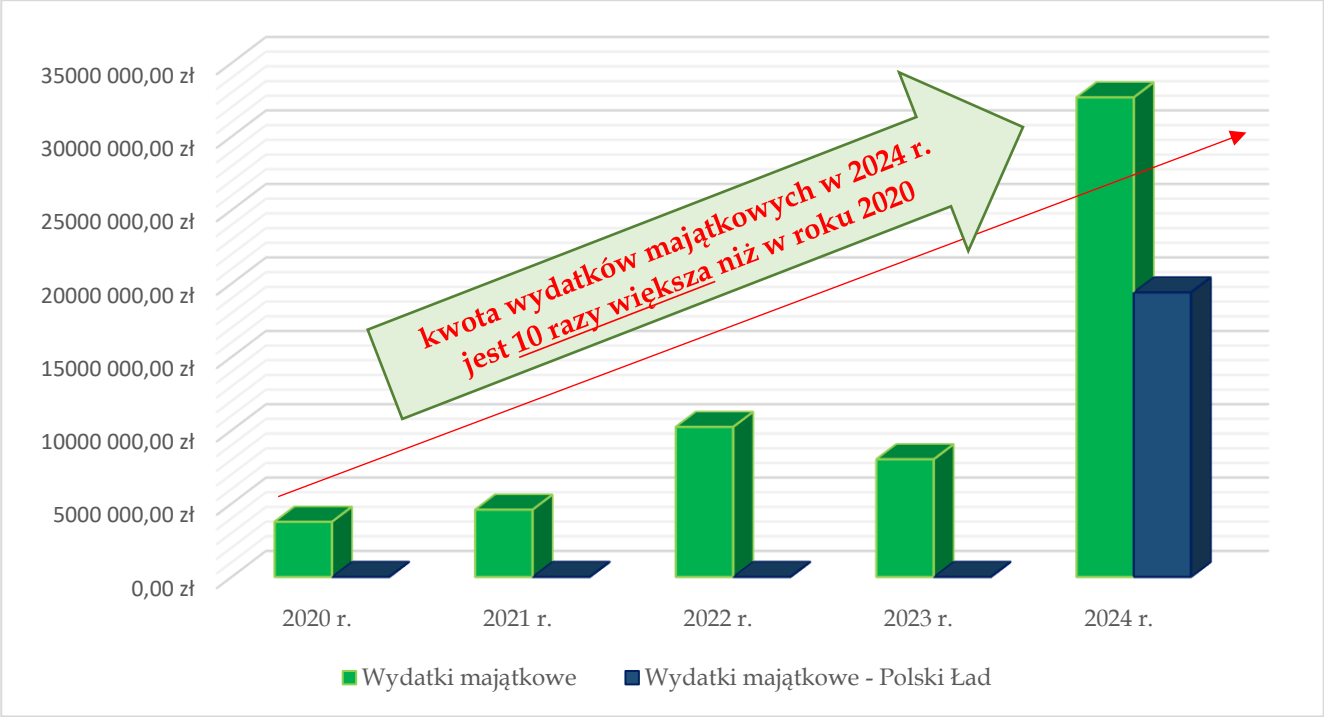

źródło: opracowanie własne

Rozdział III
Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Toszku

Zgodnie z art. 30 ust. 1 u.s.g. Burmistrz Toszka jest organem wykonawczym gminy, do którego zadań należy w szczególności wykonywanie uchwał rady gminy.

W 2024 r. Rada Miejska w Toszku obradowała łącznie na 11 sesjach (10 – zwyczajnych i 1 o charakterze nadzwyczajnym), w tym 3 sesje Rady Miejskiej w Toszku kadencji 2018-2024 oraz 8 sesji nowo wybranego organu stanowiącego (kadencja 2024-2029).

Poniżej zestawienie tabelaryczne przedstawiające liczbę sesji organu stanowiącego Gminy Toszek w latach 2020-2024.

Tabela 30

Liczba zwołanych sesji zwyczajnych i nadzwyczajnych, które odbyły się w latach 2020-2024 wraz z liczbą podjętych uchwał

L.p.	ROK	2020	2021	2022	2023	2024
1.	**Liczba sesji (ogółem)**	**9**	**12**	**14**	**13**	**11**
	– w tym liczba sesji zwyczajnych	9	10	10	11	10
	– w tym liczba sesji nadzwyczajnych	0	2	4	2	1
2.	**Liczba podjętych uchwał**	**92**	**121**	**131**	**119**	**120**

źródło: opracowanie własne

Liczba uchwał podjętych w 2024 r. wyniosła 120 (wszystkie podjęte z inicjatywy Burmistrza Toszka), w tym:
- 41 uchwał zostało pojętych przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2018-2024,
- 79 uchwał zostało pojętych przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029.

Z kolei liczba uchwał w stosunku, do których wydano rozstrzygnięcia nadzorcze wyniosła 5, w tym 1 – w całości oraz 4 w odniesieniu do części aktu.

Poniżej w formie tabelarycznej wskazano uchwały podjęte w poszczególnych latach z rozbiciem na kategorie uchwał:

Tabela 31

Zestawienie uchwał podjętych w latach 2020-2024 w podziale na przedmiot (kategorie) aktu (zacieniono uchwały, których podjęto w danym roku najwięcej)

Przedmiot uchwały (kategorie uchwał)	ROK				
	2020	2021	2022	2023	2024
Uchwały budżetowe (budżet, zmiany budżetu, WPF, sprawozdania finansowe, absolutorium, pożyczki, pomoc finansowa)	23	32	32	27	22
Uchwały podatkowe	10	5	12	5	8
Zagospodarowanie przestrzenne	2	1	4	3	7
Gospodarowanie nieruchomościami (gospodarka lokalowa, komunalna, gospodarka nieruchomościami)	23	24	36	33	40
Sprawy społeczne (polityka senioralna, programy profilaktyczne i organizacje pozarządowe)	9	16	15	14	11
Oświata	0	1	5	9	2
Skargi, wnioski i petycje	7	15	13	8	5
Organizacyjne (dotyczące organizacji pracy Rady, przyjęcia planu pracy, przyjęcia sprawozdań itp.)	18	27	14	20	25

źródło: opracowanie własne

Tabela 32

Sposób realizacji uchwał Rady Miejskiej w Toszku podjętych w 2024 r. z inicjatywy Burmistrza

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2018-2024			
1.	LXIV/720/2024 24 stycznia 2024 r.	przyjęcia sprawozdania Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Toszku z przeprowadzenia czynności kontrolnych wydatków związanych z realizacją budowy przedszkola w Kotulinie	– wykonana (sprawozdanie z działalności zostało przyjęte)
2.	LXIV/721/2024 24 stycznia 2024 r.	ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych oraz kandydatów na strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych z terenu gminy Toszek	– wykonana: wysokość ekwiwalentu została ustalona
3.	LXIV/722/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 280/24 obręb Ciochowice, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
4.	LXIV/723/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 281/24 obręb Ciochowice, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
5.	LXIV/724/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 388/165 obręb Ciochowice, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
6.	LXIV/725/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 389/165 obręb Ciochowice, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
7.	LXIV/726/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerami działek: 474/34, 476/34, 477/34, 478/34 i 479/34 obręb Paczynka, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
8.	LXIV/727/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 642/34 obręb Paczynka, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
9.	LXIV/728/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 647/34 obręb Paczynka, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
10.	LXIV/729/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerami działek: nr 699/60, 701/60, i 702/60 obręb Pniów, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2018-2024 (c.d.)			
11.	LXIV/730/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 182/70 obręb Wilkowiczki, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
12.	LXIV/731/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 278/43 obręb Toszek, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
13.	LXIV/732/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości będącej częścią działki nr 281/45 o powierzchni 0,0319 ha, km. 1, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr GL1G/00033861/0 z przeznaczeniem pod ogródek warzywny, oznaczony numerem 14, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
14.	LXIV/733/2024 24 stycznia 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości będącej częścią działki nr 279/45 o powierzchni 0,0176 ha, km. 1, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr GL1G/00034047/5 z przeznaczeniem pod ogródek warzywny, oznaczony numerem 2, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
15.	LXIV/734/2024 24 stycznia 2024 r.	zobowiązania organu wykonawczego do indywidualnego określenia warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz użytkowników wieczystych	– wykonana, warunki zostały określone
16.	LXIV/735/2024 24 stycznia 2024 r.	zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
17.	LXIV/736/2024 24 stycznia 2024 r.	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
18.	LXV/737/2024 28 lutego 2024 r.	przyjęcia sprawozdań z działalności komisji stałych Rady Miejskiej w Toszku za rok 2023	– wykonana (sprawozdania z działalności zostały przyjęte)
19.	LXV/738/2024 28 lutego 2024 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Proboszczowice, w gminie Toszek	– wykonana: przystąpiono do sporządzenia planu

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2018-2024 (c.d.)			
20.	LXV/739/2024 28 lutego 2024 r.	określenia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Toszek w 2024 roku”	– wykonana - program obowiązywał w 2024 r.
21.	LXV/740/2024 28 lutego 2024 r.	wyrażenia zgody na ustanowienie służebności gruntowej na nieruchomości położonej w Ciochowicach, stanowiącej działkę oznaczoną numerem 389/165 obręb Toszek, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana: zgoda została wyrażona
22.	LXV/741/2024 28 lutego 2024 r.	uchylenia Uchwały Nr XXVII/288/2001 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 20 marca 2001 r. w sprawie: przekazania sołectwu w zarząd i do korzystania mienia komunalnego	– wykonana: uchwała została uchylona
23.	LXV/742/2024 28 lutego 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 132/6 obręb Toszek, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
24.	LXV/743/2024 28 lutego 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 333/49 obręb Toszek, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
25.	LXV/744/2024 28 lutego 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, część nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 343/82 obręb Toszek, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
26.	LXV/745/2024 28 lutego 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, część nieruchomości oznaczonej numerami działek: nr 393/45 i 394/45 obręb Toszek, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
27.	LXV/746/2024 28 lutego 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, część nieruchomości oznaczonej numerami działek: nr 395/46 i 396/46 obręb Toszek, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
28.	LXV/747/2024 28 lutego 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 53 obręb Toszek, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
29.	LXV/748/2024 28 lutego 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerami działek: 136 i 139 obręb Paczyna, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
30.	LXV/749/2024 28 lutego 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 436/40 obręb Kotliszowice, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2018-2024 (c.d.) – ***zakończono na poz. 41***			
31.	LXV/750/2024 28 lutego 2024 r.	wyrażenia zgody na zawarcie umowy najmu nieruchomości Gminy Toszek w trybie bezprzetargowym na rzecz dotychczasowego najemcy	– wykonana: umowa najmu została zawarta
32.	LXV/751/2024 28 lutego 2024 r.	przyjęcia dokumentu „Dobra Mobilność 30/50 – Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla obszaru Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego”	– wykonana: dokument został przyjęty
33.	LXV/752/2024 28 lutego 2024 r.	przyjęcia rocznego planu potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych dla Gminy Toszek na rok 2024	– wykonana: plan został przyjęty
34.	LXV/753/2024 28 lutego 2024 r.	zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
35.	LXV/754/2024 28 lutego 2024 r.	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
36.	LXVI/755/2024 27 marca 2024 r.	przyjęcia rocznego sprawozdania za 2023 rok z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Toszek na lata 2022-2024 wraz ze wskazaniem potrzeb	– wykonana: sprawozdanie zostało przyjęte
37.	LXVI/756/2024 27 marca 2024 r	wyrażenia zgody na ustanowienie służebności gruntowej na nieruchomości położonej w Paczynie, stanowiącej działkę oznaczoną numerem 31/12	– wykonana: zgoda została wyrażona
38.	LXVI/757/2024 27 marca 2024 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek nr 20/4, 432/181, 115/25 oraz części działek 176 i 343/24, obręb Proboszczowice, w gminie Toszek	– wykonana: przystąpiono do sporządzenia planu
39.	LXVI/758/2024 27 marca 2024 r.	zmiany uchwały nr XII/127/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 25 września 2019 r. w sprawie regulaminu ustalania wysokości dodatków motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz szczególnych zasad ich przyznawania, sposobu obliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe oraz za godziny doraźnych zastępstw, wysokości i warunków wypłacania nagród dla nauczycieli	– wykonana: zmiany zostały wdrożone
40.	LXVI/759/2024 27 marca 2024 r.	zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
41.	LXVI/760/2024 27 marca 2024 r.	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029			
42.	I/1/2024 7 maja 2024 r.	stwierdzenia wyboru Przewodniczącego Rady Miejskiej w Toszku	– wykonana: Przewodniczący został wybrany
43.	I/2/2024 7 maja 2024 r	stwierdzenia wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej w Toszku	– wykonana: Wiceprzewodniczący został wybrany
44.	I/3/2024 7 maja 2024 r	ustalenia wynagrodzenia Burmistrza Toszka	– wykonana: wynagrodzenie zostało ustalone
45.	II/4/2024 28 maja 2024 r.	powołania Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Toszku oraz ustalenia jej składu osobowego	– na podstawie rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Śląskiego z dnia 3 lipca 2024 r. stwierdzono jej nieważność w części określonej w § 3 uchwały – w pozostałej części uchwała została wykonana: Komisja Rewizyjna została powołana
46.	II/5/2024 28 maja 2024 r.	powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Toszku oraz ustalenia jej składu osobowego	– na podstawie rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Śląskiego z dnia 3 lipca 2024 r. stwierdzono nieważność w części określonej w § 3 uchwały – w pozostałej części została wykonana – Komisja Skarg, Wniosków i Petycji została powołana
47.	II/6/2024 28 maja 2024 r.	powołania Komisji Budżetu, Rozwoju, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Rady Miejskiej w Toszku oraz ustalenia jej przedmiotu działania i składu osobowego	– na podstawie rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Śląskiego z dnia 3 lipca 2024 r. stwierdzono nieważność w części określonej w § 3 uchwały – w pozostałej części została wykonana - Komisja Budżetu, Rozwoju, Rolnictwa i Ochrony Środowiska została powołana

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029			
48.	II/7/2024 28 maja 2024 r.	powołania Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia i Spraw Społecznych Rady Miejskiej w Toszku oraz ustalenia jej przedmiotu działania i składu osobowego	– na podstawie rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Śląskiego z dnia 3 lipca 2024 r. stwierdzono nieważność w części określonej w § 3 uchwały; – w pozostałej części wykonana – Komisja Oświaty, Kultury, Zdrowia i Spraw Społecznych została powołana
49.	II/8/2024 28 maja 2024 r.	przyjęcia sprawozdania Burmistrza Toszka z realizacji „Programu współpracy Gminy Toszek w roku 2023 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”	– wykonana, sprawozdanie zostało przyjęte
50.	II/9/2024 28 maja 2024 r.	przyjęcia do wiadomości sprawozdania merytoryczno-finansowego z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku za 2023 rok wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej	– wykonana, sprawozdanie zostało przyjęte
51.	II/10/2024 28 maja 2024 r.	przyjęcia Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 rok dla gminy	– wykonana, ocena została przyjęta
52.	II/11/2024 28 maja 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu nieruchomości stanowiącej działkę nr 1640/105, będącej własnością Gminy Toszek	– wykonana – umowa najmu została zawarta na czas nieoznaczony
53.	II/12/2024 28 maja 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu gruntu zabudowanego garażem blaszanym nr 5, stanowiącego działkę nr 1423/193 będącą własnością Gminy Toszek	– wykonana – umowa najmu została zawarta na czas nieoznaczony
54.	II/13/2024 28 maja 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu nieruchomości stanowiącej działkę nr 1639/105, będącej własnością Gminy Toszek	– wykonana – umowa najmu została zawarta na czas nieoznaczony
55.	II/14/2024 28 maja 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, w stosunku 1/3 części prawa własności w nieruchomości oznaczonej numerami działek: 105/4, 117/2, 139/4, 308/14 i 309/14 obręb Kotulin, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029			
56.	II/15/2024 28 maja 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 349/13 obręb Toszek, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
57.	II/16/2024 28 maja 2024 r.	przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Toszek	– wykonana: Regulamin został przyjęty
58.	II/17/2024 28 maja 2024 r.	szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi	– wykonana: określono sposób i zakres usług
59.	II/18/2024 28 maja 2024 r.	określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie gminy Toszek	– wykonana: zasady zostały określone
60.	II/19/2024 28 maja 2024 r.	zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
61.	II/20/2024 28 maja 2024 r.	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
62.	III/21/2024 27 czerwca 2024 r.	udzielenia Burmistrzowi Toszka wotum zaufania	– wykonana - udzielono wotum zaufania
63.	III/22/2024 27 czerwca 2024 r.	zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2023	– wykonana - sprawozdanie zostało przyjęte
64.	III/23/2024 27 czerwca 2024 r.	udzielenia Burmistrzowi Toszka absolutorium z tytułu wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2023	– wykonana – absolutorium zostało udzielone
65.	III/24/2024 27 czerwca 2024 r.	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości oznaczonej numerem działki nr178/18 obręb Paczyna, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
66.	III/25/2024 27 czerwca 2024 r.	zmieniające Uchwałę nr XXXVII/475/2022 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Toszek	– na podstawie rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Śląskiego z dnia 26 lipca 2024 r. **stwierdzono nieważność uchwały w całości**

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029			
67.	III/26/2024 27 czerwca 2024 r.	przyjęcia planu pracy Rady Miejskiej w Toszku na rok 2024	– wykonana: plan pracy został przyjęty
68.	III/27/2024 27 czerwca 2024 r.	przyjęcia planów pracy komisji stałych Rady Miejskiej w Toszku na rok 2024	– wykonana: plany pracy komisji zostały przyjęte
69.	III/28/2024 27 czerwca 2024 r.	zmiany uchwały nr X/112/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 4 lipca 2019 r. w sprawie Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego	– wykonana: zmiany zostały wprowadzone
70.	III/29/2024 27 czerwca 2024 r.	zarządzenia poboru w drodze inkasa podatku rolnego, leśnego i podatku od nieruchomości od osób fizycznych oraz zasad wynagrodzenia za inkaso na terenie sołectw	– wykonywana – uchwała w trakcie realizacji od 2024 r.
71.	III/30/2024 27 czerwca 2024 r.	zarządzenia poboru w drodze inkasa opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Toszek oraz zasad wynagrodzenia za inkaso na terenie sołectw	– wykonywana – uchwała w trakcie realizacji od 2024 r.
72.	III/31/2024 27 czerwca 2024 r.	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
73.	IV/32/2024 18 lipca 2024 r	rozpatrzenia skargi z dnia 1 lipca 2024 r. na działalność Burmistrza Toszka	– wykonana: skarga została rozpatrzona
74.	IV/33/2024 18 lipca 2024 r	udzielenia w 2024 r. z budżetu Gminy Toszek dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie gminy Toszek, w zakresie naboru wniosków złożonych do dnia 5 lipca 2024 r.	– wykonana: dotacje zostały udzielone
75.	IV/34/2024 18 lipca 2024 r	zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
76.	IV/35/2024 18 lipca 2024 r	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
77.	V/36/2024 12 września 2024 r.	przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części gminy Toszek obejmującej obszar w sołectwie Paczynka w rejonie DK 94	– wykonana: przystąpiono do sporządzenia miejscowego planu
78.	V/37/2024 12 września 2024 r	rozpatrzenia skargi z dnia 14 sierpnia 2024 r. na działalność Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku	– wykonana: skarga została rozpatrzona

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029			
79.	V/38/2024 12 września 2024 r	rozpatrzenia petycji z dnia 12 lipca 2024 r. dotyczącej wystąpienia do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z petycją o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie nowelizacji ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. z Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 z późn. zm.) i innych ustaw powiązanych tematycznie	– wykonana: petycja została rozpatrzona
80.	V/39/2024 12 września 2024 r	wystąpienia do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z petycją o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie nowelizacji ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 z późn. zm.) i innych ustaw powiązanych tematycznie	– wykonana: wystąpiono do Sejmu
81.	V/40/2024 12 września 2024 r	przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Toszek na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031”	– w realizacji
82.	V/41/2024 12 września 2024 r	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości oznaczonej numerem działki nr 106/36 obręb Płużniczka, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
83.	V/42/2024 12 września 2024 r	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości oznaczonej numerami działek: 77, 700/60 i 703/60 obręb Pniów, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
84.	V/43/2024 12 września 2024 r	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości będącej częścią działki nr 38/21, o powierzchni 0,0560 ha, km.13, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr GL1G/00156851/5 z przeznaczeniem pod ogródek warzywny, oznaczony numerem 1, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
85.	V/44/2024 12 września 2024 r	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości będącej częścią działki nr 38/21, o powierzchni 0,0378 ha, km.13, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr GL1G/00156851/5 z przeznaczeniem pod ogródek warzywny, oznaczony numerem 2, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
86.	V/45/2024 12 września 2024 r	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości będącej częścią działki nr 38/21, o powierzchni 0,0077 ha, km.13, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr GL1G/00156851/5 z przeznaczeniem pod ogródek warzywny, oznaczony numerem 3, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029			
87.	V/46/2024 12 września 2024 r	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości będącej częścią działki nr 38/21, o powierzchni 0,0116 ha, km.13, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr GL1G/00156851/5 z przeznaczeniem pod ogródek warzywny, oznaczony numerem 4, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
88.	V/47/2024 12 września 2024 r	odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy, nieruchomości będącej częścią działki nr 38/21, o powierzchni 0,1579 ha, km.13, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr GL1G/00156851/5 z przeznaczeniem pod ogródek warzywny, oznaczony numerem 5, stanowiącej własność Gminy Toszek	– wykonana – umowa dzierżawy zawarta z dzierżawcą na czas nieoznaczony
89.	V/48/2024 12 września 2024 r	wyrażenia zgody na oddanie w użytkowanie wieczyste w drodze bezprzetargowej części nieruchomości stanowiącej działkę nr 1464/105 będącą własnością Gminy Toszek	– wykonana: zgoda została wyrażona
90.	V/49/2024 12 września 2024 r	zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
91.	V/50/2024 12 września 2024 r	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
92.	VI/51/2024 24 października 2024 r.	zmieniająca Uchwałę nr II/5/2024 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 maja 2024 r. w sprawie powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Toszku oraz ustalenia jej składu osobowego	– wykonana: skład osobowy komisji został zmieniony
93.	VI/52/2024 24 października 2024 r.	wyrażenia zgody na zaciągnięcie kredytu długoterminowego na finansowanie planowanego deficytu budżetu Centrum Kultury „Zamek w Toszku"	– wykonana: kredyt został zaciągnięty
94.	VI/53/2024 24 października 2024 r.	obwieszczenia w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały XVIII/190/2012 z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie: określenia zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy	– wykonana: zasady zostały ustalone
95.	VI/54/2024 24 października 2024 r.	poparcia apelu Rady Miasta Rybnika wyrażonego w Uchwale nr 69/VI/2024 Rady Miasta Rybnika z dnia 26 września 2024 r. w sprawie wystąpienia z apelem do Prezesa Rady Ministrów w sprawie planów przedwczesnego zamknięcia Elektrowni Rybnik	– wykonana: Rada wystąpiła z apelem do Prezesa Rady Ministrów

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029			
96.	VI/55/2024 24 października 2024 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów zainwestowanych i rozwojowych w Toszku i Boguszycach oraz Kotulinie	– na podstawie rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Śląskiego z dnia 29 listopada 2024 r. **stwierdzono nieważność uchwały w całości**
97.	VI/56/2024 24 października 2024 r.	zmiany Uchwały nr XLIX/412/2018 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia czasu bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki oraz wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach prowadzonych przez gminę Toszek	– w realizacji
98.	VI/57/2024 24 października 2024 r.	zmieniająca Uchwałę nr XVI/263/2020 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki lub kluby dziecięce na terenie Gminy Toszek	– w realizacji – na jej podstawie zmieniono wysokość dofinansowania
99.	VI/58/2024 24 października 2024 r.	określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości na terenie miasta i gminy Toszek	– wykonywana – uchwała w trakcie realizacji od 2025 r.
100.	VI/59/2024 24 października 2024 r.	opłaty targowej pobieranej na terenie miasta i gminy Toszek	– wykonywana – uchwała w trakcie realizacji od 2025 r.
101.	VI/60/2024 24 października 2024 r.	zwolnienia z podatku od nieruchomości budynków, w których wykonano remont elewacji lub dachu na terenie miasta i gminy Toszek	– uchwała straciła moc - została uchylona Uchwałą nr VII/69/2024 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 listopada 2024 r. (*vide*: poz. 110 tabeli)
102.	VI/61/2024 24 października 2024 r.	zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
103.	VI/62/2024 24 października 2024 r.	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
104.	VII/63/2024 28 listopada 2024 r.	rozpatrzenia petycji z dnia 5 września 2024 r. dotyczącej wystąpienia do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej – Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi z apelem o powołanie stałej podkomisji do spraw rozwiązywania problemów zwiększającej się populacji dzików na terenie kraju	– wykonana: petycja została rozpatrzona

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029			
105.	VII/64/2024 28 listopada 2024 r.	przyjęcia „Programu współpracy Gminy Toszek w roku 2025 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”	– w realizacji od 2025 r.
106.	VII/65/2024 28 listopada 2024 r.	wyrażenia zgody na ustanowienie służebności gruntowej na nieruchomościach położonych w Toszku, obejmujących działki oznaczone numerami: 541/213, 543/213, 335/149	– wykonana: zgoda wyrażona
107.	VII/66/2024 28 listopada 2024 r.	utworzenia nowego przystanku komunikacyjnego w sołectwie Płużniczka na ul. Wiejskiej w rejonie nr 7 z nazwą "Płużniczka Wieś" oraz w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Toszek udostępnionych dla operatorów i przewoźników oraz ustalenia warunków i zasad korzystania z tych przystanków	– wykonana: przystanek utworzony
108.	VII/67/2024 28 listopada 2024 r.	nadania nazwy ulicy Bajkowa w miejscowości Toszek	– wykonana: nadano nazwę ulicy
109.	VII/68/2024 28 listopada 2024 r.	przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Toszek	– w realizacji
110.	VII/69/2024 28 listopada 2024 r.	uchylająca uchwałę nr VI/60/2024 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 24 października 2024 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości budynków, w których wykonano remont elewacji lub dachu na terenie miasta i gminy Toszek	– na jej podstawie uchylono Uchwałę nr VI/60/2024 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 24 października 2024 r. (*vide*: poz. 101 tabeli)
111.	VII/70/2024 28 listopada 2024 r.	zwolnienia z podatku od nieruchomości budynków, w których wykonano remont elewacji lub dachu na terenie miasta i gminy Toszek	– wykonywana – uchwała w trakcie realizacji od 2024 r.
112.	VII/71/2024 28 listopada 2024 r.	pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	– wykonywana – uchwała w trakcie realizacji od 2025 r.
113.	VII/72/2024 28 listopada 2024 r.	zmiany uchwały w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej Gminy Toszek	– wykonana
114.	VII/73/2024 28 listopada 2024 r.	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
115.	VIII/74/2024 19 grudnia 2024 r.	przyjęcia sprawozdania z realizacji "Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Toszek na lata 2022-2025" za okres 2022-2023	– wykonana: sprawozdanie został przyjęte

Lp.	*Numer i data uchwały*	*Przedmiot uchwały (uchwała w sprawie)*	*Sposób wykonania uchwały*
Uchwały podjęte w roku 2024 przez Radę Miejską w Toszku kadencji 2024-2029			
116.	VIII/75/2024 19 grudnia 2024 r.	przyjęcia Gminnego Programu Wpierania Rodziny w Gminie Toszek na lata 2025-2027	– wykonana: program został przyjęty
117.	VIII/76/2024 19 grudnia 2024 r.	zmiany uchwały Nr XII/126/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 25 września 2019 r. w sprawie ustalenia warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z obowiązku ich ponoszenia oraz trybu ich pobierania	– wykonana: zmiana została przyjęta
118.	VIII/77/2024 19 grudnia 2024 r.	zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2024	– sposób realizacji został opisany w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Toszek za rok 2024
119.	VIII/78/2024 19 grudnia 2024 r.	Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Toszek	– w trakcie realizacji (od stycznia 2025 r.)
120.	VIII/79/2024 19 grudnia 2024 r.	uchwalenia budżetu Gminy Toszek na rok 2025	– w trakcie realizacji (od stycznia 2025 r.)

źródło: opracowanie własne

Sposób realizacji w 2024 r. niektórych (wybranych) uchwał podjętych w latach poprzednich

Uchwała nr XXX/210/2017 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 30 stycznia 2017 r. w sprawie ustalenia stawek opłaty za korzystanie przez operatorów i przewoźników z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Toszek:

- liczba przewoźników obsługujących Gminę Toszek w roku 2024: 6 (tj. o 2 mniej niż w roku 2023);
- wysokość dochodów do budżetu Gminy Toszek z tytułu opłat za korzystanie z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Toszek w roku 2024 wyniosła 10.998,78 zł (dla porównania w roku 2023 wyniosła 8.477,32 zł, w roku 2022 - 8.020,51 zł, w 2021 r. - 6.886,12 zł, w 2020 r. wysokość dochodów z tego tytułu wyniosła 7.012,39 zł);
- uchwała obowiązująca/w trakcie realizacji.

Uchwała nr XVIII/190/2012 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie określenia zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy – realizowana w roku 2024:

- na jej podstawie dokonano następujących sprzedaży nieruchomości:
  - sprzedaż 9 (dziewięciu) lokali mieszkalnych w trybie bezprzetargowym na rzecz najemców o łącznej wartości 155.570,00 zł (dla porównania w roku 2023 sprzedano tylko jedno mieszkanie o wartości 16.370,00 zł);

- sprzedaż 4 działek w trybie przetargów ustnych nieograniczonych, łączny dochód w roku 2024 wyniósł 509.704,24 zł brutto – dla porównania w 2023 dochód z tego tytułu (sprzedano wówczas również 4 działki) wyniósł: 496.668,08 zł brutto, z kolei w roku 2022 (też sprzedano 4 działki) dochód wyniósł 428.582,43 zł brutto – odnotowano zatem wzrost wysokości dochodów do budżetu Gminy Toszek z tego tytułu w stosunku do lat poprzednich.

Uchwała nr XXXI/503/2022 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi:

– zmieniona Uchwałą nr XXXIX/517/2022 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 27 kwietnia 2022 r.;
– realizowana w roku 2024 - odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców gminy;
  - w roku 2024 odebrano z terenu gminy Toszek 2.522,515 Mg (ton) niesegregowanych (zmieszanych) odpadów, ilość bioodpadów (tzw. „odpadów zielonych") odebranych z terenu gminy wyniosła 296,010 Mg, tj. o około 300 kg więcej niż w roku 2023;
  - masa pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów przekazanych do składowania w 2024 r. wyniosła 1.068,0554 Mg, tj. mniej niż w roku 2023 (wówczas wskaźnik ten wyniósł 1.217,1099 Mg;
  - na podstawie rocznych analiz gospodarki odpadami komunalnymi można wnioskować, iż z każdym rokiem wzrasta liczba wytwarzanych (a tym samym i odbieranych) odpadów komunalnych, jak również zwiększa się masa tych odpadów (tonaż, który wskazywany jest w Mg).

Wykres 16

Ilość odpadów komunalnych odbieranych (wybrane kategorie) z terenu gminy Toszek w latach 2020-2024 (porównanie)[55]

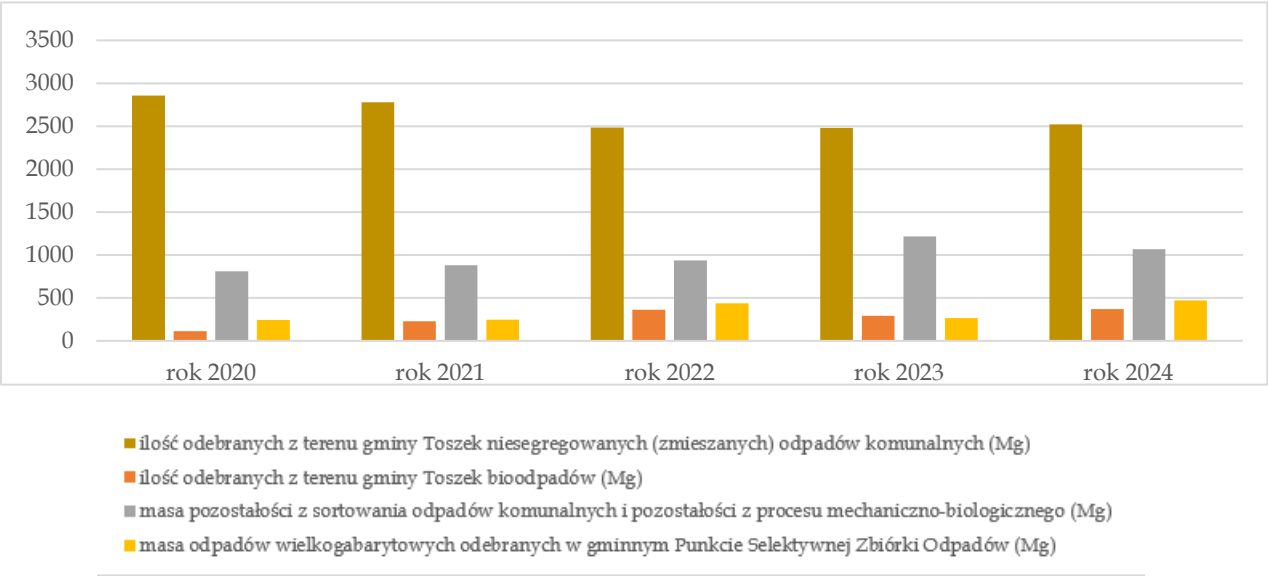

źródło: opracowanie własne na podstawie rocznych analiz gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2020-2024, które dostępne są w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek

[55] Na podstawie rocznych analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Toszek, które publikowane są w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Toszek (zakładka „Gospodarka odpadami")

Szczegółowa analiza odpadów komunalnych wytwarzanych przez mieszkańców Gminy Toszek i odbieranych przez PSZOK znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej (zakładka „Gospodarka odpadami").

Uchwała nr XIV/156/2008 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie: ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku podziału nieruchomości:

- zmieniona została Uchwałą nr XLVIII/568/2022 z dnia 26 października 2022 r.;
- realizowana w roku 2024 – na jej podstawie dokonywano opłaty, wysokość z tego tytułu w roku 2024 wyniosła 38.529,27 zł (na powyższą kwotę składają się opłaty określone w 13 decyzjach - wydanych w ramach postępowań wszczętych w 2023 r.), dla porównania wysokość z tego tytułu w roku 2023 wyniosła 15.933,87 zł.

Uchwała nr XVI/263/2020 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki lub kluby dziecięce na terenie Gminy Toszek:

- została zmieniona Uchwałą nr XXXIII/441/2021 z dnia 29 września 2021 r., która zakładała obniżenie stawki dotacji, tj. zmniejszenie od dnia 1 stycznia 2022 r. wysokości miesięcznej dotacji na każde dziecko objęte opieką w żłobku z kwoty 700,00 zł do 500,00 zł (zmniejszenie o 200,00 zł miesięcznie względem każdego dziecka) – w tym zakresie uchwała obowiązywała do końca roku 2024, następnie została zmieniona Uchwałą nr VI/57/2024 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 24 października 2024 r. – na jej podstawie zmniejszono wysokość dotacji do 50,00 zł miesięcznie względem każdego dziecka (zmiana ta obowiązuje od 1 stycznia 2025 r. i spowodowana jest zmianą przepisów i wprowadzeniem świadczenia „aktywnie w żłobku" w wysokości 1.500,00 zł);
- realizowana w roku 2024 – na jej podstawie dokonywano wypłat miesięcznych transz dotacji celowej dla podmiotu prowadzącego żłobek w Toszku. Suma tych wpłat w 2024 r. wyniosła 261.500,00 zł.

Uchwała nr XLIX/410/2018 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Toszek oraz zasad usytuowania na terenie Gminy Toszek miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

- na jej podstawie udzielano w 2024 r. zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym wydano:
  - 29 jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (tj. o 1 mniej niż w roku 2023 i o 17 więcej niż w roku 2022) – dochód do budżetu Gminy Toszek z tego tytułu w roku 2024 wyniósł 1.706,25 zł (tj. więcej niż w roku 2023, kiedy to dochód z tego tytułu wyniósł 1.530,95 zł);
  - 5 stałych decyzji na sprzedaż napojów alkoholowych (w roku 2023 wydano 14 stałych zezwoleń, w roku 2022 wydano 15, a w roku 2021 – 3), w tym 3 przeznaczone do spożycia poza punktem sprzedaży (sklep) oraz 2 w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczny).

  Ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych niezmiennie wynosi 26.

Uchwały „podatkowe"

Zgodnie z *Uchwałą nr LXI/700/2023 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 25 października 2023 r. w sprawie wysokości stawek podatku od nieruchomości na terenie miasta i gminy Toszek,* stawki na rok 2024 kształtowały się następująco:

- od gruntów:

- związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków – **1,27 zł za m²** (dla porównania w roku 2023 stawka wynosiła 1,10 zł za m²);
- pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych **– 6,49 zł od 1 ha powierzchni** (w 2023 r. było to 5,64 zł od 1 ha powierzchni);
- pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – **0,59 zł od 1 m² powierzchni** (dla porównania w 2023 r. stawka wynosiła 0,51 zł od 1 m² powierzchni);
- niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U z 2024 r. poz. 278) i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów wpłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego – **4,26 zł od 1 m² powierzchni** (w 2023 r. - 3,70 zł od 1 m² powierzchni);

– od budynków lub ich części:
  - mieszkalnych – **1,07 zł od 1 m² powierzchni** użytkowej (w 2023 r. stawka wynosiła 0,93 zł);
  - związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej – **31,03 zł od 1 m²** (w 2023 r. stawka wynosiła 26,98 zł);
  - zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym – **15,14 zł od 1 m²** powierzchni użytkowej (w 2023 r. stawka wynosiła 13,16 zł od 1 m² powierzchni użytkowej);
  - związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń **– 6,59 zł od 1 m²** (w 2023 r. stawka wynosiła 5,73 zł od 1 m²);
  - pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej, statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – **8,83 zł od 1 m²** powierzchni użytkowej (w 2023 r. stawka wynosiła 8,83 zł od 1 m²).

Zwolnienie z podatku od nieruchomości za remont elewacji lub dachu budynku

Podczas sesji, która miała miejsce 28 listopada 2024 r. Rada Miejska w Toszku podjęła uchwałę dotyczącą ulgi podatkowej dla właścicieli budynków wybudowanych przed rokiem 1945 (wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Toszek), planujących przeprowadzenie remontu elewacji lub dachu. Głównym powodem podjęcia tej inicjatywy było zachęcenie do odnowienia zarówno zaniedbanych kamienic, które stanowią ważny element krajobrazu miejskiego, ale również i budynków zlokalizowanych na obszarze całej gminy.
Najważniejsze założenia uchwały:

- ✓ zwolnienie z podatku od nieruchomości za budynek, w którym wykonano remont elewacji lub dachu przysługuje przez dwa lata (do wysokości udokumentowanych nakładów inwestycyjnych);
- ✓ w przypadku budynku lub jego części związanego z działalnością gospodarczą zwolnienie przysługuje na okres jednego roku (do 50% wysokości udokumentowanych nakładów inwestycyjnych);
- ✓ dla przedsiębiorców zwolnienie stanowi pomoc *de minimis*;
- ✓ remont elewacji lub dachu musi być rozpoczęty po dniu wejścia w życie uchwały, tj. po 18 grudnia 2024 r.;

- ✓ zwolnienie na remontowany budynek można uzyskać tylko raz w trakcie obowiązywania uchwały;
- ✓ uchwała obowiązuje do dnia 31 grudnia 2028 r.

Warunkiem skorzystania z prawa do zwolnienia jest złożenie do Burmistrza Toszka wniosku (określonego w załączniku do uchwały), już po zakończeniu remontu elewacji lub dachu, dotyczącego konkretnej nieruchomości wraz z wymaganymi załącznikami, w tym w szczególności dokumentacją fotograficzną potwierdzającą stan budynku zarówno przed, jak i po wykonaniu inwestycji.
W roku 2024 nie wpłynął żaden wniosek o skorzystanie z przedmiotowej ulgi.

Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Uchwała nr XVII/274/2020 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 3 marca 2020 r. w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie miasta i gminy Toszek oraz ustalenia wysokości tej opłaty:

- uchwała weszła z dniem 1 kwietnia 2020 r.;
- na jej podstawie określono stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- obowiązująca nadal, jednak zmieniona w części:
  - uchwałą nr XXVII/388/2021 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 15 kwietnia 2021 r.,
  - uchwałą nr XXXIX/504/2022 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 16 marca 2022 r.,

  /zmiany przyjęte w/w uchwałami dotyczyły jednak nazewnictwa, zmiany przepisów oraz wielkości worków i gabarytów, a nie stawek/
- wysokości opłat (od 1 czerwca 2021 r.) kształtuje się następująco:
  - odpady komunalne zbierane i odbierane w sposób selektywny: 34,00 zł miesięcznie;
  - odpady komunalne w kompostowniku przydomowym: 33,00 zł miesięcznie;
  - odpady komunalne nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny: 136,00 zł miesięcznie.

  Ważne: wyłącznie na terenie Gminy Toszek dopuszczono możliwość niezbierania odpadów w sposób selektywny – w pozostałych gminach powiatu gliwickiego wszyscy mieszkańcy zostali zobligowani do segregowania śmieci (stąd w tabeli poniżej brak danych w tej kategorii kosztów).

Tabela 33

Wysokość opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w powiecie gliwickim (ujęcie porównawcze według wysokości kosztów)

Określenie rodzaju opłaty za odpady komunalne	**Wysokość stawki w gminach powiatu gliwickiego (w zł)** *(według stanu na dzień 28 maja 2025 r.)*							
	Gierałtowice	*Sośnicowice*	*Rudziniec*	*Pyskowice*	*Pilchowice*	*Knurów*	***Toszek***	*Wielowieś*
zbierane i odbierane w sposób selektywny	**41,24**	**41,24**	**40,00**	**38,00**	**36,00**	**36,00**	**34,00**	**32,00**
które NIE są zbierane i odbierane w sposób selektywny	**Nie dotyczy – wszyscy zostali zobligowani do segregowania śmieci**						**136,00**	**Nie dotyczy**
w kompostowniku przydomowym	**40,24**	**40,24**	**35,00**	**33,00**	**35,00**	**32,00**	**33,00**	**29,00**

źródło: opracowanie własne

Stawki podatków - podsumowanie

Wysokość stawek podatku od środków transportowych, które podjęte były uchwałą Rady Miejskiej w Toszku w roku 2020 kształtowały się, w zależności od wysokości wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu 2020 roku, zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Podkreślić należy, iż wysokość stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w roku 2021 - do nadal, podjęte Uchwałą nr XXII/334/2020 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 października 2020 r. w sprawie ustalenia wysokości stawek w podatku od środków transportowych na terenie miasta i gminy Toszek, kształtują się na wysokości wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych z I półrocza 2020 r. – wynikających z komunikatu Prezesa GUS z dnia 15 lipca 2020 r. – czyli wzrost był o 3,9 % i stawki w takiej wysokości utrzymują się do dnia dzisiejszego.

Górne granice stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych obowiązujące w 2023 r. uległy podwyższeniu **na rok 2024** o **15,0** %, zgodnie z regułą wyrażoną w art. 20 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu 2023 r. opublikowanego w Monitorze Polskim poz. 713.

Z kolei wysokość podatku rolnego ustalana jest indywidualnie, bowiem podstawę opodatkowania podatkiem rolnym stanowi:

- dla gruntów gospodarstw rolnych - liczba hektarów przeliczeniowych ustalana na podstawie powierzchni, rodzajów i klas użytków rolnych wynikających z ewidencji gruntów i budynków oraz zaliczenia do okręgu podatkowego;
- dla pozostałych gruntów - liczba hektarów wynikająca z ewidencji gruntów i budynków.

Kwestie tę reguluje ustawa z dnia z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 333 z późn. zm.). Stawka podatku rolnego w roku 2024 dla gospodarstw rolnych wynosiła 224,75 zł od ha gruntu rolnego (równowartość pieniężna 2,5 q żyta), (dla porównania w 2023 r. stawka ta wynosiła 185,12 zł, w 2022 r. - 153,70 zł od ha gruntu rolnego). Stawka nieznacznie się zmieniła. Wynika to jednak z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 20 października 2023 r. Wzory formularzy (informacji o gruntach i deklaracji podatkowych) określa stosowne rozporządzenie Ministra Finansów.

Stawki podatku leśnego są zmienne i uzależnione od ceny sprzedaży drewna z danego roku, średnia cena sprzedaży drewna, obliczona według średniej ceny drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały 2023 r, wyniosła **327,43 zł za 1 m^3** (dla porównania w roku 2023 stawka ta wynosiła - 323,18 zł za 1 m^3, w 2022 - 212,26 za 1 m^3, w 2021 wynosiła ona 196,84 zł). Na tej podstawie można obliczyć, że wysokość podatku leśnego od 1 hektara (będącego równoważnikiem 0,220 m^3 drewna) w 2024 roku to 72,04 zł (dla porównania w roku 2023 stawka wynosiła 71,10 zł, w 2022 - 46,69 zł, a w roku 2021 - 43,30 zł), a w przypadku lasów położonych na terenach rezerwatów i parków narodowych 50% tej stawki. Podatek leśny naliczany jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 888 z późn. zm.), a wysokości stawek są ustalane w drodze komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Zaległości podatkowe

Zaległości dotyczące podatków według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. wyniosły łącznie **2.930.114,11 zł** (dla porównania w roku 2023 była to kwota 2.764.599,49 zł, w 2022 r. - 2.801.570,73 zł, a w roku 2021 - 2.633.056,14 zł). Na powyższą wartość składają się:

1) zaległości z tytułu podatku od nieruchomości od osób fizycznych, podatku rolnego oraz podatku leśnego w wysokości 2.293.124,95 zł (dla porównania w roku 2023 suma zaległości z tego tytułu wynosiła 2.179.785,59 zł, w 2022 r. - 2.228.460,77 zł);
2) zaległości z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych, podatku rolnego od osób prawnych i podatku leśnego od osób prawnych w wysokości 514.835,97 zł (dla porównania w roku 2023 wysokość tych zaległości kształtowała się na poziomie 457.755,86 zł, w 2022 r. - 443.507,71 zł - odnotowano zatem nieznaczny wzrost);
3) zaległości w podatku od środków transportowych w wysokości 122.153,19 zł (dla porównania w roku 2023 wysokość zaległości kształtowała się na poziomie 127.058,04 zł, w roku 2022 129.602,25 zł, więc w tej kategorii sumarycznie odnotowywany jest spadek zaległości).

Zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami w 2024 r. wyniosły 174.181,94 zł (w 2024 r. odnotowano wzrost wysokości zaległości, bowiem w roku 2023 kształtowały się one na poziomie 167.629,47, a w 2022 r. - 137.720,98 zł).

Wykres 17

Zaległości podatkowe mieszkańców Gminy Toszek w latach 2020-2024 (ujęcie porównawcze)

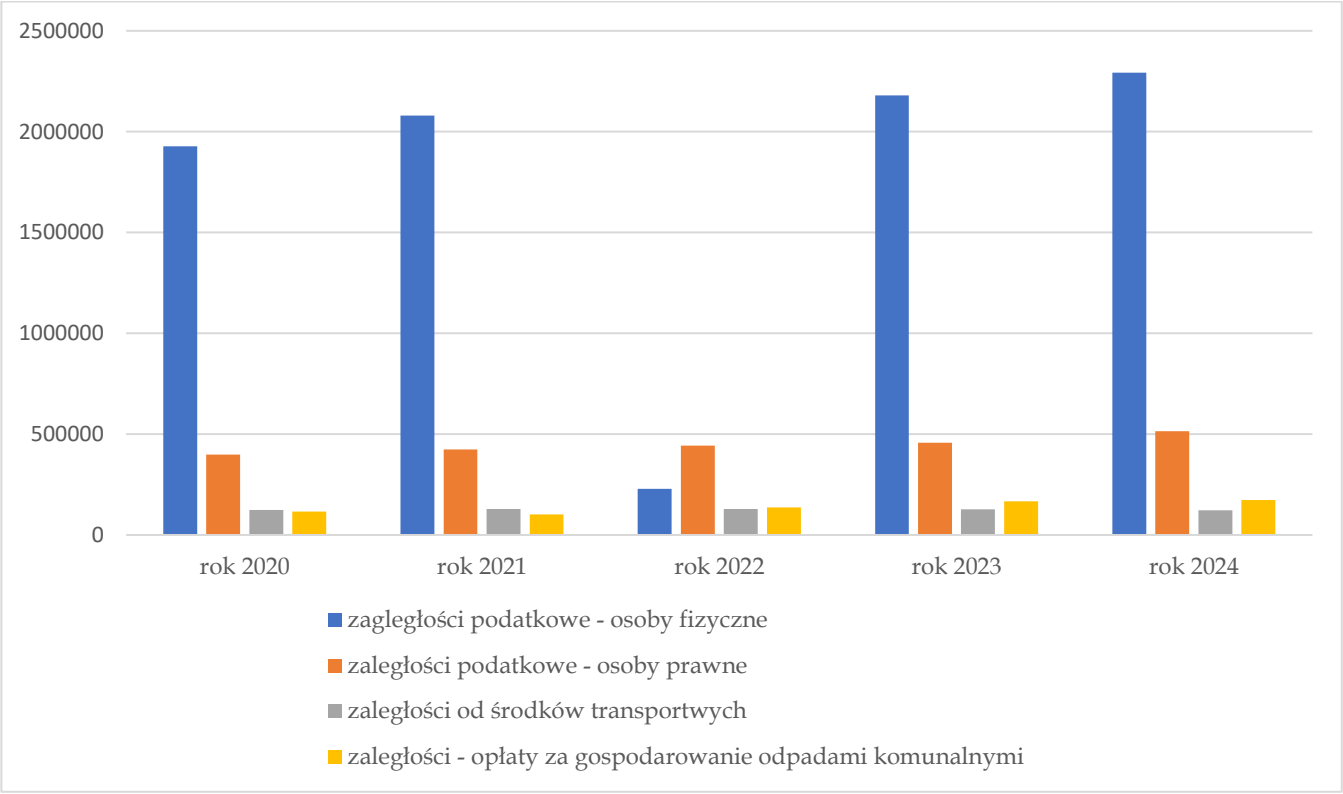

źródło: opracowanie własne

Stan zaległości jest na bieżąco monitorowany, podejmowane są też działania zmierzające do wyegzekwowania należności poprzez wystawianie upomnień i sporządzanie tytułów wykonawczych.

W 2024 r. Burmistrz Toszka wystawił/wydał:

- 814 upomnień dotyczących opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- 902 upomnienia dotyczące opłat podatkowych;
- 405 tytułów wykonawczych;
- 33 zaświadczenia podatkowe;
- 314 decyzji o zwrocie podatku akcyzowego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

Poniżej wykres obrazujący liczbę wysłanych upomnień w latach 2020-2024 w rozróżnieniu na poszczególne rodzaje podatków.

Wykres 18

Upomnienia wystawione w latach 2020-2024 (ujęcie porównawcze)

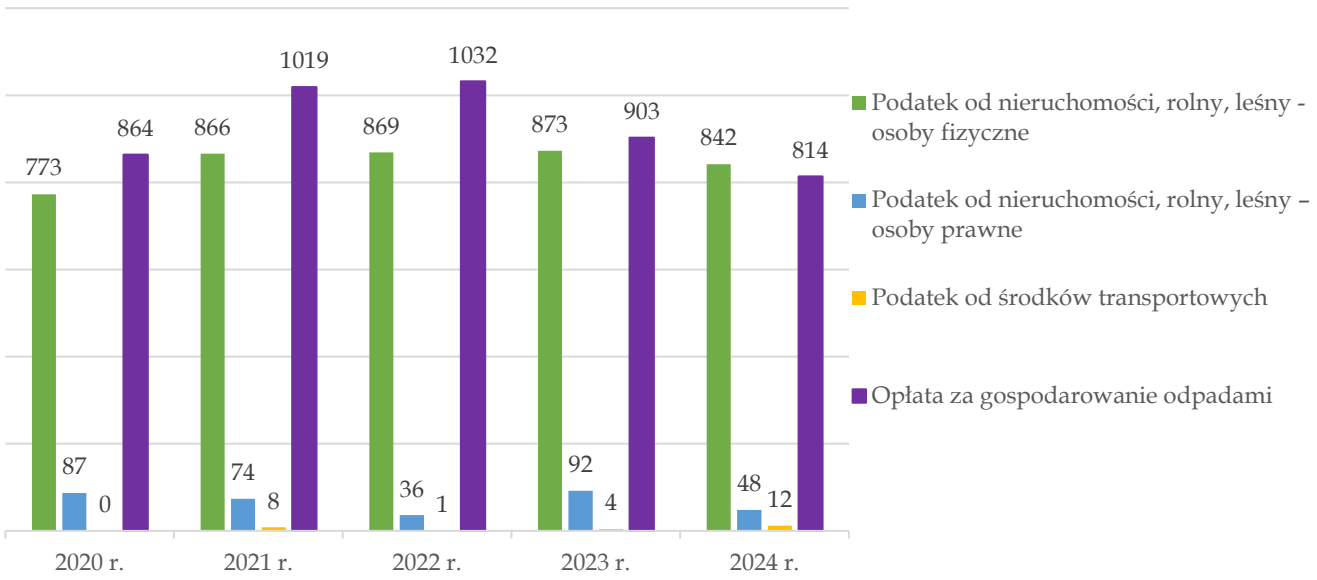

źródło: opracowanie własne

Warto zaznaczyć, iż w wyniku podejmowanych działań egzekucyjnych w 2024 r. z tytułu zaległych podatków uzyskano łącznie kwotę 222.051,52 zł (dla porównania w roku 2023 była to kwota 219.920,60 zł), na którą składają się: wpłaty zaległych podatków oraz wpłaty na należności objęte tytułami wykonawczymi.

Jednocześnie, biorąc pod uwagę ogół zaległości publicznoprawnych, należy wskazać, że w kwocie zaległości podatkowych kwotę 1.295.118,23 zł (tj. 44,2%) stanowi suma zaległości 3 (trzech) zobowiązanych, w stosunku do których odpowiednio na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach Wydział XII Gospodarczy ogłoszona została upadłość, a co za tym idzie kwota ta nie może być dochodzona w toku egzekucji administracyjnej, gdyż postępowanie egzekucyjne skierowane do majątku wchodzącego w skład masy upadłości, wszczęte przed dniem ogłoszenia upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości, natomiast postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Zaś po dniu ogłoszenia upadłości niedopuszczalne jest skierowanie egzekucji do majątku wchodzącego w skład masy upadłości.

Wykres 19

Skuteczność Gminy Toszek w egzekwowaniu zaległych należności z tytułu podatków (ogółem – wszystkich) w latach 2020-2024 (ujęcie porównawcze) z zaznaczoną linią trendu (kropkowana linia)

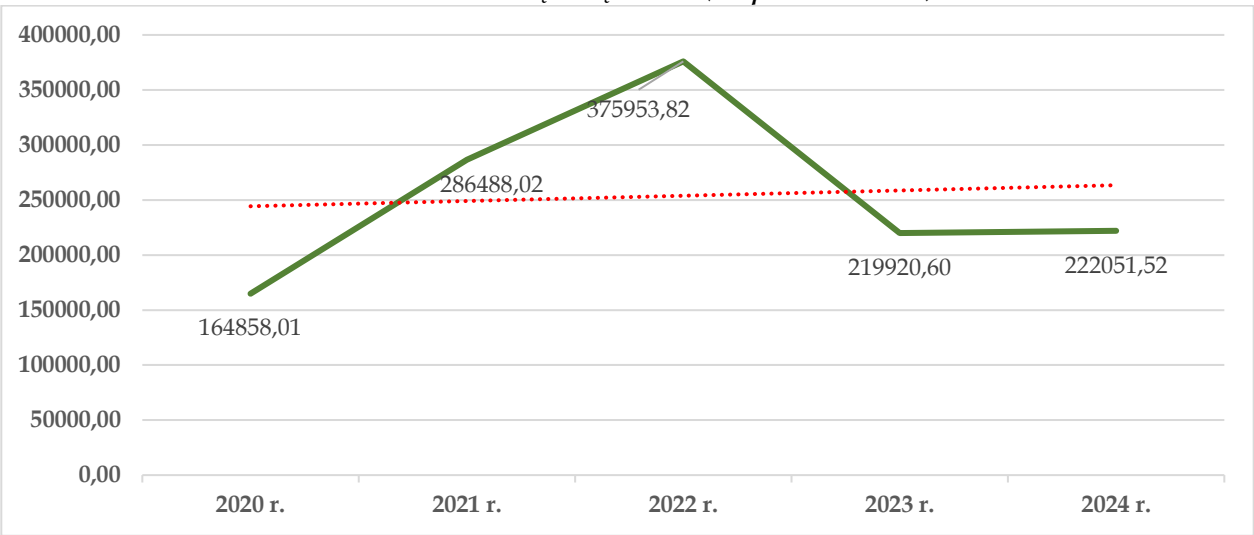

źródło: opracowanie własne

Dodatkowo w 2024 r. z tytułu zaległych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi uzyskano łącznie kwotę 62.651,62 zł.

Wykres 20

Skuteczność Gminy Toszek w egzekwowaniu zaległych należności za gospodarowanie odpadami komunalnymi (w zł) w latach 2020-2024 z zaznaczą na linią trendu (kropkowana)

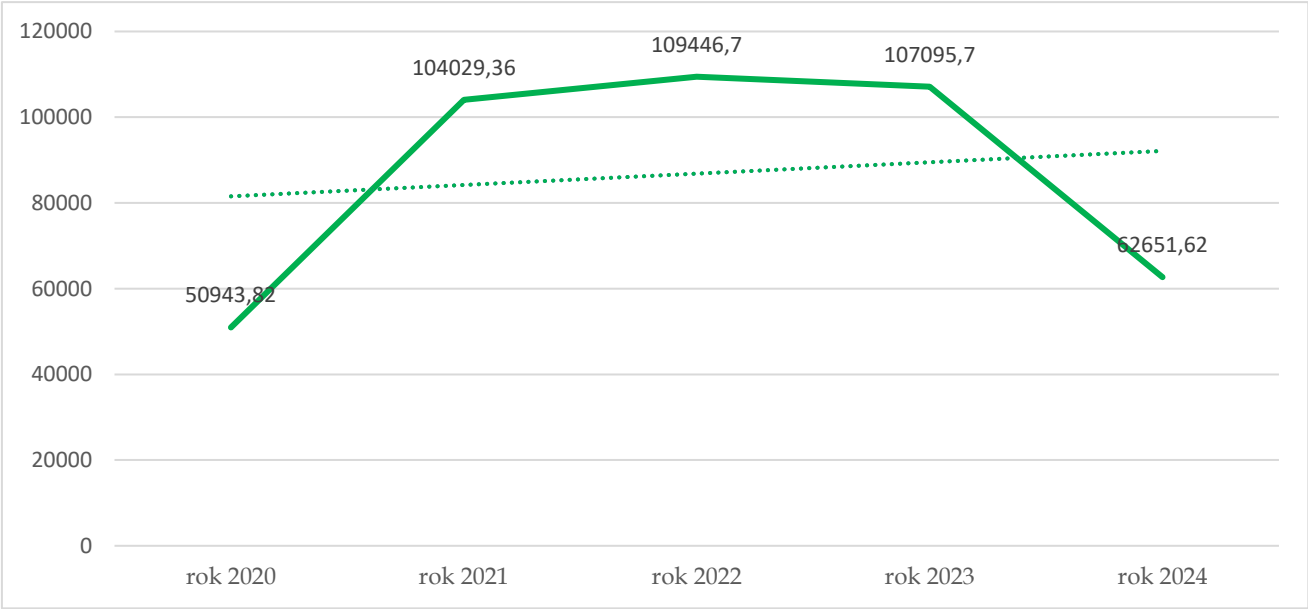

źródło: opracowanie własne

Rozdział IV
Toszecki Budżet Obywatelski i Fundusz Sołecki

1. Toszecki Budżet Obywatelski

W 2024 roku miała miejsce realizacja projektów zgłoszonych podczas V. edycji Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego, dalej: „TBO" (co zostało opisane w raporcie o stanie Gminy Toszek za rok 2023) oraz głosowanie nad projektami, których realizacja nastąpi w roku 2025 (VI edycja TBO).

V edycja Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego:

W wyniku przeprowadzonego w 2023 r. głosowania (V edycja Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego) mieszkańcy Gminy Toszek wybrali 11 projektów[56], których realizacja miała miejsce w roku 2024, tj.:

1) *Wzrost standardów służby OSP Ciochowice poprzez modernizację pomieszczenia funkcjonalno-użytkowego w budynku remizy strażackiej* - 10,22% głosów. Koszt projektu oszacowano na kwotę 25.000,00 zł – tyle też faktycznie wydatkowano. Projekt obejmował modernizację pomieszczenia funkcjonalno-użytkowego remizy OSP w Ciochowicach oraz zakup regałów na mundury. W ramach projektu rozbudowano łazienkę (pomalowano pomieszczenia i zakupiono armaturę łazienkową);

Rysunek 88

Modernizacja budynku strażnicy OSP w Ciochowicach– zadanie zrealizowane w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

2) *Zakup domku gospodarczo-ogrodowego dla świetlicy w Sarnowie* - 8,9% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. – tyle też faktycznie wydatkowano. W ramach zadania w roku sprawozdawczym zakupiono domek gospodarczy (ogrodowy) o wymiarach 3,85 m x 2,65 m x 2,75 m, który będzie służył do przechowywania niezbędnych narzędzi, wyposażenia wykorzystywanego przez sołectwo, koło gospodyń wiejskich w Sarnowie. Domek ułatwi mieszkańcom sołectwa utrzymanie porządku, czystości i przechowywanie rzeczy;

[56] w głosowaniu wzięło udział 2015 osób, z czego 1.113 to kobiety (55%), a 902 – mężczyźni (45%), ostatecznie zrealizowano 10 projektów

Rysunek 89

Zakup domku gospodarczo-ogrodowego dla świetlicy wiejskiej w Sarnowie – zadanie zrealizowane w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło:

archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

3) *Modernizacja kuchni w Szkole Podstawowej nr 2 im. G. Morcinka w Toszku* - 8,5% głosów. Koszt projektu oszacowano na kwotę 25.000,00 zł. Zadanie obejmowało wymianę zużytego sprzętu AGD, tj. zmywarko-wyparzarkę, obieraczkę do ziemniaków i patelnię elektryczną. Szkoła posiada czynną kuchnię, w której przygotowywane są posiłki dla uczęszczających tam dzieci. Zakupiony sprzęt ułatwi pracę kuchni;

Rysunek 90

Modernizacja kuchni w Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku - zadanie zrealizowane w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

4) *Nasza ochrona - Wasze Bezpieczeństwo* - 8,3% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł, faktycznie jednak wydatkowano 23.520,00 zł. Celem zadania było doposażenie jednostki OSP Pniów w nowoczesne środki ochrony indywidualnej poprzez zakup 6 ubrań specjalnych dwuczęściowych wykorzystywanych w działaniach ratowniczych;

Rysunek 91

Ubrania specjalne zakupione dla OSP Pniów w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

5) *Rozbudowa wiaty rekreacyjno-piknikowej na obiekcie sportowym LKS Orzeł Paczyna* - 8,1% głosów. Koszt projektu oszacowano na kwotę 25.000,00 zł, faktycznie wydatkowano 24.000,00 zł. Projekt miał na celu rozbudowę wiaty rekreacyjno-piknikowej na obiekcie sportowym LKS Orzeł Paczyna, która wzbogaci istniejący teren do alternatywnego wypoczynku oraz wspólnej integracji mieszkańców i gości miejscowości Paczyna;

Rysunek 92

Rozbudowa wiaty rekreacyjno-piknikowej na obiekcie sportowym LKS Orzeł Paczyna – zadanie zrealizowane w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

6) *Pomóż Strażakom pomagać Tobie* – 7,9% głosów. Koszt projektu oszacowano na kwotę 25.000,00 zł, faktycznie wydatkowano 23.310,96 zł. Projekt zakładał doposażenie OSP Toszek w specjalistyczny sprzęt ratowniczy niezbędny podczas pożarów oraz innych miejscowych zagrożeń wymagających interwencji. Zadanie zostało zrealizowane zgodnie z założeniami, co pozwoli na bardziej skuteczne działania toszeckich strażaków;

Rysunek 93

Sprzęt specjalistyczny zakupiony na rzecz OSP Toszek w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło:

archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

7) *Brukowany parkiet i zasłony przeciwdeszczowe w wiacie przy Ligockiej Świetlicy* – 7,7% głosów. Koszt projektu oszacowano na kwotę 25.000,00 zł. Faktycznie wydatkowano 24.986,22 zł. W ramach projektu wybrukowano parkiet pod wiatą przy świetlicy wiejskiej w Ligocie Toszeckiej oraz zamontowano zasłony przeciwdeszczowe celem poprawy warunków estetycznych i funkcjonalnych terenu przy w/w świetlicy wiejskiej;

Rysunek 94

Wybrukowany parkiet i zasłony przeciwdeszczowe w wiacie przy Ligockiej w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

8) *Przystosowanie „Zielonej klasy" do potrzeb użytkowania w Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku* - 7,5% głosów. Koszt projektu oszacowano na kwotę 25.000,00 zł. Kwota faktycznie wydatkowana wyniosła 24.986,22 zł. Celem projektu było doprowadzenie do użytkowania „Zielonej klasy" wybudowanej w ramach Budżetu Obywatelskiego w 2022 r. w postaci drewnianej altany na terenie Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku o wymiarach 5 m x 6 m poprzez zakup niezbędnego wyposażenia. Docelowo obiekt wykorzystywany będzie w celu przeprowadzenia różnego rodzaju zajęć dydaktycznych, ekologicznych, integracyjnych, artystycznych, realizacji rożnych projektów ekologicznych i różnego rodzaju spotkań;

Rysunek 95

Przystosowanie „Zielonej klasy" do potrzeb użytkowania w Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku - zadanie zrealizowane w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

9) *Wyposażenie świetlicy wiejskiej i doposażenie OSP w Kotulinie* - 7,2% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. Faktycznie wydatkowano 24.749,10 zł. Celem zadania był zakup wyposażenia w stoły (10 szt.) i krzesła (50 szt.) do świetlicy wiejskiej w Kotulinie oraz zakup 2 szt. (kompletów) specjalistycznych ubrań dwuczęściowych dla strażaków - ratowników OSP w Kotulinie, latarek kątowych i czołowych;

Rysunek 96

Wyposażenie świetlicy wiejskiej i doposażenie OSP w Kotulinie zakupione w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

10) *Aktywne Kotliszowice – 5,9% głosów.* Koszt projektu oszacowano na kwotę 22.000,00 zł. Faktycznie wydatkowano 21.992,00 zł. Projekt zakładał stworzenie możliwości do aktywności sportowej w postaci przygotowania terenu i zakupu sprzętu sportowego (bramek, słupków, piłek i modernizację murawy - wyrównanie terenu oraz zasianiu trawy). Boisko o wymiarach 20 m x 40 m zostało zagospodarowane pod aktywność sportową w sołectwie;

Rysunek 97

Modernizacja boiska w Kotliszowicach wykonana w 2024 r. w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Łącznie w roku 2024 na realizację zadań w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego wydatkowano kwotę 242.390,90 zł. Tendencja (długookresowa) jest jednak wzrostowa - zwiększa się wysokość środków finansowych zaplanowanych w budżecie Gminy Toszek na realizację projektów w ramach TBO. Liczba zadań wybranych przez mieszkańców do realizacji z funduszu partycypacyjnego utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Szczegółowe dane statystyczne zawierające porównanie wszystkich ogłoszonych dotychczas edycji TBO zostały zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 34

Porównanie poprzednich edycji Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

Oznaczenie edycji TBO	Zgłoszonych projektów	Liczba projektów poddanych pod głosowanie mieszkańców	Liczba projektów wybranych przez mieszkańców do realizacji	Liczba projektów faktycznie zrealizowanych	Wysokość środków zaplanowanych do wydatkowania w ramach TBO (w zł)	Faktycznie wydatkowane środki finansowe (w zł)
I. edycja TBO	14	8	4	4 (100%)	100.000,00	91.600,00
II. edycja TBO	13	13	8	6 (75%)	181.000,00	138.170,75
III. edycja TBO	20	18	9	8 (88%)	216.200,00	**178.468,12**
IV. edycja TBO	15	15	10	10 (100%)	**249.353,00**	**242.028,13**
V. edycja TBO - realizowana w roku 2024	15	13	11	10 (90%)	**272.000,00**	**242.390,90**

źródło: opracowanie własne

Zarówno liczba realizowanych projektów, jak i wysokość środków finansowych zaplanowanych oraz faktycznie wydatkowanych w ramach TBO z każdym rokiem wzrasta. W V edycji TBO wydatkowano 243.390,90 zł, tj. o blisko 151.000,00 zł więcej niż w I edycji.

VI edycja Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego:

Łączna kwota wszystkich złożonych w 2024 r. projektów wynosi 267.000,00 zł – w roku sprawozdawczym złożono 11 wniosków (wszystkie spełniały wymogi formalne) i zostały poddane głosowaniu, w wyniku którego do realizacji wybrano wszystkie złożone projekty.

Rysunek 98

Informacja o projektach zgłoszonych w ramach VI edycji Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego

Miejsce	Nazwa	Koszt	Liczba głosów	Podgląd
1	7. Wymiana ogrodzenia i bramy wjazdowej przy Szkole Podstawowej w Kotulinie	25 000,00 zł	192	ZOBACZ
2	8. Wymiana okien i drzwi w budynku klubu sportowego LKS Orzeł Paczyna.	25 000,00 zł	133	ZOBACZ
3	3. Brukowanie wjazdów na plac rekreacyjno-sportowy w Ciochowicach	25 000,00 zł	81	ZOBACZ
4	9. "60 lat minęło jak jeden dzień"- Organizacja festynu z okazji 60-lecia Orkiestry Dętej Toszek wraz z wydaniem okazjonalnej płyty CD.	25 000,00 zł	80	ZOBACZ
5	14. Doposażenie placu zabaw przy Świetlicy w Pniowie (m.in. w Tyrolkę)	25 000,00 zł	74	ZOBACZ
6	13. Domek gospodarczy przy świetlicy wiejskiej w Kotulinie	25 000,00 zł	68	ZOBACZ
7	4. Na STRAŻy bezpieczeństwa Gminy Toszek	25 000,00 zł	66	ZOBACZ
8	2. Modernizacja placu zabaw dla dzieci w Niepublicznym Żłobku Pikabu w Toszku	25 000,00 zł	50	ZOBACZ
9	1. Ligota Toszecka atrakcyjna dla najmłodszych	25 000,00 zł	45	ZOBACZ
10	10. Budowa systemu dogrzewania świetlicy wiejskiej w Płużniczce za pomocą nadmuchu ciepłego powietrza	25 000,00 zł	32	ZOBACZ
11	11. Budowa przyłącza wodno-kanalizacyjnego do świetlicy na osiedlu Oracze	17 000,00 zł	26	ZOBACZ

źródło: https://toszek.budzet-obywatelski.org/wyniki

W wyniku przeprowadzonego w 2024 r. głosowania (w którym wzięło udział 847 osób, z czego 55% stanowiły kobiety) mieszkańcy Gminy Toszek wybrali 11 projektów (spośród 11 poddanych pod głosowanie), których realizacja będzie miała miejsce w 2025 r., tj.:

1) *Wymiana ogrodzenia i bramy wjazdowej przy Szkole Podstawowej w Kotulinie* – 22,67 % głosów. Koszt projektu oszacowano na kwotę 25.000,00 zł. Zadanie obejmuje wykonanie nowego ogrodzenia panelowego wraz z wymianą bramy i montażem czterech furtek, w miejsce dotychczas użytkowanego płotu. Wymiana ogrodzenia poprawi również walory estetyczne przestrzeni publicznej. Grupą docelową projektu jest społeczność szkolna oraz mieszkańcy Kotulina i okolicznych miejscowości. Realizacja projektu pozwoli zapobiec dalszej dewastacji ogrodzenia i poprawi stan techniczny infrastruktury szkoły, zapewni bezpieczeństwo osobom korzystającym z infrastruktury szkoły, w tym placu zabaw;
2) *Wymiana okien i drzwi w budynku klubu sportowego LKS Orzeł Paczyna* – 15,7% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. Zakłada on modernizację budynku klubu sportowego znajdującego się na boisku sportowym przy ul. Wiejskiej w Paczynie (poprzez wymianę okien i drzwi, co przyczyni się do obniżenia kosztów eksploatacji budynku szczególnie w okresie zimowym;

3) *Brukowanie wjazdów na plac rekreacyjno-sportowy w Ciochowicach* – 9,56% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. Głównym celem zadania jest poprawa dostępności mieszkańców Gminy Toszek w tym przyjeżdzających gości, turystów do infrastruktury spędzania wolnego czasu oraz stworzenia estetycznego miejsca integracji rodzinnej poprzez rozbudowę placu rekreacyjnego w sołectwie Ciochowice;
4) *"60 lat minęło jak jeden dzień" - Organizacja festynu z okazji 60-lecia Orkiestry Dętej Toszek wraz z wydaniem okazjonalnej płyty CD* – 9,45% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. Jego celem jest zorganizowanie festynu dla lokalnej społeczności Gminy Toszek. Festyn będzie stanowił niezwykłą okazję do integracji mieszkańców i kultywowania muzyki orkiestrowej poprzez wydanie jubileuszowej płyty CD;
5) *„Doposażenie placu zabaw przy Świetlicy w Pniowie (m.in. w Tyrolkę)"*- 8,74% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. Głównym celem jest uatrakcyjnienie obiektu jakim jest plac zabaw przy świetlicy i unowocześnienie tego miejsca, a co za tym idzie zachęcenie dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów do częstszego spędzania czasu na świeżym powietrzu;
6) *Domek gospodarczy przy świetlicy wiejskiej w Kotulinie* – 8,02% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. Zakłada on zakup domku gospodarczego ocieplanego o wymiarach 3 m x 5 m, który będzie służył wszystkim mieszkańcom sołectwa Kotulin. Głównym celem jest stworzenie warunków do organizowania całorocznych spotkań, imprez kulturalnych, szkoleń i zebrań wiejskich. Dzięki realizacji projektu stworzone zostaną warunki do integracji, działalności edukacyjnej i odnowienia więzi;
7) *Na STRAŻy bezpieczeństwa Gminy Toszek* – 7,79 % głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. Zadanie zakłada zakup specjalistycznego sprzętu, tj. zestaw łańcuchów do rozpieracza ramieniowego, węży ssawnych, przenośnego masztu oświetleniowego, drabin przystawnych, zestawu poduszek powietrznych oraz podkrzesywarki do gałęzi na wysięgniku, który będzie wykorzystywany podczas akcji ratowniczo-gaśniczych. Celem projektu jest zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Toszek poprzez uzupełnienie wyposażenia toszeckiej jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w sprzęt niezbędny do ratowania ludzkiego życia i zdrowia, mienia i środowiska przed skutkami pożarów oraz innych zdarzeń jak: gwałtowne zjawiska pogodowe, klęski żywiołowe, wypadki komunikacyjne;
8) *Modernizacja placu zabaw dla dzieci w Niepublicznym Żłobku Pikabu w Toszku* – 5,9% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. Zakłada on modernizację istniejącego już miejsca zabawy najmłodszych – tak, aby było bezpieczne i bardziej funkcjonalne. Odnowiony plac zabaw zachęci do większej aktywności fizycznej i zabawy na świeżym powietrzu, co pozwoli na zaspakajanie naturalnej potrzeby ruchu małych dzieci, a także wpłynie pozytywnie na ich dobre samopoczucie;
9) *Ligota Toszecka atrakcyjna dla najmłodszych* – 5,3% głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. W ramach zadania przewiduje się zakup atrakcji dla najmłodszych mieszkańców sołectwa Ligota Toszecka (dużego dmuchańca). Obok tego, zgodnie z przyjętym zwyczajem, atrakcje będą mogły być udostępniane dla najmłodszych mieszkańców wszystkich miejscowości w gminie, na ich spotkaniach integracyjnych;
10) *Budowa systemu dogrzewania świetlicy wiejskiej w Płużniczce za pomocą nadmuchu ciepłego powietrza – 3,77%* głosów. Koszt projektu oszacowano na 25.000,00 zł. Projekt ma na celu modernizację ogrzewania świetlicy wiejskiej z już istniejącego kominka, który w minimalnym stopniu ogrzewa tylko jedną salę. Projekt przewiduje nadmuch na 2 sale, kuchnię i sanitariat. Wykonanie zadania umożliwiłoby mieszkańcom korzystanie ze świetlicy wiejskiej we wszystkich porach roku, a dogrzanie pomieszczeń nadmuchem ograniczyłoby ogrzewanie elektrycznymi grzejnikami, które chronią przed zamarzaniem rur w kuchni i toaletach. Dzięki modernizacji zmniejszyłyby się bardzo wysokie rachunki za prąd;

11) *Budowa przyłącza wodno-kanalizacyjnego do świetlicy na osiedlu Oracze* – 3,07% głosów. Koszt projektu oszacowano na 17.000,00 zł. Zadanie ma na celu poprawienie funkcjonalności obiektu, który jest użytkowany nieodpłatnie przez zainteresowane osoby - wymogiem jest jedynie podejście z szacunkiem do infrastruktury oraz posprzątanie po sobie.

Łączny koszt wskazanych powyżej (11) projektów oszacowano na 267.000,00 zł. Sposób realizacji zostanie wskazany w raporcie za rok 2025.

2. Fundusz Sołecki

Fundusz Sołecki to wyodrębnione w budżecie gminy środki finansowe zabezpieczone na realizację przedsięwzięć służących poprawie życia mieszkańców poszczególnych jednostek pomocniczych (sołectw). Podstawą prawną jego funkcjonowania jest ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 301 z późn. zm.), zgodnie z którą, aby sołectwo otrzymało pieniądze, rada gminy musi podjąć uchwałę o wyodrębnieniu Funduszu Sołeckiego do 31 marca poprzedzającego rok, w którym wydatkowane zostaną środki.

Mając na uwadze powyższe, z inicjatywy Burmistrza podjęto Uchwałę nr LIII/465/2014 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego w budżecie gminy na rok 2015.

W/w uchwała została zmieniona Uchwałą nr VII/29/2015 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 31 marca 2015 r. zmieniającą uchwałę Rady Miejskiej w Toszku w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego w budżecie gminy na rok 2015 – akt ten ma zastosowanie do kolejnych lat budżetowych następujących po roku, w którym została podjęta, do czasu podjęcia uchwały o niewyrażeniu zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego, która ma zastosowanie wyłącznie do roku budżetowego następującego po roku, w którym została podjęta. Powyższe uregulowanie stanowi zapewnienie funkcjonowania Funduszu Sołeckiego na terenie gminy w sposób ciągły.

Fundusz Sołecki jest formą budżetu partycypacyjnego, to środki finansowe wyodrębnione w budżecie gminy, które są zagwarantowane dla sołectw na wykonanie przedsięwzięć służących poprawie warunków ich życia. To zebranie wiejskie – czyli mieszkańcy danego sołectwa podejmują decyzje na co mają zostać wykorzystane w/w środki finansowe. Dlatego też, to samym mieszkańcom zależy na tym, aby środki były wydawane w sposób prawidłowy i efektywny.

Kwoty dla poszczególnych sołectw przedstawia Burmistrz do 31 lipca poprzedzającego rok, w którym poniesione zostaną wydatki. Warto zaznaczyć, iż wyodrębnienie funduszu nie jest obligatoryjne. Liczba gmin, w których stworzono fundusz wyniosła 55% w latach 2009-2013, 60% w 2016 r., 62% - 2017 r. i 64% w latach 2018-2019 r., 69,4% w roku 2020 oraz 68% w roku 2021, w roku 2022 – 69%[57],[58],w roku 2023 - 62%[59], z kolei w roku 2024 – 65,4%[65].

[57] Dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji pobrane ze strony internetowej Serwis Rzeczypospolitej, https://www.gov.pl/web/mswia/fundusz-solecki [dostęp: 21 maja 2025 r.]
[58] Zgodnie z danymi Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji liczba gmin, w których został wyodrębniony Fundusz Sołecki w roku 2022 w stosunku do roku 2021 zwiększyła się, jest to jednak niewielki wzrost – o 3 gminy. Największy spadek odnotowano w latach 2020-2021 ze względu na panującą sytuację związaną z koronawirusem celem stworzenia „oszczędności" 29 gmin zdecydowało się zrezygnować z tej formy wsparcia i finansowania przedsięwzięć
[59] https://www.gov.pl/web/mswia/fundusz-solecki [dostęp: 21 maja 2025 r.]

Tabela 35

Wykonanie Funduszu Sołeckiego w 2024 r. według kategorii zadań

	Sołectwo	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)
Utrzymanie terenów zielonych	Boguszyce	900,00	891,40
	Ciochowice	1.500,00	1.499,94
	Kotulin	2.350,00	2.349,56
	Ligota Toszecka	1.600,00	1.402,21
	Paczyna	5.600,00	5.600,00
	Pawłowice	212,70	202,35
	Pisarzowice	1.800,00	1.587,27
	Płużniczka	1.000,00	999,97
	Pniów	4.500,00	4.500,00
	Proboszczowice	1.600,00	1.551,43
	Sarnów	1.600,00	1.597,78
	Wilkowiczki	1.396,36	1.255,83
	Razem	**24.059,06**	**23.437,74**
Doposażenie i remonty w świetlicach wiejskich	Kotulin	32.389,44	32.388,39
	Ligota Toszecka	8.232,19	8.217,80
	Paczyna	40.638,24	19.851,25
	Płużniczka	13.796,21	13.796,21
	Pniów	10.000,00	9.825,25
	Razem	**105.056,08**	**84.078,90**
Utrzymanie świetlic wiejskich	Boguszyce	3.800,00	3.800,00
	Ciochowice	500,00	194,40
	Kotliszowice	8.100,00	8.000,00
	Kotulin	11.482,46	11.303,20
	Ligota Toszecka	2.450,00	1.557,46
	Paczyna	10.050,00	8.205,51
	Pisarzowice	2.400,00	1.027,47
	Płużniczka	6.187,35	5.957,99
	Pniów	20.600,00	17.515,47
	Proboszczowice	6.146,82	5.921,39
	Sarnów	15.310,24	10.214,64
	Wilkowiczki	7.000,00	6.187,99
	Razem	**94.026,87**	**79.885,52**
Remont i czyszczenie rowu	Kotliszowice	7.500,00	7.500,00
	Paczynka	15.758,96	15.744,00
	Razem	**23.258,96**	**23.244,00**

	Sołectwo	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)
Utrzymanie dróg gminnych	Kotliszowice	5.941,00	5.940,90
	Razem	**5.941,00**	**5.940,90**
Kontynuacja budowy oświetlenia obiektów małej architektury	Ciochowice	9.800,00	9.800,00
	Razem	**9.800,00**	**9.800,00**
Wykonanie i montaż nowych siedzisk przy LKS Orzeł Paczyna	Paczyna	3.497,66	3.497,66
	Razem	**3.497,66**	**3.497,66**
Wymiana bramy przy cmentarzu Choleryków	Kotliszowice	3.537,89	3.537,89
	Razem	**3.537,89**	**3.537,89**
Utrzymanie świetlic wiejskich	Boguszyce	3.800,00	3.800,00
	Ciochowice	500,00	194,40
	Kotliszowice	8.100,00	8.000,00
	Kotulin	11.482,46	11.303,20
	Ligota Toszecka	2.450,00	1.557,46
	Paczyna	10.050,00	8.205,51
	Pisarzowice	2.400,00	1.027,47
	Płużniczka	6.187,35	5.957,99
	Pniów	20.600,00	17.515,47
	Proboszczowice	6.146,82	5.921,39
	Sarnów	15.310,24	10.214,64
	Wilkowiczki	7.000,00	6.187,99
	Razem	**94.026,87**	**79.885,52**
Doposażenie i utrzymanie placów zabaw oraz placów rekreacyjno-sportowych	Boguszyce	18.632,19	18.632,00
	Ciochowice	15.162,55	14.369,20
	Kotliszowice	300,00	300,00
	Kotulin	587,00	586,61
	Ligota Toszecka	853,50	853,50
	Paczyna	586,61	586,61
	Pisarzowice	8.221,00	8.119,63
	Płużniczka	757,50	757,04
	Pniów	11.596,46	11.448,60
	Proboszczowice	307,50	307,50
	Sarnów	11.900,00	11.690,60
	Wilkowiczki	18.400,00	18.307,50
	Razem	**87.304,31**	**85.958,79**

	Sołectwo	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)
Imprezy sołeckie	Boguszyce	4.200,00	4.189,62
	Ciochowice	7.000,00	6.976,56
	Kotliszowice	6.500,00	6.463,62
	Kotulin	7.919,00	7.918,12
	Ligota Toszecka	5.896,50	5.891,64
	Pawłowice	1.350,00	1.263,14
	Pisarzowice	4.200,00	4.100,26
	Płużniczka	3.768,00	3.766,68
	Pniów	6.000,00	5.960,00
	Proboszczowice	980,00	980,00
	Sarnów	7.000,00	6.998,34
	Razem	**54.813,50**	**54.507,98**
Zakup i montaż lampy solarnej typu Bocian z turbiną	Pawłowice	14.100,00	14.100,00
	Proboszczowice	11.353,18	11.353,18
	Razem	**25.453,18**	**25.453,18**
Budowa altany	Pisarzowice	16.000,00	16.000,00
	Razem	**16.000,00**	**16.000,00**
Zakup i montaż znaków powitalnych w sołectwie	Ligota Toszecka	8.500,00	8.500,00
	Pniów	2.000,00	836,40
	Razem	**10.500,00**	**9.336,40**
Wynajem sali	Pawłowice	1 200,00	800,00
	Razem	**1 200,00**	**800,00**

źródło: opracowanie własne

Analizując dane wskazane w powyższej tabeli można wnioskować, iż najwięcej środków finansowych z Funduszu Sołeckiego przeznaczono na:

1) doposażenie i utrzymanie placów zabaw oraz placów rekreacyjno-sportowych – 20,22% wysokości całkowicie wydatkowanych środków. W porównaniu z rokiem 2024 koszty w tej kategorii znacząco wzrosły;
2) doposażenie i remonty w świetlicach wiejskich – 19,77% wysokości całkowicie wydatkowanej kwoty, tj. porównywalnie do roku 2023, kiedy to środki wydatkowane na ten cel wyniosły 19,13%);
3) utrzymanie świetlic wiejskich - 18,79% wysokości całkowicie wydatkowanej kwoty, tj. blisko o 5 punktów procentowych mniej niż w roku 2023 (wówczas koszty związane z utrzymaniem świetlic wiejskich kształtowały się na poziomie 23,85% wysokości całkowicie wydatkowanej kwoty);
4) imprezy sołeckie – 12,82% wysokości całkowicie wydatkowanej kwoty (wzrost o 2 punkty procentowy w stosunku do roku 2023).

Suma środków wydatkowanych w ramach Funduszu Sołeckiego w roku 2024 wyniosła 425.278,80 zł, tj. o 2.359,28 zł więcej w stosunku do roku 2023, kiedy to suma wydatkowanych środków wyniosła 422.719.52 zł.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat (od 2020 do 2024) wysokość środków budżetowych wydatkowanych w ramach Funduszu Sołeckiego zwiększyła się o 140.339,90 zł co stanowi ponad 49% kwoty wydatkowanej na ten cel w roku 2020 - wzrost ten został zobrazowany na poniższym wykresie.

Wykres 21

Wysokość środków planowanych w ramach Funduszu Sołeckiego w latach 2020-2024 w zestawieniu z wysokością środków faktycznie wydatkowanych z zaznaczoną linią trendu

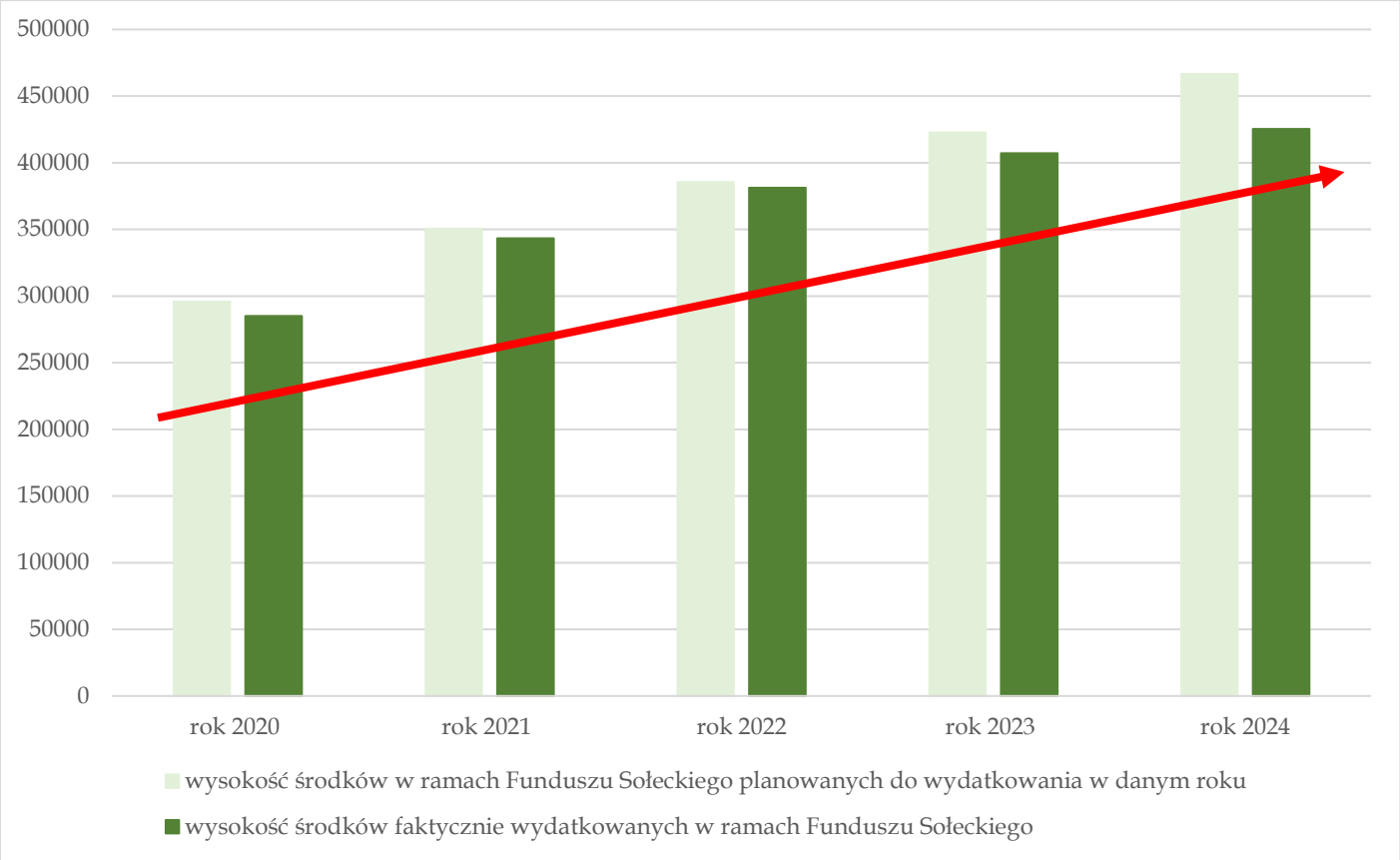

źródło: opracowanie własne

Wykres 22

Wysokość środków faktycznie wydatkowanych w latach 2020-2024 w ramach Funduszu Sołeckiego w wybranych kategoriach kosztów

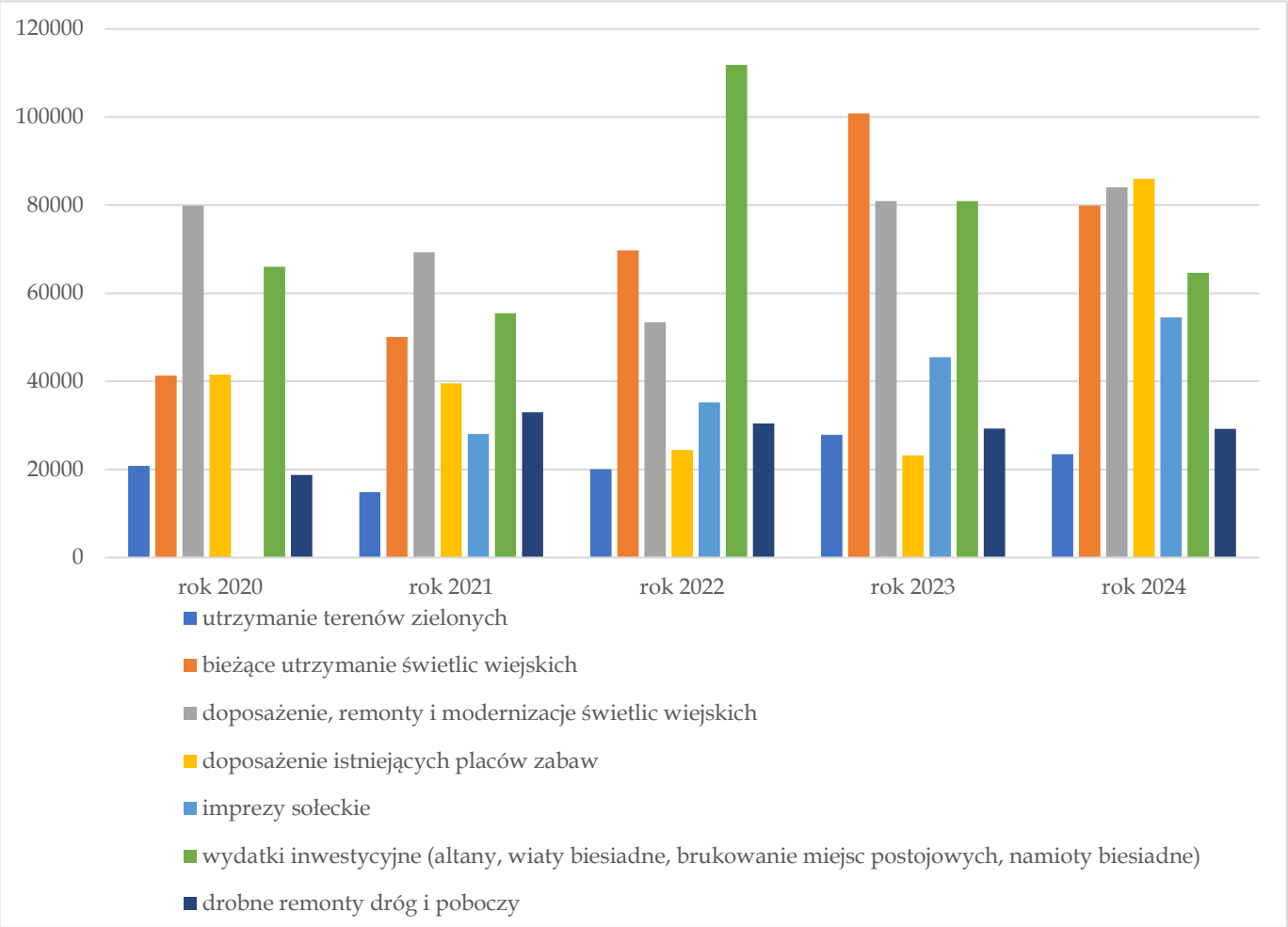

źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższego wykresu:

↑ wzrasta wysokość środków wydatkowanych z przeznaczeniem na „doposażenie, remonty i modernizacje świetlic wiejskich",

↑ rosną koszty związane z bieżącym utrzymaniem świetlic,

↑ odnotowano wzrost wydatków w kategorii „utrzymanie terenów zielonych", „doposażenie, remonty i modernizacje świetlic wiejskich"

↑ wzrastają koszty związane z organizacją imprez sołeckich - w tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, iż w roku 2020 nie wydatkowano żadnych środków w tej kategorii kosztów ze względu na panującą wówczas pandemię koronawirusa Sars-Cov-2

↑ największy wzrost odnotowano w kategorii „doposażenie istniejących placów zabaw" (prawie dwukrotność kwoty wydatkowanej w 2020 r.,

→ wydatki z przeznaczeniem na „drobne remonty dróg i poboczy" od 2020 r. utrzymują się na porównywalnym poziomie.

Wybrane zadania zrealizowane w 2024 roku ze środków Funduszu Sołeckiego

Rysunek 99

Lampy zamontowane przy świetlicy wiejskiej w Ciochowicach w 2024 r. ze środków Funduszu Sołeckiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 100

Malowanie świetlicy wiejskiej w Paczynie w 2024 r. ze środków Funduszu Sołeckiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 101

Udrożnienie rowu w Paczynce w 2024 r. ze środków Funduszu Sołeckiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 102

Doposażenie placu zabaw w Pniowie w 2024 r. ze środków Funduszu Sołeckiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 103

Zakup stołów do świetlicy wiejskiej w Pniowie w 2024 r. ze środków Funduszu Sołeckiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 104

Remont schodów w świetlicy wiejskiej w Kotulinie - ze środków Funduszu Sołeckiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 105

Zakup moskitiery do świetlicy wiejskiej w Ligocie Toszeckiej w 2024 ze środków Funduszu Sołeckiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 106

Siedziska zakupione i zamontowane w 2024 r. przy boisku sportowym LKS Orzeł Paczyna w 2024 ze środków Funduszu Sołeckiego

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 107

Stoły zakupione w 2024 r.
ze środków Funduszu Sołeckiego
na potrzeby sołectwa Kotulin

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 108

Zakup aneksu kuchennego do świetlicy wiejskiej
w Kotliszowicach w 2024 r.
ze środków Funduszu Sołeckiego

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 109

Zmywarka zakupiona w 2024 r.
ze środków Funduszu Sołeckiego
na potrzeby sołectwa Boguszyce

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Rysunek 110

Zakup sztućców oraz talerzy w 2024 r.
ze środków Funduszu Sołeckiego
na potrzeby sołectwa Płużniczka

źródło:
archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Tabela 36

Zestawienie wydatkowania środków finansowych w ramach Funduszu Sołeckiego przez poszczególne sołectwa w 2024 r.

L.p.	*Nazwa sołectwa (ułożenie alfabetycznie)*	*Wysokość środków przypadających na sołectwo (zł)* **PLAN**	*Wysokość środków* ***wykorzystanych*** *przez sołectwo (zł)*	*Wysokość środków* ***niewykorzystanych*** *przez sołectwo (zł)*	*Wartość procentowa wydatkowanych środków (stosunek planowanych kosztów do faktycznie poniesionych wydatków)*
1	Boguszyce	27.532,19	26.939,40	592,79	97,85% planu
2	Ciochowice	34.522,54	33.633,45	889,09	97,42% planu
3	Kotliszowice	25.937,89	25.801,51	136,38	**99,47% planu**
4	Kotulin	61.318,90	61.136,94	181,96	**99,70% planu**
5	Ligota Toszecka	27.547,69	26.422,61	1 125,08	95,92% planu
6	Paczyna	61.318,90	38.687,42	22 631,48	63,09% planu
7	Paczynka	15.758,96	15.744,00	14,96	**99,91% planu**
8	Pawłowice	16.862,70	9.067,67	7.795,03	**53,77% planu**
9	Pisarzowice	32.621,65	30.834,63	1.787,02	94,52 % planu
10	Płużniczka	25.509,06	25.277,89	231,17	**99,09% planu**
11	Pniów	54.696,46	50.085,72	4.610,74	91,57% planu
12	Proboszczowice	20.480,00	20.113,50	366,50	98,21% planu
13	Sarnów	35.810,24	35.482,74	327,50	**99,09% planu**
14	Wilkowiczki	26.796,36	26.051,32	745,04	97,22% planu
Razem		**466.713,54**	**425.278,80**	**41.434,74**	**91,12 %**

źródło: opracowanie własne

Ogółem wydatkowano 91,12% środków przewidzianych na realizację przedsięwzięć w ramach Funduszu Sołeckiego, tj. nieznacznie mniej niż w latach poprzednich (w roku 2023 wydatkowano 96,34% planu, w roku 2022 było to 98,88%, w 2021 - 97%, w roku 2020 było to 96%).

Wykres 23

Wydatkowanie Funduszu Sołeckiego w 2024 r. w podziale na poszczególne sołectwa Gminy Toszek (wartości podano w PLN)

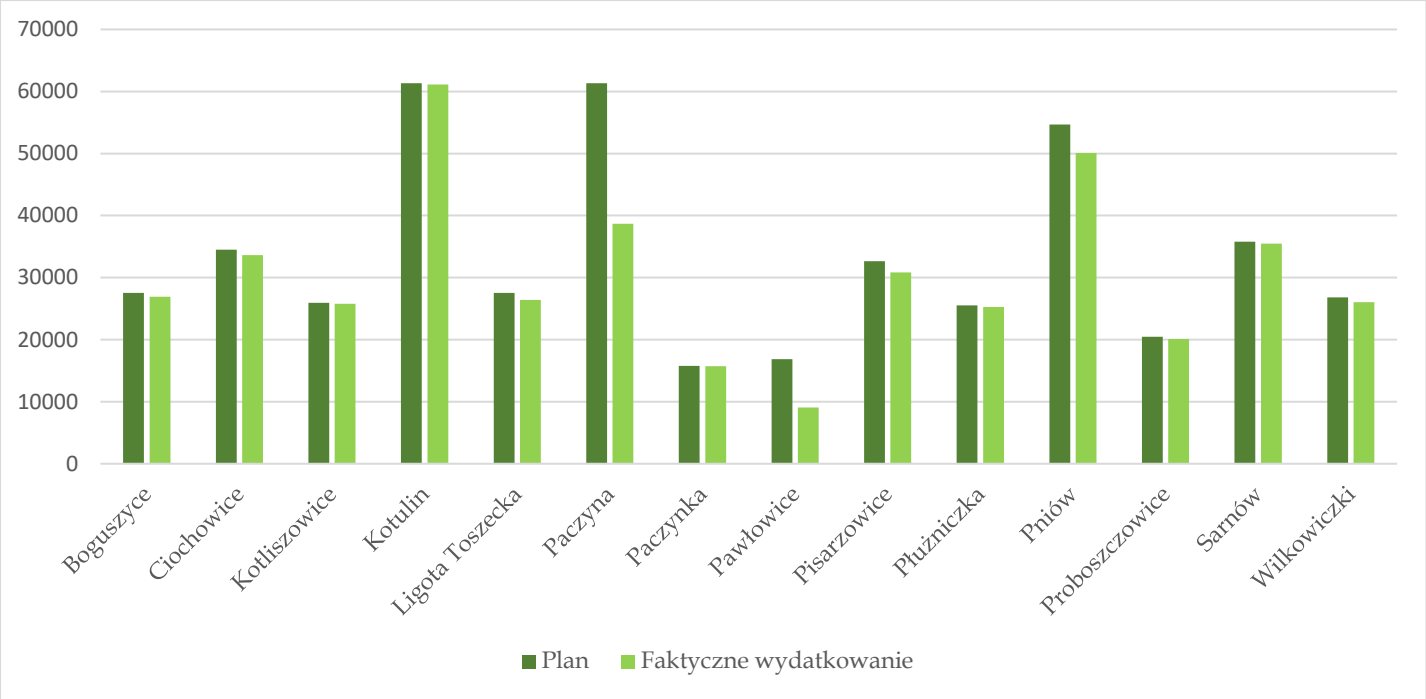

źródło: opracowanie własne

Wykres 24

Sposób wydatkowania Funduszu Sołeckiego w latach 2020-2024 – zestawienie planu i faktycznego wykonania

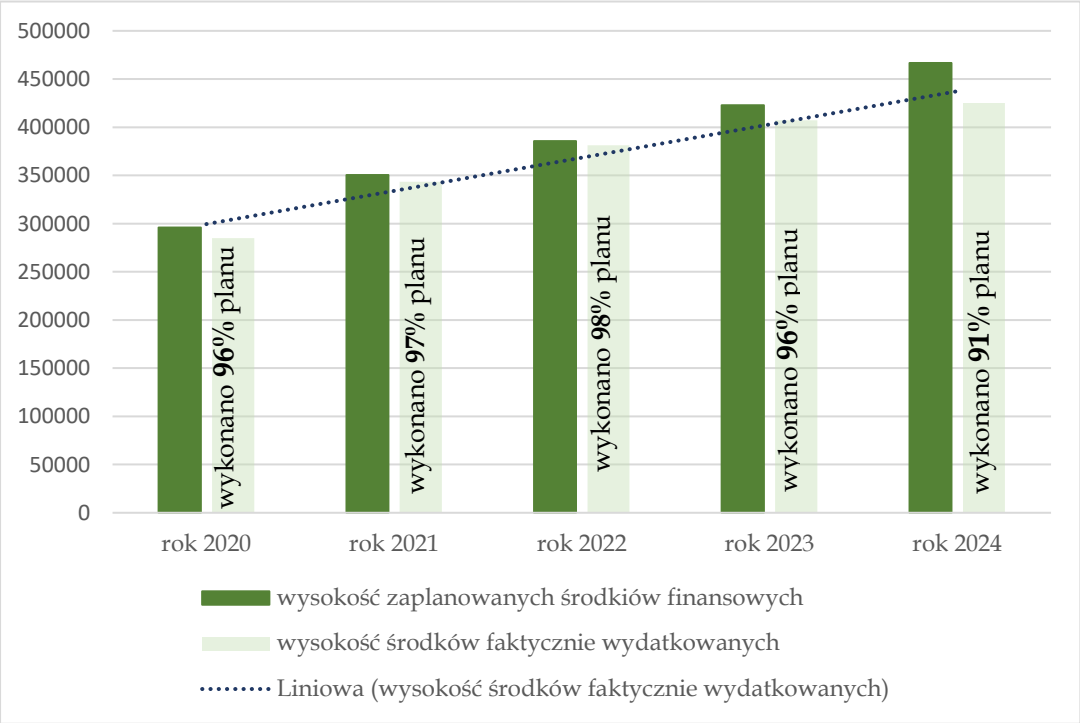

źródło: opracowanie własne

Wysokość środków finansowych zaplanowanych w budżecie Gminy Toszek na realizację zadań, których inicjatorem są bezpośrednio jednostki pomocnicze z każdym rokiem wzrasta. Jednocześnie (od roku 2018 do 2022 r.) corocznie wzrastała o 1 stopień procentowy wysokość wydatkowanych środków na ten cel w stosunku do planu. W latach 2023-2024 odnotowano spadek procentowy wydatkowanych (w stosunku do planowanych) środków.

Warto jednak zwrócić uwagę, że wysokość środków zabezpieczonych na realizację zadań w ramach Funduszu Sołeckiego w stosunku do roku 2020 wzrosła o ponad 170.000,00 zł.

PODSUMOWANIE

Raport o stanie gminy za rok 2024 odzwierciedla przebieg najważniejszych działań realizowanych przez Burmistrza Toszka w 2024 r. przy pomocy Urzędu Miejskiego w Toszku oraz jednostek organizacyjnych i pomocniczych gminy, w tym przede wszystkim zawiera informację o sposobie realizacji: programów, polityk i strategii, uchwał organu stanowiącego oraz Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego i Funduszu Sołeckiego.

W roku 2024 kontynuowano znaczące przedsięwzięcia inwestycyjne, których efekty dadzą wymierne skutki w przyszłości, w tym przykładowo:

- remonty dróg gminnych – w tym miejscu warto zwrócić uwagę na rekordową liczbę dróg zaplanowanych do modernizacji w latach 2023-2024 oraz wartość środków finansowych pozabudżetowych pozyskanych na:
  - *Przebudowę oraz modernizację dróg gminnych na terenie miasta i gminy Toszek* (wartość całkowita inwestycji przekroczyła 11 mln, w tym 9,5 mln zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych) – projekt zakładał modernizację aż 8 dróg gminnych – inwestycja ta została zrealizowana zgodnie z założeniami w roku sprawozdawczym i opisana szczegółowo w I rozdziale;
  - *Przebudowę dróg gminnych: ul. Srocza Góra i ul. Jaskółcza w Pniowie – poprawa stanu technicznego* (całkowity koszt inwestycji oszacowano na 2,1 mln, w tym 1,9 mln zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych);
  - *Przebudowę oraz modernizację drogi Świbskiej w Kotulinie* (wartość całkowita inwestycji po zmianach to ponad 1 mln, w tym ponad 900 tys. zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych);
  - *Przebudowę oraz modernizację dróg gminnych DG 620326 S ul. Kotliszowicka w Wilkowiczkach i DG 620325 S ul. Wiejska w Wilkowiczkach* (wartość całkowita inwestycji po zmianach to prawie 5 mln, w tym 4,9 mln zostało dofinansowane ze źródeł zewnętrznych – 2,45 mln z PROW i 2,45 mln z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg);
- zakończenie prac związanych z realizacją projektów, takich jak:
  - *„Parkuj i jedź" – budowa centrum przesiadkowego w Toszku*,
  - *„Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Pniowie"*,
  - *„Remont I i II piętra Urzędu Miejskiego w Toszku"*;
  - *„Wykonanie prac konserwatorskich przy pomniku św. Jana Nepomucena na rynku w Toszku wraz z towarzyszącymi robotami budowlanymi"*

  (inwestycje zostały opisane w rozdziale I pkt 2 raportu),
- rozpoczęcie w roku sprawozdawczym *„Budowy hali sportowo-widowiskowej przy Szkole Podstawowej im. Gustawa Morcinka w Toszku"*;
- realizację przedsięwzięć w ramach Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego i Funduszu Sołeckiego (*vide*: rozdział IV raportu).

Celem przygotowania niniejszego opracowania było uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną gminy. W tym celu zostały zgromadzone podstawowe informacje o najistotniejszych aspektach jej funkcjonowania według dostępnych danych.

Dokument odzwierciedla sytuację ekonomiczną jednostki samorządu terytorialnego - w pierwszym rozdziale wskazano podstawowe dane finansowe, w tym:

- zestawiono wysokość dochodów z wysokością wydatków - do budżetu Gminy Toszek w roku 2024 wpłynęło mniej środków finansowych niż wydatkowano;

- ogólny wynik to deficyt budżetowy pokryty z kredytu oraz niewykorzystanych środków pieniężnych wynikających z rozliczeń dochodów i wydatków nimi finansowanych wolnymi środkami i nadwyżką z lat ubiegłych;
- zestawiono kategorie głównych źródeł dochodów budżetu Gminy Toszek (*vide:* tabela 5);
- zestawiono ze sobą strumienie wydatków z budżetu Gminy Toszek w latach 2023-2024 - najwięcej środków przeznaczanych było na oświatę i wychowanie oraz edukację i opiekę wychowawczą (łącznie 46% wydatków ogółem). W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że wydatki na szeroko rozumianą „oświatę i wychowanie" wzrosły 23 razy w stosunku do roku 2020 (wzrost o 235% tej wartości). W porównaniu z rokiem 2023 w roku 2024 znacząco zwiększyły się wydatki na transport i łączność (z 8% do 27%);
- odnotowano wzrost dynamiki tempa rozwoju Gminy Toszek (które mierzone jest wysokością nakładów inwestycyjnych) w stosunku do roku poprzedniego (2023), który wynosi 407,32% (vide: wykres 7). Długofalowy wzrost dynamiki wynika z faktu realizacji wielu zadań inwestycyjnych. Można wnioskować, iż wielkość ta będzie utrzymywała tendencję wzrostową także w kolejnych latach;
- odnotowano znaczący wzrost wydatków majątkowych - w roku sprawozdawczym wyniosły one aż 32.660.732,41 zł, w tym:
  - wydatki poniesione ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład wyniosły 19.491.829,37 zł, co stanowi 59,67% wydatków majątkowych;
  - pozostałą kwotę stanowiły środki finansowe własne oraz zewnętrzne (z innych funduszy, w tym unijnych).

Nadto należy zwrócić uwagę, iż łączna wartość nabytego mienia w roku sprawozdawczym przekroczyła milion, tj. siedmiokrotnie więcej aniżeli średnia z lat 2020-2023 - są to wartości rekordowe w stosunku do lat poprzednich, co w sposób przejrzysty obrazuje wykres 11.

W roku poprzednim realizowano wiele programów, planów, polityk i strategii (wieloletnich i jednorocznych), zarówno tych finansowanych ze środków własnych, jak i ze źródeł zewnętrznych (w szczególności rządowych i unijnych), co zostało opisane w rozdziale II raportu. W celu zapewnienia ciągłości podejmowanych działań oraz dalszego rozwoju podjęto nowe programy oraz złożono kolejne wnioski o dofinansowanie projektów. Łączna wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację projektów, na które zostało przyznane dofinansowanie w roku 2024 wyniosła 1.483.439,07 zł, w tym wysokość pozyskanego dofinansowania: 1.255.740,98 zł, tj. 84,65% ogólnej wartości tych projektów, tj. porównywalnie do lat 2018-2021. Warto również zwrócić uwagę na skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych – w roku sprawozdawczym 18 projektów na 22 składane uzyskało wnioskowane dofinansowanie.

Łączna wartość projektów (inwestycji/przedsięwzięć) realizowanych w latach 2022-2024 dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych wynosi prawie 50 mln.

W formie tabelarycznej przedstawiono także sposób realizacji przez Burmistrza Toszka uchwał Rady Miejskiej w Toszku podjętych w roku 2024 (rozdział III raportu). Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że w zestawieniu wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w powiecie gliwickim (*vide:* tabela 33) Gmina Toszek uplasowała się na przedostatnim miejscu (tańsze opłaty za gospodarowanie odpadami odnotowano jedynie w sąsiedniej Gminie Wielowieś – w pozostałych jednostkach samorządu terytorialnego powiatu gliwickiego pobierane opłaty są wyższe) – opłata w Gminie Toszek obowiązuje od czerwca 2021 r.

Rozdział IV raportu poświęcony został realizacji inicjatyw o charakterze partycypacyjnym. W 2024 r. zrealizowano 10 projektów w ramach V edycji Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego. Na realizację w/w projektów w 2024 r. wydatkowano kwotę w wysokości 242.390,90 zł. Dodatkowo oceniono i wyłoniono do realizacji 11 projektów w ramach VI edycji Toszeckiego Budżetu Obywatelskiego, których realizacja ma miejsce w roku 2025. Promocja funduszu partycypacyjnego stanowi zachętę mieszkańców do włączenia się w życie publiczne i kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego opartego na współpracy, partnerstwie oraz dialogu. Liczba realizowanych projektów w ramach TBO z każdym rokiem wzrasta adekwatnie do wysokości budżetu na realizację zadań w tym trybie. Warto zaznaczyć, iż porównując I i V edycję TBO wysokość środków wydatkowanych na ten cel wzrosła o 198%.

Wzorem lat ubiegłych w 2024 r. realizowano również liczne przedsięwzięcia sołectw Gminy Toszek w ramach Funduszu Sołeckiego. Wysokość środków finansowych wydatkowanych w ramach tej formy sięgnęła 91% kwoty zaplanowanej na ten cel, co świadczy o skuteczności podejmowanych przez jednostki pomocnicze we współpracy z samorządem działań.

Należy podkreślić, że w 2024 r. odnotowano najwyższą wysokość środków budżetowych zabezpieczonych na realizację zadań w ramach Funduszu Sołeckiego, jak i największą kwotę faktycznie wydatkowaną od początku istnienia inicjatywy Funduszu Sołeckiego w gminie, tj. ponad 425.000,00 zł.

Raport pokazuje także pewne trendy rozwojowe i jest podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju samorządu. Jest on opisem stanu, do którego będzie się można odwoływać w trakcie realizacji strategii długofalowych, śledząc postępy wdrażania zaplanowanych działań.